דבר

יום ו', כ"ט בסיון תשל"ג, 29 ביוני 1973 • גליון 14718 • השנה הארבעים ותשע

היום 16 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" • המחיר 140 אג'

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם למרחב

היום ב„דבר"

• הצעה למצע תנועה העבודה / אריה אליאב • יומן מוסקוה 1973, פגישות עם אוטקאהניקים ויהודים אחרים / ג'וסי זאל לוריא • הפסגה הטובה / חגי אשד • בסבך המכון האיזון / יותם • מדוע זקוקה ישראל לחוקה / דניאל בלוך • מורה גבוהים ההוצה בדרכי החיים / יהודה גוטהלף • 250 איש בבר־מצווה של דנינו / אהרן מגד • ההכנית לריסון האינפלציה שנגנזה / דוד ליפקין • קיץ שוחי / מרדכי ברקאי • שחמט ובולים / עמוד 15.

מזג האוויר

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים — 16—27, חיפה — 23—27, תל־אביב 21—27, טבריה 22—34, נצרת 13—28, לוד 19—29, יריחו 20—34, עזה 19—28, באר־שבע 17—31, אילת 24—37, ובמפרץ שלמה 25—36.

רופאים: המשך המו"מ רק בתנאי שההטבות יחולו רטרואקטיבית

...ולט לפתוח מחדש את המחלקות המקבילות שנסגרו

מאת שמעון פינה, סופר „דבר"

עוד המעסיקים לא ימי... כי תחולת ההטבות אשר ...לגבי תביעות הרופאים רטרואקטיבית משנת ... — אין אני רואה מקום ... המשא־ומתן עם המע... — כך מסר אתמול ... ההסתדרות הרפואית ב... ד"ר ר. ישי במסיבת ... בתל־אביב. הוא ... כי חודש המשא־ומתן ... להיות גם אם המע... יהיה להם לכתוב מה ... לתת לרופאים.

...בת העתונאים ישתתפו גם ...ר ה.ר.י. ד"ר ג. מנליס, ...ויס, ומזכיר ה.ר.י. עו"ד ... קיזמן.

...אשית הישיבה נמסר, כי ...ומשפט המחוזי בתל־אביב ...את הצו הזמני שהוציא ר... אוסר על רופאי בתי־החו... קופת־חולים לקבל כס...

פים, וזאת מכיון שלקופ"ח אין מעמד של תובע יחיד. בקשת צו כזאת יכול להגיש חבר קופ"ח, אשר יראה בכך קיפוח זכויותיו כמבוטח בקופת־חולים. בכך קיבל השופט שלמה לובנברג את טענתו של ד"ר אמנון גולדנברג, פרקליטם של הנתבעים, ודחה את הטענות הנגדיות של עורכי הדין ד"ר א. קליינג וע. שגיב.

הרופאים מסרו, כי הפער בין תביעותיהם לבין הצעות המעסיקים הוא של כמה מאות ל"י. כן רוצים המעסיקים שתחולת ההטבות תהיה מה־1.4.74 ולכך לא יסכימו.

בינתיים נודע, כי הרופאים החליטו לפתוח את המחלקות המקבילות שנסגרו משום שנוכחו לדעת כי זה יגרום סבל לחולים. אשר ל„קרן־שביתה", לא מסרו הרופאים מהו האחוז הניתן ע"י הרופאים העובדים, מה גודל הקרן וכמה רופאים פנו ונהנו ממנה.

השביתה, הצריכה בתרופות בימי השביתה פחתה ב־50 אחוז.

לשאלתי כלום הסכום שרופא משתכר באמצעות ה„מוקדים", או ביקורי־בית המגיעים לקופ"ח, מסר לי חבר המרכז ס. גרייאק, כי אי־אפשר לברר פרט זה מכיון שהרופאים החתומים על הקבלה בצורה שקשה לזהות את שם הרופא.

אלמוזלינו: יש להקים ארגון הסתדרותי של הרופאים

חבר הוועדה המרכזת ג. אלמוזלינו פנה למזכ"ל ההסתדרות י. בן־אהרן והציע, נוכח החרפת שביתת הרופאים והנוקשות המתגלה מצד ההסתדרות הרפואית במו"מ עם המעסיקים, בדיקת האפשרות של הקמת ארגון הסתדרותי של רופאים שאליו ישתייכו כל נאמני ההסתדרות מקרב הרופאים, וישנם רבים כאלה.

אלמוזלינו טוען, כי רופאים רבים שוללים את השביתה, אך נאלצים או חייבים לקבל את המרות הארגונית של ההסתדרות המקצועית.

שר הבריאות מזמין את הרופאים להמשך המו"מ

שר הבריאות הודיע אמש, כי הוא מוכן את נציגי הרופאים להמשך המו"מ וזמנו במוצאי שבת. שר הבריאות עמד גם על הסתירות שבדברי הרופאים בקשר לבקשתם כי יהסטר:

תובעים לא להכביד לשום תשלום

מזכירות ברית התנועה הקיבוצית ועדת הבריאות הבין־קיבוצית התכנסו לישיבת חירום לנוכח שביתת הרופאים המסלמה והחליטו: התנועה הקיבוצית רואה בהשבתת השירותים הרפואיים ביישובי כפר וספר, המטופלים על־ידי רופא יחיד, פעולה חסרת־תקדים. מזכירות „הברית" חוזרת על הודעתה של ועדת הבריאות הבין־קיבוצית ותובעת מחדש לא להכביד לשום תשלומים לרופאים בירובים.

בבתי־החולים של קופת־חולים לא נוצר ביקבוקים

המצב בבתי־החולים של קופת־חולים לא השתנה אתמול. הנהלות בתי־החולים נזהרות לצרכי דחוף תקינה במסגרת השביתה ד... אינן. באמצעות את מספר מיטות האישפוז. במספר הפונים אל חדרי הבחינה, אבל הדבס המתקבלים החולים בהנגים רגילים, הוא כ־30 אחוז בכלל הפונים — כמחצית ממספר המתקבלים בימים כתיקונם. מספר הביקורים באמצעות ה„בוקדים" ירד אף הוא ב־15 אחוז בכלל הביקורים שהיו לפני

כבאים צרפתיים מוציאים את גופתו של מוחמד בודיא המחבל האלג'ירי שמכוניתו התפוצצה אתמול בפאריס. (צילום רדיו של „אסושיאייטד פרס")

מחבל אלג'ירי נהרג בפאריס בהתפוצץ מכוניתו

מאת זאק מוריס, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). — מוחמד בודיא, אלג'ירי בן 40, מנהל להקת תיאטרון המבוקש על־ידי משטרה איטליה בקשר לחקירה על פיצוץ בית הנפט בטריאסט בשנה שעברה בידי „ספטמבר השחור" — נהרג אתמול בפאריס בשהתפוצצה מכוניתו.

בודיא התניע את מכונית ה„רנו־16" שלו שחנתה ליד בניין הפאקולטה למדעים ברובע הלאטיני ובאותו רגע אירעה ההתפוצצות.

אשה בלונדינית, כנראה נערתו של בודיא, ניצלה בנס. היא עזבה ליד המכונית כאשר אירע הפיצוץ ולא נפגעה. היא לקתה בהלם ונלקחה על ידי השוטרים בן הבקום.

מכונאי הכהגורד בקירבה מקום אמר, כי ה„רנו" של בודיא חנה במקום בערב וכרמה ואז הגיע אדם בחליפה אפורה ונכנס פנימה. הוא התניע את המכונית, עד כשרגליו הן מחוצה לה ובגופו בייך כאש שהלקחה בה. המכונית התפקעה כולה לרסיסים קטנים ונופצו הזגוגיות של המכוניות שחנו בסמוך. כעבור דקות אחדות הגיעו למקום שוטרים וכבאים והעלו את שרידי גופו של בודיא באלונקה מכוסה סדין לבן.

אחר־כך הודיעה הבולשת הצרפתית, כי משטרת איטליה הוציאה כבר בפברואר צו־מעצר נגד בודיא בעקבות הפיצוץ בטריאסט, מאת האחריות עליו נטל על עצמו „ספטמבר השחור".

בלוחמי הפ.ל.ג.

המכונית ההרוסה, שנשאה לוחית רישום פאריסאית, היתה שייכת לבודיא עצמו, שגר בפאריס בחתוה מה זמן־מה. הוא היה ידוע כחבר ארגון אופוזיציה שמאלי הלוחם נגד משטר של הנשיא הואר בומדיין באלג'יריה והיה בגולה מאז הודח בומדיין את בן בלה ב־1965. לפני כן היה בודיא, לטענת כלהטי ה„פ.ל.נ." מנהל התיאטרון של אלג'יריה, שבשבילו כתב גם כהונות אחדים.

שמו של בודיא שהוה ידוע בהוכך הכהלים הוזכר לפני כשנתיים בבית המשפט הישראלי בהליך בשפטן של הצפירות הצרפתיות. שהורשעו על הברחת חומרי נפץ לישראל.

הילד שנחטף ביהוד נתגלה בתל־אביב

דובר משטרת ישראל, ניצב משנה מיכאל בוכנר הודיע אמש לפני חצות, כי הילד דקי אלבז, בן 8, שנחטף בשעות הבוקר ליד בית ספרו ביהוד, נמצא בשעות הערב המאוחרות כשהוא בריא ושלם בתל־אביב.

הדובר אמר, כי בשעות הערב טילפן אלמוני למוקד שבבניין משטרת מחוז תל־אביב והודיע שאם מבקשים למצוא את הילד, הרי שיש לגשת לרחוב חרצל מס' 89/88. לאחר מסירה הודעה זו שמע זר כבר האלמוני את הטלפון.

בהתקבל הידיעה נשלחה כח משטרה למקום. ולאחר חיפושים קצרים נתגלה הילד בפינת הרחובה יהודה הלוי—נחלת בנימין, עם פלסטרים על פניו כשהכרתו מעורפלת. הילד נלקח מיד להגנת בנגדהיה־אחת.

לכתב עתיים נודע, כי בקרב החוקרים העלו סברות שונות לגבי רקע החטיפה, ואחת הגירסות האלה היא כהחטיפה בוצעה כדי לתת רצון לסחוט כספים מאב הילד, אביל אלבז. כפי שנודע עבד האב כסבל בנבל התצופה בלוד, ונעצר בזמנו כחשוד בקשר לפרשת הירצלבם של הלולים, אשר שווים נמוכים בכאות אלפי ל"י. יתכן, נאמר במקור אחר, שקיים קשר בין הפירסומים בעיתונות אודות האב ובין ההחלטה לבין חטיפת הילד.

אבי של הילד שיתתם עם עיתונאים הקמיצה כעבות נגד הצינונות על פירסום כעבר פעולה, הפיתנגות, היא שגרמה לחטיפה זו" — אמרה.

אב הילד, אלבר סימני עייפות על פניו, נצמד עד שעה מאוחרת בלילה ליד הטלפון הציבורי ב... בקרבת ביתו, מסביב מתקהלים אנשים רבים, בתקוה לקבל סימן כלשהו מחוטפי הבן.

משנודע דבר החטיפה הצטופפו תושבים רבים מבני העיירה ליד בית המשפחה.

ניקסון יתבקש להשיב להאשמות ג'. דין נגדו

„כמעורב בחיפוי על שערוריית ווטרגייט"

וואשינגטון. (א. פ.). — משעה מאוחרת נמסר, כי הסנטור הרפובליקאי הווארד בייקר מטנסי הודיע, שהוא יציע ניקסון יתבקש על ידי ועדת החקירה של „פרשת ווטרגייט" להשיב על האשמותיו של יועצו המשפטי לשעבר ג'ון דין, כי היה מעורב בחיפוי על השערוריה.

גם יו"ר הוועדה סנאטור סם ארווין אמר, כי אי אפשר יהיה להסתפק בהצהרה כתובה של הנשיא, במקביל הבהיר דובר הבית הלבן, כי ההצהרה הכתובה שהוגשה אתמול לסנאט ובה תתקפה על דין לא אושרה על ידי ניקסון עצמו, ולפיכך, אין לראות בה מסמך רשמי של הבית הלבן.

דין עצמו הכריז, כי אינו חוזר מעדותו, אך הודה כי לא שמר על רשימות משיחותיו עם ניקסון בעניין ווטרגייט בטענה שלא רצה שיהיה רישום בכתב שיפליל את הנשיא (ראה בעמ' 3).

טילי קרקע־אויר נורו לעבר מטוסי חיל האויר בסיני

המטוסים לא נפגעו וחזרו בשלום לבסיס

מאת סופרו הצבאי של „דבר"

כמה טילי קרקע־אויר נורו אתמול אחר־הצהרים משטח מצרים לעבר מטוסי חיל־האויר שהיו במשימה שיגרתית בסיני, מזרחית לתעלת סואץ. המטוסים לא נפגעו וחזרו בשלום לבסיסם.

בשקיפים ראשם בכך הקריה מגבלה ולפני שעה לא נראה כי הדובר מגיד על כוונה כלשהי להכחיש את איחור התצלה.

הטילים נורו בשעה 3.10 אחר הצהרים בדרום התעלה. סבורים, כי היו אלה טילי „סאם 2" אשר להם מגבלות הנבדה עצמית, הטילים אוטובטיים בחקרה שהם מחטיאים את מטרתם. ואמנם הטילים התפוצצו באוויר ורסיסיהם נפלו בסיני.

לא מכבר פורסם, כי ברשות המצרים כ־150 סוללות של טילי קרקע־אויר מהותה בריח־המועצות, ובכלל זה הטילים המשוכללים מסוג „סאם 6". הסוללות הללו מופעלות בידי צוותים מצריים ויש להניח, כי אך במצב החזוקה הקיף המאפשר את הפעלתן דוגמת הירי אתמול.

הבקרה הקודם של ירי טילי קרקע־אויר בטיסה מצרים אירע באוקטובר 1972. התקרית האווירית האחרונה היתה בפברואר השנה כאשר הופל מטוס „מיג 21" מצרי.

קאהיר: „הפלנו פאנטום"

דובר הצבא בקאהיר טען, כי ההגנה האווירית המצרית הצליחה להפיל „פאנטום" ישראלי שניסה לחדור למרחב האווירי המצרי באזור פאיד, בגיזרה המרכזית של תעלת סואץ. הדובר המצרי טען, כי שני כמטוסים ישראליים מדגם „פאנטום" ניסו לחדור לשטח מצרים ואחד מהם התפוצץ באוויר כתוצאה מן האש המצרית.

רדיו קאהיר הפסיק את שידוריו הרגילים כדי למסור הודעה זו.

תוניס מכחישה הכנות ל„פיסגה" עם ישראל

תוניס, (א. פ.). — ממשלת תוניסיה פירסמה אמש הכחשה לשמועות, כי היו מגעים בין נציגיה לבין נציגי ישראל לקראת פגישה ברמה גבוהה של מדינאים משתי המדינות. דובר משרד החוץ בתוניס אמר, כי גם אין מתכננים פגישה כזו „כל זמן שלא תוגדר מדינה".

השמועות על פגישות ישראל־לית—תוניסאית פורסמו אתמול בעתונים אמריקאיים.

סוכנות הידיעות התוניסאית ציינה עם זאת, כי בדיונות בסוריית מבנות לקיום פגישה ישראל־לית—תוניסאית. הסוכנות אוברת, כי ישראל תצטרך להכריז, כי תכנית ההלוקה מ־1947 תשמש בסיס לשיחות. „כל ידידיה של תוניסיה מכירים עכשיו זו לרבות ה מדינה שבאמצעותה בחרה ישראל להתקשר אתנו", אומרת הסוכנות התוניסאית.

הנשיא בורגיבה עצמו יצא בינתיים לעיר הנורות דיבון ליד דיז׳ון והוא בבוויין ונמסר כי חל שיפור מה במצב בריאותו.

תוספת ידיעות על הנסים — שר־החוץ השוויצרי — לישראל?

בינתיים שבה להגיע בקרוב לארץ לביקור שר החוץ השווייצרי. ביקור זה נקבע, כנראה, לפני התעוררה פרשת „התיווך השוויצרי" בירושלים בחגיגים, כי אין כל קשר בין שני ענינים אלה.

שר החוץ השוויצרי ביקר לפני כבה שבועות בקאהיר הביקור בישראל הוא המשך לכך.

עובדי המדינה יקיימו שביתת אזהרה ביום א'

במחאה על „התכחשות הממשלה להתחייבויותיה"

מאת סופר „דבר" לענייני עבודה

כ־30,000 עובדי המדינה יקיימו ביום א' הקרוב (1.7) שביתת אזהרה של 3 שעות, במחאה על „התכחשות הממשלה להתחייבויותיה" ... ההחלטה על כך נתקבלה ... האגודות ... הסתדרות עובדי המדינה ... בתל־אביב.

הנהלת הארגון ... ראש הסתדרות ... לתת לביטוי ... ביום ראשון בשעה 9.30 בבוקר, באולם „מיטבלי", בשם כללי של עובדי המדינה בעיר.

הצבת הכללית שנתקבלה כאמור, היתה שביתת האזהרה עובדת בעינה — אלא אם כן יתכנסו המעסיקים (הנהלת הביבה) ... לשם התת בו התקדמות במסיבה עד לסוף חזור זה.

ראוי לציין, כי החלטה זו עומדת בניגוד להחלטת הסתדרות הפקידים שפעלות לבטל את שביתת האזהרה.

בירושלים

נציגי הסתדרות עובדי המדינה בב. ש. ירושלים השלימו אתמול את ההכנות לשביתת האזהרה שתתקיים ביום א' הקרוב.

אמש ... ועדי העובדים בקריית המדינה בירושלים לכינוס ... בבית ההסתדרות ...

מזכיר ההסתדרות עובדי המדינה בירושלים ... בכינוס, כי השביתה באה במחאה על הפרת האיזון בין העובדים בדירוג האחיד לבין העובדים בדקירות אחרים.

אם לא יחול שינוי של הרגע האחרון השביתה תתקיים ...

הברי המחלקה האיגוד מקצועי
נציגי הסתדרות הפקידים
נציגי הסתדרות עובדי המדינה
ומזכירי מועצות פועלים
מוזמנים **לישיבה דחופה** של המחלקה
שתתקיים היום, יום ו' 29.6.73 בשעה 9.30 בבוקר לדיון בבניין סכסוך העבודה בקרב עובדי המדינה.
הישיבה תתקיים באולם קומה ד' בבית הוועד הפועל.

ארגון אמהות עובדות תל־אביב
מועדון האשה, פינסקר 49
קונצרט עם יצחק גולנד
זמר עולה ממוסקבה
בהופעה: אירית מאת והדי, מוצדים, עופון, ועוד. ליד הפסנתר: סוניה גולנד
מוצאי שבת 30.6.73 בשעה 8.30 בערב.

קרא ב־ **עידן חדש**

במאון האופוזיציה הלוחמת

שהופיע היום

* באין „אחריי" כלכלי — ההי"כ שמואל תמיר
* כל אנשי המלך — דניאל רקב
* שביתת הרופאים ומה הלאה — מיכאל דיר
* איך נעלם המלס? — מ. דומברובסקי
* הוועידה הכלכלית — שנור חדיש
* גרמניה מתקרבת לארצות ערב — ראיון עם באטה קלרספילד
* רמי אילין — מדוע פרשתי מגח"ל והצטרפתי למרכז החפשי
* מפעל הסתדרותי: בית חולים למליונרים

לך המשטרה, שטריה, מסר מסבבים לגולדה. גילויים חדשים בעלי משמעות אקטואלית בפרשת ארלוזורוב

עריכה: עקיבא גוף

המחיר: 50 אג'. למכירה בכל דוכני העתונים

אזינו מחר בשבת ב־11 בבקר ב„גל־הקל"
לשדור המופע חוחי חציר 1973
אלעד ידד אל הירדן
ההופעה הבאה ביגור 5.7

בית ליסין תכנית השבוע

יום ו' 29.6.73
בשעה 11.30 בערב — במגש אבנים עם הצגה „האשה האחרת" מאת הבביבה אביבה גלי. בהשתתפות: דבורה קסטלנץ, ...

שבת 30.6.73
בשעה 7.00 בערב — מועדון הסרט הטוב — „בתוך הצייד" ... בהשתתפות: ...

יום א' 1.7.73
בשעה 7 בערב — במגש גרעין „נוער למתמי" בעיתוף ... בעירית תל־אביב.

יום ב' 2.7.73
בשעה 4.00 אחה"צ — תיאטרון בובות „אנדרסן" בהצגה לילדים „הפכו את הזאבי", בשעה 8.30 בערב — „התיש ...

יום ג' 3.7.73
בשעה 8.30 בערב — קונצרט התזמורת תל־אביב. בתכנית: ...

יום ד' 4.7.73
בשעה 4.00 אחה"צ — סרט לילדים — ...

יום ה' 5.7.73
בשעה 7 בערב — ... בשעה 7.15 בערב — ... בשעה 9.30 בערב — ...

* * *

מכירת כרטיסים ...

אנחנו לא שובתים
הבטח את מקומך
בקייטנת קבוץ - עינת
הקייטנה החוזית עם גבעון עשיר וביגוון הכנויה.
בפרטים פנה למזכירות קבוץ עינת. טלפון: 914381, בין השעות 08.00—17.00, מלבד שבת.

צוותא — עירית תל־אביב — ספריית פועלים
הערב בשעה 9.00 במועדון „צוותא" אבן גבירול 30 ת"א
דברים על שלונסקי
יהושע רבינוביץ ראש העיר, מרים ברנשטיין־כהן, יונה גולן, אהרן מגד, עזר רבין, נעמי פרנקל, וא. ב. יפה.

טיולי בית ברנר
טיול לנערים: גמלים ונחלים ברמה וצפון הארץ — יום ו' 29.6.73, גור, מגידו, תבור 7.7.73. אל מירוני העברית בירושלים 14.7.73. אל אחרי הביקבה ההלכות 21.7.73. לשארם א־שייח 3 ימים 26.7.73. לפרוזדור ירושלים וכנורי הספלה 29.7.73.

ביום ראשון 1.7.73 א' בתמוז תשל"ג תתקיים אזכרה וגלוי מצבה של בעלי, אבינו, בננו ואחינו היקר
חיים דגוני ז"ל
מתאספים על יד שער בית העלמין בחולון בשעה 3.09 אחה"צ.
המשפחה

במלאות שלש שנים לפטירתה של יקירתנו
בת־שבע ברונשטיין ז"ל
תיערך אזכרה ביום שני, ב' בתמוז תשל"ג 2.7.73 בשעה 16.00.
קרובים, ידידים ומוקירי זכרה מתאספים ליד השער הראשי בבית העלמין חיפה.
אוטובוס ייצא מביתנו רח' הגדוד העברי (רח' ב') מס' 81 קריית־חיים, בשעה 15.15.
המשפחה

רבין: זכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים – לא על חשבון ישראל

במפגש המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה, שהתקיים אתמול ב"בית ברל", אמר יצחק רבין, כי גישתנו לענין הפלשתינאים קשורה לשתי שאלות: זכות ההגדרה העצמית של הפלשתינאים ופתרון בעיית הפליטים. זכות הגדרה עצמית לאומית לא ניתנת ולא נשללת על ידי גורמי חוץ, אלא נלקחת על ידי אותו עם. "איני לוקח לעצמי את הזכות לקבוע, אם יש ישות פלשתינאית, כי זהו זכותם. אולם איני מוכן, שזכות ההגדרה העצמית של 2.5 מיליון ערבים תהיה על חשבון ישיבה של 3 מיליון יהודים", אמר רבין.

אשר להצברת היחסים בין ישראל וארה"ב אמר י. רבין, שיחסים אלה הם טובים ביותר, במיוחד באספקת נשק, וציין שהיוזמה לגמור את העיסקה על אספקת נשק לישראל בחמש השנים הבאות באה מצד ארה"ב, מתוך רצון שלה לגמור ולהסדיר עיסקה זו.

בתשובה לשאלה, האם לא צריכה ישראל להתנר לא להיות תלויה במעצמה אחת, השיב י. רבין שהוא חייך לאלה, שלא רואים בעין יפה שהמדינה היחידה הידידותית לא רק בדבורים אלא גם במעשים, היא ארה"ב. אמנם — אמר י. רבין — יש לישראל עוד הרבה ארצות ידידותיות (באמריקה הדרומית), אבל כמדינות קטנות, אי אפשר לצפות מהן שיעשו דברים שמסוגלת לעשותם מדינה גדולה. מכל מקום, לישראל ישנה מגמה להשתחרר מההתלות בספקי נשק מארה"ב.

בדברו על הסיכום שטרם הושג, אמר י. רבין, שההנחה של שטחים מול שלום אינה מעוגנת במציאות של מדינות ערב. הוא ציין, שנציג מצרי בכיר בוואשינגטון אמר שגם אם ישראל תיסוג מכל השטחים, עדיין לא יהיה שלום־אמת. שלום כזה יהיה, לדעתו, כאשר ישראל תיסוג לגבולות 1947, שפירושו חיסול מדינת ישראל.

בתשובה לשאלה האם תשפיע פרשת ווטרגייט על התפטרות הנשיא ניקסון, אמר רבין כי לפרשת ווטרגייט יש שני צדדים: צד עכור, שהוא ביטוי לשחיתות הפוליטית בחיים הפוליטיים של ארה"ב, וצד שני שיזכר כביטוי לעוצמת הדמוקרטיה האמריקנית, כאשר התגובות ודעת הקהל אילצו נשיא, שנבחר ברוב עצום ואינו צריך להיבחר שנית, לנקוט בצעדים דראסטיים, כולל פיטורי שרים ומרבית עובדי הבית הלבן.

אושר סיוע בטחוני לישראל בסך 50 מיליון דולר

ואשינגטון, (עטפ"א). — ועדת החוץ של בית־הנבחרים האמריקאי הצביעה ללא התנגדות להקציב 50 מיליון דולר כסיוע בטחוני לישראל. סכום זה גדול כפליים מן הסכום שנכלל בבקשת הממשל.

הגדלת הסכום הוצעה על־ידי הציר דונאלד פרייזר, דמוקרט ממינסוטה, אשר קרא להגדלת הסכום הכללי של סיוע בטחוני, הנכלל בהצעת חוק סיוע החוץ, ל־125 מיליון דולאר, "סכום אשר בתוכו יוקצבו לא פחות מ־50 מיליון דולאר לרשות ישראל".

סכום הסיוע הבטחוני לישראל, שאושר בבית־הנבחרים, זהה עתה לזה שאושר יום לפני כן בסנאט.

אין עתה ספק כבעבר, כי הצעת החוק בדבר הסיוע המוגדל תאושר סופית.

מזכירות הקבה"מ תומכת בהנהגת ההסתדרות בראשותו של בן־אהרן

תירתם לפעילות במערכת הבחירות

מאת סופר "דבר"

מזכירות הקיבוץ־המאוחד קיימה אתמול דיון על היערכות לקראת הבחירות להסתדרות ולהכנה המוסכמת בהנהגתה של ההסתדרות, בראשותו של המזכיר הכללי יצחק בן־אהרן.

במהלך הישיבה סקר בן־אהרן את הישגי ההסתדרות ותקדים העבודת תחילות בחברה, אך ציין עם זאת, שעדיין לא נוכסם הפער. כן הסכים בן־אהרן את הצורך בתכנית פעולה חברתית מלכדת, תכנית שתציב בפני האומה הישראלית ערכים חברתיים, ערכי שיתוף וסולידריות אל מול בני־בית מנוגדות, המטביעות חותמן על חוגים רחבים בחברה הישראלית.

בדיון במזכירות הקיבוץ המאוחד צויין, שדרושה מעורבות־יתר של הקיבוץ בעשייה ההסתדרותית. כן הובע רצון ללוות את מערכת הבחירות בדיונים עקרוניים ובפעילות נוספת, כשהדגש יושם על הישגי ההסתדרות במשך ארבע השנים שחלפו ועל האתגרים הרבים הניצבים בפני ההסתדרות במישור החברתי הכלכלי בבבנה לשוות לחברה הישראלית אופי הולם את צרכיה, בתחומי הבנייה, היישוב והתחייה לצמצום פערים חברתיים למען יתר אינטגרציה.

מרכז הקיבוץ־המאוחד יתכנס ב־9 ביולי ויקדיש חלק מזמנו לדיון לקראת הבחירות בהסתדרות, כשהנושא יוצג על־ידי בן־אהרן.

גולדה: לא קל להוציא צוי ריתוק

מאת סופר "דבר" בגליל

בשיחה עם משלחות נשים מראש פינה ומישובי הגליל, שקדמה לטקס הענקת אזרחות כבוד של ראש פינה לראש הממשלה, אמרה גולדה מאיר, בתשובה לשאלה, כי אין זה קל להוציא צוי ריתוק לאלפי רופאים שובתים.

אולם הממשלה לא תוכל, לדבריה, להשלים עם המצב הנוכחי שאדם הפונה לחדר מיון בבית־חולים, יצטרך לשלם בעד טיפול. כל תוספת מעל למה שהובטח לרופאים תגרום לגל דרישות של אינפלציה ולתביעות נוספות של עובדים אחרים במשק הציבורי. עם זאת, אמרה, ציבור הרופאים בישראל הוא ציבור אחראי. היא הוסיפה ואמרה כי אילו פנייה מראש פינה בת היום 90 למבצעים על הרופאים, תשפיע עליהם להפסיק את השביתה.

אשר לקבורתה של גרטרוד־יצכי לוין בקיבוץ כפר מנחם, אמרה ראש הממשלה כי בצוואה של המנוחה — שלא היתה, כידוע, יהודיה — לא ביקשה לקבור אותה במקום אחר, אלא בכפר מנחם שבו יש לה מכרים. עם זאת שוללת ראש הממשלה פתרונות קלים במישור הדתי. צריך, לדעתה, ליצור תנאים שדתיים וחילוניים יוכלו להיות בהם כעם אחד. נחוצים רבנים גדולים בתורה ובלב כדי שימצאו פתרונות לבעיות דתיות המתעוררות בישראל כפי שעשו אבותיהם הרבנים, אמרה.

צפוי גל חדש של התייקרויות באירופה

בריסל, (א.פ.). — גל חדש של עליות במחירי המזון מאיים על מערב אירופה, כתוצאה מהאמברגו שהטיל הממשל האמריקאי על יצוא פולי סויה וגרעיני כותנה.

דובר השוק המשותף אמר, כי תידרש כמות גדולה פי שלושה של חיטה ותירס כדי לתת לבעלי החיים שבמדינות השוק את כמות הפרוטאינים שקיבלו עד כה מפולי הסויה. פירושו של דבר, שצפויה העלאה תלולה של מחירים, שממדיה עדיין לא הושבו.

קולק – לטהרן

ראש עיריית ירושלים טדי קולק יצא אמש יחד עם רעייתו את הארץ במטוס "אל על" לטהרן לביקור פרטי של חמישה ימים. קולק אמר לכתב עתיים בלוד, כי לא נקבעו לו שום פגישות בטהרן. "זה טיול פרטי, ובהזדמנות זו אבקר במספר ערים באיראן", אמר.

שר בריטי – לביקור בישראל

מאת חגי אשד, סופר "דבר"

לורד באלניל, שר המדינה במשרד־החוץ הבריטי, יגיע לארץ במוצאי־שבת לביקור שיימשך שלושה ימים ואשר במהלכו ייפגש עם ראש־הממשלה, סגן ראש־הממשלה, שר־הבטחון ויקיים פגישות עבודה עם שר־החוץ אבא אבן ופקידי המשרד.

בירושלים נאמר, כי קבלת־הפנים שהוכנה לאורח אינה משקפת את מצב היחסים הנוכחי בין ישראל לבריטניה, שהוא בשפל המדרגה. הבריטים מנצלים כל הזדמנות בין־לאומית כדי לנקוט עמדה פרו־ערבית ואף להפגין אותה, ובמקרים לא־מעטים הם עולים בכך אפילו על הצרפתים. בוודאי שעל כל יתר מדינות מערב־אירופה הנוקטות עמדה מאוזנת יותר לגבי הסיכסוך הישראלי־ערבי מאשר הבריטים.

תולדה של שגרירות ישראל בבריטניה והגבר פעילותה בחודשים האחרונים תרמו אף הם לכך, שלמעשה לא קיים דו־שיח הבין ישראל לבין בריטניה, כאשר ברור שהבריטים אינם יכולים לכלא הפקיד בפתרון הסיכסוך הישראלי־ערבי וכי ישראל מעדיפה שהם יתערבו בו פחות ככל האפשר.

יחד עם באלניל יבוא מנהל מחלקת המזרח התיכון ג. קרייג ואילו הנושא הכלכלי שעמד להיות נדון בשיחות התבטל, כנראה, ולכן לא יבוא לביקור איש המחלקה הכלכלית של משרד־החוץ הבריטי, שעמד לבוא. ביקורו של באלניל בישראל הוא בהמשך לביקורים שהוא קיים בחודשים האחרונים בארצות־ערב.

ברה"מ תוקפת את מנהיג לוב

לונדון, (יופ"יא). — ברה"מ תקפה אתמול את נשיא לוב קדאפי במאמר והאשימה אותו ב"גרימת נזק לתנועת השחרור הלאומית של העם הערבי".

ההתקפה כלולה במאמר ב"ליטרטורנאיה גאזטה".

מומחים סבורים כי עיתוי המאמר אינו מקרי. הם מצביעים על העובדה, שבימים אלה מקדימים קאדאפי וסאדאת דיונים על מיבצע האיחוד בין שתי המדינות. כמה מומחים אמרו, כי המאמר הוא בגדר אזהרה לקאהיר.

"ישנם אנשים בלוב, וביניהם נציגים רשמיים, שאינם נרתעים מפרובוקציות גלויות תוך שאיפה להרע את היחסים בין ברה"מ למדינות ערב", כותב העתון הסובייטי. "ליטראטורנאיה גאזטה" מצביע על הצורה שבה הגיעה ברה"מ לעניין הערבי ומציין, כי מוסקבה מוכנה להחזיר למדינות ערב את כוח ההגנה שלהן וגם הגישה להן סיוע כלכלי נרחב.

"האנטי־קומוניזם והאנטי־סובייטיזם של קדאפי עומדים בסתירה לעבודה הכלולה בהסכמים רבים והצהרות של מנהיגי מצריים, כמדינה המתייצבת בעימות ישיר מול התוקפים הישראליים ושבה יודעים יפה מה הם הממדים וההסיבות של הסיוע הסובייטי", כותב העתון.

הטבה במצבו של יגאל אלון

במצבו של סגן ראש הממשלה יגאל אלון, המאושפז במרכז הרפואי "שיבא" בתל־השומר, חלה אתמול לאחר הצהריים הטבה מסויימת. אולם הוא יוחזק בבית החולים מספר ימים להשגחה ולבדיקות.

רופאיו מקווים, שאם יחוש טוב במשך הלילה, הוא ישוחרר היום. על כך נמסר אמש לכתב עתיים.

הבדיקות, שנעשו אצל השר אלון, גילו כנראה הפרעות בדרכי העיכול. סגן ראש הממשלה בא בבוקר יום אתמול לחדר המיון של בית החולים והתלונן בפני הרופאים על לחצים באזור הקיבה העליון. לחצים אלה, סיפר, גרמו לו הרגשה בלתי נעימה. אלון אושפז מיד.

כמו כן נמסר מהנהלת בית־החולים, כי מצבו הכללי עתה הוא טוב.

לשכת רה"מ: לא נדונו שיבוצים פרסונליים

מלשכת ראש הממשלה נמסר אתמול כי לא נדונו שיבוצים פרסונליים עם שר הבטחון.

בתשובה לשאלה בקשר לפרסומים שהופיעו בכמה עתונים, כאילו ראש הממשלה דנה עם שר הבטחון בנושאים של שיבוצים פרסונליים, נמסר מלשכתה, כי בשיחה זו לא נדונו בעניינים אלה.

דבר
DAVAR
העורכת: חנה זמר
מסגן לעורך: דוד פרוהוצר
מזכיר המערכת: אליהו אגרס
מנהל כללי: גדעון נאמן
המו"ל — "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת וההנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 246251 (4 קווים).
סניפים:
תל־אביב, בית "דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 246251. ירושלים, מערכת ומנהלה, רחוב הלל 16, טלפונים: 231253. חיפה, רח' הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3.

האמיר עבדאללה מסעודיה מתקבל על־ידי שר ההגנה הצרפתי רובר גאליי בנמל התעופה לה־בורז'ה (צילום רדיו של "אסושיאייטד פרס")

מפקד המשמר הלאומי של סעודיה – בפאריס

מאת זאק מורים, סופר "דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל"דבר"). — האמיר עבדאללה אחיו של המלך פייסל ומפקד המשמר הלאומי של סעודיה נפגש כבר עם שר ההגנה הצרפתי רובר גאליי בפתח ביקורו בפאריס שיימשך שבוע.

האמיר ייפגש גם עם ראש ממשלת צרפת פייר מסמר ויבקר בבסיסי צבא וב"מפעלי דאסו". זה מכבר מצוייד המשמר הלאומי הסעודי בנשק צרפתי, לרבות שריוניות וטנקים מדגם "א.מ.אקס. 30".

חשד להצתה ליד נמל התעופה בלוד

חשד הצתה בחורן של שדה־קוצים בקרבת נמל התעופה לוד והתעשיה האווירית נחקר עתה על־ידי משטרת שכם, בעצרה לחקירה בעקבות עירנותו של כב־הי־יהודן בנמל לוד, משאית שבשאה מספר־ריכוב של שכם.

נמסר, כי בשעה הבוקר יצא את נמל לוד כהליהודן געים מולה במכוניתו בדרכו לביתו שבווה־מונוסון. בהיכנסו לדרך הראשית המובילה לפתח־תקוה רצפתה, הבחין במשאית עמוסה אבטיחים שנשאה מספר של שכם, שעברה לפניו. כיד אחר־כך, פרצה דליקה בשדה קוצים בקרבת הדרך, לא הרחק מנמל לוד והתעשיה האווירית.

מולה דלק אחרי המשאית עד אשר הבחין בשוטר. הודיע לו על המקרה. השוטר קיבל את מספרה של המכונית והודיע על כך במסרה לתחנת המשטרה.

בעקבות הודעתו הצליחה משטרת שכם לעצור את המשאית ובה שלושה אנשים, מתושבי שכם והסביבה. השלושה הועברו לתחנת־המשטרה. החקירה עדיין נמשכת.

ניו־זילנד מודאגת ביותר נוכח הניסויים הגרעיניים הצרפתיים באוקיאנוס השקט — אמר ראש ממשלתה נורמן קירק.

סין מאשרת ניסוי בפצצת מימן

הונג־קונג, (ע"ר). — סין אישרה אמש את הידיעות, כי פוצצה שלושה פצצת מימן, אך הבהירה כי לעולם לא תהיה הראשונה שתפעיל נשק גרעיני.

רדיו פקין הודיע, כי הניסוי נערך באיזור המערבי של סין והוכתר בהצלחה.

הפיצוץ הסיני בא על רקע גל מחאה נרחב בקשר להכנותיה של צרפת לערוך ניסויים גרעיניים בדרום האוקיאנוס השקט. לפחות שתי מדינות — אוסטרליה וניו־זילנד — כבר הודיעו על כוונתן למחות בפני סין ולעמוד בראש גל התנגדות לניסויים הצרפתיים, העומדים להתחיל בקרוב.

בשידור רדיו פקין נאמר, כי הפיצוץ נעשה למטרות הגנתיות בלבד, ובמגמה לשבור את המונופול של מעצמות־העל בתחום הגרעיני, ולהרחיק בכך את הסכנה של מלחמה גרעינית.

"ממשלת סין והעם הסיני מצפים, יחד עם העמים שוחרי השלום בכל העולם, להגשמת המטרה הנשגבת של איסור מוחלט והשמדה גמורה של הנשק הגרעיני", נאמר בשידור.

הרדיו הסיני לא מסר פרטים על הפיצוץ. אולם בוואשינגטון הודיעה הוועדה לאנרגיה אטומית, כי הפצצה הסינית פוצצה באטמוספירה, ועצמתה היתה בסדר־גודל של 2—3 מגטון.

בטוקיו אמר דובר ממשלת יפאן, כי שישה מטוסים יערכו טיסות בשמי יפאן, כדי לאסוף אבק על מנת לבדוק אם הוא מכיל נשורת רדיואקטיבית.

א. ידלין ידון עם ראשי העבודה על מטה הבחירות

מאת סופר "דבר"

מזכ"ל העבודה אהרן ידלין, לא יביא את ענין הקמת מטה הבחירות לדיון בלשכת המפלגה בשבוע הבא. בדעתו של ידלין לקיים לפני כן סידרת שיחות עם ראשי המפלגה בנושא זה.

נודע כי ידלין ישוחח בענין הקמת המטה והרכבו עם נציגי הסיעות־לשעבר במפלגה, ולאחר מכן יביא את הנושא לדיון בלשכה.

אתמול היתה ישיבה של ועדת החוקה ב"עבודה" שדנה בהצעות הח"כ אברהם שפר בדבר צורת בחירת רשימות המועמדים לכנסת, ההסתדרות והרשויות המקומיות.

היום מתכנס המטה המוני לבחירות להסתדרות, בראשותו של מזכ"ל ההסתדרות י. בן־אהרן.

המערך דן במצב ערביי ישראל

הוועדה המדינית של המערך דנה אתמול במצב ערביי ישראל והחליטה על הצעדים שיש לעשות למען קידומם ושילובם בחיים הציבוריים ובחיזוק ההבנה בין היהודים לערבים.

בדיון הובעו דעות שונות בנושא זה והובעו הצעות מפי חברי הוועדה המדינית.

הושבתה תנועת האוניות בחיפה

עובדי הגוררות תובעים ביטוח נוסף

מאת סופר "דבר" בחיפה

תנועת האוניות בנמל חיפה הופסקה מאתמול בבוקר עד היום בבוקר בשל סכסוך בין הנהלת הנמל לבין עובדי הגוררות, אשר דורשים ביטוח־חיים נוסף על זה שנעשה להם, בגלל טיפולם במובילות כימיקלים.

דובר הנמל מסר, שההנהלה נכונה להיענות לדרישות העובדים, אולם הם לא רצו להמתין להסדר הבעייה במה ימים וסירבו אתמול בבוקר לקרב לרציף מיכלית כימיקלים ריקה, הנעוצה לקחת מטען מטאלין.

ההנהלה ראתה בכך הפרת הסכם עבודה, הנבטחת אצל עובדי גוררות יבשה, ולא הסכימה שעובדים אלה יכניסו ויוציאו אניות אחרות בתחום הנמל. הבוקר עומדים הצדדים לדון בענין בתיווך מ.פ. חיפה, אולם בלשכת מסירת הידיעה לא הוחזר אם תחודש תנועת האניות.

המחבלים יחדשו פעילותם מלבנון – נגד ישראל

מאיים מנהיג ארגון "סאעיקה" הסורי

מאת סופר "דבר" לענייניים ערביים

מנהיג ארגון המחבלים הסורי "סאעיקה" זוהר מוחסין, שהוא גם ראש המחלקה הצבאית של "ארגון השחרור הפלשתינאי" אמר, כי המחבלים עתידים לחדש את פעולותיהם נגד ישראל מתחומי לבנון.

דבריו של מוחסין עומדים בסתירה להסכם בין המחבלים לבין ממשלת לבנון מספטמבר אשתקד בדבר הקפאת הפעולות בגבול. הסכם שאושר מחדש בחודש שעבר.

יש להניח, כי הצהרה זו לבטאון הסורי "א־סאורה" היא חלק ממסע הלחצים הסורי נגד לבנון על רקע הקשיים בהרכבת ממשלה חדשה. אתמול התכנס הפרלמנט הלבנוני כדי לדון בקשיים של ראש הממשלה המיועד תקי א־דין סולח. הקושי העיקרי נובע מדרישתו של המנהיג הדרוזי השמאלי כמאל ג'ונבלאט לקבל לידיו את תיק הפנים. דמשק תומכת בדרישה זו, משום שלדעתה ג'ונבלאט הוא המדינאי המסוגל להביא לשיפור ההבנה בין הממשלה לבין המחבלים.

גרמניה נגד דיון על המזה"ת בוועידת הלסינקי

מאת דן פתיר, שליח "דבר" במערב גרמניה

בון, (מיוחד ל"דבר"). — ממשלת מערב גרמניה תקיפה בהחלטתה להתנגד להכללת סעיף על המזרח־התיכון בסדר־היום של הוועידה לבטחון אירופה, שתתכנס בקרוב בהלסינקי — מסרו מקורות גרמניים בבירה.

לדעת מקורות אלה, אין סיכוי להיענות להצעתו של הקנצלר האוסטרי ד"ר ברונו קרייסקי לקיים דיון על המזרח־התיכון בוועידת הלסינקי.

משלחת הנוצרים־דמוקראטים בגרמניה תבקר אחר הבחירות

מאת שלמה שפיר, סופר "דבר"

משלחת רשמית של מפלגת האופוזיציה הנוצרית־דמוקרטית במערב־גרמניה תבקר בארץ אחרי הבחירות לכנסת בסוף שנה זו או בראשית השנה הבאה — אמר אתמול בשיחה עם סופר "דבר" אריק בלומנפלד, מנהיג המפלגה הנוצרית־דמוקרטית בהמבורג, חבר ההנהגה הארצית של המפלגה ואחד מנציגיה של המפלגה בבונדסטאג.

לדברי בלומנפלד, קיימת אפשרות סבירה, כי היו"ר החדש של המפלגה הלמוט קוהל, שנבחר לתפקידו לפני שבועות אחדים בלבד, יעמוד בראש המשלחת. הנס קאצר סגן יושב־ראש הסיעה בפרלמנט ואישים בולטים אחרים ישתתפו במשלחת.

המפלגה הנוצרית־דמוקרטית, הטעים בלומנפלד, תומכת במדיניות של הקאנצלר בראנדט לגבי ישראל, ומקווה כי בתור אופוזיציה היא תוכל לשמור על כך שמדיניות הממשלה תעמוד במבחן.

בלומנפלד, שהוא סגן יו"ר אגודת גרמניה־ישראל, ביקר כאן ימים מספר יחד עם משלחת האגודה.

על ההבדל

מאת חיים גורי

"שיח לוחמים" נכתב על ידי צעירים יהודים במאה העשרים, מאה זו שצבה על ידי שני מאורעות, שתי רעידות אדמה, בחוד הציביליזציה המודרנית: הירושימה ואושביץ. דומה, כי אין צעיר בעולם המשוחרר מהתייחסות לשני המאורעות הללו, שמסכלים את האפשרות של סיום התרבות האנושית. אלא שהלקח משני המאורעות הללו שונה: הירושימה הוכיחה את האבסורד שבמלחמה, ואושביץ את אבסורד הכניעה. אנו מהפכים את צרכנו בין שני הקטבים הללו. נוכחנו, כי הכניעה אינה מונעת אלימות, כשם שאנו יודעים שהוסר השלום עלול להביא לחורבן".

את הדברים האלה כותב מוקי צור, איש עין־גב, בסיום ההקדמה למהדורה הגרמנית של "שיח לוחמים" והם מובאים בחוברת האחרונה של "שדמות".

אינני יודע אם הספר שהפך למוצר יצוא ישראלי המראה את פניה היפות מתפרסם בגרמניה בשל סקרנות גרמנית, או בשל יוזמה ישראלית ברוכה. "שיח לוחמים" בגרמנית ובו אותה הקדמה שנכתבה בידי מוקי צור העוסקת בסוגיה ב"הירושימה ואושביץ".

אני סבור, כי דבריו אלה יתקבלו ברצון על ידי הגרמנים השואפים להימצא בחברה טובה.

מוקי צור מסתפק ב"שני המאורעות בחוד הציביליזציה המודרנית — הירושימה ואושביץ". סמיכות פרשיות זו מעסיקה אותי.

אנו קטנים על הנושא הזה. אנו מתקשים להסתדר עם הצער ועם המוות הקטעוני המסובך שיש לו שם וכתובת. כיצד נוכל, איפוא, להתמודד עם שני "המאורעות" האלה. אני כותב על כך משום שנדמה לי, כי לא טוב עשה מוקי צור בהכליל בנשימה אחת בדברי ההקדמה ל"שיח לוחמים" המתפרסמים בגרמניה את "הירושימה ואושביץ".

לא, הירושימה היא זוועה כשלעצמה. אך היא אינה אושביץ. ישנו הבדל מהותי, בין "שני המאורעות". אין הם דרים בכפיפה אחת.

פצצת האטום הראשונה אשר הוטלה על הירושימה הדגימה בצורה המחרידה ביותר, החד־משמעית ביותר, את עצמת הנשק הסופי. מספר הנפגעים בדרזדן הגרמנית למשל, בשנת 1944, לא נפל ממספר נפגעי הירושימה ונגסקי היפאניות. אך פצצות־האטום שמו קץ למלחמה במזרח־הרחוק, שנפתחה בהתקפת הפתע היפאנית על "נמל הפנינים".

אנו למדים מספרי ההיסטוריה והיומנים ועיקרי הזכרונות, כי קדמו להטלת הפצצה ספקות והיסוסים קשים. אך הנשיא טרומן ויועציו, כמו המדענים האמריקאים ואנשי המטה הכללי, מצטדקים בעמדם מול המין האנושי ותולדות התרבות באמרם, כי בכך שמו קץ לשפך הדמים, שהמשכו באמצעים "קונבנציונליים" היה גורר אל המוות ואל הייסורים מיליוני חיילים ואזרחים משני המחנות הנאבקים באותה מלחמה איומה והיה כופה על יפאן ועל מוקיף בירתה הרס נורא שבעתיים.

קדמה, איפוא, למעשה הכרעה מדינית ומוסרית מתוירה. אך הארי טרומן, נשיא ארה"ב בימים ההם, אומר בעמדו מול משפט ההיסטוריה, כי במחיר חייהם של רבבות יפאנים הרוגים ופצועים וחרוכים ומורעלי סרטן הוא הציל חיי מיליונים ואולי הציל את חיי הדורות הבאים מפני מחזוריות המלחמות הגדולות, כי בכך שם קץ למלחמות העולם.

הירושימה, אומרים מטילי הפצצה, לא התירה את דמו של העם היפאני כעם, לא באה למעשה "פתרון סופי" לעם היפאני השנוא, הנחשב כ"תת־אדם" שיש למחותו מתחת לשמי אלוהים.

עם כל האבסורד המבעית, אומרים מצדיקי המעשה, יפאן ניצלה מחורבן גמור והיתה ברבות הימים למעצמה תעשייתית אדירה ומשגשגת במשפחת האדם בשל הלם הירושימה. אני יודע, כי אסור לומר כזאת. אך כזאת אומרים מטילי הפצצה.

הפצצה האטומית בת 20 אלף קילוטון היתה עד מהרה לפצצת מימן אדירה פי מאה, פי אלף, פי רבבה. לנשק העתיד של חמישה עמים, לפחות, הרואים בה לאחר שהגיעה למימדים איומים של over kill את פוליסת הביטוח של מאזן־האימה, לאחר שמכונן בעולם את השלום שלא בא בעקבות קולם של הנביאים אלא בזכות מוחם המבעית של הפיסיקאים.

האמריקאים מטילי הפצצה אומרים ישלפיכך, כי למען־נגד ה"ציר" הפאשיסטי, נגד גרמניה הנאצית ויפאן בעלת־בריתה במלחמה לחיים ולמוות, ובמחיר חיי המעטים הצילו את חיי הרבים. הם אומרים, כי בין הפצצה הראשונה והשניה הציעו את ברירת הכניעה ליפאן.

*

אושביץ היא סיפור אחר.

זו לא באה לעולם כדי לשים קץ מיידי למלחמה הרצחנית והממושכת, לקצר את הדרך אל הפסקת האש, להציל חיי מיליונים במחיר חיי רבבות.

אושביץ היתה בירת חרושת־המוות הגרמנית! היא נוסדה מראש כדי להשמיד בה מספר רב ככל האפשר של בני אדם אשר נועדו להשמדה.

אושביץ היתה אחת ממטרותיה העיקריות של המלחמה הגרמנית. הוקצו לה משאבים, כוח אדם, מחקר, ממון, רכבות ומנגנון אדיר. גם לאחר שמכבר הצבא הגרמני החל דועך, כאשר החלה הנסיגה והמבואות הגרמניים החלו להתמוטט, המשיכו רכבות להוביל בכיוון המפורש. מאות אלף יהודי הונגריה הושמדו בין 15 במאי ל־7 ביולי 1944.

אילו הוטלה הפצצה האטומית על אושביץ היו ניצולים מיליונים.

קודם לאושביץ אידיאולוגיה, ספרים, נאומים, ועידות, הכנות, פילוסופים, סופרים, מלחינים, אנשי־רוח, ביטאים, בוני תנורים, מהנדסים, פסיכולוגים. היא לא באה לעולם כמעשה מחולל ושנוי במחלוקת, בחינת "הכרח לא יגונה" אלא כעדכליות וייעוד ושמחה ואהבה גדולה.

אדולף אייכמן המספר על ועידת ואנזה, שנערכה בינואר 1942 בברלין ושבה הוחלט על השמדת "הפתרון הסופי לשאלת היהודים", אומר, כי "האווירה השתקפה היטב במצב־רוחו המרומם ושבע הרצון של היידריך". לאחר שהוחלט מה שהוחלט נשאר היידריך בחוג מצומצם של חברים ולגם כוסית קוניאק ועוד כוסית והדליק סיגריה ועלה על השולחן ורקד עליו (מנהג גרמני צפוני). "היתה כאן לא רק הסכמה תוך הודיה מצד כל המשתתפים" — אמר אייכמן — "אלא יתירה מזאת, רצון לשיתוף פעולה ולקידומו של ענין זה. הפתרון של בעיית היהודים — — — לאחר פיזור הועידה נשארו ושתו היידריך ומילר. גם אני נשארתי — — — ושב השמיע היידריך את קורת רוחו, כן, הוא הביע את שביעות רצונו..."

*

לא, אושביץ הוא סיפור אחר. מוקי צור יודע זאת לא פחות מכל אדם אחר בן דורנו.

על הירושימה, אומר הוא, כי היא "הוכיחה את האבסורד שבמלחמה" בעוד שאושביץ הוכיחה את "אבסורד הכניעה".

מדוע? איזו "כניעה"?

כניעה קיימת במקום שבו מצויה בחירה כלשהי, שבו מתקיים מאבק. איזו אפשרות בחירה הוענקה ליהודים שהובאו לשם מקצות אירופה? הרי הם הובאו לשם כדי לשלול מהם בחירה כלשהי. הם לא נדרשו לחרף שם שמים בבחירה חייהם, להמיר או להודות בעליונותו של הגזע הארי, או סתם לבגוד. נגזר עליהם למות משום שהשתייכו לעם היהודי, לגזע היהודי הנידון למות. ואידך זיל גמור. באיזה "אבסורד כניעה" מדובר פה?

אבל רבים מן האומללים האלה לא ידעו מה עומדים לעשות בהם. תמונה המראה את משלוחי יהודי הולנד, למשל, אל רכבות המוות מוכיחות, כי הללו אינם מפחדים, כי הם באים עם ילדיהם וצרורותיהם ונכנסים לקרונות ולוחצים ידים. הללו לא העלו על דעתם, כי עומדים להכניסם אל כלים כתום המסע לתאי הגזים. דמיונם של הקרבנות לא הגיע לקרסולי דמיונם של הרוצחים.

הם לא היו אויב לוחם שסיכן את גרמניה ואת חיי חייליה. הם היו מיליוני אנשים נרדפים ובודדים. כאשר אמרו להם לעבוד למען גרמניה במחנות, ב"טופסים" לביניהם, עשו זאת בחרוצות רבה.

*

כלום סבור מוקי צור, כי מיליוני היהודים אלה יכולים היו להציל את עצמם בצורה זו או אחרת ומכאן — "אבסורד הכניעה"?

"נוכחנו, כי הכניעה אינה מונעת אלימות", אומר הוא. אך האבסורד של אושביץ אינו הופך בשל כך "לאבסורד הכניעה". אין באושביץ שום אבסורד. כל כולה רצח החלשים, בלי הבחירה, בחרושת המוות, פחד ורעב ובדידות אינסופית הוטלה ליסורים. היא ה"פלנטה" שאין מלים לתארה. זו שבעקבותיה תוותה עד סוף כל הדורות.

האבסורד שבמלחמה נחשף לאור הפצצה ושבעצמים הוא ואנ כאשר אתה יודע כי לשני הצדדים ארסנל כזה.

אושביץ היא השמדת החלשים הטמאים בתוקף אידיאולוגיה ובמעשה מדינה מתוכנן מראש. לכן איננה אבסורד. היא רק פשע שילווה את העם הגרמני לדורות כל המפשעים של מחולל ונורמליזציה.

אך שמא לא ירדתי לסוף דעתו של מוקי צור? "הכניעה אינה מונעת אלימות, כשם שהוסר השלום עלול להביא לחורבן". כלום מדבר הוא בימינו אלה? האם הוא לקח הירושימה לארה"ב ולברה"מ, לבריטניה ולצרפת ולסין כמאה אדירה של נשק גרעיני והשלום במשך.

יש לשער, כי הגרמנים יהיו שבעי רצון מן השילוב הטוב הזה הירושימה ואושביץ. לשוא, אושביץ תישמר כתופעה יחידה בתולדות אנוש. היא שייכת לעם ונוראה, הוא ברא אותה כי נסיון לשלבה בזוועות אחרות ידועות. ההיסטוריה האנושית לא ידעה יפה, יש בה כדי לצמצם את ספיקותיו של הרע המתגלם בה.

אין הוא דומה לשום. איננה שקולה לה או עבאה אחרת כאן סרה הבלתי מרצנה.

*

אינני יודע מדוע כתבתי על כך. אני מכבד את מוקי צור ואת סגנונו הנקי. לכל היותר טעה. השכתי של כך בימים אלה לאחר פסטיבל בראנדט.

הוא היה כה זהיר עד כי הבדיל היטב בין בקעה אל־גרביה ובקעה אל־שרקיה. דאג שלא לעבור את הגבול.

רק אבותנו, מתברר, עוברים משום־מה לא פעם את הגבולות המבדילים בין מותר לאסור, בין מכובד וקלה, משום שאנו המיוחדים.

נשמור, לפחות, על כבודנו. אין הוא נכס מדיני העתה בעולם לגפס. אך הוא אחד ממרכיביה של תרבות לאומית.

הדסה נעורים
בית ספר תיכון מקצועי
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
רישום תלמידים
לשנת הלימודים תשל"ד
בית הספר רושם בוגרי בתי־ספר יסודיים למגמותיו כדלקמן:
אלקטרוניקה — במסלול 4 שנתי עם בחינות בגרות
מכונאות מטוסים — במסלול 4 שנתי
מכונאות רכב — במסלול 4 שנתי
חשמלאות רכב — במסלול 4 שנתי
שרטוט מכונות — במסלול 4 שנתי
הרישום יתקיים בימים א'—ה' בין השעות 8.00—12.00
על הנרשמים להצטייד ב־:
1. תעודת זהות של האם, האב והנרשם (או תלוש רישום הנרשם).
2. גליון הציונים של כיתה ח' — ציוני המחצית השניה של כיתה ח'.
3. 6 תמונות פספורט.
4. —.30 לירות.
5. אישור רפואי.
הכתובת: "הדסה נעורים", דאר נעורים, 40298.
טלפון: 96662 — 96661 — 053—96461.

הדסה נעורים
בית ספר תיכון מקצועי
בפיקוח משרד החינוך והתרבות
רישום תלמידות
לשנת הלימודים תשל"ד
בית הספר רושם בוגרות בתי־ספר יסודיים וחטיבות־ביניים למגמותיו כדלקמן:
אלקטרוניקה — במסלול 4 שנתי עם בגרות — מתקבלות מועמדות גם לכיתה ט' וגם לכיתה י'.
שרטוט מכונות — במסלול 4 שנתי — מתקבלות מועמדות גם לכיתה ט' וגם לכיתה י'.
סיעוד — במסלול 4 שנתי — מתקבלות בוגרות ח'. מגמה זו מסמיכה את בוגרותיה כאחיות מעשיות ומאפשרת להן המשך־לימודים במקצועות הסיעוד למיניהם.
הרישום מתקיים בימים א'—ה' בין השעות 08.00—12.00
על הנרשמים להצטייד ב־:
1. תעודת זהות של האם, האב והנרשם (או תלוש רישום הנרשם).
2. גליון הציונים של כיתה ח' — ציוני המחצית השניה של כיתה ח'.
3. 6 תמונות פספורט.
4. —.30 לירות.
5. אישור רפואי.
הכתובת: "הדסה נעורים", דאר נעורים, 40298.
טלפון: 96662 — 96661 — 053—96461.

אנו מודיעים בצער רב על פטירת יקירנו

יעקב בן־שמואל שור

הלוויה תתקיים היום, יום שישי 29.6.73 בבית העלמין בחולון בשעה 12.30 בצהרים.

המשפחה האבלה

הבית־הלבן יוצא למיתקפת־נגד

טוען כי ג'ון דין הוא אדריכל הטשטוש בפרשת ווטרגייט

סינגפורה (ע"ל, יופ"יע). — הנשיא ניקסון עבר …פה עזה נגד מאשימו… …שת ווטרגייט, והוא מו… …ה להשיב על כל ה… …ת בקשר לחלקו. ב… …ה זו, לאחר שהעדים …קריים השמיעו את דב… באזני ועדת הסנאט ה… …ית את השערוריה.

בכוונתו של ניקסון להופיע …בה עתונאים ולהשיב על …ת בענין ווטרגייט, מסר אחד …י הנשיא, מלווין ליירד (שר …ה לשעבר), בראיון לכתב …נגטון פוסט.

התפתחויות דראמתיות

התפתחות חדשה זו באה לאחר …ב״אירועים, שבו חלו התפת… דראמתיות.

הבית הלבן פנה להתקפה נגד …היה ידידו הפוליטי המקורב …של הנשיא — שר המש… לשעבר, ג'ון מיצ'ל, ויצא …מתקפת־נגד גם נגד מי שהיה …ש הבית הלבן, ג'ון דין. …אמר, כוכב, בעדותו בפני …ה כי ניקסון ידע על המע… …שעשו, כדי לחפות על פרשת …ייט ולטשטש אותה.

…מני ועדת הסנאט הציג דין …ה של "אויבים" שהכין ה… הלבן ובה 207 שמות של …ם. ביניהם: כוכבי הקולנוע …ניומן, גרגורי פק, ג'ין פונ… ברברה סטרייסנד וכן הסנא… אדוארד קנדי ויליאם פול… …ורבים אחרים.

…שערוריה מסתבך אדם נוסף, …שיעור קומה רב — פרדריק …מראשי הוועדה לבחירתו… מחדש של ניקסון, אשר הודה באשמה במה שכרוך במעשיו ב־פרשת ווטרגייט.

ליירד עצמו אמר, כי הנשיא ישיב על שאלות במסיבת עתונאים, שתיערך בעת שדיוני ועדת החקירה של הסנאט יתקרבו ל־סיומם. עם זאת אמר, כי הנשיא לא יגיב על כל אחת מההאשמות שהועלו על־ידי כל אחד מה־עדים.

עוד אמר ליירד, כי הוא שוחח עם ניקסון על קביעת מועד למ־סיבה ו"סבורני שהוא מוכן לע־שות זאת, ואינני חושב שתהיה בעיה כל שהיא". עוד אמר ליירד, כי הוא סבור שדובר הבית הלבן, רונאלד זיגלר, יוחלף בקרוב בס־גנו — ג'יראלד וורן.

על זיגלר אמר ליירד: "אני מצטער לבעייתו של רונאלד. אני משוכנע שלא ביודעין הטעה את העתונות, אולם מתוך המידע ש־בידי סבורני, כי טוב יהיה אם אדם אחר ישמש בתפקיד הדובר לזמן מה".

האשמות הבית הלבן נגד מיצ'ל ונגד דין נכללו בתזכיר אשר הוכן אתמול בשביל ועדת הסנאט ובכך בא הקץ לשתיקת הבית הלבן שנמשכה כמה ימים, בנוגע לטענות כי פקידים של הבית־הלבן, וגם הנשיא עצמו, חיפו על שערוריית ווטרגייט.

הבית הלבן: דין — אדריכל הטשטוש

בתזכיר נטען, כי מיצ'ל, אשר אירגן את מערכות הבחירות של ניקסון בשנים 1968 ו־1972, הש־תתף במאמצים לחפות על מבצעי הפריצה למשרדי המפלגה הדמו־קרטית בווטרגייט ביוני 1972.

דין הואשם בתזכיר בכך, ש־הוא היה האדריכל הראשי של מבצע החיפוי ו"הגורם העיקרי למשבר הפוליטי והחוקתי" המ־איים עתה על אמריקה. בתזכיר נאמר, כי דין יזם את החיפוי, כדי להגן על עצמו מפני תוצאות מעורבותו־שלו בתכנון הפריצה. עוד נאמר שם, כי ניקסון יכול היה להתגבר בקלות על אי הנ־עימות שהיתה נגרמת על־ידי גילוי מהיר של העובדות הכרו־כות בפרשה זו.

להלן נאמר בתזכיר כי "הבעיה הפוליטית הכרוכה בעניין נופחה אלף מונים משום שהאמת יצ־את לאור באיחור רב כל כך, בגלל הרמזים שהבית הלבן היה שותף לחיפוי. ומעל לכל, משום שהבית הלבן הובא לידי אמירת דברים על פרשת ווטרגייט, אשר בינתיים מסתבר שהם אינם נכו־נים. כל אלה — גם הם תוצאות מעשיו של דין", נאמר בתזכיר.

מיצ'ל מתואר בתזכיר כפטרון של דין, ונאמר עליו שהוא השתתף במידרה של פגישות אשר התחילו יומיים לאחר מעצרי וו־טרגייט. הפגישות הללו היו מיו־עדות לחפות על המעורבות של הבית הלבן בפריצה.

התזכיר של הבית הלבן מהווה נסיון ראשון מצד הנשיא ועו־זריו לסבך את מיצ'ל בפרשת ה־חיפוי. דין מיהר לדחות את הט־ענות שבתזכיר ואמר, כי היה "שליח" ולא "יוזם". ועוד צוין, כי דין אמר בעדותו, שעוזריו לשעבר של הנשיא, בוב. האלדמן וג'והן ארליכמן, שקלו בשלב מסו־יים אפשרות של הטלת אשמת ווטרגייט כולה על מיצ'ל.

אחד מחברי ועדת הסנאט, ה־סנאטור הדמוקרטי ג'והן מונטויה אמר, כי הוועדה דנה שוב באפ־שרות הזמנת ניקסון עצמו לה־עיד בפניה, אולם דיוני הוועדה עודם נמשכים וטרם נתקבלה הח־לטה.

"הוברחו 400,000 ד' למטרות פוליטיות"

וואשינגטון, (עי"ר). — הבית־הלבן העביר — בשיטות הברחה — סכום של 400,000 דולאר במזומנים אל יריביו הפו־ליטיים של ג'ורג' וואלס. בנסיון למנוע ממנו להיבחר מחדש כמושל מדינת אלבמה בשנת 1970 — כותב בעל־הטור ג'ק אנ־דרסון.

אנדרסון כתב, כי הבית־הלבן היה סבור, שאם לא יוכל וואלס לזכות מחדש במשרת המושל, יישמט ממנו הבסיס הפו־ליטי לניהול מסע לנשיאות כעבור שנתיים. אולם וואלס זכה במשרת המושל והיווה מכשול למערכת הבחירות של הנשיא, עד אשר שותק מפגיעת מתנקש בחייו.

אנדרסון כתב, כי הסכום של 400,000 הדולאר נלקח מתוך כספים שנותרו ללא שימוש מקרן מסע הבחירות של הנשיא. והכסף הועבר אל יריביו של ואלס על־ידי עוזר הנשיא, ה. ר. הלדמן, ועל־ידי פרקליטו האישי של ניקסון, הרברט קלמבאך.

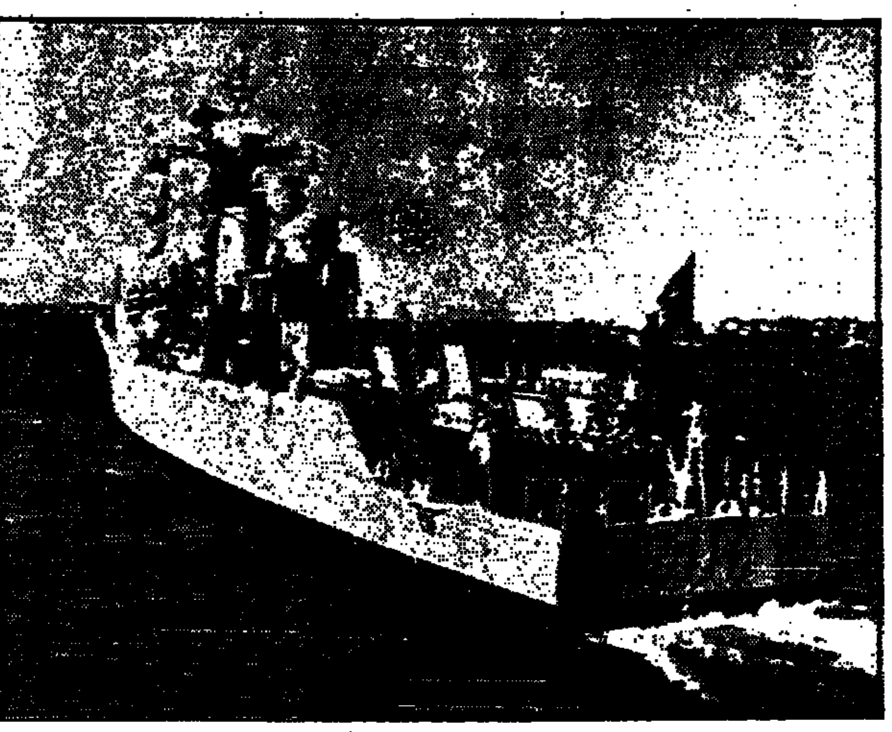

הפריגאטה הניו־זילנדית "אוטאגו" בצאתה מנמל דבונפורט לאיזור שבו מתכוננת צרפת לקיים ניסויים אטומיים באוקינוס השקט. ניו־זילנד ואוסטרליה עומדות ב־ראש המסע נגד ניסויים אלה. (צילום רדיו של "אסושייטד פרס")

הושלמו יעדי ההקצבה לסיוע לעולים מברה"מ

וואשינגטון, (יוסי"פ). — משרד החוץ האמריקאי השלים את ההקצבה בסך 50 מיליון דו־לאר שנקבעה על ידי הקונגרס לעזרת עולים יהודים מברית ה־מועצות.

יעדיהם של 33.5 מיליון דולאר מתוך סכום זה נקבעו עוד באפ־ריל ועתה נפלה ההחלטה בענין השימוש ביתרת הכסף — 13 מיל־יון דולאר יימסרו לידי הסוכנות היהודית המאוחדת לשם סיוע ל־עולים בדרכם לישראל, הקמת מרכזי קליטה ושיכון, הסבה מק־צועית ועוד; שלושה מיליון דו־לאר יועמדו לרשות הוועדה ה־בין ממשלתית להגירה אירופית למימון הוצאות הטיסה של העו־לים מאוסטריה לישראל; וחצי מיליון דולאר יימסרו לידי ארגו־ני מתנדבים אחרים המסייעים ל־עולים.

שר החוץ של תוניסיה:

על הערבים להחליט: פתרון צבאי או מדיני

תוניס, (צי"ן). — "הגיעה השעה שהערבים יבינו כי עליהם להחליט האם רוצים הם בפתרון מדיני, בפתרון צבאי או בקבלת החלטת או"ם לחלוקת פלשתינה" — אמר שר החוץ התוניסי מוחמד מסמודי.

מסמודי, שהשמיע נאום בכינוס של פעילי מפלגת השלטון, התיי־חס להצהרות האחרונות של הנ־שיא בורגיבה, שהציע פתיחת דו־שיח ישראלי—ערבי על יסוד הח־לטת החלוקה מ־1947. "מוטב שלא נחשוב יותר במושגים של הטלת הישראלים לים, אלא נחתור לפת־רון צודק לכל הצדדים", אמר מסמודי.

הוא ציין, כי ב־1965 עוררו מחשבותיו של הנשיא בורגיבה בענין הסכסוך המזרח תיכוני תגו־בה זועמת בדעת הקהל הערבית, ואילו עתה "מוכנות כמה מדינות ערביות לקבל את ההחלטה מש־נת 1947 ואפילו זו משנת 1956". "אם נצליח להציג את הבעיה בהקשר המדיני שלה ולשכנע את ישראל, שתסכים להחלטה מ־1947, יהיה זה בלתי הגיוני אם לא נפתח בדו שיח עם הישראלים, כדי לפעול למען פתרון הבעיה הטראגית של הפלשתינאים", הכ־ריז.

מסמודי ציין, כי תוניסיה אינה מדברת בשם מדינה ערבית כלש־הי.

בירושלים לא ידוע על תיווך סובייטי ל"פיסגה" עם תוניס

מאת סופר המדיני של "דבר"

מקורות בירושלים הגיבו בהפ־תעה על דבריו של שר החוץ הת־וניסי מסמודי, על תיווך סוביי־טי לגבי קיום פגישת פיסגה בין ישראל לבין תוניס.

המקורות אמרו, כי לישראל לא ידוע על כך דבר, וכי בעינה עומדת פנייתו הפומבית של שר החוץ אבא אבן מהשבוע שעבר, אשר לפיה מתבקשים התוניסים להתקשר אל שגרירות ישראל ב־אחת הבירות שבה מיוצגים גם התוניסים לפי בחירתם כדי לק־בוע סדרי פגישה — אם התוני־סים באמת מעוניינים בה.

בירושלים מתקשים להבין את ההודעות התוניסיות אשר אין מאחוריהן מעשים ורואים בהן אפש־רות שהדבר נעשה כהכשרת קרקע בעולם הערבי לאפשרות של פגי־שה כזאת בעתיד. אבל לפי שעה לא הגיעה, כאמור, לישראל שום הודעה מתוניסיה ומשווייץ — אמרו המקורות.

בצורת חמורה במערב־אפריקה

רומא, (יופ"ע). — הבצורת הקשה ביותר מזה 60 שנה עלתה למדינות מערב־אפריקה ב־מחצית העדרים ולפחות במחצית התוצר הלאומי הכולל — מסר דובר הארגון למזון ולחקלאות של או"ם.

דובר הארגון, ג'ורג' דורסי א־מר, כי "יהיו דרושות לפחות חמש שנים, כדי לשקם את הכל־כלה של האיזור עד שתגיע ל־מצב שבו היתה לפני שנתיים — אפילו נניח שהמשבר יסתיים כעת". הוא הוסיף, כי המצוקה האנושית הנובעת מהבצורת "אין לה שיעור".

שש המדינות שנפגעו ביותר מן הבצורת הן צ'אד, מאלי, מאורי־טניה, ניז'ר, סנגאל, וולטה עלית. במצב הגרוע ביותר נמצאת וולטה. "אנו מקבלים קריאות ס. או. ס. המורות ביותר משם ובדיווחים נאמר כי אוכלוסיות שלמות נותרו ללא כל מאכל", אמר דורסי. הוא הוסיף, כי כל הממשלות הנהיגו קיצוב במים, וכי במאורי־טניה הודיעו על מלחמות בין כפריים המחכים לאורך הכבישים למשאיות המים הממשלתיות.

"אפילו בדקאר, בירת סנגל, שהיא עיר אמידה ביחס לאיזור, עומדים אנשים בתור ברחוב ל־קבל מים בקיצוב", אמר דורסי.

הנתונים המדוייקים ביותר נת־קבלו מצ'אד: לפני מספר חדשים היו בצ'אד 2.5 מיליון ראשי בקר ועתה נותרו 1.25 מיליון בלבד. רוב הבקר גווע ועדרים אחרים נדדו דרומה לבארות מים, אם כי התקווה למצוא מים — נכזבה.

בון: לא נייסף המארק

בון, (א.פ.). — נוכח השפל החדש במטבע הדולר האמריקאי בבורסות של אירופה והתחזקותו של המארק הגרמני הכחישה אמש ממשלת מערב־גרמניה את הש־מועות, שבדעתה לייסף בקרוב פעם נוספת את המארק.

קצין חימוש ראשי:

נשק שלל — לשימוש מבצעי בצה"ל

חיל־החימוש קלט, שיפר נשק סובייטי, שנפל שלל במלחמת ששת הימים, וה־כניס נשק זה לשימוש מבצ־עי בחילות צה"ל — אמר אתמול קצין חימוש ראשי, תא"ל חייב דומי, במסקד סיום קורס קציני חיל־החי־מוש.

הטקס נערך בבסיס צבאי במרכז הארץ, במיסדר חגיגי רב־משתת־פים, בנוכחות בני משפחותיהם של מסיימי הקורס ומוזמנים רבים.

קצין חימוש ראשי חשף את דר־גותיו של החניך המצטיין, סגן יוסף סלע. תא"ל דומי אמר עוד בדברי ברכתו, כי חיל־החימוש הוכיח "היום רעננים בזכות פי־תוח אמצעי־לחימה" וכי צה"ל רכש באחרונה ציוד חדיש ומור־כב, בשריון ובארטילריה מת־ניעת.

מתפשטים הקרבות בכורדיסטן

טהראן, (עי"ן). — הקר־בות המתנהלים זה שלושה ימים בכורדיסטן העיראקית בין כוחות ממשלת בגדאד והלוחמים הכורדיים בפיקודו של מולא מוסטפא אל־בר־זאני, התפשטו לאיזור ה־הררי שבתחום המחוזות ראוואנדוז וסולימאניה, ש־בקרבת הגבול האיראני.

על התפשטות הקרבות מוסרים שני יומונים — בשפה האנגלית והצרפתית — המופיעים בטהראן.

"טהראן ג'ורנל" מצטט דו"ח ש־קיבל כתבו בקרמנשאה, ובו נא־מר, כי הכוחות הכורדיים פתחו בהתקפה על הכפר הלבצ'ה, שבו מוצבים כוחות צבא עיראק. עוד כותב שליח העתון בקרמנשאה, כי הצבא העיראקי העלה באש יערות בסביבת הגבול, כדי לאל־ץ את הכורדים לפנות את כפ־ריהם. לדברי הכתב, ניתן היה להבחין בדליקה משטח איראן.

"ג'ורנאל דה טהראן" כותב, כי ייתכן שהפעולות של צבא עיראק הן תחילתה של "מיתקפת קיץ" נגד הכורדים.

הלל: לא ניתן לרוצחי יהודים להלך חפשי

מאת סופר "דבר" בחולון

שר המשטרה שלמה הלל מסר אמש בעצרת הזדהות עם יהודת עיראק וסוריה שנערכה בחולון, כי נער יהודי, בן 16, שמ־עון חבס, שוכב חולה אנוש בדמשק ונמצא בסכנת מוות. הוא זקוק לניתוח־לב פתוח בדחיפות. אולם השלטונות בדמשק מסר־בים לאפשר לו ניתוח זה. הקהי־לה היהודית בקנדה ביקשה להע־ביר את הנער לקנדה ולנתחו שם, והבטיחה לשלם 5000 דולר לממ־שלת סוריה דמי ערבות להחזרתו לאחר הניתוח. שלטונות דמשק מסרבים.

שר המשטרה אמר עוד, כי מן הראוי להזכיר, שאין אנו נוהגים לעבור לסדר־היום כלפי אלה ש־פוגעים באחינו, ואנו נגיע אליהם אישית ונעשה איתם את החשבון כל עוד לא יחדלו ממעשיהם ה־נפשעים. אנו לא ניתן לרוצחי היהודים להלך חפשים בעולם וכל המתנכלים והמתעללים באחינו — יבואו על ענשם.

בשורות איום חדשות

השר פנה אל מצפון העולם ו־קרא לנקוט בכל האמצעים כדי להציל את יהודת ערב שבמצוקה. כן אמר, כי קול מחאתינו מגיע אל שארית הפליטה היהודית ב־בגדד ובדמשק, לכרות החומות הגבוהות. ולכן חשוב שלא נפסיק מלזעוק ולהזעיק מדי יום ביומו, באשר כל יום מגיעות משם בשורות־איום חדשות.

ראש עיריית חולון פנחס אילון, השתתף אף הוא בעצרת. הוא אמר, שאינו מאמין במצפון העו־לם. אך מאמין ותומך במאבק יהודי גדול בכל מקום שם חיים יהודים, ומאבק כזה לא יכזיב אותנו. עלינו להתלכד כדי להציל את חיי אחינו הנתונים במצוקה.

בראשית העצרת נערכה תפילה מיוחדת לזכר הנרוגים היהודים בעיראק.

8 יהודים נעצרו במוסקוה

מוסקוה, (יופי"ע). — ה־משטרה הסובייטית עצרה אתמול שמונה יהודים, תושבי מוסקוה, בתחנה של הרכבת התחתית, ל־אחר שניסו להפגין נגד סירובם של שלטונות ברה"מ להעניק להם אשרות יציאה לישראל — מסר מקור יהודי.

המפגינים נעצרו ליד תחנת ה־רכבת בכיכר מאיאקובסקי כמה דקות לאחר שהניפו כרזות עם הסיסמה: "אני רוצה לצאת ל־ישראל".

נודע, כי במקום היה רק איש "ק.ג.ב." בודד, כאשר החלה ה־הפגנה. הוא צעק לעבר המפגי־נים "מה אתם עושים", הוציא מידיהם את הכרזות, קרע אותן ושלח עוברים ושבים להזעיק עז־רה.

כעבור חמש דקות הגיעו למ־קום שוטרי־חרש ושוטרים במדים ועצרו את השמונה. הם לא גילו כל התנגדות.

הפתעה משמחת

מאת עדית זרטל

("ימים קשים" מאת יוסף בר־יוסף. בימוי — הנס לוי. "במה 2", התיאטרון חיפה).

קשה להגזים בשבחיה של הה־צגה החדשה המרגלית בבמה הק־טנה של התיאטרון החיפאי; וק־שה שלא לזעום על העובדה ש־מחזה היפה, המשעשע והמכאיב שכתב בר־יוסף חיכה יותר מחמש שנים במגירותיהם של תיאטרונים מסובסדים מאד כמו "הבימה" וה־"קאמרי" — שאחד מתפקידיהם, ולא הפחות חשוב שבהם, הוא להצ־יג מחזות ישראליים ולעודד את המחזאות המקורית — עד שמצא את הגשמתו הבימתית בתיאטרון של חיפה.

במקרה זה אין מדובר כלל בעי־דוד, אלא בהצגה של מחזה תי־אטרוני מעולה, בכל המובנים. זה מציג בני אדם אמיתיים, אנושיים ונוגעים ללב, בסיטואציה יהודית עמוקה ואפיינית, והצלה אורחות־חיים יהודיים בארץ ובגולה, צ־פים, נוהגים ואמונים דיבור בצורה מדוייקת ומלאת השראה.

הנס לוי ביים בנקיון ובדקות הצגה יפה שמשחקים בה להפליא רות סגל, אמנון מסקין, אילן תו־רן ואיזידור הרשקוביץ.

אכן, הפתעה שכולה שמחה.

(רשימה מורחבת תתפרסם ב־ימים הקרובים).

הנשיא סאדאת עשוי להיפ־גש עם נשיא סודאן ג'עפר נומיירי בעת החגיגות לציון יום השנה ה־21 של המהפכה המצרית, ש־ייערכו ב־23 ביולי. — מוסר העתון "אל־ג'ומהוריה".

זכו בפיס

בהגרלה במפעל הפיס מס' 26/73 שהתקיימה אתמול זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המספרים: .460464 .278581

בסך 50,000 ל"י זכה המספר: .458688

בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: .659000 .587388

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: .470868 .457727 .122056 .070889

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־02102

56883 54414 33115 33047 25138
.97869 83056 81024 65989

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־00034

30232 24231 19839 07498 01334
57871 54881 41648 41031 34985
74849 72153 70035 69520 61501
85139 82847 78601 78390 77991
.96242 96127 94775 85605

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים ש־מספריהם מסתיימים ב־1050 1726

.8317 7373 6854 6487 2564

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0160

1791 1572 1489 1341 1213 0482
3566 3521 3479 3019 2742 2015
4288 4134 4013 3833 3820 3121
5824 5612 5070 4845 4823 4413
7864 7488 6725 6260 6140 6061
8856 8781 8360 8318 8269 7955
.9756 9533

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים:

179624 050428 049526 016741
348786 342301 315237 253136
433416 431573 4.5836 354854
581776 549659 533058 469816
755285 648923 625642 623851
.787626

מועצת פועלי ירושלים
מחלקה לתרבות ולחינוך

מבחר פעולות השבוע בשיתוף עם המרכז לתרבות ולחינוך

בית הספר לפעילים
שני ימי עיון לעובדי "המשביר" ב"אהלו" בימים: ששי ושבת 29—30.6.73 על הנושאים: "משק ההסתדרות ומטרותיו", "דיני עבודה", "מדיניות חוץ ובטחון".

ביום ששי 29.6.73 6.00 בערב
ב"בית אבות" משען בגונן עונג־שבת עם החזן רקובסקי.

ביום ששי 29.6.73 9 בבוקר
הרצאה בביה"ר "אמקור". פנחס אליאב — על: "מערכתנו הבינלאומית".

ביום ששי 29.6.73 2.30 אחה"צ
באולם ההסתדרות בקרית משה סרט לילדי "אגדי".

יום שבת 30.6.73 11 לפנה"צ
באולם ההסתדרות בקרית משה. מיכאל ארנון — מזכיר הממשלה: "כיצד פועלת הממשלה ד'".

יום שבת 30.6.73 11 לפנה"צ
ב"בית אבות" משען בגונן, פרשת השבוע — פ. גולדהמר.

יום שבת 30.6.73 11 לפנה"צ
במועדון ההסתדרות בקטמונים, המרצה: י. גלאון — הנושא: המסים והאורה.

במוצ"ש 30.6.73 בשעה 8
במועדון ההסתדרות בקטמונים — מפגש צעירים, מסיבה וריקודים.

במוצ"ש 30.6.73 בשעה 8
ב"בית מילוד" בקרית היובל — חוג צעירים, שיחה, משחק וריקודים.

ביום ראשון 1.7.73 7.30 בערב
במועדון ההסתדרות בקטמונים — חוגי דיון עם צעירים.

ביום ראשון 1.7.73 3.30 אחה"צ
באולם ההסתדרות בקרית משה, ריקודי בלט לנוער — בהדרכת: גליה שמאע.

ביום שני 2.7.73 6 בערב
במועדון הפנסיונרים "מטעך" קינג ג'ורג' — הרצאת מיכאל ארנון: "כיצד פועלת הממשלה ד'".

ביום שני 2.7.73 4 אחה"צ
באולם מועצת עיריית חברון — חוג יהודי־ערבי. בהשתתפות: מוחמד עלי אל־ג'עברי — ראש העיר, שלמה שוסי — מנהל המחלקה למזרח ירושלים. היציאה: מבית ההסתדרות במזרח ירושלים, ביום שני בשעה 14.30.

ביום שני 2.7.73 1 אחה"צ
הרצאה: בביה"ר "פרינה", המרצה: יוסף הר — כנצור, הנושא: ההסתדרות בשעה זו.

ביום שני 2.7.73 9.30 בבוקר
הרצאה: במפעלי נייר של "המשביר". המרצה: אריה ציפיקי. הנושא: יהודי ברה"מ לאחר ועידת הפסגה.

ביום שלישי 3.7.73 1.00 אחה"צ
הרצאה: בכריכיה "רינר". המרצה: יצחק יפור, הנושא: יהודי ברה"ב לאחר ועידת הפסגה.

ביום שלישי 3.7.73 8 בערב
באולם הכינוסים, בבית ההסתדרות תערוכת הצייר — רפאל כהן־כוהולי. דברי פתיחה: עזר גניקס (אלוף מיל.) מנהל המחלקה לעליה ולקליטה. המנחה: רפי ברלביא.

ביום שלישי 3.7.73 8 בערב
באולם הקריאה "בוסתן" מפגש צעירים, שיחה וריקודים.

ביום שלישי 3.7.73 6 בערב
במועדון הפנסיונרים בקרית משה הרצאה: בריאות העם כיצד? המרצה: ד"ר ליפשיץ.

ביום רביעי 4.7.73 8 בערב
באולם הקריאה חוג לריקודי עם בהדרכת: מירי כסירי.

ביום רביעי 4.7.73 6 בערב
באולם ההסתדרות בקרית משה חוג לשחמט. בהדרכת: אלכסנדר גינסברגר.

ביום חמישי 5.7.73 9 בבוקר
בנגרית "ריבכי". המרצה: בנציון טלר. הנושא: הדמוקרטיה בישראל.

בסמינר "גיל" באילת השחר
לעובדים צעירים בביה"ר "עלי ירושלים" בימים: ב' ג' ד' 2—3—4.7.73. המשתתפים: סבתאי שוו — במזכירות ב.פ. דיון על הנושא: הדמוקרטיה בניגוד הציבורים בהסתדרות, אברהם סילוק — מזכיר האגו־דה על. הנושא: בעיות ההתארגנות בעבודה. עם סיום הסמינר — טיול. בהדרכת: עמיס שבטוני.

חוג "שוחרי האופרה הישראלית"
ב"בנייני האומה" סדרה ד' — ב־8.30 בערב
ביום חמישי 9.8.73 "העטלף" מאת: יוהאן שטראוס.
ביום שני 17.9.73 "מלכת שבא" מאת: ק. גולדמרק.
מחיר כרטיס — מנוי ל־2 ההצגות הנ"ל — 14 ל"י.
להשיג: בבית ההסתדרות, חדר 10 החל ביום ראשון 1.7.73. לחברי החוג תישלחנה הודעות ותכניות שבועיים ימים לפני כל הצגה.

ביום חמישי 5.7.73 6 בערב
במועדון הפנסיונרים "מטעך" קינג־ג'ורג' — רב־שיח. על: "הכנסת היוצאת מחלים הישגים". המרצים: א. בנבלק, ישראל קצובר. המנחה: שמחה רז.

"גוון" הופך גבינה לבנה לממרח פיקנטי

"תלמה" מציעה לך עתה את מוצרה החדש: "גוון" תוספת הפלא ההופכת גבינה לבנה רגילה לממרח פיקנטי. "גוון" ב־4 טעמים, להנאתך: ★"גוון" בצל ★"גוון" ליפטאור ★"גוון" רוקפור ★"גוון" שום הוסיפי שקית "גוון" לגבינה לבנה. ערבבי קלות ותוך דקות הממרח מוכן. הגישי גבינה עם "גוון" בארוחות לבני הבית, כבדי את האורחים, הוסיפי לקריקרים או על הלחם, תני עם חטיפים במסיבות. "גוון", ממרח אידיאלי — בכל עת וזמן. נסי ותהני עוד היום.

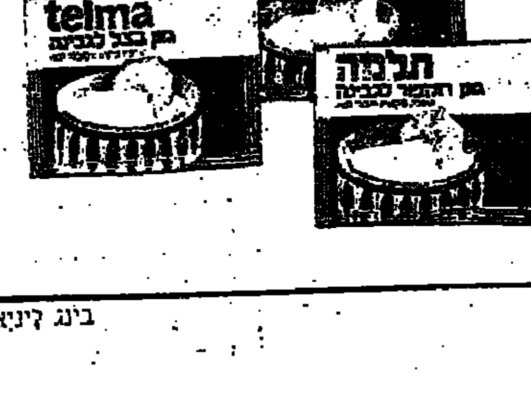

"גוון" של תלמה

בינג קיניאל

هكذا من الاصل

משק וכספים

צריכת הדלק בישראל גדלה ב־8.6 אחוזים

מאת סופר „דבר" לענייני פיתוח

צריכת הדלק של ישראל, לרבות נפט גולמי לשריפה ישירה וגאז טבעי, גדלה ב־4 החודשים הראשונים של שנת 1973 בשיעור של 8.6 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד — נמסר בבימאון „הרשות הנפט" בהוצאת מכון הנפט הישראלי.

בתקופה זו, הסתכמה צריכת הדלק בבדיני בכמות של 130,408 טונות. הגידול בצריכת בנזין הוא בולט: הגיע לכדי 12.1 אחוז לעומת גידול בשיעור 4.7 אחוזים בקירוסין. 8 אחוזים בצריכת סולר ו־8.6 אחוזים בצריכת המזוט הכבד והנפט הגלמי לשריפה ישירה, המשמש לו תחליף.

100 מיליון דולר ליבוא דלק בשנת 1972

ישראל הוציאה בשנת 1972 סכום של 97.3 מיליון דולר ליבוא דלק, דבר זה נמסר בדו"ח בנק ישראל האחרון.

בסקר, שהופיע באפריל 1973, אמד בנק ישראל את יבוא הדלק, למעט דלק מסיני, בסכום של 65 מיליון דולר. מכאן שיבוא הדלק מסיני הסתכם אשתקד בסך 32 מיליון דולר בקירוב. בשנת 1971 הסתכם יבוא הדלק הכולל בסך 89.4 מיליון דולר ולמעט דלק מסיני בסכום של 60 מיליון דולר.

כיצד ההזרמה בצינור הנפט הגדול בקוטר 42 אינץ' אילת—אשקלון. הגיע בשבועות אלה לכדי 45 מיליון טונות נפט בשנה, לאחר שהופעלו שתי תחנות שאיבה חדשות בערבה הדוחפות את הנפט לכיוון אשקלון וכן יוחזרו שאיבה נוספת באילת.

מתקני האיחסון, בחוות המיכלים, וכן מתקני הפריקה והטעינה של הדלק מותאמים לטיפול ב־40 מיליון טונות בקירוב.

השנה מקווים להזרים בצינור הנפט הגדול כ־30 מיליון טונות נפט גלמי, לעומת 25.5 מיליון טונות אשתקד.

צינור נפט גדול זה תוכנן להזרמה של 60 מיליון טונות נפט בשנה, אולם כדי להגיע לכושר הזרמה מירבי זה, יהיה צורך בבניית משאבות נוספות, להקים מיכלים לאחסנה ומעגנים נוספים לעגינת אניות להטענת הדלק.

עם הפעלת היחידה לזיקוק נפט גלמי בבית הזיקוק החדש באשדוד, החלה חברת קו צינור אילת—אשקלון בהזרמה סדירה של נפט גלמי לבית הזיקוק ממסוף הנפט באשקלון בצינור בקוטר 18 אינץ'.

„אוניקו" מתכננת חידוש פעילותה בענף הבניה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

חברת ההשקעות „אוניקו" מתכננת חידוש פעילותה בענף הבנייה, זאת בעקבות השלמת השינויים שבוצעו בחברה לאחר שהבעלות של חברה זו נרכשה על ידי איש העסקים הישראלי לשעבר אברהם ברנע, ורכישת הבעלות נעשתה על ידי חברת „יוניון מאה"ב שבבעלות ברנע.

בדו"ח החברה לשנת 1972 נמסר, ש„אוניקו" תחדש את פעולת חברות הפיתוח באזור רמת־השרון ודימונה בשיתוף עם הרשויות המקומיות. כן עומדת החברה לגשת לפיתוח המגרש הנמצא ברחובות אחד־העם ויבנה בת"א, שערכו עלה בשיעור ניכר בשנה האחרונה.

„אוניקו" קיבלה גם אישור מבנק ישראל להעברת העסקים הבנקאיים לחברה בת שבבעלותה המלאה „בנק משכנתאות לדיור של אוניקו". הבנק יעסוק במתן הלוואות מכוונות על ידי האוצר למטרות דיור.

בשל הריאורגניזציה והשינוי בבעלות, מסביר יו"ר מועצת המנהלים של „אוניקו" ביזי סודרסקי, חלה ירידה ברווחי „אוניקו". החברה סיימה את שנת 1972 ברווח לפני מס של 760,800 ל"י. בהשוואה ל־1.06 מיליון ל"י ב־1971. בעוד שכל הרווח ב־1971 נבע ממכירת נכסים, הרי ב־1972 נבע קצת יותר משליש הרווח ממיסול נכסים.

הוקפאו רשיונות לאוטובוסים של „ליילנד" — אינם עומדים בתקן הנדרש

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

משרד התחבורה קבע כי צינור הפלט תקלים, הוא ההיתר להקפאת רשיונות היבוא ל־200 אוטובוסים מתוצרת „ליילנד" שעמדו ליבוא ארצה בחודשים הקרובים לשם הרכבה במפעל „מ. ל." באשדוד.

משרד התחבורה הקפיא את הרשיונות, כי האוטובוסים אינם עומדים בסטנדרטים שנקבעו על ידו.

כזכור, קבע משרד התחבורה לפני זמן קצר סטנדרטים של חובה לגבי האוטובוסים החדשים שיוכנסו לשירות המחייבים את היצרנים של מרכבי אוטובוסים בארץ וחלים גם על האוטובוסים השלמים המיובאים מחו"ל. בין היתר, דורש משרד התחבורה שהאוטובוסים יהיו בעלי מנוע בעל תפוקה של לפחות 210 כוחות סוס כדי למנוע פליטת עשן וזיהום אוויר, קפיצי אוויר, איוורור מתאים או מיזוג־אוויר, מדרגות נמוכות ורחבות באוטובוסים העירוניים, כניסה כפולה וכו'.

כתבורה, שהאוטובוסים של „ליילנד" מצויידים במנועים בעלי עצמה של 167 כוחות סוס. לעומת זאת, אוטובוסים מתוצרת מפעלים אירופאים אחרים עומדים בדרישות שנקבעו על ידי משרד התחבורה.

מניות ושערים

סלקטיביות בביקוש

מגמה בולטת של סלקטיביות בביקוש למניות היתה אתמול בשוק המניות. היה ביקוש למספר מניות, אבל הוא היה מצומצם.

התעניינות רבה עוררה הודעת חברת „וולפסון־קלור־מאיר" על חלוקת דיווידנד לשנת 1972 בשיעור של 8 אחוזים. המסחר במניות חברה זו הופסק ליום אחד. מחוץ לבורסה היו נסיונות קניה ומכירה בסביבות 105 נק', בעוד שלפני הקראת ההודעה נקשרו עיסקות ב־102.5 נק'. בנק דיסקונט קלט אתמול היצע רב, במיוחד בשלב של שערים משתנים, שהופיע למניות „אי. די. בי.".

בשערי מספר מניות תעשייתיות, חברות להשקעה ובקרקעין חל שיפור קל. שיפור זה מלמד על זהירות־יתר מצד המשקיעים והספקולנטים. שער מניות „הכשרת הישוב" עלה ב־3 נקודות, לאחר ירידה בשלב הפתיחה של 2 נקודות. היה ביקוש למניות „ישרס" אשר לא סופק. ביקוש היה גם למניות „אתא", „כלל־השקעות" ו„כלל־תעשיות". לעומת זאת, שער „אריה" נסוג מעט.

המדד הכללי של שערי המניות ירד ב־0.32 אחוז. המחזור בשוק המניות הסתכם ב־4.42 מיליון ל"י, מתוך זה בשלב של שערים משתנים 2.66 מיליון ל"י.

בשוק אג"ח הצמודים לא היה שינוי בולט. המגמה היתה בלתי־אחידה. היו עליות קלות בתעודות מילווה קליטה ומילוות בטחון, ואילו בשאר הענפים היו תנודות. המחזור היה 3.98 מיליון ל"י.

„הסנה" תשלם דיווידנד של 12% ו־8% הטבה

הנהלת „הסנה" הודיעה על החלטתה להמליץ בפני האסיפה הכללית על חלוקת דיווידנד במזומן של 12 אחוז ומניות הטבה בשיעור של 8 אחוזים עבור שנת 1972.

„וולפסון" תחלק דיווידנד של 8%

הנהלת „וולפסון־קלור־מאיר" החליטה להמליץ על תשלום דיווידנד של 8 אחוזים עבור שנת 1972.

דיווידנד ביניים של 2% בבנק לחקלאות

הנהלת בנק לחקלאות החליטה על תשלום דיווידנד ביניים של 2 אחוזים על חשבון דיווידנד סופי לשנת 1972/73. בנוסף על דיווידנד בשיעור של 6 אחוזים שכבר שולם. ישאר עוד לתשלום דיווידנד בשיעור של 5 אחוזים, אחרי האישור של האסיפה הכללית. כמו כן, ישולם דיווידנד ביניים בשיעור של 2 אחוזים על חשבון שנת 1973/74.

טבע מ	943	+3.0
כימקלים	48.5	+0.5
לי אפשטיין	70	—
מולר	237	−5.0
פניציה ש	121	—
פניציה מ	121	—
פניציה 10	126	−4.0
נייר חדרה	284	−1.5
עסיס	242	−2.0
בהושתן	379	−21.0
ערד	119.5	−0.5
שמן	131	−1.5
תעל	294	—
חברות להשקעה ולאחזקות		
אלגר ש	190.5	—
אלגר מ	101	—
אלרן ש	200	−4.0
אלרן מ	213	−2.0
אמישר	62	—
מרכזית	222	−2.5
פועלים השק'	277	—
פז	111	+1.0
וולפסון 1	169.5	—
וולפסון ש	99	−2.0
וולפסון מ	102.5	+2.5
ירדן	77	—
אמפא	150	−0.5
דיסק' השק' ש	251	−3.5
דיסק' השק' מ	253.5	−3.5
מזרחי השק'	107	−1.0
בל"ל השק'	211.5	−0.5
פרין	108.5	−2.0
הסותה	106	—
יצוא השק'	65	−1.0
כור	171.5	−2.0
כלל השק'	201.5	+1.5
כלל תעשיות	200	+3.0
צוז השק'	160	—
פמה	10	—
מניות הנסחרות במטבע חוץ		
אוניקו רג' א' מ	86.5	−0.5
אוניקו בכ' מ	99	—
אדנים	116	—
נמטא	53	−2.0
לפידות ש	117	−5.5
לפידות מ	140	−3.5

בנקים מסחריים וחברות לאחזקות בנקאיות

שם הנייר	השער	שי'
א.ה.ה. ש	331	−7.0
א.ה.ה. מ	334	−7.0
אי.די.בי. בכ'	266	+2.0
אי.די.בי.	219	—
אי.די.בי. ב'	277	—
אגוד	313.5	—
אי' בריטניה מב'	314	—
אי' בריטניה ש	312	—
אי' בריטניה מ	319	—
דיסקונט	106.0	—
דיסקונט א	625	+24.0
המזרחי ש	155	—
המזרחי מ	157	—
הפועלים בכ'	341	+1.0
הפועלים ש	326	+1.0
הפועלים מ	328	+1.0
בל"ל	290	+1.0
בל"ל — 60% דיב'	286.5	+1.0
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי ש	219.5	+1.5
אפותיקאי מ	219.5	—
כרמל מ	154	−0.5
משכנת' בבנין	242.5	—
פת' משכנת' ש	245	—
פת' משכנת' מ	247	−2.0
עבמן בכ'	166.5	−2.0
עבמן ב'	200	—
טפחות בכ'	241	−2.0
טפחות	237	−0.5
מוסדות מימון עצמיים		
שילמון	114.5	—
אוצר לתעשיה	219	—
חקלאות	83	+1.0
פת' תעשיה מב'	75	—
ביטוח		
אריה	662	−3.0
הסנה	250	−6.0
סהר	225	+5.0
צור	152	—
מסחר ושירותים		
בית הרכב	63.5	−0.5
דלק ש	203	−2.
דלק מ	210	—
קרור 1	434	—
קרור 10	386	−10.0
חשמל	61.5	+0.5
ספנות	193	−2.0
מקרקעין, בנוי, פיתוח והדרים		
אזורים	198	—
אפריקה 1	335	—
אפריקה 10	283.5	−0.5
הכשר הישוב ש	186	−5.0
הכשר הישוב מ	187	+1.0
מ"ב ש	124.5	—
מ"ב מ	145.5	−0.5
מ"ב ב'	124	—
נכסים	236.5	−1.5
מהדרין	174	—
מטעי הדר	97	—
משקיעים	127.5	—
נאות אביב	74	—
פרי אור	179.5	−3.5
רסקו מב'	98	−1.0
רסקו	75.5	−3.5
ישפרו	112.5	—
תעשיה		
אליאנס	410	—
אלקו 1	109	—
אלקטרה 2.5	102	+1.0
אלקטרה 1	235	—
אלקטרה 5	232	—
ארגמן מב'	365	−13.0
ארגמן מ	364	−8.0
ארגמן — 30% דיב'	366	−7.0
אתא ב'	130	−2.5
אתא ג'	120	+0.5
אתא משנה	131	—
דובק	431	+1.0
כבלים	186	—
טבע ש	930	—

פתוח תעשיה ג	163	—
גב	98	—
גגג	98	+0.5
אג"ח ניתנות להמרה במניות		
שטריזן בל"ל	243	—
שטריזן בל"ל ג	109.5	—
פת' משכנת' אג"ח	59	−1.0
הכשר הישוב אג"ח	92	−2.0
אלקטרה אג"ח	166	−2.0
אתא אג"ח	56	−0.5
דיסק' השק' אג"ח	119	−1.0
מזרחי השק' אג"ח	100	—
אי.די.בי.	94	+1.5
ישפרו	106	+0.5
6½ מילווה פיתוח		
ר"ב	118.5	—
ר"ג	117.8	—
ר"ד	110.8	−0.5
ר"ו	115	−1.4
ר"ח	114.6	−0.3
רי"ב	114.6	−0.4
רי"ד	113.2	—
רי"ז	114.2	−0.1
רי"ט	113.9	—
רכ"ב	111.5	−0.1
רכ"ד	111	−1.0
רכ"ט	113.1	—
רל"א	113	—
רל"ג	116.5	—
רל"ה	116.6	—
רל"ז	114.4	−1.7
ר"מ	115.6	—
רמ"ב	114	−0.8
רמ"ד	114.8	—
רמ"ז	113.3	—
נ"א	113.6	+0.1
נ"ב	115.0	+0.3
נ"ג	111	+0.3
נ"ד	108.2	—
5. מפעל הפיס		
(ג)	157	—
(ד)	163	+2.5
מילווה קליטה		
1961	194.1	—
1961	186	—
1961	175.7	—
1961	205	—
1962	178.1	+0.2
1962	171	+1.0
1962	161.5	—
1962	150.5	−2.0
1963	264.8	—
1963	246.8	—
1964	238.5	−1.7
1964	219.3	−0.7
1965	219	+0.4
1965	198	+0.5
1966	173.6	—
1966	174.1	+0.3
1967	166.8	+0.5
1967	162.4	+0.4
מילווה בטחון 1968		
א	100.2	−0.7
ב	99.5	+0.5
ג	97.1	—
ד	183.6	−2.4
ה	181.5	−2.0
ו	179.5	−0.5
ז	168.4	+0.7
ח	176	−0.5
ט	173.1	−1.9
י	173.5	—
מ"א	180	—
מ"ב	178.6	−0.4
מ"ג	176.1	−0.4
מ"ד	171.5	—
מילווה בטחון 1969		
א	176.2	−0.8
ב	171	−0.5
ג	171.1	−0.4
ד	171.1	—
ה	170.3	−0.4
ו	186.6	+0.4
ז	168.4	+0.7
ח	170.2	+0.5
ט	161.5	−0.5
י	168.5	—
כ"א	164.5	−0.8
כ"ב	164.5	—
כ"ג	161	−1.0
מ"א	167.5	—
מ"ב	168	+0.5
מ"ג	163.5	+0.7
מ"ד	162.5	+0.6
מ"ה	163.3	—

שערי מטבע חוץ בין־בנקאיים באירופה
יום ה', 28.6
מסירה מיידית

דולר ארה"ב	2.5770/80	ל־1 לירה שטרלינג
מרקים גרמניים	2.5130/50	ל־1 דולר ארה"ב
פרנקים שוויצריים	3.0350/90	"
פרנקים צרפתיים	4.2040/90	"
	4.19 3/4—20 1/4	
לירות איטלקיות	587 1/2—9	"
פרנקים בלגיים	36.80/85	"
פלורינים הולנדיים	2.66/2.6645	"
יינים יפניים	265.05/25	"

זהב
מחיר אונקית זהב 121.5—123 דולר

מסירה מאוחרת

חודש	2.5730/2.5743	2.5080/2.5120	3.0190/3.0240
3 חודשים	2.5665/2.5680	2.5065/2.5045	2.9940/2.9990
6 חודשים	2.5560/2.5574	2.4800/2.4850	2.9631/2.9705
12 חודשים	2.5337/2.5355	2.4570/2.4650	2.9180/2.9260

„אגרקסקו" תשווק מוצרי לול

מאת סופר „דבר" לענייני חקלאות

יצוא תוצרת הלול, מלבד זוטי הרביה, שוב לא ייעשה ע"י מועצת הלול בנפרד, כי אם ע"י החברה ליצוא חקלאי — „אגרקסקו". — על כך סוכם בין הנהלות מועצת הלול וחברת היצוא.

מוצרי היצוא העיקריים של הלול יהיו של ענף האווזים — כבד, שומן, בשר ונוצות, הנאמדים בהכנסה של שלושה וחצי מיליון דולר. קיימות גם אפשרויות גדולות ליצוא בשר הודיים, אך בשלב זה אין מספיק תוצרת לסיפוק הצריכה בשוק המקומי. אם וכאשר יווצרו עודפים, תטפל „אגרקסקו" ביצוא.

כן תייצא „אגרקסקו" את כל הדבש, בשביל המועצה לייצור ושיווק דבש, בכמות של כ־600 טונות בשנה זו.

„יובל גד" מוסר 100 יח' דיור בחודש

מאת סופר „דבר"

מפעל „יובל גד", המייצר כיום מבנים טרומיים, מוסר למשרד השיכון מדי חודש 100 יחידות דיור.

מאז התחלת ייצור המבנים הטרומיים, לפני כ־3 שנים, נמסרו על־ידי המפעל למשרד השיכון 1,200 יחידות דיור בקרית־גת, אשקלון, אשדוד, רחובות, בת־ים והרצליה.

ברכותינו הלבביות
לכ"ה שנים
למועצה המקומית אזור
לראש המועצה ולתושביה
עט־פון בע"מ
חומרי אריזה בציפוי פלסטי
חולון, רח' המלאכה 13

אנליזה מך — ארנסט בלבן
באו בברית נשואין
סביון, חודש יוני 1973

גם השנה כדאי לך לשלם מס רכוש בתשלום אחד 5%

אם תשלם את מס הרכוש שלך בתשלום אחד עד ה־30 ביוני תקבל הנחה של 5%, שהם כ־20% בחישוב של ריבית שנתית.

* התשלומים מתקבלים בבנקים הבאים: הדואר, לאומי, הפועלים, דיסקונט, הבינלאומי הראשון, המזרחי המאוחד, קופת עם, יפת, ברקליס דיסקונט, איגוד וערבי ישראלי.
* אם לא קיבלת את חשבון מס הרכוש ורצונך לזכות בהנחה, פנה בהקדם אל משרד מס הרכוש האזורי ותקבל את חשבונך.

לנוחותך פתוחים החודש משרדי מס רכוש עד 6 בערב.

כדאי לך לשלם מס רכוש עד ה־29 ביוני
נציבות מס הכנסה ומס רכוש

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
הסתדרות עובדי המדינה — בישראל
מטה השביתה

למה שובתים עובדי המדינה?

* עובדי המדינה היו הראשונים שחתמו על הסכם העבודה הקיבוצי. לאחר מכן חתמו איגודים מקצועיים אחרים על הסכמים שכתוצאה מכך הופר האיזון שהיה קיים בינם לבין הדרוג האחיד, ונוצרה הפרשיות צצומה בשכר.
* על פי החלטות המחלקה לאגוד מקצועי והועדה המרכזת של ההסתדרות נקבע שבאם
"הממשלה, או אחד הגופים החתום על ההסכם, התתום על ההסכם הקיבוצי לשנים 73—74 עם הסתדרות המהנדסים, או עם הסתדרות האקדמאים, שיכלול שינויים בעקיפים המפורטים להלן — עומדת לעצבה המחלקה לאיגוד מקצועי יחד עם הסתדרות הפקידים והסתדרות עובדי המדינה את הזכות להבטיע, בתקופת תוקף של ההסכם, שינויים מתאימים בהסכם הדירוג האחיד.
א. הגדלת סולם השכר ביותר מ־6% לשנים 74—73, מפי שנקבע בהסכם המסגרת, להגדלת שיעור הוותק ומשכו מעבר לנקבע בהסכם הדירוג האחיד.
ב. תוספת דרגה בשיא סולם השכר.
ג. הגדלת שיעור התשלום לספרות מקצועית."

החלטות ההסתדרות כנ"ל נמסרו לשר האוצר שאישר אותן! והדבר הוכנס כנספח להסכם.

* הסתדרות עובדי המדינה מיצתה את כל ההליכים המקובלים ונוכחה לדעת שאין בדעתה של הממשלה לקיים את האופציה על פי החלטת מוסדות ההסתדרות.
* לאור האמור לעיל על פי החלטות המרכז והמזכירות הארצית של הסתדרות עובדי המדינה אישרה המחלקה לאיגוד מקצועי של ההסתדרות **שביתת אזהרה של 24 שעות ביום א', 1.7.73.**
* עובדי המדינה נדרשים לקיים את השביתה ולהשתתף בהמוניהם באספות הסברה במועצות הפועלים.

לביצוע השביתה הוקמו 4 מטות:
1. המטה הארצי במשרדי המזכירות הארצית, בית הפלין, ת"א, ויצמן 30 טל' 266180 — 266189 — 266188.
2. המטה האזורי לצפון הארץ — במועצת פועלי חיפה, רח' החלוץ 45 טל' 641781.
3. המטה האזורי לאזור ירושלים — במועצת פועלי ירושלים, רח' שטראוס. טל' 225361.
4. המטה האזורי לאזור הדרום — במועצת פועלי ב"ש. טל' 5251.
5. המטה האזורי לת"א והמרכז — במועצת פועלי ת"א, רח' ברנר. טל' 282211.

שביתת האזהרה תקיף את כל השרותים העובדים במשרדי הממשלה, פרט לעובדים ביחידות ששוחררו על ידי מטה השביתה.

שאלות, הבהרות ובעיות שתתעוררנה לקראת קיום השביתה ובמהלכה בהקשר להפעלת שרותים וכן בכל ענין אחר, תופנינה למטות השביתה כמפורט לעיל.

מטה השביתה הארצי

גילוי דעת

חברי קבוצת חניתה מזדהים עם עמדת ממשלת ישראל ותומכים בשר הבריאות בכל הקשור לדרכי הטיפול ולחיסול שביתת הרופאים.

הודעתנו במיוחד מההצהרות כפי דוברם הרשמי של הרופאים, שהעלאת המשכורות איננה רק צורך כלכלי, אלא נובעת מהשקפה, שהכסף יוצר את המעמד.

מעמד הרופאים בעיני הציבור היה מבוסס מאז ומתמיד על אימון בלתי מוגבל במוסריותם ובמסירותם ללא תנאי לכל הנזקק לעזרתם.

ההצהרות הנ"ל מערערות האימון הזה.

אנו בטוחים, שרופאים רבים רואים את השביתה באותה מידת חומרה כמונו.

אנו פונים אל הציבור בארץ להצטרף למחאתנו, לסייע לממשלה, לעזור לרופאים להחזיר האימון שנפגע.

חברי קבוצת חניתה

האגודה המיקרוביולוגית בישראל
מודיעה על
סימפוזיון
המוקדש להולדתו ה־150 של
לואי פסטר
שיתקיים ביום ד', 4 ביולי 1973 בשעה 7.30 בערב באודיטוריום ברשירה באוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב.
ירצו: פרופ' ע. אילה, פרופ' ג. גרוסוביץ וד"ר ד. מרצבך ובהשתתפות מר רנה פוגליה, נספח מדעי בשגרירות צרפת.
יוקרן סרט על מפעלו המדעי של פאסטר
בהפסקה יוגש כיבוד קל.
הקהל מוזמן.

הנהלת דן מתכבדת להודיע על שינויים בקווים
בקווים 61 - 68
1. החל מיום א' 1 ביולי 73 יוארך מהלכו של קו 61 עד שיכון עמידר ובהדרה.
2. החל מיום א' 1 ביולי 73 יוקצל קו 68 במסלול החדש כביש פתח־תקוה, דרך השלום (מול הקריה) אליה עדה, אוניברסיטת בר אילן (ומשם, כרגיל, בהלוכו הקבוע של הקו).
התדירות: — מדי 10 דקות.

טקס הענקת המילגות מטעם קרן ראובן שנקר
נדחה
על המועד החדש תבוא הודעה נפרדת.
הנהלת קרן ראובן שנקר

...ואולי יש פתרון אחר?
יש מיקרופילם
MICROFILM
מיקרו־רקורד בע"מ
לשכת שרות לצילום דוקומנטים ותכניות
בציוד מיקרופילם משוכלל וחדיש ביותר.
ייעוץ חינם - חייג 33241
3M* | מגן סוכר בע"מ - רח' הגד' המלכה 5 ירושלים טל. 234994 | עמוס ניסים - דרך העצמאות 33 חיפה | בני משה קרסו, רח' דיבל 26, תל אביב
* Registered trademarks of MINNESOTA MINING & MANUFACTURING CO. U.S.A.

ראיון וכתב
יצחק יעקבי
צילם בוריס כרמי

מוסף מיוחד
להתיישבות ההררית
באזור ירושלים

מושב אשתאול — הכשרת שטח לקלקים

יובל אלוני:

הצמחת תרבות — נמשכת לעתים דור

קל לקום באחד הבקרים, לרכוש ציוד וכלי עבודה, להקים בהם סככה לעופות, להציב בה סוללות, לאכלס בה עופות ולתאבסם. כי אשר מגיעים למשקל המבוקש, לי הצניח לכלובים ולשווקם. בסוף השנה לגשת לערוך מאזן הרווחים.

יובל אלוני
סגן ראש המועצה
ראש המחלקה לתרבות,
נוער וספורט

יצחק עצמון:

חינוך קדם גני — ימנע „גרעונות" חינוכיים

יצחק עצמון
סגן ראש המועצה
מנהל מחלקת החינוך

„מועדון המנהלים"

מעונות יום לפעוטים

הנקודה הכאובה — העדר מורים בעלי ייעוד

מיפגשי תלמידים

יחזקאל זכאי:

פרוזדור ירושלים — הפך למרכז אזור

מושבי ההר הכתיבו גבולותיו — ההר ללא „מרשם" — „התישבות ממזרית"

„מלחמת ששת הימים" הביאה להתמוטטות המחיצות בפרוזדור ירושלים. הפרוזדור הפך לאיזור. הגבולות שהצרו רוחבו — הועתקו. אל שלוש הדרכים המובילות מחשפלה אל הבירה (מחוץ למסילת הרכבת), נוספו דרכים חדשות. ירושלים הפכה לצומת, שדרכה אפשר לנוע ולהגיע מחשפלה אל מדבר יהודה, בקעת הירדן, גשרי הירדן ועד לצפון הארץ ולדרומה.

כחמישים ישובים עבריים היוו במשך עשרים שנה שומרי ומגיני הפרוזדור. מהם קיבוצים שתקעו יתידות בראשית באיזור זה עוד בשנות העשרים והשלושים, כגון קרית ענבים ומעלה החמישה. חלוצי מוצא התחתית התיישבו בה עוד במאה הקודמת. עם שומרי חומות הפרוזדור נמנים 34 מושבים, שמילאו משימתם בנאמנות עילאית.

הנותר עוד תפקיד לפרוזדור ולישוביו בשנה השביעית ל„מלחמת ששת הימים"? תשובה על כך ביקשנו מפי יחזקאל זכאי (42), עולה מכורדיסטאן שבפרס, שהיה בין ראשוני המתיישבים במושב אורה, שבפרוזדור ירושלים, איש שנעשה דוברה ורכזה של התיישבות זו ומפעיליה המובהקים.

ההר ללא „מרשם"!

ההתיישבות העובדת כילה היתה בעבר נטולת נסיון. החיים הם אשר תירו והעשירו את הנסיון. לגבי ההר — לא היו כל „מרשמים" מוכנים. עצרות ואולי מאות ועדות נתמנו במשך יובל שנים לחקור ולקבוע הלכות לגבי שאלות שהתקשו למצוא לחן תשובות. הוגדרו יעדי אזורים לענפי משק שונים. לגבי התיישבות בהר, סיימו לרוב הוועדות בסיכום סטנדרטי: „יש לקיים דיון מיוחד כדי למצוא פתרונות מיוחדים". כלומר תיקו!

האם „החרים רק לבני המזרח"?

שמחים לשחרור גוש עציון, אבל...

יחזקאל זכאי
מרכז ארגון תקנות
„מבואות ירושלים"

חרוצה לחיות בארץ חייב לשבת גם בהרים

התיישבות קבעה גבולות הארץ וגורלה

החר רק לפיקניקים?

האם לא הוליכו שולל?

הכרה לאחר מאבק של דור

בנימין כהן:

עיצוב הדמות החברתית משימה ראשונית

„תחושת הפרוזדור נעלמה ואיננה קיימת עוד. איבדנו את ההרגשה שאנו יושבים במקום צר ומוקף, שאין לעבור אותו. אמנם לא התרחבנו לאחר „מלחמת ששת הימים", אלא שהגבולות המצרים נעלמו ואתם נעלם „הפרוזדור". מעבר לקו הירוק מצויים ישובים ערבים, ש„אתמול" נחשבו כשטחי ירדן. כיום — הם נמצאים תחת שלטון הממשל הצבאי הישראלי. איזור אחד שאיבדנו בשנת 1948 חזר אלינו — הוא גוש עציון. ישובים עברים קמו בו מחדש. בעצם הוא מהווה מעין חבל התיישבותי חדש. „דה פקטו", מטפלת בהם המועצה האזורית „מטה יהודה". „דה יורה", אינם כלולים בה עדיין כחברים".

ממלכת מטה יהודה

המועצה האזורית „מטה יהודה" הנה הגדולה ביותר בארץ. היא קמה לפני כ־8 שנים עם איחודן של ארבע מועצות אזוריות קטנות. בהיקפה — למעלה מחמישים ישובים, מהם 34 מושבים המשתייכים לתנועות שונות, 8 משקים קיבוציים של שלוש התנועות, 2 מושבים שיתופיים, 2 כפרים קטנים של בני המיעוטים. אל אלה יש לצרף 3 מרכזים כפריים. שכונה עירונית — מוצא עילית. הם יושבים על שטח שמעל למחצית מיליון דונם קרקע. מהווים חברת מגוונת ביותר של יוצאי עדות וגלויות שונות. שורר בה בליל של ליצונות ותרבויות.

בנימין כהן
ראש המועצה האזורית
„מטה יהודה"

משימות בחזית

למנוע את המאחז

יוסי מוצניק:

שפכי ירושלים להשקייה חקלאית

מטרד שפכי ירושלים עתיד להיהפך לברכה לישובים החקלאיים באיזור זה. המועצה האזורית „מטה יהודה" החלה בביצוע הפרוייקט הגדול של ניצול שפכים אלה, טיהורם והפנייתם להשקייה חקלאית.

יוסי מוצניק
סגן ראש המועצה
החולש על פיתוח ובנייה

כגוף מאוחד — הממשק קל יותר

(המשך בעמוד 2)

(המשך בעמוד 3)

פרוזדור ירושלים

(המשך מעמוד 1)

קוצר ראות...

גורמי התמורה ושינוי היחס?

המיפנה הגדול

נושא מסעיר

העדר פתרון מוביל לאנרכיה

הקירבה לעיר...

ממה מתפרנסים?

לוויות — נוף מתמיד?

כושר החתחרות

כשרונו — שולפים עקרונות השוויון

לולים מחכים לאיכלוס במושב מסילת ציון

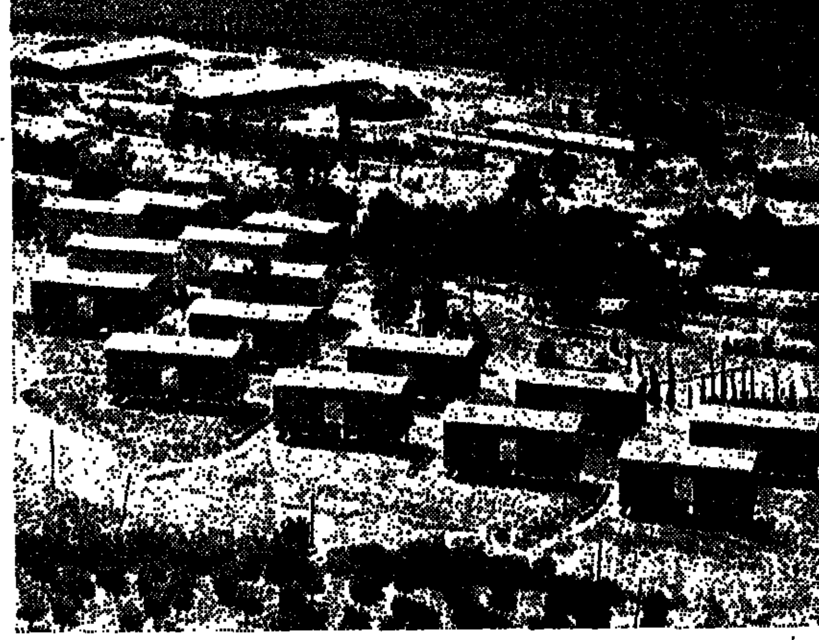

נוף מקבוץ צרעה

עיצוב הדמות החברתית

(המשך מעמוד 1)

הכפר הערבי נעדר כתובת אחידה

נטל המס המוניציפלי

היעדר מיבני ציבור

שיקום אתרים קדומים

משימה בלתי אפשרית

כבישים רק לאורך

"עונש" על הישובים הכפריים

ההר — "האוניברסיטה שלי"

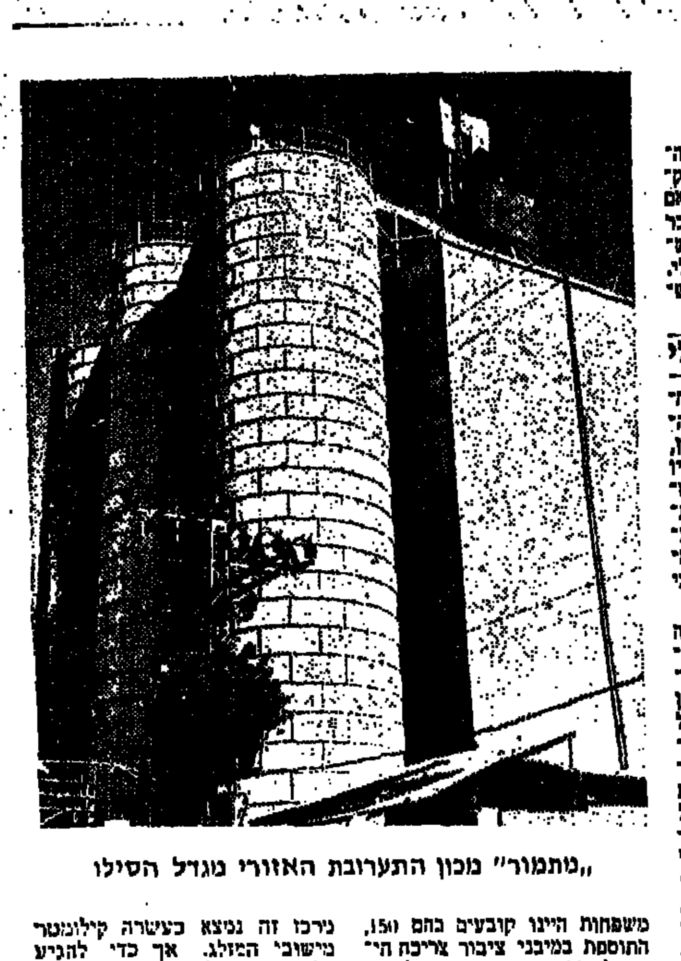

"מתמורי" מכון התערובת האזורי מגדל הסילו

בריכת שחייה אזורית

גנים חדשות למושב טל שחר

השותף הנאמן

בנימין כהן

במלאות 3 שנים לפטירת יקירנו

שמואל גולדשטיין ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו

ביום שני 2.7.73, ב' תמוז תשל"ג, בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין בכפר אהרון ליד נס־ציונה.

אוטובוס יצא מבית גולדשטיין, רח' ויצמן 17 ראשל"צ בשעה 4.45 אחה"צ.

המשפחה

ביום ראשון א' בתמוז תשל"ג 1 ביולי 1973
תערך אזכרה ליום פטירתו בלא עת של
המורה לחינוך גופני והספורטאי הדגול, יקירנו

רמי לוף ז"ל

(ירמיהו לופנפלד)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
בבית העלמין בקרית שאול בשעה 4.30 אחה"צ
מוקירי זכרו מתכנסים ליד שער בית־העלמין

המשפחה

יום ראשון א' תמוז תשל"ג 1.7.73
במלאת שנה לפטירת בעלי היקר

משה מרגלית ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין בחולון בשעה 4.00 אחה"צ.

קרובים וידידים נפגשים ע"י השער הראשי.

אטיה מרגלית
והמשפחה

בצער ובאבל אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

ד"ר

אברהם הרושובסקי־אגסי

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ"ט בסיון תשל"ג 29.6.73 בשעה 11.00 לפנה"צ מביה"ח רמב"ם, חיפה לבית העלמין הישן בחוף הכרמל.

אוטובוסים מיוחדים יצאו בשעה 10.15 מרח' עבאס 13, ליד ביתנו ובשעה 10.30 מחצר בית החינוך התיכון, רח' שבתי לוי 26.

המתאבלים:
אשתו — דבורה
בנו — בנימין ומשפחתו
וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

ביום א', א' בתמוז תשל"ג (1.7.73), בשעה 4 אחה"צ,
תהיה עליה לקברו של

גרשון שופמן ז"ל

בבית־העלמין על חוף הכרמל.
ידידיו ומוקירי זכרו של הסופר הדגול מוזמנים לבוא.

אגודת הסופרים העבריים, סניף חיפה
המשפחה

לחי' עמירם אבן חיים

אתך באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

מלון נאות־מדבר ב"ש
מלון זהר ב"ש
ההנהלה, ועד העובדים
וצוות העובדים

לעובדנו נתן זומר

תנחומים במות האם

בינה זומר ז"ל

תעוש אחזקה ותפעול כערכות בע"מ

אנו משתתפים בצערו של חברנו
אלדו פנר ומשפחתו
על מות האשה, האם

ברנקה ז"ל

משפחות: הלפמן, פילשטיק, זילברשטיק, דין, לקס, ריטה

אנו משתתפים בצערו של עובדנו
החי' בן־דוד יהודה
במות אביו

טשולק דוד ז"ל

ומביעים תנחומינו למשפחה
הנהלת לשכת המס מחוז ת"א והעובדים

למר אלדו פנר ולד"ר דן גרוס

תנחומים במות

הרעיה והאם

"אמבר"
מכון מרכזי להערובת בע"מ

"יעף" ו"נתיב" הפסיקו פעילות

החברות "יעף" ו"נתיב", שהופיעו כעבר גם כגוף המבקר לי משותף בשם "נתיבי אוויר מאוחדים", החליטו השבוע להפסיק את פעילותן בתחום הובלת נוסעים במטוסים קלים.

שלושה מטוסי האיילנדר של חברת "יעף" יפעלו בתנאי חכירה לזמן ארוך על־ידי חברת "כנף־ארקיע", שהינה בבעלות משותפת של חברת "ארקיע" וקבוצת משקיעים פרטיים.

חברת "יעף" הפסיקה בזאת למעשה את פעילותה בתחום התעופה, ואף החזירה את רשיון המפעיל שלה למשרד התחבורה.

כן רכשה חברת "כנף־ארקיע" את מטוס האיילנדר היחיד של חברת "נתיב". גם היא הפסיקה בזאת פעילותה, פרט לעבודת זריעת עננים לצורך הגברת הגשם. אותה היא מבצעת באמצעות 3 מטוסים מיוחדים לכך מדגם אירוקומנדר וססנה, שנשארו בידיה.

"כנף־ארקיע" מפעילה, איפוא, עד 11 מטוסי איילנדר, המהווים כיום את כל המטוסים הפעילים מסוג זה הנמצאים בארץ. חברה זו גם קיבלה על עצמה את כל ההתחייבויות לעבודה במטוסים אלה, שהיו בידי החברות "יעף" ו"נתיב".

ריכוז הפעילות של הובלת נוסעים במטוסים קלים בידי חברה גדולה, אחת יביא ללא ספק לחסכון ניכר באמצעי ייצור, ליעילות תפעולית וכלכלית בענף שבאו בלהטת שפת הימים היה נתון בעליות וירידות שגרמו הפסדים קשים לרוב החברות הפועלות בו.

"כנף־ארקיע" מרכזת כעת בידיה מגוון רחב של עבודות בשירות קלים, לרבות טיסות מידי החדה לתיירות, טיסות סדירות בשירות חברת "ארקיע", טיסות בשירות משרד הבטחון, צילום, הצנחה, הדרכת טיס ועוד. כן אהראית החברה לביצוע כיול צרי הניווט התעופתיים בישראל בשירות משרד התחבורה.

כיו"ר מועצת המנהלים של החברה נתמנה מר ל. ביגון, מנכ"ל "ארקיע" ומנכ"ל החברה הוא אריק אבנון.

עומס רב בנתב"ג

הזנים ארוכים של מאות נוסעים היוצאים לחו"ל הצטברו בשעות הבוקר של יום אתמול ליד דוכני ביקורת הגבולות והמכס בנמל התעופה לוד. המטוסים יצאו באיחור של תשעים דקות ומעלה בגלל העומס הרב.

הגדלת כמספר הטיסות מצד כמה חברות תעופה, לפני כניסתם לתוקף של מחירי הקיץ הגבוהים יותר, היתה אחד הגורמים לעומס זה. גורם נוסף בעניין בעיכוב הוא בערך של דוכני הביקורת בבית הנתיבות. אשר נוצה, בסופו של דבר, להוסיף נקודות ביקורת לפרוק אותן על שטח גדול יותר. אך שהביא בשלב זה להפחתת זמנית במספר הדוכנים. שתיים מתוך 14 נקודות־הביקורת של המשטרה והמכס לא פעלו בשעות הבוקר וכך נוצר קושי בהזרמת תנועת הנוסעים אל 15 הטיסות שיצאו בין השעות 6 ו־8 בבוקר.

בשעה כפירת הידיעה נעשו הכנות להוספת נקודות־ביקורת מאולתרות ולהירת תהליכי הביקורת. (צ)

סכנת פילוג באיגוד הימאים של הדירוגים

מאת סופר "דבר"

איגוד הימאים של הדירוגים עומד בסכנת פילוג וזאת כי חצי שנה לאחר שנציגות וה־ דייט התפלגה לשני איגודים מקצועיים של קצינים ושל הדירוגים.

הסיבה לכך בהילוך־הדעות בין מזכיר הסיפונאים לבין מזכיר הסיפונאים לבין מזכיר הסיפונאים לבני הנציגים האחרים, כי בגלל עיקר לים מקצועים הוא ההליכים להתי נתק כמרים משותף של הדירוגים על חוזה עבודה חדש וכי יש בכוונתו לנהל בריש נפרד עם חברות הספנות בשביל חטיבת הסיפון. הודעה זו, שנמסרה בכתב ודיבורים בין המזכירים, גרמו לכבוכה. לא כן הנמנע שר תכונס כנעצת האיגוד לישיבת הדיון אי כינוס נציגי הדירוגים בהתכוננות אחרת כדי ליישב את הילוקי־הדעות ולמנוע סכנת פילוג.

נודע, כי מזכיר הסיפונאים מר עו שיש לסגור את הפער הקיים לדעתו בין שכרם של עובדי הסיפון לבין השכר של עובדי המכונה אשר משתכרים יותר.

שני הנציגים האחרים מאשימים את נציג הסיפונאים בחוסר נכונות להאם עמדה בשהעפה לקראת מו"מ עם חברות הספנות ו־בנציגים אחרים ובקיצוניות מופרזה המעמידה את יורדי הים ב־אור שלילי ועלולה לערער את קיומו של ציי־הסוחר. לדעתם בו ציינים שבשיחות עם נציגי ציים על הקץ נציגי של עובדי אניות הגלנוע, תבע נציג הסיפונאים להכפיל את מספר עובדי הסיפון.

תביעות איגוד קציני ים

שלשום הודיע איגוד קציני־הים שאין בכלל מקום לדבר על מכירת אניות מיושנות כדגם "אפי־זון" בדיבור עם הכנסתן לשירות של שתי אניות הגלנוע המיועדות להימכר לציים. הקצינים טוענים, שציים מכרה לאחרונה שתי אניות ישראליות והעבירה שלוש אניות נוספות לקודים בין־לאומיים שבתוך לקנות חבית ל־מפעילה אותן עם צוות זר.

נציגי איגוד זה תבעו אתמול מהחברות הספנות תוספת שכר ביהודות בשביל הקצינים המועסקים בביכליות וזאת מעל תוספת השכר שאושרו לקצינים בה היה העבודה החדש אשר נחתם החודש. הקצינים טוענים, שבמצב כליות קיימים תנאי עבודה מספר פיים ויש לקבל פיצוי הוגן לזה שמקבלים עובדי אניות המכר זה.

נציגי הקצינים הניחו 8 הביעות בנוהר על־ידי נציגי צים בי־דיון שחוזה העבודה החדש עשר נה על הכל. חברות ספנות אחרות בהתחייבות לקיום הכר עם הקצינים אשר אינם בתקופת בנקציות. התהלה להתות את הדיון עד לשוב לארץ של מ. קהתה, מנהל צים.

2 הרוגים, 4 פצועים בתאונות

שני אנשים, אחד מהם ילד בן 7, נהרגו, וארבעה נפצעו קשה בשתי תאונות דרכים שלשום בערב.

מכונית פרטית נהגה בידי... בן 29, עקפה בכביש באר־שבע—בכרמל־הנגב, בסמוך... התנגשה במכונית פרטית אחרת שבאה מולה. נהגת המכונית ה... נפצעה קשה... וכתה בתוך... בבית־החולים. בתי... אינה זו נפצעו... הנהג של... בן 14, ... בת 20, ו־... בת 29, שנפצעו קשה.

בתאונה בבית באר־שבע נדרס למוות ילד בן ה. אליהו מחולה, כאשר בכביש שהלכה ליד ב־ ... באר־שבע, הנהג נעצר לחקירה. (צ)

מתה לאחר תגרה

רינה ..., בת 53, באזור, מתה שלשום לאחר שהוכתה ב־ תגרה... לבין אשה אחרת בהתקוטטות. בשכונה שלה... ביזה ... אחרת, בת 46.

בשלה של המנוחה... שלה..., כי ביום ד' ב־ הריב... ידי אמה... המנוחה... לאשפוז בבית־החולים "אבו־כביר", שם נפטרה.

בחקירה הוכרר, כי בין שתי הנשים היו חילוקי־דעות בשכונה... (צ)

חילוף קצינת ח"ן ראשית צויין אתמול במסדר חגיגי באחד מבסיסי ההדרכה של ח"ן: קצינת ח"ן ראשית היוצאת אל"מ דבורה תומר סקרה ראשונה את המשמר ולאחריה סקרה את משמר הכבוד אל"מ רות מושכל. בטקס השמיעו שתי הקצינות דברי ברכה. בצילום: אל"מ רות מושכל סוקרת את המשמר בהכנסה לתפקידה החדש.

(צילום: גיורא שלמי, "ישראל סאן")

מאות יהלומים ורכוש יקר אחר נתגלו בחשיפת 4 כנופיות פורצים

מאות יהלומים ורכוש יקר ערך נוסף, נתגלו השבוע על ידי משטרת מחוז תל־אביב במהלך חשיפתן של 4 כנופיות פורצים וגנבים נועזים, שפעלו בשיטות בלתי שגרתיות. הכנופיות נודעו בקרב החוקרים בשמות נוספת כנופיות בין־לאומיות, כגון "כנופיות גנבי היהלומים", "כנופיית הפורצים הבהובה", "כנופיית המלט", וכנופיית בגדי ההלבשה. נמסר, כי עד כה נעצרו 22 החשודים והשתייכות לחקירה בעיצומה.

כנופיית גנבי היהלומים גילתה לחוקרים שיטה חדשה שבצורתה נגנבו היהלומים בשווי מאות אלפי ל"י. החוקרים, אנשי מיפלג הכלכלה ואנשי המדור הכרכזי, גילו כי כנצד צעיר בן 27 מתל־אביב, שי־ עמד בראש הכנופיה, הפיל ברשת את בצעים הצעירים שעבדו בכלל שפות שונות באזור ושנגנבו בעבודה תנועת הלומים שונים יהלומים. לפי חשד החוקרים, בנוסף לגנבות הרגילות, היו הצעירים המעורבים... לכנופיה ואשר עבדו בבלטשות השונות. מחליפים היהלומים פגומים ביקרים יותר או יהלומים מעובדים בבלתי מעובדים. עד כה נתגלו במהלך החקירות הגניבות יהלומים בשווי של רבבות דולרים. בכנופיה זו נעצרו עד כה 6 חשודים.

כנופיית "הסובארו הצהובה" קשורה בבצעוני שלושה ערבים בני 17–20 מיפו, וצעיר ערבי בן 19 מהכפר סורק שבגליל. לפי חשד החוקרים, נהגו החשודים לגנוב מדי כמה ימים מכוניות "סובארו" צהובות בלבד. בעזרת המכוניות הללו נהגו לנפץ חלונות ראווה באזור תל־אביב ולגנוב מהחלונות תכשיטים יקר ערך. תמרוקים ומוצרי חשמל. לאחר שהוקם צוות חקירה מיוחד נחשפה חוליה החשודים המשתפים פעולה עם המשטרה. הרכוש הגנוב, הנמסר לבעליו, הוא כ־ל"י, אחר בחלקו.

הכנופיה השלישית, שנודעה בשם "כנופית המלט", נכנסה 7 כי תושבי תל־אביב. להם מייחסים גניבות מלט בבתים מוקמים וכן מהמחסנים שונים ומכירתם לקבלנים. החקירה החלה לאחר שנתגלו 5 טון מלט גנובים במחבוא בהדר־יוסף.

הכנופיה הרביעית נחשפה אתמול לפנות בוקר על ידי סיור של שוטרי משמר הגבול ואנשי הרחוב ביפו. הם נתקלו בסכונית שפירא בסכונית השודה שלושה צעירים שהיו בה בגלשי למראה השוטרים. בסכונית נתגלה רכוש גנוב של מוצרי הלבשה באלפי ל"י. בהמשך החקירה נעצר בחור לין בעל הרכב בן 26, ובדירתו נתגלתה מזודה ובה רכוש נוסף. נודע, כי הרכוש הגנוב נגנב מבית חרושת לטריקו ברחוב הרצל. שנפרץ אור ליום אתמול. הפורצים הבעירו אש בבית החרושת כדי לטשטש את הפריצה. הכבאים שהוזעקו לאתר את הדליקה בות הבחינו בסימני הפריצה. לשלושה שנעצרו, מייחסים שורת פריצות לכפעלי הלבשה ושפויים בעצרים נוספים. (צ)

מים מתוקים בנחל הערבה

בשאיבת־נסיון שביצעה "מקורות" בקידוח פרוכה 7 שבנחל הערבה, נמצאו מים מתוקים, דברי החברה מרדכי יפקובוביץ. ...כסו על כך היום אמר, כי כליות המים היא גבוהה ביותר — 170 מיליגרם כלור לליטר בלבד. ביניהם לשאבים מאה מטרים כי עוקבים לשעה. עומק הקידוח מגיע ל־1222 מטר.

הדובר אמר, כי המים שיופקו מקידוח זה מיועדים לספק צרכי יהב.

...זית — מנהל ...מל אשדוד

...ת סופר "דבר" בחיפה

...יאת מועצת רשות הנ־ ...ן החליטה אתמול על־ ...י על מינוי של אלוף־ ...ת (מיל.) יצחק גזית לד־ ...ן נמל אשדוד, על המ־ ...המליץ מנכ"ל הרשות ...בה. קודם־לכן החליטה ...עצה על ביטול מינויו ...אלוף (מיל.) א. בוצר ...קיד.

...ף גזית כבון אישר כר־ ...ות, שיש להגיע כי יאשרו. ...אפשר את מסירת ניהול הנ־ ...לידי המנהל החדש. הצריכה ...נה את תוקף מינויו של הנ־ ...הנוכחי מ. ברנר היוצא ל־ ...גימלאות. בתחילת בשנה ...גזית יתחיל לנהל את הנ־ ...מל סיום ר' הבא.

...רמשנה גזית נולד לפני 45 ...בחיפה בה סיים את בית־ ...הבקצועי שליד הטכניון. ...ב לפלמ"ח. וקירת בפלי"ם ...עבר לחיל הים. הוא הקים ...בסיס החיל בחיפה וכשימש כמפקדו. לפני שנתיים השתחרר מצה"ל ואירגן כמטה המטשלה ו־ תבנות הסטנות את הרשות להב־ שרה ימית שאותה ניהל וכמטרתה היתה גיוס והכשרת קצינים לצי הסוחר. אלוף־משנה גזית עומד לסיים לימודי תואר ראשון במדעי הרוח באוניברסיטת תל־אביב.

רשות הנמלים דחתה והכחישה בכל תוקף את הפירסומים השונים שהופיעו בעניין ביטול מינויו של אלוף בוצר למנהל נמל אשדוד כ"חסרי אחריות ובסיס כלשהו". דובר הרשות מיכה הלוי אמר, ש־ אי־אישור המינוי נעשה בעיקר לים שאין צורך לפרסם ושאין להם כל בחינה לפרשנות שנתלוותה לביטול.

אלוף־משנה (מיל.) גזית אמר אתמול בתשובה לשאלות לאחר מינויו שהוא מתכונן להתחיל ב־ יום א' בעבודתו בנמל. וכי הוא מתכונן להכיר את אשדוד לביתו ולהעביר אליה בהקדם את משפחתו כדי לעבוד ולהיות בה. הוא רוצה לעשות את הנמל ליעיל וטוב ומקווה שיזכה בעזרת כל־ לב. בן אמר, כי הוא רואה ב־ עובדים שותפים מלאים בכך, ו־ מקווה לקבל את מלוא עזרתם.

...קציב המועצה לבטיחות ...יהות ב־1973/4 ...3.1 מיליון ל"י

...העבודה יוסף אלמוגי ...אתמול על תקציב ...צה לבטיחות וגיהות ...1973-74 המסתכם ב־ ...מיליון ל"י. השר ישב ...ש דיוני המועצה לבטי־ ...וגיהות, שהתכנסה ב־ ...סוקולוב בתל־אביב.

...יו"ל המועצה, נפתלי צמרן, ...כי התקציב החדש גדול בכ־ ...8 ל"י לעומת אשתקד, אך ...אינו תורם להגברת פעולה ...זה ובקושי יספיק לשמור על ...ה הטוספת.

...רן מסר, כי לאחרונה מורגש ...בתנאי הבטיחות במפעלים. ...אך קיימת הידרדרות בם־ ...ה במפעלים קטנים לדבריו, ...הכביש למצב זה הוא הד־ ...תעשה, חוסר המשמעת הבטי־ ...ו והוסר הפחד על עובדים ר־ ...ים מתוצאות התאונות. לדב־ ...מיום עד היום אין ידועים ...תאי כמה עובדים נפגעים ...במפעלים בארץ בתאונות ...בגלל ליקויים בגיהות.

...יל המועצה סיפר, כי הוקמר ...חקירה בקשר למותם בס־ ...של שני תלמידים בבריכות ...אגב ליבוד הכחיה לאחרו־ ...ן צוין כי בגלל נוכחות צוחר ...בישיבה הוא אינו רשאי למסור את מסקנות ועדות אלה. ...צמרן מסר עוד, כי בשנת התי־ ...לית הפיצה המועצה לבטיחות ו־ ...גיהות כמיליון פריטי פרסום בעניין ...בטיחות תאונות עבודה.

היועץ המשפטי של המועצה, עו"ד ב. בר־ישראל, מסר על קיום ועידה ראשונה לעוסקי בטיחות, בהשתתפות 1000 נציגים של מפעלים, אשר תתכנס בחודש אוקטובר השנה. עוד מסר, כי יש בדי־ זול ב־25 אחוזים על פיקוח בעניין המבנה. וציין כי תוך חמש שנים יתחייב כל כבהל עבודה בבנין לעבור קורס בטיחות. (צ)

ישיש חולץ מדליקה

שמואל פרג, ישיש בן 76, הו־ לץ שלשום אחה"צ מדירתו ש־ ביפו מליאת עשן מכיך שנגרם על־ידי דליקה קטנים שפרצה ב־ קרבת מקום.

ניידת משטרה שחלפה במקום הבחינה כי דליקה הקוצים מאיימת על אחד מבתי המגורים בדרך נחל־שאבן והזעיקה את מכבי־האש. קצין המשטרה, רפקד אברהם שבוקה, שפע ביחידת בוקנת כדורה קובצת ההקרקע. פרץ את דלת הדירה, ובעזרת שוטרים אחרים ניצל הישיש ממחנק. (צ)

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת

המערך

אסיפות ומועצות סניף מורחבות

יום ששי, כ"ט בסיון תשל"ג, 29-6-73
חיפה, בבחז — בשעה 08.45 — יוסף אלמוגי, משה שחל
חיפה, בבחז — בשעה 11.00 — יוסף אלמוגי, אודי אבמי
חיפה, קרית־חיים באחוה, בבית צבי־ליפשיץ — בשעה 17.00 — משה שחל, יוסף קורקרו
חיפה, שרת־הצלה, במועדון — בשעה 20.15 — דוד קדרון
ראשון לציון, רמת אליהו, בבית נחמה (צלי הנביה) — בשעה 19.30 — א. הרפה, א. סובב

יום שבת, ל' בסיון תשל"ג, 30-6-73
חיפה, בקרימוף (משה חוהר הצעיר) — בשעה 20.00 — י. אלמוגי, י. גוהדשטיין, ר. קרוב, י. זוהר
ירושלים, קרית יובל, במועדון — בשעה 11.00 — חיים בריגוב, משה בן־סעדון
נתניה, אוזרים (הברות) — בשעה 20.00 — שולמית גורדון
רמת השרון (חוג בית עולי רומניה) — בשעה 11.00 — ה. אקשטיין
תל־אביב, בבית ברל, (יום עיון — איגוד מקצועי) — בשעה 09.00 — א. בקר, ה. בן־באיר, א. אלפרט, ב. פרוגר
תל־אביב, בחניות (יום עיון — איגוד מקצועי) — בשעה 09.00 — ב. פינס, י. דיין, כ. בן־דויד, י. גבסמן

יום ראשון, א' בתמוז תשל"ג, 1-7-73
הרצליה — בכפלגה (הנדה) — בשעה 20.00 — שולמית אלוני
חיפה — קרית טבעון, במועדון — בשעה 20.00 — עוזי פרגרבן, שמעון להבי
חיפה — בכפלגה (איגוד מקצועי) — בשעה 18.00 — משה רוסבן, אודי אבמי
חיפה — בבחז (תא פקידים — עובדי מינהל הדרוהים) — בשעה 19.00 — י. כשה, א. ברוק, ב. טויטגרים, י. קרן
חיפה, בכפלגה (איגוקים) — בשעה 16.30 — כ. שחל, י. אהרוביץ, ש. קדרון
חיפה — הר הכרמל, במועדון — בשעה 17.00 — משה שחל, יוסף קורקרו
חיפה — העיר התחתית, במבחז — בשעה 18.30 — משה שחל, יוסף קורקרו
חיפה — תלי־טבל — חליסה, במועדון — בשעה 19.30 — משה שחל, יוסף קורקרו
חיפה — סניף נוה, במועדון "נוהר" — בשעה 19.30 — ישראל קרומב
חיפה — בבחז — בשעה 18.00 — אריה גלוד
חיפה — בכפלגה (דיר המכשך) — בשעה 20.00 — עכינדב רגה, יעקב קובן
חיפה — בבחז (פנסיונרים) — בשעה 10.30 — אודי אבמי, אברהם הבאירי
חיפה — בכפלגה (בתי מלון) — בשעה 16.30 — אודי אבמי, אבא אברהם
חיפה — נוה שאנן, במועדון תליהן (המשמרת הצעירה) — בשעה 20.00 — ישראל ערך
חיפה — בכפלגה (הסתדרות הפקידים) — בשעה 18.00 — י. קרק, מ. מנן, ד. גונן
ירושלים — בכפלגה (שובדי בתי אוכל ומזון) — בשעה 16.30 — דוד דייצמן, אהרון מתת־טוב
ירושלים — קרית מנחם, במועדון — בשעה 20.00 — דוד ברהה
פתח־תקוה — פנסיונרים (חוג בית) — בשעה 18.00 — חיים בילי, יעקב מנדיסון
פתח־תקוה — במועצת הפועלים (הברות) — בשעה 19.00 — לנה פיינברג, חיים ביילי
פתח־תקוה — בחיוה (פעילי איגוד מקצועי) — בשעה 20.00 — א. אורה, ח. בויון, י. הדפי
פתח־תקוה — בני תקוה (חוג בית) — בשעה 20.00 — פרץ כבר
רהובות — מרמורק (חוג בית מוהב) — בשעה 19.30 — ישראל קיסר, חיים איזורי
רהובות — בכפלגה (עולי רומניה) — בשעה 19.00 — ש. ברקוביץ, ז. גוהדשטיין
תל־אביב — (בבית רינגלבלום) — בשעה 20.00 — אברהם גיבלבר, ש. ך. גורדון
תל־אביב — בבית "כולו" (תאגים דתיים) — בשעה 19.30 — ה. בן־באיר, א. מיואל, ב. פרוגר, ש. קסמור

יום שני, ב' בתמוז תשל"ג, 2-7-73
אשדוד — (חוג בית מורהב — עולי אמליט) — בשעה 20.30 — יוסף נחום
בת־ים — בכפלגה (הברות) — בשעה 19.00 — א. הורביץ'
חיפה — (חוג בית — הדר הצעיר) — בשעה 20.00 — א. אבמי, א. נהביאם
חיפה — בבחז (במתכת) — בשעה 12.30 — א. אבמי י. מסיקה, צ. מוטר
חיפה — בבחז (ביחן) — בשעה 16.30 — א. אבמי, י. באידוביץ, א. צימד
חיפה — בבחז (מספנות ישראל) — בשעה 18.00 — א. בורק, א. אהרוביץ, א. הוזנבלום
חיפה — בבחז (אחוה) — בשעה 18.30 — א. אבמי, י. באידוביץ, ה. קרישנברואן
חיפה — בבחז (גאר הבנצה) — בשעה 20.00 — יצחק בדר, הדר מלאבי
חיפה — קרית אתא, בבית ההרבות (המשמרת הצעירה) — בשעה 19.00 — ישראל קרן, ראובן קרוב
ירושלים — בכפלגה (עובדי לשכת המס) — בשעה 16.00 — צ. רזון, ג. שבורם, ד. אלכסנדר
ירושלים — בכפלגה (עובדי התעשיה) — בשעה 17.00 — צ. רזון, ה. קייבסה, י. קוני, י. גיל

ירושלים — בכפלגה (תא אחים ואחיות) — בשעה 18.00 — ה. איש־שלום, כ. בראוטבר, צ. בק
ירושלים — בכפלגה (עובדי הבדפים הממשלתי) — בשעה 19.00 — היה כבוד, שמעון אפרתי
ירושלים — בכפלגה (עובדי דפוס) — בשעה 17.00 — שלמה הודיא, הזקיה גדהיב
רחובות — עצרים (חברות) — בשעה 19.30 — לאה תלמי
תל־אביב — יהודי (חצרת לעובדי קליטה) — בשעה 10.00 — אהרן ידלין
תל־אביב — יהודי (יוצאי אמל"ש — כנס ארצי) — בשעה 18.00 — אהרן ידלין, י. קוון
תל־אביב — רמת החייל (חוג בית) — בשעה 19.30 — ישראל קיסר

יום שלישי, ג' בתמוז תשל"ג, 3-7-73
הדרה — גבעת אולגה, בבית ההסתדרות (חברות) — בשעה 20.00 — באשה הובבקי
הדרה — (פנסיונרים) — בשעה 16.30 — יעקב מנדיסון
חיפה — בבחז, כנס בחוזי — הערכות לקראת הבחירות להסתדרות — בשעה 18.30 — יוסף אלמוגי, אהרון אפרת, משה רוסבן
חיפה — בבחז (איגוד מקצועי) — בשעה 17.30 — א. אבמי, י. דיין, ה. בוהוינבקי
חיפה — קרית אתא (פליטה — חוג בית) — בשעה 20.00 — אודי אבמי
חולון — קרית שרת, במועדון (עולי רומניה) — בשעה 19.30 — פ. סגלר, ב. הירנון
ירושלים — בכפלגה (עובדי כדינה) — בשעה 17.00 — אהרן ידלין
ירושלים — מבשרת ירושלים (מבצר ציון, בכפלגה) — בשעה 19.00 — צבי רוזן, אריה הפין
ירושלים — רמות אשכול (חוג בית) — בשעה 20.30 — דוד איזן
נס־ציונה — בכפלגה (עולי רומניה) — בשעה 19.30 — א. סובב
נצרת עלית (חוג בית — עולי אמליט) — בשעה 20.00 — צבי ריבקין
פתח־תקוה — יהודי — בשעה 20.00 — ישראל גרניט, חיים בילי
תל־אביב — סניף ד', במועדון — בשעה 19.30 — נתן אהרוביץ
תל־אביב — רמת החייל (חוג בית) — בשעה 19.30 — נתן דיקך
תל־אביב — בהניות (יום עיון לפעילי "הנוער") — בשעה 09.00 — י. אשכול, ב. בריסה, א. דיגן, ב. שורבר

יום רביעי, ד' בתמוז תשל"ג, 4-7-73
בת־ים — בכפלגה (עולי רומניה) — בשעה 19.30 — ז. הב־ארי
גבעת שמואל — (חוג בית מורחב) — בשעה 20.30 — עדי אביזאי
גבעתיים — בית הבולבלום (ערב ראשונה) — בשעה 20.00 — דב זכין, דב צמיר, קובא קרייזמן
חיפה — נאולה, במועדון (המשמרת הצעירה) — בשעה 18.30 — ישראל עדן, חיים בן־חיים
חיפה — נוה שאנן, רמות רמז (המשמרת הצעירה) — בשעה 20.00 — יוסי בוהומן
ירושלים — בכפלגה — בשעה 18.30 — צבי רזון
ירושלים — בכפלגה (עובדי בתי החולים) — בשעה 10.00 — שבתאי שוי, בן־ציון כהן
יהוד — צפרת — בשעה 19.30 — פנחס כפיר
כפר יונה — בכפלגה (עולי רומניה) — בשעה 19.30 — א. שוחט, י. כירשטיין
תל־אביב — סניף ב', במועדון — בשעה 19.30 — גד יעקבי
תל־אביב — סניף רכז, במועדון — בשעה 19.30 — יורם ברודי

יום חמישי, ה' בתמוז תשל"ג, 5-7-73
חיפה — הדר הכרמל, בלשד 11 (המשמרת הצעירה) — בשעה 18.00 — ישראל עדן
ירושלים — בכפלגה (בוחרים וגנולה) — בשעה 17.00 — קלמן דבית, רחה שבב

השתלמויות פעילים למסבירים

שבת, 30-6-73
בבית ברל — פעילים דוברי אידיש בכפר סבא, בשעה 09.00 — חברה במתן
בבית ברל — פעילים דוברי פורטוגזית — (כנס ארצי)
באוהלו — פעילי עובדים לראשון־לציון, בשעה 09.00 — בשתן, בלפלה
בעכו — פעילים דוברי אנגלית בעיר, בשעה 10.00 — כדיניות הוץ, בלפלה
יקרות ירושלים — פעילים מרמלה ורעננה, בשעה 09.00 — בלפלה, יוסי אגיש
בית הבראה בנתניה — פעילים מחדרה, בשעה 09.00 — בלפלה, חברה
טבריה — פעילות ערביות ביפו, בשעה 09.00 — אחרות

יום א', 1-7-73
ערד — בכפלגה, פעילים ובנחרים, בשעה 20.30 — יוסי אגיש

יום שני, 2-7-73
באר־שבע — בכפלגה, פעילים ובוחרים, בשעה 19.00 — חברה

יום רביעי, 4-7-73
קרית גת — בכפלגה, השתלמות למסבירים בשיבת שלמיה בבכל בבזר, בשעה 19.00

هكذا من الأصل

הלוח החדש דבר

הלוח החדש דבר

מודעות מתקבלות בסניפי „דתף", בסניפי „דבר" ובכל משרדי הפירסום בארץ

מחיר המלה בום חול — 0.80 אג' בערבי שבתות וחגים — 1 ל"י

המשרד הראשי — מחלקת המודעות : „דבר" רח' שינקין 45, תל־אביב טל. 246251

קבלת מודעות ללוח החדש „דבר" בסניפי „דבר"

- אילת ערב ערב — רחמים 1
- אשקלון — רח' הרצל 14
- באר־שבע — רח' הרצל 42
- הרצליה — רח' סוקולוב
- חדרה — כר' רוטשילד, בית פלטין
- חולון — מועצת הפועלים ב־שעות אחה"צ
- חיפה — רח' הנביאים 27
- קרית־חיים — כביש ראשי. ע"י בנק הפועלים 18.00—17.00 ; 11.00—10.00
- טבריה — ככר רסקו
- ירושלים — רח' הלל 18
- כפר סבא — רח' ויצמן 95
- נתניה — רח' הרצל 31
- עפולה — רח' הנביא
- פתח־תקוה — רח' החש־

דירות למכירה

- בפתח־תקוה חברת „גף" בונה למכירה דירות בכל הגדלים, ב־תכנון ובביצוע המעולים של חב־רת „גף". (הלוואות לא צמודות עד 40.000 ל"י). „גף" חברה ל־בנין, הרים עוזר 20, פתח־תקוה.
- החלה המכירה באחוד החדש בחולון (קרית־ערה, שדרות ירו־שלים) דירות בנות 3 — 4 — 4½ חדרים. פרטים: „אחים פינ־קלשטיין", הנשיאים 2 חולון. טל. 846246.
- בפתח־תקוה דירות פאר 4 חדרים ברחוב אחרונסון 7. כניסה 6 חודשים. בפרטים: „נפשים", רח' ההגנה 17 פתח־תקוה. טלפון 919383 —
- בפתח־תקוה דירות 3—4 חד־רים, כניסה 6—8 חודשים. לפנות „נפשים", רחוב ההגנה 17 פתח־תקוה, טלפון 919383.
- למכירה 3½, חדרה, לוקסוס, והוספות, גבול רמת־גן—בני־ברק — סביבה שקטה ומרכזית (הילוני) טלפון 781647.
- דירה בת 3½ חדרים, ברחביה, קומה 7, הסקה וגאז מרכזיים, ב־לי מתווכים. בהצעות לפנות לת.ד. 199 ת"א עבור הבי דניאל.
- דירת 2 חדרים ברחוב ירוש־לים בני ברק טלפון 792428.
- למכירה 3 חדרים, נתן הנביא 5, בני־ברק גבול רמת־גן. אב־רמוב, 789761, ב־16.00.
- בחולון דירת 4 חדרים חדשה עם ריהוט חלקי. רח' אברבנאל 10, שטיינברג. משעה 20.00 וב־שבת כל היום 268578, 268517.
- דירת 3 חדרים, 2 כיווני אויר, ק"ג. 96836 בשעות 15—21. פרס לשבת. בני־ברק פרדס כץ, רח' דנגור 6 דירה 29.
- דירת 4 חדרים בגבעה. קומה ב', 3 מרפסות סגורות, שרותים כפולים. 751152.
- בראשון לציון שכונת אבר־בנקין 4 חדרים, חדשה, לוקסוס, חזית, ק"ד. 3 כיווני אויר. טלפון 848524.
- בצפון ת"א למכירה דירת 3 חדרים ע"ז הזית. תיווך „פסל" רח' אדם הכהן 8 ת"א. בסביבה דירת 3 חדרים + טלפון חזית יקרן קיימת מתאימה לבודד. תי־ווך „פסל": אנו מחפשים עבור לקוחות רציניים, ומציעים דירות, מעורדים, חנויות, ובגרשים, למ־כירה, להשכרה ובדפ"פ בת"א והסביבה. תיווך „פסל" טלפונים 240342 — 244051 —
- בקיראון — 3 חדרים + אור־בית קיר וחדר שינה 69.000 ל"י. טל. 757862 בערב.
- במרכז חולון 3 חדרים, חדשה, חזית, ק"ב כניסה מיידית, טל. 31248 ב־4—2 אחה"צ.
- דירה 2½ חזית ק"א במרכז יפו טל. 820983.
- 3 חדרים + פ"א והניה צמודה. בפלמ"ח 47, ת"א בין 16—20.
- בהרצליה 4 חדרים לוקסוס מלא + שרותים כפולים טלפון 984628.
- למכירה דירה בת 4 חדרים חדשה בפ"ת. טל. 904067.
- בצפון דירה 3 חדרים קומה ב' טל. 245450.

מכוניות

- ודיו חינם לסוסיתא משופצת, בתוספת כיסויים למושבים, עם אחריות בכתב. העברת בעלות ר' טסט, טיפול 1000 וטיפול 3000 חינם. הסוכנות המרכזית „רכב ישראלי" דרך בגין 33 טלפון 820192 היזהרו משיפוצים שלא ע"י אוטוקרס. תוקף המבצע עד 31.7.73.
- הצעה לא נורמלית במרכז לסוכנויות מהודיות ב.ל.ב. כבי צה לך לרכוש מכונית סוסיתא חדשה או בשיפצת בתנאים שאין להם מתחרה בשוק המכוניות ב־ישראל. בחר אתה את סוג ההנחה למהודך: א. הלך נכבד במחיר המכונית בתשלומים חודשיים ל־שנה תמימה, ללא תוספת ריבית. או, ב. הנחה בסכום נכבד עם תשלום במזומנים בעד המכונית או ג. רדיו ובישורים חינם. בגיסה ל"ל ביקורת 1000 וביקורת 3000 ק"מ חינם. תוקף המבצע עד 18.7.73. פרטים נוספים: ב.ל.ב. מרכז למכוניות מהודיות רח' בן שמן 10 (ימינה מבשר שחלת יצ־חק) טלפון: 251980.
- מנועים לרכב מכל הסוגים תמ־צא בירידד המנועים במפעלי „סמוך" מפעל לשיפוץ מנועים. מנועי: פיג'ו, סוסיתא, קורטינה, אסקורט, ב"פ, טריומף, אופל, סימקה, ווליאנט. אצלנו מבחר מנועים כשופצים. „סמוך" אזור התעשיה ראשון־לציון טלפון 948173 —
- הגיעו ג'יפים ממכרז מסודרים ולא מסודרים, קצרים וארוכים מ־כל שנות הייצור וכל המודלים. „אוטו־יוסי", סלמה 15, ת"א, טל־פון 821423.
- „סובארו" מפיץ בשכנה „סו־בארו" דובנובסקי 69 רמת־גן. טל. 796061.
- „סובארו" רמת־גן, מפיץ מש־נה „סובארו" דובנובסקי 69 רמת־גן. טלפון 796061. נסיעת נסיון ושירות אילי טלפון 821423.
- מנועים לרכב מכל הסוגים תמצא בירידד המנועים במפעלי „סמוך", מפעל לשיפוץ מנועים. מנועי: פיג'ו, סוסיתא, קורטינה, אסקורט, ג'יפ, טריומף, אופל, סימ־קה ווליאנט. אצלנו מבחר מנועים משופצים לכל סוגי הרכב. „סמוך" — אזור התעשיה ראשון־לציון — טלפון 948173.
- ג.ס.א.ב. 1200 1967 למכירה ב־מצב מצויין טל. 742042.
- ב.מ.ו. 700 1971 במצב מצו־יין, 4.350 ל"י, טל. 33970.
- לארק 64 אוטומטית רדיו, טסט לשנה, מבורה. טל. 263402.
- אלפא רומיאו, ג.ט.א.ו. 1750 1971 במצב מהדר. טל. 2—623441.
- סובארו קופה 73 בהזדמנות טל. 7851333 בערב 925606.
- פולקסווגן 1200 1964 + טסט לשנה + מנוע מחודש, טלפון 441908.
- קונסטה 1300 מודל 1967 במצב טוב למכירה. לפנות: טל. 937902.
- אודי 75 נהדרת, 57.000 ק"מ סוף 71 25.000 ל"י טל. 926652.
- אוסטין 1100 1969, 2 דלתות, במצב טוב, טל. 242667.
- סוסיתא מסחרי 70 יד ראשונה מצויינת טל. 854155.
- סוסיתא מסחרית 68 במצב מצו־יין טסט לשנה טל. 908038.
- פיאט 1100 1964, רדיו, טסט לשנה, טל. 828283.

שעורים

- 15 ל"י לשיעור בהתכוננות לתיכונים ולבגרות. מורה אקדמי בעיקה מחבר הספר „מתמטיקה לבגרות" בהוצאת מסדה. ליד הת־חנה המרכזית 625166, 2—4.

מגרשים

- באם הנך בעל מגרש וברצונך למוכרו! עתה הזמן!! ברשותנו משקיעים מחו"ל המעוניינים לק־נות ומוכנים לשלם מחיר טוב. ת.ד. 4291 תל־אביב.

שידוכים

- לבני מושבים וקיבוצים!!! — שפע הצעות מתאימות עבורכם ב־„רעים" תל־אביב בן־יהודה 58א' 282932, חיפה ירושלים 16 א' — 667348.
- להורים המודאגים! הכרות לילדיכם ללא ידיעתם ובסודיות מוחלטת ב„רעים"! תל־אביב בן־יהודה 58 א' 282932, חיפה ירו־שלים 16 א' 667348.
- משרדי „רעים" בן־יהודה 58 א' טלפון 282932 תל־אביב. רחוב ירושלים 16א' טלפון 667348 חי־פה!
- שרות מיוחד של לוח דבר לקבלת מודעות בדואר — שלח/י מודעתך בצרוף צ'ק/המחאת־דואר ע"ס 6 ל"י לת. ד. 24004 ת"א ובדפתך תתפרסם בתאריך הק־רוב.

מכירות

- יפר כאוסף, ציורים בציונים בקודים. כל ציירים ישראליים בהזדמנות למכירה. סימן בע"מ. פסג' אלנבי 113 ת"א.
- בצלו את הקפאת המחירים וק־נו בהנחה כל מוצרי החשמל — (מלהודיה, תנורי בישול, מכונות כביסה ועוד). מ.א. כץ, אבן גבי־רול 51 תל־אביב.
- מכונות כביסה בבהורים נוחים גם בתשלומים. ההלפות של הי־שנות. הלילה את ורדי, ת"א. בן יהודה 100, כל בלון דבורה טל. 227266.
- בקור הבקרלים!!! מוכר. קר־נה. מחליף ומתקן. הזדמנות אמ־קור 10 — 390 ל"י. „קידור לרינגר" קיי לוינסקי 102 תל־אביב 829554.
- קונים ומוכרים הכל. מתקנים מצלמות. בהזדמנות אפנים טיפים אקורדיונים פסנתרים גיטרות בוים פיסי. אמפליפיר. כתבות. צתיר־קית. אינברסל אלנבי 77 56987.

תמונות

- תמונה, רפרודוקציה, פלקטים, ליטוגרפיות, הדפסות כיתי, ספרי אבנות. נתקבל במלוח הדש: פיקאסו, דאלי, בירה, קליי, לבי דוג, שאגאל. מחיר התערוכות של תמונות בקיבוצים. „התמיר" אלנבי 101 ת"א. טל. 615130.

תריסים

- נפתחה מחלקה לתיקוני תרי־סים והחלפת תריסים ישנים ל־חדשים. 751109, 760790.
- התקנה תריסים בפלסטיק ד־בסגרות ובוכית. ביצוע מיידי מר־הירון לגרנס. בח"ר „הדר" של־בה המלך 99 טלפון 228213.

חשמל וטלוויזיה

- עד —1.000 ל"י תקבל עבור המכשיר הישן בהחלפה לחדש. „האב" אבן־גבירול 12 257080.

- חינם! למבטח הטלויזיה מה־קון ראשון בלי תשלום ב„אינדוסט־טריקס". 243008—03.
- למכירה חנות לצרכי חשמל עם גלריה ומוניטין. לטלפון 764426 בשעה 5—7 אחה"צ. בשבת מ־1—9 ו־9—5 אחה"צ.

שונות

- אליאס — מכירה ותיקונים מכל הסוגים. עליה 19, 821870.

הלואות

- הלוואות מיידיות לעובדי מדי־נה, ההסתדרות, צבא וקבועים. — 229523—229377 תל־אביב.
- הלוואות מיידיות לעובדי מדי־נה, ההסתדרות, צבא וקבועים. — 229523 229377 תל־אביב.

אולמות

- למכירה אולם 100 מ"ר ב־יהודה, קומה ב', לתעשיה ולכל מטרה. ניתנת חלוקה ליחידות 200 מב"ר מינימום. אפשרות ב־תשלומים. לפנות „בגורי ישראלי", רחוב ההגנה 17 פתח־תקוה, טל. 919383 או יהוד רחוב אשכנזי 11 טלפון 750160.

בולים

- מחירים טובים במיוחד עבור בולי ישראל, בודדים ובכמויות, מנורה, בן־יהודה 26, ת"א.

עסקים

- ביח"ר לקונפקציה הולצות לנ־שים. למסירה עם כל הציוד — 285422.
- למכירה חנות גדולה וידועה בת"א למוצרי חשמל (מקררים, תנורים, טלויזיות — רצוי) גם לפולים חדשים. נושאת רווחים יפים. 150.000—130.000. כל הס־כום מכוסה בסחורה קיימת. טלפון 263508.
- להשכרה מיידית מוגן מבוסס עם תחנת ספורטוטו. מפעל הפיס, עתונים וצעצועים. פרנסה בשפע תעליה 40 תל־אביב מול תחנות אוטובוסים 826488 מ־20.

חקלאות

- קנייה, מכירה והחלפת טרקטו־רים משומשים. טלפון 28662—053, 922333—03, 773722—03.

חיות בית

- „ביבר החיות" מוכר וקונה כל סוגי חיות הבית, צפרים, דגים וכלבים: דלמטים, זאבים קולים, בוקסרים ופוי פודל. טל. 281036.
- לבעלי כלבים — שרות חדש! „ביבר החיות", אבן גבירול 31. דואג לטייל עם כלביכם כל שעות היום בכל אזור ת"א. לפנות 281036.

אספות והרצאות

במועדון „בוזאר"

- בליל שבת, 29.6.73, בשעה 8.45 יתקיים רסיטאל של הפסנ־תרן האורח בקפריסין מר אויס מאקסוס. בעל פרס ראשון בתח־רות לפסנתרים ע"ש צ'איקובסקי 1962. בתכנית: סקארלאטי — שתי סונאטות בנות פרק 1; בטי־הובן — סונאטה פאסטוראלה 28.

- אופוס מס' 15; שופן — פולו־נזים 1, 2; ליסט — סונאטה דל פטרארקה, בהשתתפות עמוס מלר — גנן חלילות הבארוק. המנחה: משה הוך.

„אהדישבי"

השבת פרשת קרח 30.6 ב־10 ל. סברסקי — תנ"ך. ב־11 הרב פרידלנדר: תלמוד. ב־5 במסיבת „עונג שבת" ירצה הרב צ. תבורי על הנושא: מורשת אבות בשירי ח. נ. ביאליק. המנחה: יו"ר „אהל־שם" — משה גולדשטיין. דברי אגדה — ד"ר ש. ז. כהנא.

אגודת בוגרי ידידי „בית־ליוויק"

רחוב דב הוז 30, טל. 231830

במוצ"ש ב־8.30 תופיע בפעם הראשונה ב„בית־ליוויק" הזמרת הידועה העולה החדשה מברה"מ קלמנוביה שרמפל (סופרן), ב־תכנית עשירה של שירים ביידיש. ליד הפסנתר ד"ר חנן היינמרינק. כרטיסים להשיג יום־יום משעה 9—1 לפנה"צ טל. 231830 ובערב הקונצרט בקופה משעה 6.30.
- ביום שני ב־2.7 בשעה 8.30 בערב תתקיים הרצאה פוליטית על הנושא: „רצית הפיסגה ניקס סון—ברז'ניב ויסראל" ירצה: הר מהנדס משה דיין. יו"ר. אברהם פיסלברג. כרטיסים להשיג יום־יום משעה 9—1 לפנה"צ טל. 231830 ובערב ההרצאה בקופה משעה 6.30 בערב. לחברי החוג של „ידידי בית־ליוויק" ניתנה הנחה של 50 אחוז.

ארגון אמהות עובדות

- מועדון מאטה — פינסקר 49 תל־אביב, מהר. מוצ"ש 30.6.73, בשעה 8.30 בערב, קונצרט עם הזמר הצולה ממוסקבה יצחק גר־לנד. בתכנית: אריות מאת ורדי, פוצ'יני, שופן ועוד שירים. ליד הפסנתר — סוניה גולנד.
- בית פולה בן־גוריון, שדרות ירושלים 153 יפו. מהר. מוצ"ש 30.6.73. בשעה 6.30 בערב. פתיחה הערוכת ציורים של הציירת מרים (מימי) רווח. דברי פתיחה: אורה נמיר — מזכירה ארגון אמהות עובדות תל־אביב. התערוכה תהיה פתוחה מ־30.6.73 עד 7.7.73 שעות הביקור: 9—13 לפנה"צ; 4—8 אחה"צ.
- נוה שרת — בית האחיות קליבנוב, רחוב פילדלפיה 3, מהר, מוצ"ש, 30.6.73 בשעה 9.00 ב־ערב, ערב רעיונות עם סגן ראש עירית תל־אביב־יפו מר שרגא קנוטר והחבר ניובייק ממועצת פועלי תל־אביב־יפו. בתכנית שי־רת ובידור.
- ארגון אמהות עובדות תל־אביב רכש כרטיסים להופעת הפסטיבל הבינלאומי לפולקלור — בהיכל התרבות, 19.7.73, בשעה 9.00 ב־ערב. כל ההכנסות קודש למוסדות הילדים של ארגוננו.

לוח נתניה

מכוניות

- ב„פיאט" נתניה תמצא כל מבחר בית חדשה או משומשת. תנאים מיוחדים למושבים וקיבוצים. רח' הרצל 44, טל. 23453—053.

דירות למכירה

- סולל בונה נתניה בונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים במקומות יפים בנתניה והוד השרון. פרטים במשרד רחוב הר־צל 51, טלפונים — 23958—053 28934—053.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

א, תורנויות לילה

מתקיימות ערב ערב, כולל שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה ופרס להדר־יוסף מ־8—11) במרפאות דלהלן:

1. מרפאת אילון התורנות
סגורה באותם זמני. החב־רים מסניפי: אילון, יד־אליהו, רמת־ים, עבר ב־ורמת־ישראל, יפנו למגן טל' 101.

על חידוש התורנות נודיע דוד אדום, רח' מזא"ה 13, בומן.

2. מרפאת התקוה כי רחוב זיו פינת רח' ברכי־יהו, טלפון 31122 — לח־ברים מסניפי: התקוה א' וב', נסקה, כפר שלם חלק הקרוב לידי־אליהו.
4. מרפאת נוה שאנן
3. מרפאת הדר יוסף ב, רחוב קהילת ורשה מספר 1, 10—12 טלפון 778095 בשעה 8.00 עד 11.00 ב־לילה להברים בסניפים: הדר יוסף, נוה שרת, צה־לה, רמת החייל, תל־ברוך וכן לחברים מהשכונות ה־קרובות למניפים.
רחוב יסוד המעלה 61 פינת לוינסקי טל. 33483 לחברים מסניפי: נוה־שא־נן, ושינגטון ופלוטקין.
5. מרפאת קפוביץ, רח' העליה קפוביץ 36, פינת יהודה המכבי. טל. 444404 — לחברים מסניפי: קסר־בין, רבינוביץ רמת־אביב, שיך מונס חלק בבאיר — לפי רצון החברים. היכולים לפנות לקפוביץ או תל נור־דוי · לפי בחירתם.
6. מרפאת תל נורדוי רח' רש הוז 1 פינת בגרל־12. טלפון 243233 — ל־חברים בסניפי תל־נורדוי, אחדוזי אחדות, גלבוע, הגמל. רצפורט חלק מ־באירי — לפי רצון החב־רים. היכולים לפנות להל נורדוי או קפוביץ לפי בחי־רתם
7. מרפאת קרית שלום, רחוב דקבסקי 12. טלפון 822715 להברים מסניפי קרית־שלום והסביבה.

הערה:

א. אחרי השעה 12.00 ב־לילה ועד שעה 7 ב־בוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א רח' ב־לוך 13 טלפון 101

ב. החברים מסניפי: מגדל־ברג. בר. אור. אליפבא. שבזי. יונה הנביא ומוגפי־רידי — הזקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, יפנו למגן דוד אדום, רח' מזא"ה 13. טל' פון 101.

ב, תורנויות ערב שבת בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תור־נות במגן דוד אדום. רחוב מזא"ה 13. טלפון 101.
1. בית מרקחת במרפאה מגדלברג — רח' אלנבי 75 טלפון 614467 בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ
2. בית מרקחת ברוד ומנחם 42. טלפון 289221, בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
3. מעבדה במנהף בין 4—5 אחה"צ.

ג. תורנויות שבת וחג
1. מתקיימות בין השעות 9.00 — 11.00 לפנה"צ ב־מרפאות: גלבוע ההקפה. א' שדרות ושינגטון 20. הדר יוסף. יד אליהו. יד־נה הנביא. כפר שלם. מגדלברג — רחוב אלנבי 75. טלפון 614467. נוה שאנן. קרית שלום. רמת החייל. קסטוביץ. רמת־אביב מבל נורדוי.
משעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב מתקי־ימת תורנות במגן דוד אדום רחוב מזא"ה 13. טלפון 101.
2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז.
במרפאה מגדלברג. רחוב אלנבי 75. טלפון 614467. א. רופאי א. א. ג, ורי־פא עיניים בין השעות 9.30 — 11.30 לפנה"צ. ב. כירורג בין השעות 9.00 — 12.00 לפנה"צ.
3. תורנות מעבדה לכל סניפי המחוז במנהף רח' ומנחם 34. טלפון 284242 בשעות 9—11 לפנה"צ. 4—5 אחר הצהרים.
בית מרקחת תורני במרפאת מגדלברג רחוב אלנבי 75, בין השעות 9.30 — 12.00 לפנה"צ. 4.00 — 5.00 אחה"צ.

הלוח החדש ירושלים

דירות למכירה

- אחים ישראל בע"מ מציעים דירות משוכללות למכירה 4½ חדרים בקרית משה גבעת שאול 31, ר"א 4 חדרים בכן סימן רח' הרדקניה המשורד רח' בן־יהודה 2. בנין סנטור טל. 233588 — 221694 — ירושלים.
- למכירה 3 חדרים בבנין חדש ברח' השיירות (צ"י רח' הפלמ"ח) קומה א' (27 מדרגות) 150.000 ל"י „ביר" ק. קיימת 8 39784, 69621 (מלדן).
- למכירה 3 חדרים. בית בולין (קרית שמואל) קומה א' (13 מדר־גות). בלי הסקה 150.000 ל"י „ביר" קרן קיימת 8 39784 69621 (בלדן).

משרדים

- במרכז העיר ליד קולנוע ציון למשרדים דירות 3 חדרים, 2 חד־רים, וכל הנוחיות, לטלפן 231759.

מכוניות

- קורטינה 72 מצב מצויין אחרי יום א' טלפון 226141 ירושלים.
- למכירה ג.ס.אב. 1000, במצב מצויין. מודל 1969, יד ראשונה + רדיו. טלפון 528089 או — 538710.

תריסים

- תריסי הזזה 125 במ"ר, חלו־נות זכוכית 155 במ"ר, אלומיניום מצופה. הזמנות כמפעלי מוצרי הי־שלושה, ירושלים, תלפיות, בנין אמינפא, התצוגה הנביאים 68 ירושלים טלפון 286347—02, 65568—03, בתל־אביב 624661—03.

מכירות

- בצגילה „סימנס" ובגדי ילדים ונשים 40—42, רדיו לבית ולמ־כוניה. רהיטים 62222־02.

אספות והרצאות

מועצת פועלי ירושלים הועדה לשיכון צולי דת המוגבר הדתי.

במוצאי שבת בשעה 8.30 בבית הכנסת תפארת ישרים שיכון עמ־מי קרית יובל, מסיבת מלוה מל־כה. ירצה ברוך מרגליות וזמירות משה ברציון, המנהה: דוד הכהן.

בלי נגינה

- פסנתרים חדשים מובחרים ו־פסנתרים כשומשים בהזדמנות ל־היגש אצל גירון רח' שמאי 12 ירושלים טל' 226544.

שידוכים

- „מטרימוניאלי" משרד לשידו־כים אירופאי, המקום מיועד לכל החוגים הגילים ביניהם רבים אק־דמאים ודתיים. טל. 263361 — 02 בין השעות 10—13, 16—19 — ירושלים.
- „מטרימוניאלי" רופאה 40 אי־רופאית ללא ילדים מסודרת היטב וגאה מעוניינת בתואים אלמן או גרוש עד גיל 55. טל' 263361־02 ירושלים.
- „מטרימוניאלי" אלמנה אקדמאית 53 דוברת שפות אירופיה מסו־דרת היטב מעוניינת בתואם עד גיל 63 טל' 263361־02 ירושלים.
- „מטרימוניאלי" אלמן 60 אוד־סודוקסי מיליונר ונאה מעוניין במתאימה דתית עד גיל 53. קבלת פרטים טל' 263361 ירושלים.
- „מטרימוניאלי" מהנדס גרוש ללא ילדים אירופאי 41 מסודר היטב מעוניין במתאימה רווקה או גרושה או אלמנה עד גיל 36 טל' 263361־02 ירושלים.
- גרוש 28 אירופאי יליד הארץ דהי עבר ישיבתי מסודר מעוניין במתאימה עד גיל 28 אפשר רוו־קה או גרושה או אלמנה אפשר עם ילד טלפון 263361־02 ירוש־לים.

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א, שעות התורנות

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. מ־12 בחצות עד 7 בבו־קר במגן דוד אדום. טלפון 101 ובכפרץ חיפה. טלפון 713232. ראה סעיף 8.
3. בימי שישי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה"צ.
4. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ וכ־4—5 אחה"צ.

ב, תחנות התורנות

1. מרפאת פריסמן, רחוב פריסמן 4. טלפון 62195 לחב־רים מהסניפים: פרישמן, אחוז הים, שדרות אר"ם, יבי־נה, ד"ר בליקה, בת־ליה, כאו־לה, הליפמל, הליסה, וקבוץ גלויות.
2. מרפאה קרית אליעזר, רחוב בהל"ל. טלפון 535226. ל־חברים מהסניפים: קרית אלי־עזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מהנה דוד וקרית ספרינצק.
3. מרפאת רש במרכז הכר־מל. רח' אלחנן, טלפון 86868. לחברים מהסניפים: בוגן — אחוזה, רש — מרכז הכרמל, הכרמל הצרפתי ורוממה.
4. מרפאה נוה שאנן גלברג, סמטת טרומפלדור א 3 טל־פון 222121. לחברים מהסני־פים: נוה שאנן, יזרעאל בגי־רה, גלבוע, ורמת רמז.
5. מרפאה קרית חיים מזר־חית. טלפון 721351. לחברים מהסניפים: קרית חיים מזר־חית, טלבה צירוני, קריה ביאל־יק, קרית מוצקין, קרית שפרינצק וגוש שלום.
ה. מרפאת קרית ים א', שדרות ורבורג, טלפון 721553. לחברים מהסניפים: קרית ים א'. קרית ים ב'. קרית ים רסקו וקרית חיים מערבית.
ו. מרפאת שויאר — קרית אתא. טלפון 722384 לחברים מהסניפים: עודאל בו עמי. פינסקר. קרית נחים. קרית בנימין ושיכון הגיבורים.
8. תורנויות לילה מ־12 בחצות עד 7 בבוקר:
א. בתחנת מגן דוד אדום. של עירית חיפה. פרט לכפרץ. החברים הגרים בשטח שיפוטה המתייחים לרפאות המפור־טות בסעיפים 1, 2, 3, 4.
ב. בכפרץ חיפה „סקסי ביאליק", טל' 713232, לחב־רים הגרים בכפרץ חיפה ה־מתייחים לרפאות המפור־טות בסעיפים 5, 6.
ג. בכל יתר הרפאות ב־בתוך חיפה קיימים סדרי תור־נות קבועים בהתאם למודעות בלוחות המודעים במרפאות ובאזורי תחנות.
ד. תורנות מעבדה:
בימבדה המהדית שדרות ארים 54. טלפון 532107 לחב־רים בכל סניפי המחוז.
ה. תורנות למקרים ההופים בשבתות ובחגים, כירורגיים לפנה"צ.
שעות הורנות: בימי ששי וערבי חג מ־4 עד 5.30 אחה"צ. בימי שבת וחג מ־9 עד 11.30 במחלקה הכירורגית רח' אבן סינא 8.

מועצה אזורית אשכול

מכרז מס' 5/73

1. מועצה אזורית אשכול מודיעה על משרה פנויה של

רכז מחלקת החינוך

2. הכשורים הדרושים:
מורה מוסמך ובעל ידע בניהול מוסדות חינוך יסודי, השכלה בינויים והשכלה עליונה.
3. מבחה המשכורת ייקבע בהתאם לכישורים האישיים של המועמד.
4. אפשרות של קבלת דירה באיזור.
5. על המעוניינים להגיש מועמדותם עד תאריך 30.7.73.

בכבוד רב

אשר צימבליסטה ראש המועצה

המועצה המקומית הוד־השרון

מכרז פנימי מס' 143/73

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות העובדים), תשכ"ב—1962 מכריזה המועצה המקומית על משרה פנויה כדלקמן:

1. התאור המשרה: **פסיכולוג(ית)** במחלקה פסיכולוגית חינוכית.
2. שעור המשרה: 50%.
3. דרגת המשרה: דירוג.
4. נתונים אישיים דרושים: תואר M.A. נסיון בעבודה בבי"ס עם ילדים או בעשה דומה, כושר לנהל יחסי ציבור, כגע עם הורים, מורים ובמוסדות, ידיעת עברית על בוריה.

את הבקשות יש להגיש למזכיר המועצה המקומית הוד־השרון עד ליום ראשון 15.7.1973, שעה 12.00 בצהרים. טפסים להגשת הבקשה אפשר להשיג במשרדי המועצה בשעות הקבלה הרגילות.

משה זנבגין, ראש המועצה

עירית ירושלים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים

הודעה לפי סעיף 190(ב) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים (להלן — הועדה המקומית), נותנת בזה, לכל בעלי המקרקעין המפורטים בתוספת, הודעה לפי סעיף 190(ב) לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המקומית עומדת להיכנס לקנינה הזקה באיזור הלין של המקרקעין האמורים ומבטחר לה להפקיע ללא תלונה מבעלים — ואשר בידהם להפקעה והוועקעה — וזאת בתוך 30 יום ביום פרסום הודעה זו בעתון.

יצויין כי זכות הכניסה וקבלת החזקה ע"י הועדה המקומית אינה מותנית בצו של בית־המשפט.

התוספת

חלקות 17, 18, 19, 30, 38, 94 ו־138 בגוש 30143; הנמצאות ברחובות אליעזר הגדול ויהודה הנשיא בשכונת בית וגן ירושלים.

טדי קולק

יושב־ראש הועדה המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים

מאת הועדה המקומית

ירושלים, כ"ז בסיון תשל"ג (27 ביוני 1973)

תל־אביב

פרופ' ה. קאפין, פרס „טבל" לשלום כתב הקדמה לספרו של ד"ר ב. דבורז'צקי
ספרו של ד"ר ב. ב. דבורז'צקי „ירושלים דליטא בקרב ובשואה", שהוכתר בעבר בפרס ישראל, הופיע לפני מספר ימים בצרפתית בהוצאת „רפאנס־אבניר".
בספטמבר ש. ז. הופיע בהדרה הדשה ומורחבת של הספר בלוי־הקדמה מאת פרופ' רנה קאסין, בעל פרס נובל לשלום. ד"ר ב. דבורז'צקי משמש כחבר ברגה בכיר להקר השואה באוניברסיטת „בר־אילן".

הועד הזמני של סופרים כותבי יידיש

הפגישה עם משוררים כותבי יידיש

תועד של סופרים כותבי יידיש בארגון בית־התפוצות עם הבר־„גרינה" — פגישה עם משוררים עולים כותבי יידיש שתתקיים ב־בית ציוני אמריקה, בתל־אביב. הי־מתכנסים בהופעה ספרותית — הם: דוד ברקין, אנדריי קלינר, אהרן (רבקה רבינוביץ), ליטן הרבנוב ויוסף בוין. הכניסה לצי־לים חדשים, שהגיעו ארצה במשך השנתיים האחרונות — חפשית.

הכניסה לכל „גינגה" — בר־נאים הרגילים.

קיבוצית — קיבוצית חיפה

- בשבת ודה החריקים הרדשים ב־ת"א והקוחום במלצורה־התרבות והכנסים הציבורית קיבוצה ללייפה. כרטיס והמכבה הבמדינה ועד הי־וריים הכרבות, רחוב פייבין 57 ת"א. בכל יום בין 1—8 לפנה"צ.
- ימי קובצים מאורצים
- קיבוצה לאורה במצה העצמאות ההדר בבית סוקולוב אוים בשעה 11 לפנה"צ. הברי המרגאה פתבקי שם לחשוב.

הסתדרות הצבור

צבירים ובאמצעות

- לפנית ראש הציר צפה, אלמר יהודה, הסכימה הוהלה בית התבוצ בתל־אביב להעביר לצפה העירה המב"ר בצפת ובאריצה הבחבית.

הלפויה צפת בבבצת קבה נהלת לתחדית, להשירה לצפה הדרית, — הגבה בצפת בהצות הר התורגית בצפה הר.

בבל הפתרות ישרים בחתחתפי פית אנשי פבור יהדרי העירה. במואון אבניה הרשם פצפת בבי ים בי, ש' תשי יטה (5.3) אחר הצהריים.

הלוח החדש חיפה

עירית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חבר וספורט

- מרכז לתרבות ע"ש פנחס, ה' פבהר 54 — יום שבת, 30.6.73, שעה 11.00 לפנה"צ, ד"ר אר־נבנד ירצה על יוסי גרמבה השוי ארץ־ישראלי בהדרות הא־רונות.
- מרכז להרבות התרה ע"ש הורצי, ההצאלה — יום שבת 30.6.73, שעה 21.00, ערב הצ־דות בישראל עם סולימאן דול ומשפחתו.
- נוה שאנן — בית הפועלים יום שבת, 30.6.73 לפנה"צ, רייך באוניברסיטת חיפה יד־צל התרבות הפוליטית בישראל.
- קרית אליעזר — בית העם הזה — יום שבת, 30.6.73, ב־11.00 לפנה"צ. ד"ר שבת פרשת וזוטרנים — לקחים הב־תיים ומדיניים.
- קריה חיים המזרחית — ענבי ליבשיץ — יום ראשון 1.7.73. שעה 7.00 בערב, איזנר ירצה על מצוות בין אדם לחברו.
- המהור להשכלה עם מרכז מסיבת סיום שנת הלימודים ל"ג. תתקיים במוצ"ש, 6.73 שעה 20.00, במרכז לתרבות בנגר. בתכנית דליה לאור — זמר וריקודי פלכנקו, בלי גיטרה. שולי נתן (זמרת „ירו־לים של זהב") — משירי ישראל העמים.
- שנת הלימודים תשל"ד, תחל ביום ראשון, ה' באלול, 2 בספטמבר 1973. פרטים והרשמה במרכז לתרבות ע"ש ארדשת רח' י. ל. פרץ 20, טל' 2044.

הצעות עבודה

- דרושות נקבניות י.ב.מ. ומהוק בצלות נסיון רח' הרצל 18 חדר 229, 641435.

כלי נגינה

- טוק תקליטים במבחר צנק החל מ־11 לירות. אביאה, הנב־אים 6.
- דרושים פסנתרים ואקורדיונים עד 80 בסים — משוכשים בכל מצב: טל. 535825.

דירות למכירה

- בכרמל צרפתי 3 חדרים פ"א. מחסן, ארונות קיר, נוף ליה. קו־מה ב', טלפון 525762.
- בפוניין לקנות דירה של חדר אחד בירושלים. לפנות: חיפה. ת.ד. 4310.

אספות והרצאות

אגודת האינג'נירים והארכיטקטים בישראל — סניף חיפה

- ביום ששי 29.6.73, ירצה ב־מועדון ההנדסי בחיפה, ד"ר שבה וייס, אוניברסיטת חיפה על הנו־שא: „מפלגות ישראל בשנות בחירות".

עירית חיפה „משעף"

מועדון הפנסיונרים קרית־חיים

- במוצ"ש ב־6.30 ירצה ההיס־טוריון שלמה כרמלי על הנושא: היהודי הצפוני ביותר בעולם (נור־בגיה). בליווי שקופיות ומוסיקה. הציבור מוזמן.

מועצת פועלי חיפה

מ.פ.ה. - מחלקת הקליטה ופיתוח

בהסתדרות קריתיים

ביום שבת 30.6.73 בשעה 20.30 בבית ההסתדרות בקרית ים תת־קיים הצגה — „התיש ואשת הסנדלר" מעשיות משלים ושירי עם. הפקה — א. ברנזון. משתת־פים: אמנון ברנזון, שלומית אהר־רון, רפי גרנות, קרול מריל, כתב דן אלמגור. ביים נדב ליתן. עי־בודים מוסיקליים אריה לבנון. כרטיסים להשיג במחיר 4 ל"י כל יום בבית ההסתדרות ובערב המו־פע ליד הקופה.

- ביום ראשון 1.7.73 בשעה 19.00 חוג להברת הארץ.
- ~~ביום ראשון 1.7.73 בשעה 19.00~~ חוג לשומרי משקל.
- ביום ראשון 1.7.73 בשעה 17.00 קורס לקריאת שרטוט.
- ביום שלישי 3.7.73 בשעה 19.00 חוג אנגלית.
- ביום רביעי 4.7.73 בשעה 17.00 קורס לקריאת שרטוט.
- בימי שני וחמישי 2.7.73—5 בשעה 17.30 קורס הנהלת חש־בונות.
- ביום חמישי בשעה 19.00 חוג לריקודי עם.

קבלת קהל במועצות בשבוע

- ביום ראשון 1.7.73 בשעה 17.00 עובדי מתכת, חשמל ואלקטרוניקה
- ביום שני 2.7.73 פקידים, מינ־הל השירותים (17.00).
- ביום שני 2.7.73 בשעות 17.00 — 18.00 פועלי בנין.
- ביום שלישי 3.7.73 בשעות — 18.00—17.00 פועלים חקלאיים.

- ביום שלישי 3.7.73 בשעה 17.00—18.00 רישום פועלים ע־רים להסתדרות.
- ביום חמישי 5.7.73 בשעה 18.00—20.00 עניני משק.

קורסים בבית ההסתדרות

- נמשכת ההרשמה לקורסים א־ים:
1. קריאת שרטוט — הק־נפתה ביום שני 25.6.73 — שבועי 60 שעות לימוד 2 ל"י.
2. הנהלת חשבונות — א. נפתח ב־28.6.73 — הרשמה שני וחמישי. 110 שעות. הקורס 210 ל"י. הרשמה על־בבית ההסתדרות בקריתיים ה. סולד 15. בין השעות 8— 13.00 ו־17.00—20.00 בחדר 3 אצל החי אנקורי.

סניף אושא

- ביום שני 2.7.73 התקיים עדון החברה מסיבה סיום ל־לות ההברתית. בהשתתפות: רידה דוחן — מנהלה מח' הרכבים — תל־אביב. ב. — מזכיר מועצת משנה ל־קריתיים.

כ"ב מתקיימת קבלת קהל ר־רה במשך כל השבוע בכל ה־רים על מועצת כשנה ל־קריתיים.

כל פעולות ההברה בשיתוף הדעצה המקומית, קרית ה
- הפועל קרית ים במקדונגה

בהסתדרות קרית־טבעון

השתתפות ערב המבוגרים המדר(י) מקצוע

- בהתאם להסדר עם בית הפ־קיד בחיפה נקיים קורסים השתל־מויות במקצועות הבאים:
קורס להנהלת חשבונות: משך הקורס 110 שעות פעמיים בשבוע 4 שעות בערב.
קורס קריאה מהירה: 10 פגי־שות בנות שעתיים כל אחת. מחיר הקורס — 175 ל"י.
פקידות כללית: משך הקורס 7 חודשים פעמיים בשבוע.
כהבנה: משך הקורס 40 שעות שעתיים בערב.
בגמר הקורסים ייבחנו הלומדים בבחינות וכמו כן יקבלו תעודות הסמכה ע"י משרד העבודה. הי־משגונים יפנו למזכירות ההסתד־רות.

קייטנה

- לאור הצלחת הקייטנה אשתקד נקיים גם השנה בחודש אוגוסט קייטנה במסגרת הנוער העובד ב־קן טבעון. מחיר לילד — 20 ל"י. משך הקייטנה 21 יום והיא מיו־עדת לילדים מכיתות ד'. הקייטנה מתקיימת בחודש אוגוסט כאשר בחודש זה אין קייטנות אחרות. ההרשמה: במזכירות בית ההסתד־רות.

ארגון אמהות עובדות

- במשך החדש יוני תתקיים מסיבת סיום של התנדבות טיפת חלב ומגבית „יד לילד". כ"ב יו־בים שנת העבודה המצליח הארגון.
- נמשכת ההרשמה לקורסים א־ים:
א. קורס תפירה עליף 7 הבורדה. הקורס ייפתח ב־ספטמבר עם תחילת שנת הלימודים.
ב. קורס לכלכלת הבית.
ג. קורס לאפיה.
על יתר הקורסים הבאים יודיע
- ערב בידור שעמד להתקיי־ם ביום שני 29.6 (הערב) בק„הורי ברכל".
- ביום רביעי 11.7 בשעה בערב בקולנוע „הורי ערב" אילנות — הופעת יהודה, הו־נבשה המהודית. כמתה: דן כרטיסים בבכירה מוקדמת ב־במספר מוגבל במשבן בית ההסתדרות ערב ערב. וביום ה' בקולנוע.

לשכת הרשות לצרכנ

- קבלה קהל ביום שני ב־שעות 18.00—19.00 בבית הה־רות. צרכן!! פנה אלינו בערהך באמנה.

ספריית מבוגרים

- הספריה פתוחה לקהל ההסתדרות כל יום בשעה עד שעה 7.00 בערב. ב־ספרי עיון לנוער ולמבוגרים ציבור. כתבן לבוא לעיין לה ספרים.

לכבדרים נישלעלדי

ברמת אביב

סודות החלל ויופים של הכוכבים נפרשים לפניך בהד־גמות היומיומיות בשעות 09.00, 10.30, 12.00 (מלבד בשבתות) בימי ג' גם בשעה 19.15.

בכל יום ג' האחרון בחודש — מוקרנים סרטי מדע בשעה 20.15.

באולם הכניסה של הפלנטריום מוצגת תערוכה: „אמנות גראפית וכתב התנועה"

שעות הביקור בין 09.00 עד 15.00 (בשבתות סגור).

מוזיאון הארץ תל־אביב

קרית המוזיאון רמת־אביב

הלוח החדש דרושים בכל

מדינת ישראל
שירות התעסוקה
ירושלים, רח' רופין 2
טלפון 61141—02
המרכז לתעסוקת אקדמאים

למרכז לתעסוקת אקדמאים
דרושים עובדים
בעלי יוזמה ונמרצים
לטפול בעולים אקדמאים
להשמתם בעבודה מתאימה

להלן פרטים על המשרות המוצעות:

תואר המשרה: פקידי השמה לאקדמאים.

מקומות העבודה: באחד מן האזורים הבאים:
1. תל־אביב־המרכז
2. באר־שבע, דימונה.
3. ירושלים

תאור התפקיד: ראיון והכוונה של עולים אקדמאים למקומות עבודה כהלימים, יעוץ הפנייה להסבה ולהכשרה מקצועית, מגע עם מעסיקים, מעקב אחרי קליטתם של המועמדים בעבודה, אחריות למערכת דיווחים.

דרישות התפקיד: השכלה אקדמית מלאה (תואר ב.א.) רצוי באחד התחומים: מדעי החברה, מדעי הטבע, הנדסה. נסיון של עד שנתיים. הכרת מבנה המשק הישראלי, כושר ראיון, כושר בהול משא ומתן עם מעבידים ומוסדות. ידיעת השפה העברית. רצויה ידיעת שפה נוספת: רוסית, אנגלית, ספרדית.

דרגה: ה—ד' בדרוג כמ"ר

הערות: א. המשרה היא בלתי צמיתה — לתקופה של 11 חודשים, הפסקה — תוספת על חוזה מיוחד.
ב. דרגתו של העובד תקבע לפי כשירותו
ג. שרות התעסוקה מוכן אף לקבל מועמדים מתאימים אשר מעסיקיהם הקבועים יסכימו להשאלתם לתקופה הנדרשת. בתקופת ההשאלה יקבלו העובדים שיושאלו כאמור, את משכורתם ממעסיקיהם הקבועים, וזו אף אם היא עולה על הדרגה הצמודה למשרה הנ"ל. תוחזר למעסיקים ביחד עם ההפרשות לזכויות סוציאליות.

● על המעוניינים במשרות הנ"ל למלא שני טפסי בקשה למשרה פנויה בדף 1061, (אפשר לקבלם בכל בית דואר) לצרף תעודה על השכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שרות התעסוקה, במדור המנגנון, הקריה, בנין מס. 2, ירושלים עד ליום 8.7.73.

שירות התעסוקה
שירות התעסוקה
מציע:

משרות פנויות
מכרז מס' 14/73

תואר המשרה:

פקיד השמה

מקום העבודה: לשכת עבודה רחובות

הדרגה המוצעת: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) של הדרוג האחיד.

דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, ידיעת חוק שירות התעסוקה והתמצאות בחוקי עבודה בארץ, נסיון בעבודה ארגונית או סוציאלית, כושר קיום מגע עם מעבידים ודורשי עבודה, כושר הבעה בכתב ובעל פה, שליטה בשפה העברית.

על המועמד לגור במקום.

* * *

מכרז מס' 18/73

תואר המשרה:

פקיד השמה וגיוס לימאים

הדרגה: י"ב (יוד בית) — י"ד (יוד דלת) של הדרוג האחיד.

מקום העבודה: לשכת העבודה לימאים חיפה.

דרישות התפקיד: השכלה תיכונית או השכלה מקצועית מקבילה, נסיון ימי רצוי בדרגת רב מלחים או דרגה ימית מקצועית מקבילה, ידיעת חוק שירות התעסוקה והתמצאות בחוקי העבודה בארץ, ידיעה ונסיון בעבודה ארגונית ובדרגים ימיים, שליטה בשפה העברית, רצויה ידיעת שפה נוספת.

על המועמד לגור במקום.

● על המעוניינים במשרות הנ"ל למלא שני טפסי בקשה למשרה פנויה בדף 1061, (אפשר לקבלם בכל בית דואר) לצרף תעודה על השכלה או העתק מאושר ממנה ולהעבירם למשרד הראשי של שרות התעסוקה, במדור המנגנון, הקריה, בנין מס' 2, ירושלים עד ליום 13.7.73.

עבור כל מי שרוצה לעבוד. להתקדם עם עבודה טובה ותשלום גבוה
זוהי שעת הכושר שלך!!!

אם את/ה בעל נסיון או משהו אחר ואם אתה מוכן לנסוע. כל אחד מגיל 18 — 45
הרבה תעסוקות מתאימות קיימות בארה"ב, אנגליה, אירלנד, קנדה וכו'.
בשרות פנויות קיימות עבור: ערבבים, שרטטים, בטפלות, חשמלאים, מהנדסים, לבורנטים, עוזרים לחנויות והרבה צורות אחרות של תעסוקה.
אם אתה חפץ להתקדם בעשותך עבודה שאתה נהנה עם תשלום טוב.

כתוב אלינו עבור פרטים מלאים:

THE MARCAY AGENCY
P.O.Box 39 park Rd.
SOUTHPORT
LANCS
ENGLAND

דרוש אדם צעיר
לניהול עבודת פיתוח וגינון

טל. 829240 בין 13.00—8 פרט ליום שישי.

משרד העבודה
אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית

מוצעת משרה של
מנהל בית־ספר
במרכז להכשרה ב"אוריט" — מכמן

על המועמדים להיות בעלי ותק בהוראה ובוגרי בי"ס לחינוך.

● על המעוניינים לפנות למשרד העבודה, לכב' משה שרייבר, הממונה המחוזי, רחוב העצמאות 82 חיפה, טלפון: 04/666141.

עירית ראשון־לציון

מכרז מס' 41/73

עירית ראשון־לציון מכריזה בזה על קבלת הצעות מאת קבלנים להשלמת רשת הביוב ורשת התעול והניקוז באזור התעשיה 5 בהולות.

תנאי התשלום: 80% בהתאם להתקדמות העבודה ו־20% ב־18 תשלומים חודשיים שו"ש של הראשון הוא חודש לאחר אישור החשבון הסופי ע"י מהנדס העיר בלי תוספת ריבית.

פרטים ותוכניות על העבודה הנ"ל אפשר לקבל במחלקת מהנדס העיר בימים א—ה בין השעות 12—9 לפנה"צ ובימים א' וד' גם בין השעות 6—4 אחה"צ, תמורת תשלום של —.200 ל"י.

רשאים להשתתף במכרז זה רק קבלנים רשומים בהתאם לחוק רישום קבלנים השכ"ס 1969.

את ההצעות בצרוף ערבות בנקאית או צ'ק בנקאי (ערבות אחרת לא תתקבל) בשיעור של 5% מערך ההצעה ל־3 חודשים, יש לשלוח בכתב רשום או לבחור לידיו של מזכיר העיר במעטפה סגורה נושאת ציון "מכרז מס' 41/73" עד ליום ראשון כ"ב תמוז השל"ג 22.7.73.

אין העיריה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ח. גיבשטיין
ראש העיריה

ראשון לציון, 27.6.73

עירית באר־שבע

מכרז מספר 05/70/73

דרוש
טרקטוריסט חקלאי
לעבודה בחווה לחינוך חקלאי

המעונינים יגישו מועמדותם אל עיריית באר־שבע, מחלקת המנגנון עד 15.7.1973

א. נאוי ראש העיריה
כ"ו בסיון תשל"ג — 26 ביוני 1973

מוסך גסנר בע"מ
רחוב אהליאב רוממה, ירושלים.

סוכנות ושרות פג'ו
דרושים:
- מכונאים מקצועיים סוג א"א
- מכונאים

לפנות במקום בשעות 4—5.30 אחר־הצהריים.

המועצה המקומית כפר־יונה
מכרז פנימי מס' 2/73

פסיכולוג חינוכי

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות עובדים) התשכ"ב — 1962, מכריזה בזה המועצה המקומית כפר־יונה על משרה פנויה כדלקמן:
1. תואר המשרה — פסיכולוג חינוכי.
2. דרגת המשרה — בהתאם לכישורים.
3. שיעור המשרה — משרה מלאה.
4. תאור התפקידים — הקמה וניהול תחנה פסיכולוגית אזורית שתשרת את בתי־הספר בישובים כפר יונה, קדימה ותל־מונד.
5. תנאים אישיים הדרושים למילוי המשרה — תואר M.A. בפסיכולוגיה חינוכית קלינית או יעוצית קלינית.

רצוי נסיון בעבודה עם מערכת החינוך בארץ.
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום שישי 13.7.73 בשעה 12.00.
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה ובבית־ספר המקומיים של כפר־יונה.

יצחק איש שלום ראש המועצה

דשות השידור - מרכז ההדרכה
קורס לקרייני רצף בטלוויזיה

מרכז ההדרכה של רשות השידור פותח קורס לקרייני רצף בעברית.

תנאי הקבלה: השכלה גבוהה (שנתיים, לפחות). הופעה נאה; קול רדיופוני; ידיעה בהלכה של השפה העברית (ציון 8 בדיקדוק ולשון בתעודת הבגרות); ידיעה טובה של השפה האנגלית ושפה זרה נוספת, כושר הבעה בכתב ובע"פ; השכלה כללית רחבה.

יתקבלו מועמדים לאחר שירות צבאי עד גיל 30.

בחירת המועמדים: תיעשה עפ"י מבחן בפני הוועדה, מבחן קול, מבחן בכתב וראיון אישי.

מקום וזמן: הקורס יתקיים בירושלים ויפתח בחודש אוקטובר.

משך הקורס: כ־3 חודשים, 3 פגישות בשבוע.

תשלום: דמי הרשמה ובחינות —.50 ל"י.
חלקו של המשתתף בשכר הלימוד —.100 ל"י

בקשות יש להפנות בכתב יד אל: מרכז ההדרכה — רשות השידור, הבימה, ירושלים.

יש לצרף: 1) קבלה על תשלום דמי הרשמה
2) תמונות
3) אישור השכלה

המועד האחרון להגשת הבקשות הוא ה־6.7.73. את דמי ההרשמה יש להפקיד בחשבון בנק הדואר מס' 5—05304—0 לפקודת רשות השידור מרכז ההדרכה.

הערה: אין רשות השידור מתחייבת להעסיק את בוגרי הקורס.

למכירה
מכונה להנהלת חשבונות
אוטומטית קונטיננטל 6000.

במצב 9 מונים, סרגלים המפים ל־12 תבניות. הבניות מכונות להנהלת חשבונות, גהול מלאי ומשכורות, בתאים במיוחד למשק חקלאי.

בפרטים מספים לפנות למזכיר בית חרות טל. 96431—053.

לקבוץ בדרום
דרושה מורה
לכתה ה'

לפנות ת.ד. 36972
תל־אביב.

למכירה צינורות אלומיניום משומשים
"2 כ־2000 מ'
לפנות בכתב למזכירות מושב נהרימין.

40,000 תלמידי בי"ס יסודרו בעבודה בקייץ

40,000 תלמידים של בתי־ספר תיכונים יסודרו בעבודה במחזור של חודש—חודשיים בכל הארץ, בחופשת הקיץ הממשמשת בימים אלה — על כך נמסר בביקור כתבים במשרד העבודה אלמוגי. בלשכת הרישום לבתי־ספר בבית־ספר תיכון "הר" בתל־אביב.

בעבודות הקיץ של רבבות תלמידים תורמות תרומה חשובה להמחזור הבידיים עבודות רבות עבודות עונות שרוכות את החופש. וכן הן מאפשרות לתלמידים הכנסה ישיב בה גם למשפחה וגם סיוע לרכישת ציוד לימודי לאלפי תלמידים.

... את באות התלמידים להירשם. בנוסף ל־6000 ... יסודרו בעבודה באיזור תל־... עבד כבר העבודה של ... בפגישת ... הבעת הבעבודה הממדים. ... התלמידים עבודה טובה ... גם הכנסה. לאחר ההורים ... שהזי ימכבל עבודה ה... התלמידים אשתקד.

... פני הכר קודמי מנהל ... התעסוקה דב כרבבי, ישראל ... דוד כורה, מנהל לשכת ... לאיזור תל־אביב, וגד ... מנהל לשכת הנוער ב... אביב.

רובע מגורים חדש יוקם באשדוד

... את סופר "דבר" בדרום

... המשרד השיכון בעיריית אש־... עומדים לפני השכב בענין ... רובע חדש בעיר — רובע ... כוכת, הנהגת עיריית אש־... לאשר את התכנית לבנייתו ... שבמשרד השיכון יבנית ... המשכנתאים ברובע ... בהדברות עם הכללת ה... כדי להתחייבים הכלה ל... עם הכבי... בדונם על בניית 700 יח' ...

... בכחם, במשרד השיכון, ... עם ראש העיריה 3. ... אמר, ראש הציבים הציבו ... לא יהיה מוכנים בקיצה. ... משרד השיכון לבמרה ... באחון ... בדובר על ... 700 יחידות דיור ברובע ... בהדברות הזה. בין ה... העיריה דורשת לאיכות ... שלא ייבנו בו דירות ... 50 ב"ס, ... בדירות, התדירה בגדלים ... בין 65—85 ב"ס. ... התתה לטובה, ולא 4 קומות ... עבדים ... אולם ... הבאה: ... בשכונה ... בשעות ...

מדינת ישראל
נציבות שירות המדינה
מודיעה על
מכרז מספר 975
למשרת קונסול לעניני תרבות

בקונסוליה הכללית של ישראל בניו־יורק, במשרד החוץ בדרגה פ"ז—י"ז של הדירוג האחיד.

● תיאור התפקיד: טפוח קשרי התרבות של ישראל במקום השרות, תוך מגע עם אנשי תרבות, ספרות ואמנות והקירה על הגברת זיקתם של יהודים לישראל בתחומי התרבות, הלשון והיצירה האמנותית.

● דרישות המשרה: השכלה אקדמאית (תואר ראשון) בצירוף חמש שנות נסיון, בקיאות מירבית בחיי התרבות, הספרות והאמנות של ישראל בנוסף להתמצאות בבעיותיה המדיניות. ידיעה טובה בשפה האנגלית הכרחית.

הגשת בקשות בנציבות שירות המדינה הקריה ירושלים, או באחת מלשכותיה המחוזיות בתל־אביב רח' ה' מס' 5 או בחיפה בבית הממשלה, או בבאר־שבע משרד הפנים, דרך הנשיאים.

● המועד האחרון להגשת בקשות: כ"ז בתמוז תשל"ג (15.7.1973).

למרכז הטכנולוגי
בבית החינוך המשותף שער הנגב
דרושים
1. מדריכים למסגרות מיכנית
המוכשרים גם להוראת מקצועות טכניים בסיסיים (טכנולוגיה, שרטוט ופרקי מכונות)

2. איש אחזקה
(מסגרות, ריתוך ואינסטלציה)

ליתר פרטים ולקביעת פגישה נא לפנות למשרד בית החינוך ד.נ. חוף אשקלון טל. 94080—051.

לבני פרינה (ישראל) בע"מ
דרושים בירושלים
★ מכונאי למכונות תפירה תעשיתיות
רצוי נסיון במיוחד במכונות יוניון ספיישל. אובר לוק ומכונת לולאות.
★ מחסנאי
לאחר שרות צבאי.

Frine

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים. חמישה ימי עבודה בשבוע.

לפנות טלפונית: בשעות היום 30469־02, בשעות הערב 526185 או 68446.
בכתב: ת.ד. 6199.

קבוץ שדות־ים
לשנת הלימודים תשל"ג
דרושה מורה
לכתה ז'

בוגרת סמינר הקבוצים

לפנות לכתובת הנהלת בית הספר שדות ים ד.נ. שומרון טלפון 88962—063.

קבוץ דפנה
מחפש 2 מורות
לכתות ראשונות של בית־ספר יסודי

לפרטים נא לפנות לקבוץ דפנה
טל. 8—40937—067.

עירית קרית־אתא
משרד מהנדס העיר
מקומות עבודה פנויים
דרושים עובדים למלוי המשרות כדלהלן:

1. מהנדס אזרחי
מהנדס רשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, ידיעת השפה העברית על בוריה התבטאות טובה בכתב וכן התבטאות בשפה האנגלית. נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות הנדסה אזרחית וכושר לבוא ומגע עם קבלנים ומוסדות ממשלתיים, רצוי בעל נסיון ברשות מקומית.
התפקיד: עוזר למהנדס העיר.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

2. מכנאי בנין
מכנאי מוסמך בוגר בי"ס מוכר למכנאים בנינים. ידיעת השפה העברית על בוריה התבטאות טובה בכתב. נסיון של 5 שנים בבקיה על בנינים וכושר משא ומתן עם קבלנים.
התפקיד: אחזקת נכסי העיריה וכן תאום ובדיקה על הוצאות ושנויים וכן תאום בקשר לעבודות פתוח בשטח הבניה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

3. מזכיר
פקיד בעל נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות פקידות, ידיעת השפה העברית על בוריה כולל כושר התבטאות בכתב ובע"פ.
תפקיד: עוזר למנהל האדמיניסטרטיבי של משרד מהנדס העיר.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

4. חשב
פקיד־חשב בעל נסיון של 3 שנים לפחות אשר יש לו ידיעה מספיקה בהנהלת חשבונות ובקריאת תכניות בניה.
התפקיד: חיובי בעלי נכסים בעבודות פתוח וכן עריכת חשבונות מסי בנים, בים וביוב בהתאם לחוקים להיתר בניה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

5. גנן
בוגר בית ספר חקלאי, בעל נסיון בגינון 5 שנים לפחות בקנה מידה עירוני, פקוח על צוות עובדים ועבודה קבלנית.
התפקיד: עוזר לגנן ראשי.
הדרגה: דרוג גננים בהתאם לכישורים.

מועמדים המבקשים לפנות למשרד מהנדס העיר על מנת לקבוע פגישה עם מהנדס העיר ולהצטייד בהמלצות והעדויות.

צ. זהר
ראש העיריה

חברת החשמל לישראל בע"מ
המשרד הראשי — תל־אביב

מכרז מס' מ/ד/356

מתבקשות הצעות:
לביצוע עבודות צבע באחד הבנינים

את הפרטים על העבודות הנ"ל אפשר לקבל במשרדי החברה ברחוב החשמל 16, תל־אביב, החל ביום 22.6.73 תמורת תשלום של —.20 ל"י. את ההצעות יש להחזיר עד יום 4.7.73 שעה 12.00.

הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודה או חלק ממנה ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

---

igc

לחברה ישראלית לערבויות בע"מ
דרושות
ליום עבודה רצוף

א. מזכירה - כתבנית
ליועץ משפטי
דרושה ידיעת אנגלית

ב. פקידת־עזר שליחה
(אפשר חניכה)

נא לפנות בכתב לחברה ברח' דיזנגוף 28, תל־אביב.

אוניברסיטת חיפה ביה"ס לחינוך
בית הספר החינוך של התנועה הקיבוצית אורנים

דרושה
מזכירה
מנוסה ועצמאית
לבית הספר לחינוך באורנים
(על־י קרית־טבעון)

ידיעת השפה האנגלית הכרחית, כולל התכתבות.

הצעות בתוספת קורות חיים, יש להגיש בכתב לאורנים, דאר קרית־טבעון עבור המנהל האדמיניסטרטיבי.

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה"ס להקלאות ע"ש לוי אשכול — הפקולטה להקלאות ברחובות

מודיע על משרה פנויה של
אסיסטנט במעבדה לכימיה תשל"ד
מכרז מס' 203/73

המועמד צריך להיות בעל תואר מוסמך במדעי הטבע עם התמחות בכימיה אורגנית. בציון גמר "טוב" לפחות וציון "טוב מאוד" לפחות בעבודת הגמר. הוא יוכל להמשיך בתפקיד למעלה משנה אחת אם ירשם תוך תקופה זו כתלמיד מחקר לתואר דוקטור.
התפקיד כולל השתתפות בהדרכת תלמידי שנה א' במעבדות לכימיה. שליטה בשפה העברית הכרחית.
המעונינים יפנו בכתב עד לתאריך 15.7.73 להד"ר א. גלוטר, ת.ד. 12, רחובות לשם קביעת ראיון עד לתאריך 15.7.73. נא לצרף לכתב תולדות חיים, אישורים על תארים קודמים ונושא עבודת הגמר בציון שם המדריך. על המעטפה יש לציין "מועמד למשרה מס' 203/73".

בתי זכוכית
מושב עובדים להתישבות החקלאית
שיתופית בע"מ
בחבל הבשור

דרוש
מרכז משק

הכישורים הדרושים: התמצאות בעבודות הקלאיות. ידע בארגון וניהול מושב. ידיעת השפות אנגלית ועברית.

בהצעות נא לפנות לת.ד. 5 באר־שבע.

לאגודה צרכנית שיתופית רעננה בע"מ
רח' אחוזה 114 טלפון 921261

דרוש מנהל סניף
לחנות חומרי בנין
וכלי־עבודה (כולל קניות)

המעונינים יפנו לפי הכתובת הנ"ל בשעות העבודה למנהל האגודה מר ארז בן־ציון.

מסקר של הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה מתברר:

הכנסות העשירים גדלו בקצב מהיר יותר מאלה של השכירים

מאת א. בבע, סופר „דבר"

בשנת 1972 גדלו הכנסות השכירים מכל השכבות, אך הכנסות העשירים גדלו בקצב מהיר יותר ולכן גדל הפער בין השכירים — דבר זה מתברר מסקר הכנסות שנערך על ידי הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה.

הלשכה המרכזית לסטאטיסטיקה בדקת את הכנסות המשפחות ממקורות שונים, כגון עבודת ראש המשפחה, אשתו, הבנים, הכנסות מריבית וכו׳. מהממצאים מתברר, שהכנסות משפחות השכירים העירוניים עלו בשנת 1972 ב־20 אחוז. אך בהתחשב בעליית המחירים, היתה העליה הריאלית של ההכנסות 7 אחוזים. בעת ובעונה אחת גדל הפער.

חלקם של 20 האחוזים העניים ביותר נשאר יציב (8 אחוזים מסך ההכנסות) ואילו חלקם של 20 האחוזים העשירים ביותר גדל מ־38 ל־38.6 מסך הכנסות השכירים — הפער בין הכנסות העניים ביותר והעשירים ביותר גדול. יש לציין שנתונים אלה אינם כוללים את הצמאים ואת רווחיהם.

הכנסות המשפחות בנות שלושה ילדים גדלו בקצב המהיר ביותר (21 אחוז אחרי ניכוי עליית המחירים) ואילו ההכנסות של משפחות מרובות ילדים גדלה בשניים עד שלושה אחוזים בלבד. ההכנסה לנפש במשפחה עם ארבעה ילדים מגיעה ל־42 אחוז מההכנסה לנפש במשפחה עם שני ילדים.

ההכנסה לנפש בקרב עדות המזרח מגיעה ל־46 אחוז מההכנסה במשפחות בה האב נולד באירופה או באמריקה. ההכנסה לנפש במשפחה בה האב הוא יליד הארץ, מגיעה ל־87 אחוזים מההכנסה של משפחה בה האב הוא מיוצאי אירופה.

בי"ד עבודה בפס"ד עקרוני

מכיר בהתקף־לב כתאונה בעבודה

מאת סופר „דבר" בחיפה

בית הדין האזורי לעבודה בחיפה הוציא פסק־דין עקרוני המכיר בהתקף־לב כתאונת־עבודה

התביעה הוגשה על־ידי היועץ המשפטי של מפ"ת עו"ד ישראל גיל נגד המוסד לביטוח לאומי בשם אלמנתו ובתו הקטינה של שלמה אשר ז"ל, ששימש כפקיד הסומה הראשי בשרות התעסוקה בחיפה ונפטר כתוצאה מאוטם שריר הלב ב־17 ביוני 1970 בתוך לשכת העבודה.

בית־הדין קבע, כי באותו יום ביקרו במשרדו שני מובטלים אשר עררו ויכוחים קולניים עם המנוח בדבר דרישתם לעבודות מיוחדות. אחד מהם אף איים עליו, כי יפגע באימו המתגוררת בקרית־חיים אם לא יספק לו עבודה כרוחו. ותכה, שהמנוח לקח ללב את צעקותיהם ואיומיהם של המובטלים וכי כתוצאה מכך החויר והזיע. באותו יום, בשעה 2.30, נפל במשרדי הלשכה ונוציא את נשמתו.

המוסד לביטוח לאומי סירב להכיר במקרה כתאונת־עבודה בטענה שהמנוח סבל מטרשת עורקים קשה שאינה קשורת בעבודתו וכי מזה שנים היה חולה. בהסתמך על עדותו הרפואית של ד"ר שמואל אידלמן, מנהל מחלקה פנימית א׳ ברמב"ם שקבע, כי קיימת אפשרות ברורה שהויכוחים וההתרגזויות שעברו על המנוח ביום מותו תרמו להתהוות האוטם, או להחמרתו, פסק בית־הדין כי לפנינו תאונת־עבודה למרות מחלת־הלב שלו וחייב את המוסד לביטוח לאומי לשלם לאלמנה ולילדה פנסיה חדשית.

תייר נשדד

אוי סולטניק, תייר בן 30 מארה"ב, נשדד שלשום בערב על שפת הים בקרבת מלון „דן" בתל־אביב שם הוא מתגורר.

התייר סיפר, כי סמוך לשעה 10 בערב התנפלו עליו 3 אלמונים שהחלו להכותו. הם שדדו ממנו את ארנקו שהכיל 120 דולאר ומאה ל"י. לקול צעקותיו נמלטו השודדים. (ע)

פרקש — להסתכלות בביה"ח מזרע

השתולל בקפה „מעין פרוד" — ונעצר

מאת ישעיהו עשני, סופר „דבר" בצפת

חרף כל הנסיונות וכתף „צ'אנס" להיטיב את דרכו, ד־יכמה בלבד לאחר ששוחרר בערבות, בהכהירו את עצמו לשומרי משטרת ראש־פינה, השתולל שלשום לפנות ערב פרקש בקפה־מסעדה של שמעון עזרי במושב שפר.

הוא ניפץ כוסות, הפיל שולחנות, טרק וסגר את דלת הכניסה עליו ועל אורחיו ואיים ברצח בעל המסעדה כאשר זה ביקש טלפונית את עזרתה של משטרת צפת. ניידת המשטרה הגיעה במהירות ועצרה את פרקש לחקירה.

בעל המסעדה שמעון עזרי, בן 61 מעולי מצרים, אב לארבעה ילדים, סיפר לי כשגרונו חנוק מדמעות, כי בשעה 5 לפנות ערב בא פרקש לפונדק וביקש מבנו בן ה־24 דלי ומטאטא וזה מילא את בקשתו. בנו עזב את המסעדה והאב נשאר במקומו. כעבור שעה הופיע שוב וידה אבן בשלט ארטיק, נכנס למסעדה קילל והשמיע איומים. לאחר שעזב את המקום התקשר עזרי עם משטרת צפת ופרקש הופיע שוב, תבע ממנו להפסיק את השיחה הטלפונית ואיים עליו ברצח.

פרקש נעצר על־ידי משטרת צפת נחקר ונכלא. אתמול הובא פרקש לבית המשפט בצפת ולבקשת התובע הוציא השופט צו הסתכלות לבדיקות והוא הוכנס לבית החולים מזרע.

בשר כלב באיטליז חיפאי

משטרת חיפה פתחה בחקירה נגד בעלי איטליז בעיר התחתית בחיפה, לאחר שבאיטליז נמצא בשר החשוד כבשר־כלב.

חקירת המשטרה החלה בעקבות תלונתה של עליה (ייס כהן־שאנן, שרכשה כמות כל מה שנראה לה כבשר־כבש בעיר התחתית.

האשה, שהבשר לא מצא־חן בעיניה, העבירה אותו לבדיקת לשכת הבריאות המחוזית ונתקבלה כי הבשר אינו בשר־כבש אלא בשר־כלב. (פ)

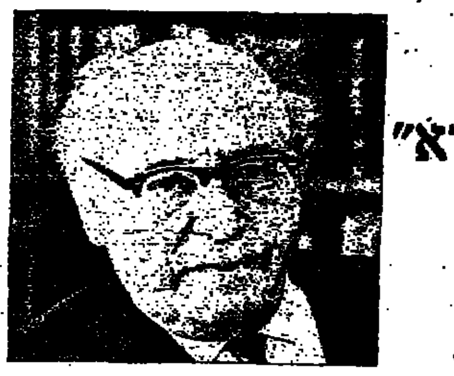

זה עתה הופיע

„דיוקנו של נשיא"

אלבום המוקדש

לזלמן שז"ר

הנשיא השלישי של מדינת ישראל

כתבו: דוד זכאי, חנוך ברטוב, ישעיהו אברד

ערך: ישעיהו אברד

עיצוב גרפי: אלעזר גלעד

באלבום 224 עמודים והוא מצטיין בתוכנו וברמתו האמנותית.

מכיל ביוגרפיה מקיפה על זלמן שז"ר ותצלומים נבחרים ונדירים המשקפים דרך חייו של הנשיא השלישי למדינת ישראל.

מן התגובות בעתונות:

„מעריב": „דיוקנו של נשיא" הוא אלבום הדור מראה, מבריק ורפרזנטטיבי ביותר" (יהושע א. גלבוע)

„ידיעות אחרונות": „אין ספק שמקומו של אלבום זה בכל בית תרבותי" (ש.ג.)

„דבר השבוע": „אלבום רב־הטעם ועשיר התוכן".

לאלבום מצורפת רפרודוקציה בצבע של ציור מאת מארק שאגאל

להשיג בכל בתי המסחר לספרים ובבית ההוצאה: „עם עובד", רח׳ מזא"ה 22 ת"א טל. 611526 כל שעות היממה.

לחברתנו

צפורה ורד ובעלה

ברכת מזל־טוב

לנישואי ה ב ת עם בח"ל

בית „דבר"

לח׳ **שלמה צדקי ולרעיתו**

ברכת מזל טוב

להולדת הנכד

בית „דבר"

דירה 3½ חדר

כניסה מידית

במרכז כפר־סבא

לפנות טל. 03־846735

לאבא היקר **יצחק ב"ץ**

במלאות לך

שבעים שנה

צרור ברכות

מאשתך, ילדיך ונכדיך

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת

המערך — מטה הבחירות

כנס גזברים

במטות המערך בסניפים

בהשתתפות המוסד לבקורת

יתקיים ביום ראשון 1.7.1973 — בשעה 10.00 בבוקר, במועדון „יהדיה" בתל־אביב, רח׳ הירקון 81.

בסדר־היום: הנחיות להפעלת התקציב ובקורת ההשבונות.

הפיח את הכנס יו"ר כח׳ הארגון ההי׳ **ישראל גרנית**

הגזברים ומנה"ה במטות מתבקשים להשתתף.

מפלגת העבודה הישראלית — מפלגת הפועלים המאוחדת

המערך

המטה הארצי

הודעה

לחברי המפלגה ואוהדיה

חברי המפלגה ואוהדיה מתבקשים לגשת מיד לסניפי המפלגה לבדוק אם הם נכללים בפנקס הבוחרים לכנסת השמינית ואם הפרטים הרשומים אודותיהם בפנקס נכונים.

זכות הצבעה לכנסת השמינית ולרשויות המקומיות תינתן רק לרשומים בפנקס הבוחרים הנ"ל.

סניפי המפלגה יסייעו לחברים ולאוהדים בהגשת „ערעורים" ו„בקשות" למשרד הפנים במקרים של השמטות מפנקס הבוחרים או בתיקוני שיבושים בפנקס.

המועד האחרון לפי החוק להגשת „ערעורים" ו„בקשות" הוא 8.7.73

החברים מתבקשים להביא עמם את תעודות הזהוי שלהם.

מפלגת העבודה הישראלית / מחוז ת"א

המחלקה לאגוד מקצועי

בשבת, 30.6.73, בשעה 8.30 בבוקר, בבית־ברל

תתקיים

פגישת מועצת האגוד המקצועי

להערכות לקראת הבחירות להסתדרות

בהשתתפות הח"ה: ח.כ. אהרון בקר, אורי אלפרט, דב בן־מאיר, ברל פרימר וחברי ריכוז המחלקה לאגוד מקצועי

מרכז מפלגת העבודה — בית־ברל

הועדה לצוותי חשיבה — מחלקת המחקר

הכנס הכללי השלישי של צוותי החשיבה

יתקיים בשבת 7.7.73 בשעות 09.30 — 14.00 בבית ברל ויוקדש לבדיקות הכלכליה למטות אהוד.

סדר היום:

א. דברי יו"ר הכנס מזכיל המפלגה — ההי׳ אהרון ידלין.

ב. פתיחת הדיון — ההי׳ גד יעקבי יו"ר הועדה לצוותי חשיבה וראש צוות החשיבה למדיניות כלכלית.

ג. בלואים לפתיחה — ראשי צוותי המכנה של הצוות הכלכלי. החברים: אוריאל אברהמוביץ, אפרים אהרוני, צבי דינשטיין, פנחס זוסמן, דוד כוכב, יעקב לויסון, אברהם עופר, מיכאל בנה, אהוד שילה.

ד. דיון.

ה. דברי שר האוצר ההי׳ פנחס ספיר.

המעונינים בתחבורה יתקשרו לטל. מס. 623774

אזכרה לחללי צה"ל

לסגן ישראל אפרים קומבסקי הי"ד וארבע עשר חללי נחשון, שרעלי־שמשון, גבעתי הי"ד

במלאת 25 שנה לנפילתם במלחמת השחרור תתקיים אזכרה בקבר אחים ב„נגבה" ביום ב׳ ב׳ בתמוז תשל"ג 2.7.73

אוטובוס ייצא מהתחנה המרכזית בשעה 8.00 בבוקר.

משרד החינוך והתרבות — היחידה לחינוך מבוגרים

אולפן עקיבא נתניה

מרכז ללימוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ

קורס לערבית מדוברת

3 שבועות

פתיחה: מחזור 1 15.7.73

מחזור 2 5.8.73

* שיטות הוראה אינטנסיביות לפי שיטות האולפן
* כתות קטנות * פעולות חברה ותרבות בהווי ערבי

הקורסים מתקיימים בתנאי פנימיה

תושבים קבועים של נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרנים.

מספר המקומות מוגבל

פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, חבצלת השרון, טלפון 053—23947, 053—24506

אנו משתתפים באבלו של

מר עמנואל עמירן

במות אמו

סוניה פוגצ'וב ז"ל

האולפן האזורי למוסיקה

עמק הירדן

ההסתדרות הכללית של העובדים באר״י — משרד החינוך והתרבות

המרכז לתרבות ולחינוך — מועצת פועלי ת"א—יפו — עירית ת"א—יפו

קרן מילגות למוסיקה

ע"ש מרדכי זעירא ז"ל

הנהלת הקרן מכריזה על מענק מילגות לקומפוזיטורים צעירי הגיל (בגיל 17 — 25).

על המעונינים לפנות בכתב אל המדור למוסיקה במרכז לתרבות ולחינוך, רח׳ ארלוזורוב 93, ת.ד. 303 ת"א.

מועד הגשת הבקשות בצירוף המלצות עד ג׳ באב תשל"ג 1.8.73

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

ראש משפחתנו

יצחק עפרון ז"ל

ההלויה תתקיים ביום ו׳, כ"ט סיון תשל"ג (29.6.73) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית ההלויות ברחוב דפנה לבית העלמין בקרית שאול.

מתאבלים מרה:

בתו: מאירה קינן ומשפחתה

בניו: צבי עפרון ומשפחתו

שמואל עפרון ומשפחתו

עזרא עפרון ומשפחתו

נכדיו, נכדותיו ונiניו

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו הפתאומית של הברנו לעבודה

יעקב שור

ומשתתפים באבל המשפחה

בנק הפועלים

ההנהלה הראשית והעובדים

לידידתי היקרה

גניה בין־וולף

במות אחיה הדגול

ד"ר אליהו בין ז"ל

(קנדה)

תנחומים

חנה צימנד

ההסתדרות הכללית של העובדים באר״י

מועצת פועלי חיפה

המחלקה לתרבות ולחנוך

מתוך לוח האירועים השבועי:

בביתנו

בשבת 30.6.73 ב־8 בערב — מועדון לעולים צעירים.

ביום רביעי 4.7.73

ב־8.30 בערב, ב„ביתנו" רח׳ ירושלים 29.
ערב עם יעקב הצליק, לרגל הופעת ספרו: „רגל של בובה".
מראיינת: רבקה מגן.
דברי פתיחה: אהרן ברזילי — מנהל המחלקה לתרבות ולחינוך במפ"ת.

ביום חמישי 5.7.73 ב־8.30 בערב — ריקודי עם ועמים בהדרכת משה אסכנזי. ב־8.30 בערב — מועדון חברתי לאקדמאים צעירים.

במקומות עבודה

„אנו מטיילים ברגל" — בשבת 30.6.73 — גליל עליון. יציאה בשעה 8.00 בערב ליד מפ"ת, איסוף בתחנות כביש חיפה—עכו.

בסניפים ובשכונות

(בשיתוף המחלקה לסניפים ולשכונות)

ביום שישי 29.6.73 — בהר הכרמל ב„ארגיב" — ב־7.30 בערב — ריקודי עם לנוער. בקרית מוצקין ב־8.30 בערב ב„ביתנו" — ההצגה — „קול קרא והלכתי" (בשיתוף המועצה המקומית). בקרית שפרינצק — ב־8.30 בערב ב„בית צבת" — מועדון הסרט הטוב. בנוה שאנן — ב־9 בערב בבית הפועלים — מועדון הסרט הטוב. בשבת 30.6.73 — כהריות עת ב־11 לפנה"צ בבתי ההסתדרות ובבתי התרבות: — בנוה שאנן — עם הוה׳ חנן רייך, בקרית אליעזר — עם ד"ר ש. וייס, בקרית מוצקין — עם העתונאי ר. בן צבי. ברמת רמז — ב־8 בערב — במה לפולקלור, בקרית אליעזר — ב־8.30 בערב — במה לפולקלור.

במועצות המשנה

(בשיתוף הרשויות המקומיות)

בקרית אתא — ביום שישי 29.6.73 — ב־8.30 בערב ב„בועדי" — ערב שירים צעירים. בשבת 30.6.73 — ב־8.30 בערב בבית התרבות — ההצגה „קול קרא והלכתי".

ברכסים — ביום שישי 29.6.73 ב־8.30 בערב בבית אשכול — ערב צעירים. בשבת 30.6.73 ב־7.30 בערב בבית ההסתדרות — מועדון הסרט הטוב.

בטירת הכרמל — ביום שישי 29.6.73 ב־8.30 בערב בבית ההסתדרות — ערב צעירים.

בעתלית — ביום שישי 29.6.73 — ב־8.30 בערב בבית ההסתדרות — ערב צעירים.

בקרית־ים — בשבת 30.6.73 ב־8 בערב בבית ההסתדרות — „החיים ואשת הסנדלר".

ביה"ס לפעילים

(בשיתוף המרכז לתרבות ולחינוך)

בשבת 30.6.73 — יום עיון לתעשיה הזעירה. יום עיון לפועלים צעירים בקרית אתא. יום עיון לעולים חדשים.

ביום שלישי 3.7.73 — השתלמות לאחיות.

הצגות לפועלים

ב„שביט"

ב־29.6.73 — פאפא ליאון.

ב־30.6.73 — אל תקרא לי כהה.

בתיאטרון העירוני

ב־30.6.73 — לילי גם (מחזמר).

כרטיסים להשיג בבית הפועלים הרצ׳ 104, בימים א׳—ד׳ בשעות 10—12 לפנה"צ ו־16—18 אחה"צ, כמו ביום ו׳ ב„אירוס" הד הכרמל.

הפסטיבל הבינלאומי לפולקלור הראשון בישראל

18 - 28 יולי 1973

ט"ז - כ"ח תמוז תשל"ג

פ.ב.פ. פסטיבל בינלאומי לפולקלור 1973

חגיגות כ"ה למדינת ישראל

i.f.f. international folklore festival

israels 25 independence celebrations

הפסטיבל הראשון מסוגו בישראל בגדלו ובהיקפו, כדוגמת פסטיבלים נודעים בעולם, יטלו בו חלק כ־350 רקדנים מלהקות מחול מובחרות מארצות שונות וכ־250 רקדנים מישראל.

מהארצות המשתתפות בפסטיבל

ארה"ב
יפן
יוגוסלביה
אנגליה
צרפת
רומניה
סקוטלנד
קנדה
בלגיה
ישראל

הפסטיבל ייפתח חגיגית במוצאי שבת 21.7.73 - 8.30 בערב באיצטדיון העירוני - קרית אליעזר

במעמד סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר י. אלון

ראש עירית חיפה

נשיא האגוד הבינלאומי לפולקלור מר הנרי קורסג'ה

מועדי ההופעות בחיפה באיצטדיון העירוני ק. אליעזר

21.7.73
22.7.73
23.7.73

הלהקות המשתתפות בפסטיבל תופענה בכ-15 מקומות שונים בארץ

„הפסגה" הטובה
מצרים תחזור אחרי ארה״ב ואירופה אחרי ישראל
מאת חגי אשד

ועידת הפיסגה הקודמת, במוסקבה, הפחיתה את סכנת המלחמה בגזרת היכון ואילו ועידת הפיסגה האחרונה, בוואשינגטון, הפחיתה עוד יותר את הסיכוי לכינון הסכם שלום באיזור. התוצאה המעשית של שתי ועידות הפיסגה לגבי הסכסוך הישראלי־ערבי היא, איפוא — ביסוס ההקפאה של המצב הקיים של „לא שלום ולא מלחמה". על תוצאות אחרות נעמוד להלן, אך קודם כל כדאי להסביר, כיצד הושגה תוצאה זאת. כבעם מיותר להסביר, כיצד בלמה ה„פיסגה" את חידוש המלחמה עד כה. המצרים נבונים. כי אם התחייבו הסובייטים והאמריקאים להימנע מעימות ביניהם, הרי נשלל מהמצרים האיום הצבאי העיקרי של סיכון שלום העולם ושל גרירת המעצמות לסכסוך המזויין בין מדינות ערב לבין ישראל. בכך הגבילה ה„פיסגה" כי ראש את התועלת המצרית האפשרית בפתיחה באש ולעומת זאת — היא הגדילה את הסיכון המצרי עצמו. נאמר למצרים ברוסית ובאנגלית, כי אם יפתחו באש תהיה לישראל יד חפשית, להגיב לפי יכולתה ולפי שיקוליה, בלי שהמעצמות יוכלו, אם ירצו, להציל את המצרים. את הורה זאת של שתי המעצמות שניתנה גם במוסקבה וגם בוואשינגטון, הציעה עד כה לשכנע את המצרים להימנע מחידוש האש.

אשר לתביעת השלום — תוצאה זאת הושגה על ידי בני הזוג הדשים שחל בהודעה המשותפת האמריקאית־סובייטית בנושא המזרח־התיכון. לא בקרית היא שהפעם כל החלטת מועצת הבטחון 242 ושל שליחות יארינג. שני אלה הסיום מסגרת כוכבת על־ידי או״ם לגבי עקרונות שלום בין ישראל לערב. אך משמעותית יותר היא ההתחייבות שנוספה הפעם — „לכבד את האינטרסים הלגיטימיים של העם הפלסטינאי". יתכן שבני המנהיגים הגדולים לא התכוונו לכך. אך הבטחה זאת פירושה למעשה — דחיית כל אפשרות להסכם שלום בין ישראל לבין מדינות ערב לתקופה ארוכה מאוד.

„האינטרסים הלגיטימיים של העם הפלסטינאי" כוללים כמינימום הכרה על ידי או״ם (על ידי ארה״ב ולפני מלחמת ששת הימים וגם אחריה) את „זכות החזרה החפשית" של כל הפליטים הערבים בין החזרה למקומות מגוריהם לבין קבלת פיצויים. לא בקרית היא ההפניה אל החלטת החלוקה משנת 1947 כנקודת המוצא לשיחות עם ישראל על־ידי הנשיא בורגיבה ואף בפלסטינאפה בכתובות על־ידי הזוכרים מצריים. נקודת מוצא זאת כוללת לא רק חזרה אל גבולות החלוקה ההיא, אלא גם את המפה הדמוגרפית של אז. כלומר — כל הפליטים הפלסטינאיים הרוצים בכך יחזרו לירושלים, יפו, תל־אביב, חיפה, עכו, רמלה, לוד, אשקלון, אשדוד וכל היתר. קשה להניח כי „זכויות" בישראל יראו בכך השגת המטרה של הבטחת אופיה היהודי של מדינת ישראל — שבגללה הם מתנגדים להתיישבות בחבל רפיח ולהקמת הנמל ימית ולהפסקת פיתוח ערבים מהשטחים.

כי שמצהיר על הכרתו ב„זכויות הלגיטימיות של העם הפלסטינאי", אינו יכול לסתור את עצמו מבחינה זו ולהכתיב לעם הפלסטינאי את הזכויות הלגיטימיות שלו — תהיה זו עמדה בלתי מוסרית ובלתי מציאותית גם יחד. אם יש להם זכויות, הרי זכותם היא להגדיר זכויות אלה. לכל היותר, אפשר לדרוש מהפלסטינאים לצאת ולהות על „זכויותיהם הלגיטימיות", כאשר הם יגדירו את נקודת המוצא של המשא־ומתן. זאת עשה בורגיבה ועדיין לא ברור, אם הוא יישאר בודד בזירה הבין־לאומית בדרישתו להחזרת הגבולות ולהחזרת הפליטים על בסיס שנת 1947. אם דרישה זאת איננה בגדר הפחתת הסיכויים להסכם שלום בין ישראל לערבים, אז אין כלום דבר העלול להפחית סיכויים אלה.

כאשר הוציאו ניקסון וברז׳נייב את „השד הפלסטינאי מהבקבוק" הם שמו סכר להסכם שלום ישראלי־ערבי בימי כהונתם והשאירו ליורשיהם את הבעיה הקשה איך להחזיר את השד לתוך הבקבוק. בכיוון שהסכימו שני הגדולים את הדרך למלחמה ולשלום במזרח התיכון, הם השאירו פתוח לא אך ורק את הפתח של הסדרים ביניים חלקיים להקפאת מצב מכר כמה. וראש וראשון להסדרי־ביניים אפשריים אלה הוא הסדר בין ישראל למצרים, אשר יאפשר את פתיחת התעלה לאחר החזרתה לבעלות ולפיקוח מלאים על־ידי המצרים. כדאי לזכור, כי ככל שתנאי ההסדר יהיו נוחים יותר למצרים, כך תאריך התקופה שלגבית הוא יחול ויכובד למעשה על־ידי המצרים. כדאי ישקול גורם זה ולא לחזור על הטעות משנת 1971, כאשר היתה ישראל מוכנה להגיע תנאים כה קשים שלא היוו פיתוי מספיק למצרים לקבל ולכבד הסדרי־ביניים של „לא שלום ולא מלחמה".

אבל לפני שיסכימו המצרים לשאת ולתת על הסדר־ביניים כזה, הם ינסו לשדל את האמריקאים להתמך בדרישותיהם לגבי תנאי ההסכם, בקלים אחרות — המצרים ינסו להגביר את „חיזורם" אחרי האמריקאים, אשר נעשה עד כה בצילפה לכמסגרת מדינית. ואת תהיה אולי אחת התוצאות העיקריות של ועידת הפיסגה השניה לאחר שהתוצאה העיקרית של הועידה הקודמת היתה, כזכור, גירוש היועצים הסובייטים ממצרים במאי 1972.

מאז שהכירו המצרים, כי אין להם סיכוי להישען על מעורבות סובייטית במלחמה נגד ישראל, לא נותרה להם דרך, אלא לחזור אחרי האמריקאים ולנסות להחליש את תמיכתם בישראל. עד כה לא נענו האמריקאים לכך ולא אצה להם הדרך. אין להניח, כי היא תאוץ להם עתה.

המצרים, סבורים, לא מצאו את הסדר הולם לחיזורם אחרי האמריקאים. הם לא הסכימו לשלב דברי מתק שפתיים ומחוות ידידות מצד אחד ולסקן איומים וסחטנות מצד שני. התלבטות כבירה זאת תימשך ותגבר בחודשים הקרובים. כדי שתצליח מדיניות כבירה זאת היא תצטרך לגלות בינה רבה פי כמה של ריאליזם — הן לגבי מגבלות כוחם של מצרים הן לגבי אופי היחסים בין ארה״ב לבין ישראל ולגבי מידת הגיהוק הבדירבית שעלולה להיווצר בין בתקוק במקרה הטוב ביותר כבנטמה מצרית. עד כה ניסו המצרים לתפוס מרובה ולא תפסו כלום.

בבחינת הסובייטים התוצאות של ... אינה כה בלתי רצויה. עדיין קיימת במידה רבה של תלות מצרית בסיוע הסובייטי הצבאי, הכלכלי והמדיני. מצד אחר יש סימנים רבים להתעייפות הסובייטית מהסרבנות המצרית. הסובייטים כבר אינם יכולים לראות חיזור מצרי אחרי ארה״ב כרע בתרבטם. חיזור כזה חייב בהכרח להיות אטי והדרגתי מאד והוא יתן לסובייטים זמן מספיק להתערב בעוד מועד לחיוב או לשלילה. אחרי הכל — האמריקאים לא יוכלו לתלות על הסובייטים בתבכיכה במצרים נגד ישראל. הכיד יישארו בין ברה״מ לארה״ב שולים רחבים של תמרון בדרישות ערביות קיצוניות נגד ישראל. וכאשר יסתמן באופק סיכוי ריאלי של הסדר חלקי לגבי פתיחת התעלה, יוכלו הסובייטים להחליט אז — אם לסכל אותו, או להצטרף אליו כשותפים שווי־מעמד לאמריקאים. ובינתיים — שיתחבטו המצרים והאמריקאים בחיזור הדדי, כאמור.

התוצאה־הלוואי נוספת של הפיסגה היא הגברת ההתחדדות האירופית כלפי שתי המעצמות הגדולות. התפתחות זאת איננה רעה וישראל יכולה ליהנות בכבשה מפירותיה. לאירופים לא רצוי הדבר שהאמריקאים והסובייטים יהיו „בעלי הבתים" היחידים במזרח התיכון. לא מקרי הוא ההבדל בין היחס האירופי לישראל בזירת או״ם, לבין יחס זה במסגרת „השוק המשותף". ניכר במדיניות האירופית איזון חיובי סמוי של אי הרגזת הערבים מצד אחד ושל אי החלשת ישראל מצד שני, או בלשון הקובע: פיוס הערבים מצד אחד וחיזוק ישראל מצד שני. זירת או״ם מתאימה כאין כמוה לפיוס הערבים ואילו „השוק" הוא הזירה המתאימה למבצע החלשת ישראל.

„איזון" אירופי סמוי זה בא השבוע לביטוי פעיל ומעשי בהחלטה על פתיחת המו״מ עם ישראל על הסכם סחר חדש. איזון זה מקבל בארצות פאראדוקסאלי ... כהתעצמות הבלוחים את מעבר האנרגיה. בפעם הראשונה נמצאת במתודוגה תמבטל האירופיים דעות והערכות על האפשרות של שימוש בכח נגד מדינות ערב, אם יפריעו באיום בנשק הנפט. אחרי הכל — הנפט הערבי חיוני הוא בשביל השוק האירופי כאוויר לנשימה. ואי אפשר להתעלם מכך שישראל היא הגורם העיקרי שאליו יפנו האירופים ובו אולי ישתמשו בהתייחסם בכל מקרה של שיבוש האנרגיה יגיע לשיא. הדבר לא יהיה, כמובן, את ישראל לפעול לפי שיקוליה אלה. אבל המובחה המבוצעת היא, כאמור. כאפשרות זאת כבר נלקחת בחשבון על ה... הדבר הרצוי ביותר לאירופים הוא לא להרגיז את הערבים ולהבטיח שהנפט יזרום בלי שום תקלות. עם זאת, „על כל צרה שלא תבוא" — טוב לאירופים שישראל קיימת וטוב להם שהיא לא תחלש ואף תתחזק. טוב לאירופים גם שלא תראה ישראל בארה״ב את משענתה היחידה ושתהיה קשורה גם כלכלתה וביקורתה המדיניים והצבאיים גם בשוק האירופי המשותף. בבחינת — שלא להתמכר לישראל על פני הנפט הערבי.

סירובה של צרפת להצטרף ב־30 באוקטובר הבננה אל השיחות על צימצום הכוחות באירופה, שגם על פתיחתן הוסכם בוואשינגטון. אם קיווה ברז׳נייב שנשיא צרפת יגמול לו על הדר כבודו ליוקרה הצרפתית בעולם על־ידי שינוי יחסו אל ההידברות בין מעצמות־העל הראשיות, הוא נוכח במהרה בטעותו.

אפילו מי שאינו נלהב ביותר מתוצאות ההידברות האמריקאית־סובייטית עד כה יתקשה להבין את חששותיהן המופרזים של פאריס ופקין מפני „יאלטה חדשה". סין וצרפת משחקות באש. בהשלותן את עצמן שכוח ההרתעה הגרעיני הלאומי שלהן הוא נשק אמין — אם יופעל ביום מן הימים, הוא ימיט שואה עליהן עצמן. בתאוותיה החגיגיות של אוסטרליה לסין ולצרפת הן ביטוי לתחושת רוב המדינות הקטנות אשר בעולם, שבעיניהן משחק הגרעיני של „הקטנות שבין הגדולות" מסוכן וחסר־אחריות.

מושב הקונגרס היהודי העולמי

מאז נוסד הקונגרס היהודי העולמי, בעיצומה של הסכנה הנאצית ובשיא גחשול האנטישמיות באירופה באמצע שנות השלושים, נשתנה מצב העם היהודי מן הקצה אל הקצה. בעקבות השואה שחיסלה חלק ניכר ממוקדי פעילות הקונגרס בשנותיו הראשונות קמה מדינת ישראל שבכ״ה שנות קיומה הפכה לגורם המרכזי בחיי היהודים בעולם ואף התייצבה בראש המאבקים הגדולים הנוגעים לתפוצות המצוקה הבלתי־חפשיות. אף כי גם לאחר קום המדינה הוסיף הקונגרס היהודי העולמי למלא תפקידים שונים, אין להכחיש שלא מילא את ציפיותיהם של אלה שקיוו לראותו כארגון יציג של הקהילות בתפוצות. בנושאים חיוניים כגון בעיית יהודי ברה״מ אף נתגלעו חילוקי־דעות בין צמרת הקונגרס והתנועה הציונית, שמאז כינונו מילאה תפקיד ראשון במעלה בו, לבין ראשי המדינה. טוב איפוא שבימים אלה מתכנס מושב של ההנהלה העולמית של הקונגרס, שמשתתפיו ינסו ללבן מחדש את הבעיות המרכזיות העומדות בפני הארגון.

דומה שעם כל הליקויים ונקודות־התורפה של הקונגרס מצדיק המצב המיוחד של העם היהודי, ש־80 אחוז ממנו עדיין יושב מחוץ לגבולות המדינה, את המשך קיומו כפורום משותף לכל הקהילות, כשם שגם מוצדק המשך קיומה של התנועה הציונית למטרה אחרת. הצדקת קיומו של הקונגרס תלויה בשני יעדים חיוניים: הגברת אופיו הייצוגי ומאמץ לייצג בכל ארץ מירב ארגונים קהילתיים וכן דמוקרטיזציה שאותה רשם הקונגרס על דגלו בשנות השלושים. לא פחות חשובה היא בדיקה מחודשת של משימות הקונגרס לקראת הדור הבא, אי־הסתפקות בתפקידים הישנים של הגנה על זכויות האדם ומלחמה באנטישמיות והרחבת הפעילות החינוכית־תרבותית והתמודדות עם סכנת ההתבוללות שעליה התריעה ראש־הממשלה בפתיחת המושב.

...קרית ...בתעלה

...י הטילים המצריים לעבר מטוסים ישראליים, שהיו בטיסה ...גרתית, בגזרה המזרחית, בדרום התעלה, עשוי להתברר ...תקרית בודדת, חד־פעמית ובלתי־מבוקרת. אם כך הוא, מה ...ב: מטוסינו לא נפגעו, ואפשר לעבור לסדר־היום. אולם ...ימת גם אפשרות אחרת, והיא מחייבת ערנות בתקופה הקרובה.

המציאות בחזית המצרית הוכיחה, שאין שם ידי ספונטא־... זוהי ההפרה הראשונה של הפסקת־האש מאז חודש פברואר שנה, כאשר המצרים שילמו על כמה תקריות באבדן „מיג...". באותו פרק־זמן היו התקריות מתוכננות על־ידם: היתה אחת מתקופות־הגיאות של איומי־מלחמה מקאהיר, והתק־...יות נועדו לסייע ל„מיתקפה המדינית" המצרית שהחלה אותה ...ת. בעוד שנמשכה „מיתקפה" זו, שורר שקט מוחלט בחזית התעלה. עתה נסתיימה ה„מיתקפה" ללא כלום מבחינה מצ־...ית, בפסגות וואשינגטון ופאריס; והתאריך ה„מדיני" הבא ...א, מבחינת קאהיר, החלק השני של דיוני מועצת־הבטחון ...עוד כשלושה שבועות. יש לעקוב, איפוא, אחר האפשרות, שהמצרים יבקשו עתה לחזור על שורת „תקריות־החימום" ...סת חודש פברואר.

ישראל חזרה והבהירה, שלא תסבול שום צורה של לחמה „מוגבלת" לצרכיה הפוליטיים השוטפים של קאהיר. אם ית־...רר, כי הירי של אתמול היה אות פתיחה לשורת תקריות ...מבוקרות, יש בידי צה״ל לבלום פעילות זו מראשיתה.

...ומפידו ומאו אומרים „לא"

...תי מעצמות גרעיניות, שתיהן מן השורה השניה שבמועדון ...האטומי, הזדרזו לומר „לא" להסכם שנחתם בשבוע שעבר ...בוואשינגטון בין הנשיא ניקסון ללאוניד ברז׳נייב בדבר ...מניעת מלחמה גרעינית. סין אמרה את ה„לא" שלה בצורת ...פיצוץ גרעיני באטמוספירה, בעוצמה של אחד עד שני מגא־...טונים. ואילו צרפת לא הסתפקה בהתעלמות מצוו הביניים ...של בית־הדין הבין־לאומי בהאג, על־ידי המשכת הכנותיה ...לניסויים הגרעיניים באיזור האוקיינוס האטלנטי. הנשיא פומ־...פידו אף טרח להבהיר במפורש לאורחו הסובייטי הרם, כי אין ...צרפת רואה את עצמה קשורה על־ידי ההסכם למניעת שואה ...גרעינית שנחתם בוואשינגטון.

...זו היתה סטירת־הלחי האחת, שבה הוכה נשיא צרפת ...אורחו על הכוונה שבביקורו בפאריס, בתום פיסגת וואשינ־...גטון. השניה נעוצה היתה בהודעת פומפידו לברז׳נייב בדבר

יומנו של אזרח
אהרן מגד

250 איש בבר־מצוה של דנינו

יום אחד בשבוע שעבר מצאתי ידיעה בראש עמוד החדשות החיצוני של „הארץ", ידיעה ברוחב שני טורים: „200 בחתונת דליה לביא", ובצידה תמונה ברוחב שני טורים: דליה לביא וחתנה פיטר ריטמאסטר, תחת החופה. חציה הראשון של הידיעה היה מאת סופר „הארץ" ציטור גלבין. החצי השני, מאת סופר „הארץ" יהודה אריאל, ובו כמה תוספות על מה שנכתב בחצי הראשון. לשני החצאים האלה היתה תוספת: כתבה של סוכנות „עתים" (ע).

באותו יום אחר־הצהריים מצאתי באחד מעמודי החדשות של „מעריב" ידיעה ברוחב ארבעה טורים: „דליה לא הצליחה לעצור דמעותיה..." ומתחת לכותרת שלוש כותרות משנה, ובתוכה תמונה ברוחב שני טורים: דליה לביא וחתנה, פיטר ריטמאסטר, תחת החופה. הכתבה, מאת סופר „מעריב" מנחם רהט, סיפרה בהרחבה הרבה יותר רבה מאשר ב„הארץ", על החתונה הנ״ל.

למחרת מצאתי ב„דבר" עתון פועלי א״י את התמונה הנ״ל (דליה לביא וחתנה פיטר ריטמאסטר תחת החופה), שהפכה בינתיים לתמונה היסטורית, כעין זו של פגישת ניקסון־ברז׳נייב, ברוחב שני טורים, ומתחתיה כמה שורות הסבר.

לא עקבתי אחר כל העתונים באותם שני ימים הרי־גורל, אבל אני מבין שלא פיגרו אחר שלושה העתונים הנ״ל.

כעתונאי לא היה ברור לי מדוע 200 בחתונת דליה לביא הוא בבחינת „גיור" הזוכה למקום כבוד בקובה העליונה של עמוד חדשות חיצוני ברוחב שני טורים. אם ההדגשה היא על „200", הרי בחתונה האחרונה של פועל הדפוס שלנו היו 450 איש לכל הפחות. אם ההדגשה היא על „דליה לביא" —

לבושתי, לא זכרתי היטב את פעליה של דליה לביא. שאלתי את עמיתי העתונאים ואמרו לי כי היא בת 31 ואלה נישואיה בפעם השלישית. אם זהו המגעלת שזכתה לידיעות כה בולטות — קראתי בצהלה — „הרי בני אלינור שגרה מבולי התחתונה זה עתה בפעם הרביעית! והיא בת 62! לא — אמרו לי — לא זה העניין, אלא שדליה לביא היא שחקנית קולנוע מפורסמת. הסתרתי פני מבושה ושאלתי באילו סרטים שיחקה ומתי. הזכירו לי, שניים־שלושה סרטים מלפני חמש־שש שנים, שאני עצמי לא ראיתים. אמרו לי שמשחקה בהם היה לגמרי לא רע, לגמרי לא רע. שאלתי מתוך צער מדוע לא ראיתי את דליה בסביבה בזמן האחרון, ואמרו לי שהיא כבר שנים רבות בחו״ל, אבל ליבה בישראל. שאלתי אם עכשיו, לאחר נישואיה, תהיה לי הזדמנות לראותה יותר, ואמרו לי שפיטר ריטמאסטר (32), הוא יצרן גדול של סירות מירוץ ויאכטות בארצות־הברית ויש לשער שמפעם לפעם יקפצו לארץ. ובכלל — אמרו לי — אתה שואל יותר מדי שאלות. נישואיה של שחקנית קולנוע מסדר־גודל של דליה לביא, כה גם עם חתן בסדר־גודל של פיטר ריטמאסטר — הוא „גיור" וזהו.

קיבלתי.

(ואגב: בעיון נוסף בידיעות על החתונה גיליתי כמה סתירות: פיטור גלבין כתב בידיעה, שהכלה „לבשה שמלת תכלת מקושטת". באותה כתבה, בסיפא, כותב יהודה אריאל: „דליה היתה לבושה שמלת כלה ארוכה בצבע טורקיז עם שכמיה. כשבלפנים רקמה עשירה". מנחם רהט ב„מעריב" כותב: „דליה לביא לבשה שמלת מאקסי קופה־למחצה" ... השמלה, שנתפרה ע״י תופרת־העלית ההולנדית תיאה פורטר, „היו מצוטרים בפס קטיפה אדמדם". היכן האמת? למי עלי להאמין? אני סבור שסתירות בעניין אלה מביאות רק שם רע לעתונות)

המאורע הנ״ל ארע ביום ג׳, 19 ביוני 1973 (י״ט בסיון התשל״ג). ביום ד׳, 20 ביוני 1973 (כ׳ בסיון התשל״ג), הוזמנו, רעייתי ואני, לחגיגת הבר־מצוה והבת־מצוה של חיים ואורה, בנימה של מודיענו בת־שבע ודוד דנינו, שהתקיימה באולמי „הוד" ברמלה (שד׳ הרצל 69, מול בנק דיסקונט). אם כי דוד דנינו איננו שחקן קולנוע, ובעל־הון בודאי שאיננו, אלא פועל ב„סולל־בונה" (ואב לשבעה בנים ובנות), איני רואה כל סיבה מדוע לא לשתף את קוראי „דבר", עתון פועלי א״י, בהוויית השמחה:

אוירה חגיגית קידמה אותנו כבר בכניסה לאולם. מפנים לפנה ... האב והאם, ובינים הבן והבת. בת־שבע היתה לבושה כבלת ... עם סרט רחב על החזה. דוד בחליפה ... בחולצה ... ובעניבה חומה, אורה בשמלה לבנה ובתסרוקת בסולסלה, וחיים בחליפה כחולה ובעניבה כחולה, לראותו, בעל פנים, בחיוכים צנועים ובברכות לחצו ידי כל הבא, ועם רוב הבאים אף התנשקו. צלם ... מן הצד, ובהבזקים בלתי פוסקים צילם כל אחד ואחד מן הנכנסים.

האולם היה מלא אור ועל הבמה בירכתיים ניגנה תזמורת מצויינת של 5 (2 גיטארות חשמליות, תוף, מכונת השכלי). ניגנה ללא הפסק בנגינות עליזות, מזרחיות, מערביות, שירי־עם וריקודים. שלושה טורים של שולחנות ערוכים נמתחו לאורך האולם. ובאמצע עמדה מנורת נחושת גדולה ובה 13 נרות כחולים גדולים ורבכים. השולחנות היו מכוסים מפות אדומות ועליהן, לסירוגין, מפיות נייר אדומות, ירוקות, כחולות, וצרורות ורדים — מראה מרהיב־עין וססגוני. בקבוקי קוניאק ישראלי, בקבוקי יין כרמל ישראלי, בקבוקי מיץ, צלחות עם סלטים מינים שונים ועם פירות העונה — כל אלה היו פזורים על גבי השולחנות ביד רחבה, בנדיבות לארגילה.

הקרואים היו ידידים, חבריהם לעבודה, ובני־משפחתם של החוגגים ... שהם יוצאי מארוקו שעלו ארצה לפני יותר מ־20 שנה. נעים היה לראות איך הכל פוגשים זה את זה בלבביות רבה, בלחיצות ידיים, בנשיקות על הלחי האחת ועל הלחי השניה, ובכיבוד אבות ובכיבוד הזקנים שקשה לראות דוגמתו בשמחות של אשכנזים.

אותנו כיבדו בישיבה ליד שולחן אחד עם בעלי־עבודה ותיקים. שאלתי את ... בבנולי „סולל־בונה" ברמלה, על דוד דנינו. הוא הפליג בשבחו: דוד דנינו הוא אחד העובדים המצויינים ביותר ... שהכיר בימיו, הוא יודע על בוריין את כל עבודות הבניין, מן הפשוטות ביותר ועד המורכבות ביותר. כאדם שאפשר לסמוך עליו ללא כל היסוס. מוסרים לידיו את העבודות המסובכות של גמר בניינים — בריצוף, בהרכבה, בצביעה ובהתקנת האביזרים. לא זו בלבד, אלא כיוון שמשפחתו גדולה והוצאותיו מרובות — הוא עושה בביתו, ב„ידי הזהב" שלו, גם עבודות נוספות, כמו חייטות, כמו תיקונים שונים. הוא בעל כשר ואב מסור, והנה אחת הראיות לכך: שמחה גדולה זו, ביד רחבה, העולה לו לפחות עשרת אלפים ל״י. אבל לא צר לו על כספו אפילו לרגע, כי זוהי אחת משמחות חייו. וכן גם האם בת־שבע, שהיא אשה ישרה מאוד ומוכשרת ונציגות הליכות ועבודה חרוצה.

בהיכנסו כל הקרואים במקומותיהם, החל הטקס:

התזמורת ניגנה בשורת חגיגי, האב והאם, הבן והבת, עברו בהדרת־כבוד בין השולחנות, מן הכניסה ועד שולחן הכבוד, שפרחים, נרות, חלה גדולה ועוגת־כיבוד גבוהה עמדו עליו. בעברם — מחאו הכל כף בקצב ושרו לקול הנגינה. היה זה רגע מרגש מאוד ובעיני רבים נראו דמעות.

לאחר שעברו המלצרים באולם וחילקו מרקאם חמים ויין שמפניה, והכל שתו לחיי בעלי־השמחה, עברו ארבעת בני המשפחה אל המנורה הגדולה שבמרכז האולם ונעמדו לפניה.

עתה הוזמנו אחד־אחד — כשהכרוז על הבמה מכריז על השמות — הסבים והסבות, הדודים והדודות, האחים והגיסות, לבוא ולהדליק את הנרות המהוללים. כל זוג ואב הדליק נר בתורו, ועם כך נשק את בני המשפחה על לחייהם ובירכם במזל־טוב. גם אנו נתכבדנו להדליק נר.

כשסיימו בהדלקת הנרות (כמה וכמה פעמים), עלו ארבעת בני המשפחה אל הבמה. האב והאם עמדו מצד זה ומצד זה, והבנים באמצע. ואז נשא חיים את נאומו, ואחריו נשאה אורה את נאומה. הם הודו להוריהם, לסבים ולסבות, וכן למוריהם, על כל מה שעשו למענם עד שהביאום אל הרגע הגדול הזה והבטיחו להיות נאמנים להוריהם, לעמם, לארצם ולתורת ה׳. הנאומים היו ... ללא ... כלשהו בכתבם או בעל־פה, מתחילה ועד סוף, וכשסיימו, היו הכל גאים בהם — ההורים, בני־המשפחה, והקרואים כולם. יפה היה לראות איך הסב הישיש, איש לבוש גלבייה לבנה, בעל זקן לבן, ובעל פנים בפיקות חכמה וטוב־לב, וכן הסבתא הישישה, הכפופה, הגוררת רגליה בקושי — ניגשו אל נכדיהם ונשקו להם.

אחר־כך באה שעת הסעודה. סעודה כיד המלך — מיני בשר, בקר ועוף, מיני דגים וסלטים, מיני פרפראות. והשתיה כדת, אין אונס. והתזמורת בשיאה במנגינות, והמחול נמשך בהתלהבות בצלילי־דיסקו, כל אותה שעה.

לא אלאה את הקוראים בתיאור הסבה שלאחר הסעודה, ובתיאור השמחה הנציגית המצוקה של האב והאם ויתר בני המשפחה, שהתרגשותם הגדולה ניכרה בפניהם ומנהגם הצנוע והמאופק.

אוסיף רק לסיום, כי מספר הבאים לחגיגה זו לא היה 200, אלא 250 — ואני רואה בזה הצלחה גדולה למשפחת דנינו.

מדוע זקוקה ישראל לחוקה
מאת דניאל בלוך

מזכירות מפלגת העבודה החלה לא מכבר לדון בהצעת חוק יסוד: חקיקה. אך, למעשה, פתחה הצעה זו מחדש את הדיון העקרוני בשאלת החוקה. שכן שר־המשפטים יעקב שמשון שפירא פרש לפניה את הדיונים כולה, תוך שיבוצי דבריו של השאלה העקרונית הפקר ... ההלכתית בהצעת חוק יסוד: חקיקה. למעשה, רוצה שר־המשפטים להביא להכרעה מוקדמת ביים אלה את שתי שאלות היסוד בכל נושא החוקה — שאלת נוקשות החוקה, ובכן הסמכות לפירוש החקיקה הנוגעת על־פי החוקה. על המשפטים מציע כי חוקי היסוד, או עיקר החוקה, יתקבלו ויתוקנו רק ברוב של 61 חברי־הכנסת. כן הוא מציע, כי בית־המשפט העליון יהיה גם בית־דין לעניני חוקה, שיהיה רשאי לפסול חוק של הכנסת אם יצא מתוך הוראה של החוקה. לצורך זה יישב בית הדין של שבעה שופטים לפחות.

כפי שאפשר היה לצפות, הצלו כמה מהדיונים את השאלה, אם יש צורך בחוקה ומעלו מחדש את מערכת הסטנות הידועה נגד החוקה. כמה שאין בחוקה ערובה לדמוקרטיה, ולכמה מדינות בעלות מספר רחבי של ... החוקה ... המתוקן ביותר.

דומה, כי הגיע הזמן לדחות נימוק זה מכל וכל. בין כל המדינות הדמוקרטיות יש רק מדינה אחת שבה לא קיימת חוקה במסמך אחד — והיא אנגליה. אבל בה קיימת, למעשה, חוקה נוקשה ביותר, הבנויה על מסורת ומורשת של מאות בשנים. דיקטטורה זקוקה לחוקה לכיסוי ערוותה, דמוקרטיה זקוקה לחוקה, כדי לחזק את המשטר, להנהיג את הציבור לערכי הדמוקרטיה, והדי למנוע שיבושים שמקורם באי הבנה או בבורות. חוקה מדינה צעירה ודינאמית כישראל, שהיא בעלת אופי דמוקרטי ושואפת לקיים משטר דמוקרטי מתוקן ומוסר, זקוקה לחוקה כדי לשמש מדריך. בלם ורסן הן לרשות הח־ מחוקקת. והן לרשות המבצעת. הדיבבא הטובה ביותר לצורך החוקה היא פרשת חוק מימון הבחירות, שאסה הראשון נפסל על־ידי בית־הדין הגבוה לצדק, כי קבע שלא העניק הזדמנות שווה לרשימות חדשות. היה זה המקרה הראשון של פסילת חוק. וזאת על סמך אחד הסעיפים היחידים בעלי שריון בחוקת הכנסת. אין ספק, כי הרעיון שהונח ביסוד חוק מימון הבחירות, הוא רעיון בריא וטוב מן הבחינה הדמוקרטית. אלא שהכנסת הקדבת היא נתקלה בהפתעה רבה כשהחוק ... כל דבר ביקורת וכל הצעה לתיקון השיטה. אבל בתוך התקנון היו רבים ויסודי הבחירות מהדורה שווה. ובית־הדין הגבוה במקרה כזה זה להתת בצד לתיקון הטעות.

אולם בדרך כלל אין לבית־הדין שום אפשרות לפסול את דבר המחוקק. אמנם רבים בטוחים, כי אילו היתה נכנסת כאשר קמה חוק הנוכר בהגדרה כנוגדת לעקרונות הצדק, היה בית־הדין מוצא את הדרך כדי לפסול את החוק, או לצמצם אותו בתוכנו ה־ כפעל, אולם זו ספקולציה בלי כל יסוד לא נבחנה.

המדינה הישראלית זקוקה לחוקה, לחוקה כזאת שתהליך שינויה לא יהיה פשוט כל־כך, אך גם לא נוקשה יתר על המידה. מטעם כך נראית לי הצעתו של י. ש. של 61 קולות, ואף גם לגבי כל חוק המותר הוראה של החוקה יש צורך בקבלתו ב־61 קולות, תוך כדי כך התכוונת מדינה לעבודה, שתיתכן בהירה בין חוק זה לבין החוקה. לצורך הרב של 61 קולות הנא דבר מכוש להשגה, אך המסדר הפרלמנטרי מלכד, שקשה לאסוף 61 קולות חברי־הכנסת, דרוש צורך בעבודת שכנוע רבה בלפי סיעות וכלפי יחידים. גם אין לי ספק, שהחוקה צריכה להיות בעלת עדיפות על־פני החקיקה הרגילה, אחרת אין טעם בחוקה.

במהלך הדיון במזכירות מפלגת העבודה התעלה טענה של ספק לגבי... מבין הסמכות לבית המשפט העליון לפסול חוק של הכנסת. אם הוא עומד בסתירה להוראה מהוראות החוקה. דומני, כי יש מקום לשקול ספקות אלה

(המשך בעמ׳ 16)

מלבד הסניף שלנו בלונדון, יש לנו 204 סניפים 'זרים' בארץ.

בנק הפועלים הוא כיום הבנק הישראלי העיקרי והיחיד שיש לו סניף בלונדון. זו היא תוצאה של גידולו והתרחבותו המתמדת של הבנק, שעברה זה מכבר את גבולות המדינה.
נציגויותינו בחו״ל פועלות רבות להידוק קשרי הבנק עם לקוחות חדשים, ומקילות על ביצוע פעולות פיננסיות של לקוחות ישראליים עם ארצות אלו.
הודות לקשריו הבינלאומיים יצרנו הסכמי־אשראי מיוחדים עם בנקים גדולים בחו״ל - יתרון שיש בו כדי לסייע לאנשי עסקים ישראליים בתחום היצוא והיבוא.
אך אינך צריך לנסוע ללונדון כדי להנות מיתרונות אלה. בכל אחד מ־204 הסניפים של בנק הפועלים בארץ, תמצא מגוון רחב של חשבונות ושירותי מטבע־חוץ.
ביכולתך להנות ממכלול שירותים - החל בהמרת מטבע והעברת כספים לחו״ל וכלה בניהול חשבון מטבע זר.
כך הפכנו 204 סניפים ישראליים ל־204 סניפים "זרים" באותה עת. בשקט.

בנק הפועלים בע״מ
המהפכה השקטה.

בסבך הזכרון והאיזון

מאת יותם

אם לצפות את הכבת המחשבה הדיאלקטית כלנו על פי התנאי שבו הולכנו את ראש ממשלת גרמניה בארץ — לא יכולנו להבין לו שמעבר לאשמי מרצחו כמה: מצדה — צלע אחת, מרתף השואה — צלע אחרת, בקרקוף — גיטשטר. תמה תמצית כל הויתיתנו הלאומים במי-בולט ליבעי בה.

ואולם כשם שאנחנו השלכנו יד כל את ההיסטוריה היהודית בת-כל-זמנינו בקליפת האגוז, כך גם וילי בראנדט בא עם כישגה מדויה ומשובבת מאוד: בקצה האחד — זכרון, בקצה האחר — איזון. הרי תמצית מדיניות הפיפיות הגרמנית של וילי בראנדט. בשעה הראשון בא לקוד קידה לאחיותנו הסוראנטיסטית שאולי עוד לא שככה — בא השני לאלף פעם את הביוגנו ולצבנו. והוא בא לדמה לנו כי שני הדברים האלה — הזכרון והאיזון — כנים במקבילה וכמוהם יכרגו בעת הקרובה וילי בראנדט ומדיניותו באיזה. רפל התרגיל הזה, האמור להיות מתוכם מאוד, ההודים אחרים.

■

כבר נאמר בהקשר זומה, כי עם כל החשיבות שבזכירת העבר אין היא קיימת כערך שלם לעצמו, לא כערך מוסרי שלם ולא כערך תכליתי, אלא אם כן רותמים אל הזכרון מסקנה. העבר השפכים הזה, שמוכלים אותו בצרפיליית אלגנטית כזאת, אינו רק צמוד-ענן כבד העולה כן הפיים. בבן החורבן אלא גם צמוד-אש של אתראה. הוא אינגו מכנה עצמו בזכרות טכנית — לא של יהודים ולא של גרמנים. אין הוא בגדר נושא מופשט שלומדים אותו כלמוד תולדות עמים ושבונים אותו לצרכי בחינת בגר את „מאת הימים" של נפוליאון או את סוף הסכסוך בין וילהלם השני לאוטו פון ביסמארק. הוא אינגו כך לבני יהודים — קרבנותיה, הוא אינגו יכול להיות כך גם לבני גרמנים — מבחינותם. בכללות הכל גם מתעבים אלקטרוניים מצוידים היום בזכרון פנומנלי ובכך בלבד עדיין לא הוכנו בתום יתרון מוסרי. טעמו העיקרי של זכרון הדבר הוא, איפוא, כאתראה לעתיד, כמאורת על סכנה.

עבר זה אינגו רק מכנה לימדית כווילי בראנדט חייב היה להגנה הדבר כדי לעכוד כאן מול ראשי ממשלת ישראל בבחינה — אכבם אורבה מכס — של כוהזוכרון. בבחינה הזאת בודאי עבר יפה. הוא כרע ברך במקום שבמקום היה לכרוע ופיכר ידים במקום שצריך היה לפכרן ואמר פרק תהילים של הסד ושפיכה במקום הזאה לכך — אם כי גם נכה פרקים אחרים מאדתן ספר יהודי באריבים ימי יואים לכתמד זה לא פסה. „זכור אשר עשה לך..." הוא בהודאי המתון מאוד בפרקים אלה.

אך הבחינה האמתית, שבה יכבירן עוד לאדרך ימים כל גרמני ששאפנים, היא לא אם יכרע ברך במרתף השואה אלא אם יכלים גם כן עצמו יצטרך עוד ימים רבים — עד שילשים ועד ריבעים ואולי עד אין-הדר — לשאת בנטל הכבד גם של תג הפשע גם של תקומת הקרבן. לשאת בזכר, במדיניות ובהתנהגות בהכרה-הגגמים. לא כדי לפצות אותנו על פשע שאין לו כלל הכתה-פיצוי אלא כדי לתת לעצמו שלו תוספה מינימלית של מאמץ-הכפרה ושל ההיסטורית המסובכה הכרוכה בו.

אלא שכל הסימנים מעידים, לצערנו, כי לא זו בלבד שעמו אינו מוכן לכך אלא שהוא גם בודרך להתנכרות גופה זאת — ודוקא צלידי כי שפלנו ראשים בו אחד התסטאגיסטים הגדולים במנהיגיו.

■

נחוש לאמת אם לא נאמר כי אבגם יש יעה בגרמניה של וילי בראנדט הרהורים על חרטה מודעת לשקולה מאוד, ולא חרטה עקרה אלא חרטה עם מסקנות. אבל אין זו חרטה על גדל הפשע אלא על ערוך הכפרה. לא יהוגים על מה שנעשה בשנות האימה אלא על מה שנעשה בטעם הבנים שלאחריהן.

עדיין לא חלפו שלושים שנה מאז פסק העשן לתמר מן המשרפות ומאז הדלו רכבות למוע בני-ריקת-הבות מקהילה יהודית אחת להבריתה על פני כל אירופה; עדיין ניתן לראות בעיני בשר את השרידים הנושאים את כל הותם החורבן שעוללו הגרמנים להם וליקיריהם; אפסי מבחינת השולחנים, לא פחות מאשר מבחינה היסטורית. נראה הגמול הכספי שניתן על החורבן החומרי — ואף על פי כן כבר יש נקיפת-לב גרמנית. כבר מפורסמים הרהורי חרטה. כבר יש רמיזה מרשעת כי ישראל זו, שקמה מן הפורות ומן האפר, בנימיה עצמה במשקל כבד מנשוא, אם לא שהסיבו מעט, של כלכלת הגרמנים, וגרוע כזה — על תודעתם.

הקורא בעתונות הגרמנית יחכה כי אין אלה רק הרהורים של דור צעיר שלא ידע מעללי אבותיו אלא גם הרהורים של האבות עצמם — מהם כסתוקי התגוזים ומפספלי הברים ומלויכים אלי בור ושותקים אלי רצח — ויותר מהקטה להם לצאת במרתקת בצעקים קשה להם לנבל את פירורי הגמול שברבניה שלאחר תבוסה הוטלה עליהם להפריש ליהודים.

אלה אינם רק הרהורים של סטודנטים המהוימים באוניברסיטאות, כפי שהתפלגו בארצות באופן הר-ומבהיק על יד עבתי טבת (ב„הארץ") הוך כתבו בגרמנית. אלה מהכבותיהם המדריכות של הרבה עיתונים מקומיים ומהודיים, של מורים ומחנכים וכפי שמכתבר שלשיו — גם של קצת מדינאים וקברניטים מתקדמים. ויותר מכהם שוקדים על מיפה זמר הזכר. הם מבסים לעבוש את תלפיוגמול קוקן גרמני אחר. כלל לא סוציאליסט, היהודה, שפת התבקעות נמהרת כדי של כצפונו.

כך מגבת החרטה — וכך, כנראה, גם מגבת האיזון.

■

צניינו של המבה איזון במילון הדיפלומטי של התקופה ראוי היה כבר עצמו לבחינה. במקום מונח לא בא כל כך על ביטוי הרצון לביטוש עמדה הדצדדית כמו במונח המפגן הזה, די להתבונן בפיתוליה המדיניים של „העולם השלישי" המתיימר להיות מאוזן מאוד, כדי להבין היפוך-משמעות או בבעיצתו של מונח זה בימינו. ואולם בכל המדברים אמורים בעם היהודי — תיבה זו כמילם לא בינורה לו טורבה. היא סיפקה לא פעם עילה או צידוק להתנכרות ולצמידה על הדם וגבלבד שלא לפרעד את האיזון בין רוצח לנרצח, בין פוטש לקורבן. מכל מקום, בסוגבת האיזון מעולם לא נתכוונו להוסיף לעם היהודי שימתו השקול כנגד סובה שבשיפיתים של אחרים. בתחום היחסים הפוליטיים עם ישראל ואלוה פרפיע מונח זה תמיד בלי הבא להסיר מאתנו לצורך איזון עם אחרים. סכנה שבצרפת, לפשל, הוחלה להשמיע לפני שנים אחדות את צירוף החסודים של האיזון — לא קשה היה לנחש מה היא כתכונת לאון. ויישאו החסוד של איזון זה היה, כידוע, הקפאת כליי מלחמה לישראל והפשרתם לאויביה.

ואולם שבעתיים נפשה המונח הזה נפתל ובפתת כשהוא מרשבע מפי גרמנים ביחסם אל ישראל. ובשום זמן לא כשלה כל כך בפני המבחן המוסרי התיבה הלכינית הזאת, המבקשת ליפוק שרשיה מבאוגיוהצדק וכפלסיהודין, כפי שהיא מיתלת עתה בפי ו. בראנדט.

■

כי אם ראיית גרמניה להשתמש במיבה איזון ביחסיה עם ישראל — משמעותו יכולה להיות רק אחת: מאמץ נאור בהוהר, בדוה ובהיגוך-עצמי להתייסר של האומה הגרמנית כולה לאהן בעם את אשר עוללו לגו בניה. ואל יקראו לפניגו פסוקי תהלים יהודיים הבאים להסביר חטאי אבות כבנים. סימניה של השואה האיומה שהמשיר על עמנו יהיו הרותים בקלחתי ובהתפתהותו עוד לדורות רבים. הרוצו האוצבן הגדול עוד יהיו סבורים בפניה הטסופים של העצבאות היהודית ימים, רבים מאוד. ואם ותו מזה ירה של השואה, המתמשך הרחק כבר לדור יהודי אחד, אין שום סיבה שרק דור גרמני אחד בלבד יהיה חייב בכפרה עליה מצד בניו של דור שני כבר יראו כמשמעה כבדה מנשוא לא את השא עכם אלא את הריצוי ההכרחי והמדוד מאוד של עונו.

■

אלא שלא אל איזון זה תתורה גרמניה של בראנדט כי אם אל איזון ביניגו לבין מבקשי נפשנו — הפעם לא באירופה הוהרצת הנויאזית אלא במזרח המנוכבם והמתושל.

כבר תחת שר-החוץ — תהייה המושמעת, מתרבות דיבורו המפוזך ומכללי הבית המוקפד של כדיי נאים — לפשר האיזה הזה ולמשמר המרכזי. „הערבים — אמר — לא איבדו שעה בלהין מבניהם". באמדה זאת מקופל כל הרקע המוראני של התשבון. ואולם גרמניה של היום סבורה, כנראה, כי על דרך האיזון העקיב היא חייבת שכר וגמול לעמים הערביים על צורתם של הג' אמין אלחוסייני, של אנואר סאדאת ושל ראשיד עלי אלכיילני בימי המלחמה השניה לא פחות מכהיא חייבת לעם היהודי על ההרג השפצי שנעשה בבניו. רק זה יכול להיות טעמו המגוחי, המקאברי מעט, של המונח איזון בתקופה של התאחסות כבדינת ובודסרית כתקופתנו.

■

לפני ימים אחדים כתב „בונאר רונדשאו", כי ביקורו של וילי בראנדט בציון התוחלתם של יהודים מרפליים, „כשהעבר עוב אינו כמיל חובות לגבי ההווה או העתיד". תפיסה זאת אינה מיוחדת לעתון זה בלבד.

דילן כך — אולי כן הראוי לומר גם למנהיג נשואפנים כווילי בראנדט כי בכל שאנו בבבים אותו ואת המרכינים ראשם לפני אבותינו — המבחן אינגו עוד לא בכריעתם לפני אנדרטת הגיטו ולא בהוגתם מול מרתף השואה. זכירת השואה היא לבדה עדיין אינה כתב הזיכוי היחיד של מדינאי גרמני בימינו. אין להפריד את זכר המעשים שנעשו בעבר כן הזכרים שייעשו בעתיד. הזכרון גופו לא זו בלבד שאין הוא מפריד את העבר מן העתיד אלא שהוא מטיל עצמו — כבד כדם וכעופרת — על כף המאזניים של העתיד ושום פיתולי איזון לא יאזנוהו.

כי המבחן — יש לומר זאת למנהיג דגול כווילי בראנדט — אינגו בשום מקום אחר אלא כאן. באיזור הזה, הזו מקום המוקד שבו נצרפים חייו של העם היהודי בתקופה זו ובו נצרפים גם יחסיו עם עמים. אלה לסופה הרב איובים. בו נבחנים ידידיו. יש לנו עדיין בזכרון כבד גילויי של הגיגות אנוביות. אבל בבחינה זאת — ולא עוד. מעבר לזה יש לגו עניין בהתקיימות, במגיית המהודה; עניין לנו לבנות מהריסות-עצמנו בעתיד שלא יהיה חשוף עוד לטירופם של מנהיגי עמים — הם נמצאים גם היום בהישג היד ממש. כן הבחינה היהודית תיבחן מנהיגותה של גרמניה לא רק בנכונותה לכרוע-ברך לפני אנדרטאות-האסון שלנו אלא בהתייצבותה בכל כוחה הכבאנו, החומרי והמדיני, לימין הבטחת הקיום היהודי ובצרונו.

כבחינת היהודים שום דבר אולי אינו פרדוקסאלי יותר ושראוי יותר מן ההודקות גם לגרמניה לשם בטחון מדינתנו. אך שום עם אינו חייב בזה יותר כן העם הגרמני אשר הוא, אבותיו ובניו, כמיעט הסמד לעם, שרוי-אש את השואה בצליון לקום מאפרו.

אריה אליאב

הצעה למצע תנועת העבודה

בעוד כמאה יום אנו הולכים לבחירות. אני מאמין כי תנועת העבודה, ובראשה מפלגת העבודה, הזוכה בנצחון ובחירה יחזיק שוב בהגה מפרנות ההתהלכות הציונית. המערך יציג בזמן הקרוב את מצעו לפני הבוחר לאחר שידון, ללא ספק, בכינוסים ובמוסדות התנועתיים המרכזיים.

אני מקווה, כי הצעת המצע הזאת, בודאי אחת מני רבות, תתרום לדיון החופשי, המעמיק והפתוח שיתנהל בחוגי התנועה.

אני מבקש אעשה כל שביכולתי לשכנע את חברי המערך כי הקינה והעמדות הכלולות בהצעתי הן נכונות ואת מתוך מגמה להשיג מירב ההסכמה עם דעות אלה.

פרק א': אמיתות ראשונות

בראשיתה היתה הציונות מכוונת לגאולת העם והאדם היהודי.

בראשיתה היתה הציונות מכוונת לגאולת העם והאדם היהודי.

בראשיתה הועמדה גאולה זו על ההליך של הגשמה עצמית.

בראשיתה נועדה זו להיות הגשמה של חברת מופת, במדינת היהודים, בארץ-ישראל.

אלה הם שני עיקריה של האבות הציונית — כראשיתה ועד היום:

✶ שיש להבטיח את קיומו של העם היהודי;

✶ שיש להעניק לעם היהודי יכולת למצות כוח היצירה הגלום בו לשם מימוש עצמו כמופת של חברה צודקת.

ריבונות עם ישראל בארצו — מדינה יהודית — זה היה הפתרון שהציעה הציונות.

מדינת ישראל — גם כבית מקלט וגם כבית היוצר. כל קיומה של המדינה אינו אלא לצורך כפול זה.

ארץ-ישראל

אין לעם ישראל ארץ אחרת אלא ארץ ישראל. זו הארץ שבה יכול הוא לקיים את ריבונותו המדינית ולגאול עצמו ביצירה ובהגשמת חברת מופת. אין ארץ אחרת.

ואולם בארץ-ישראל נתקלו שאיפותינו בהתנגדותם של תושבי הארץ הערבים. בד בבד עם הופעת הציונות המדינית בארץ ישראל החלה להתגבש תנועה לאומית נגדית ערביה.

הבעיה הערבית הפכה להיות גם בעייתה של הציונות בארץ ישראל, בעיה אשר את ממדיה אף לא יכלו ראשוניה להעלות על דעתם כאשר יצאו בדרכם לגאול את העם היהודי.

בהתייחסותה לבעיה הערבית הועמדה הציונות אולי במבחן המוסרי החיצוני החמור ביותר שלה. שאלת המפתח היתה אם אמנם תהיה מוכנה להתעלם כליל מן הנוכחות הערבית בארץ ישראל ולהגשים את המפעל הציוני אף על חשבון הערבים. הזרם העיקרי בציונות, כפי שיוצג על-ידי ההנהגה הציונית ועל ידי תנועת העבודה בארץ, סירב לקבל את ההערכה כי המפעל הציוני כן ההכרח שיתגשם על חשבון הערבים. חיונית ביותר לתודעה הציונית היתה ההכרה, כי המפעל הגאולה לעם היהודי אינגו חייב להיות כרוך בדחיקת רגלם של בני עם אחר. על הכרה זו חינכה הציונות את בניה בשנותיה לכל אורך הדרך שהוליכה אל מדינת ישראל.

הדרך הציונית

לא היתה לציונות נוסחת פלאים שתתקבל גם על דעת הערבים בארץ ישראל. הפתרון התמקד במעשה, בפעולה הגואלת של עליה ויצירה, של בניין היישוב היהודי החדש בארץ-ישראל. מה שתבעה הציונות לעצמה היה חופש עליה והתישבות בארץ ישראל, בכל ארץ ישראל. כי כן, מעולם לא ויתרה הציונות על זכותו של העם היהודי להגשמה בארץ ישראל כולה, בנחלה שנים עשר השבטים. אך ארץ ישראל זאת לא היתה קיימת כנוסחה מדינית, אלא כמסגרת פעולה, כר להגשמתה של הציונות. הפתרון המדיני יכול היה להידחק עד עת מצוא, עד שיתבקש. הוא התבקש מאז הספר הלבן והיה לבורת חיים לאחר השואה.

המאבק עם הערבים

מנקודת ראותה של הציונות המאבק עם הערבים לא היה מאבק על הסליקה בארץ ישראל, כי אם מאבק לחיים ולמוות על עצם קיומו של המפעל הציוני ושל היישוב היהודי בארץ. הציונות נגררה למאבק זה בעל כורחה, בציציות ראשה. היתה זו מלחמה שנכפתה עלינו בידי הערבים. כתוצאה ממנה נשבר כוחו הצבאי והמדיני של היישוב הערבי בארץ. קמה מדינת ישראל. היישוב הערבי בגדה המערבית צורף לממלכת ירדן. חלוקתה המדינית של ארץ ישראל בין יהודים וערבים הפכה עובדה קיימת.

במבחן מדינת ישראל

ואולם הערבים לא השלימו עם עובדת קיומה של מדינת ישראל. הסכסוך בין היישוב היהודי ליישוב הערבי בארץ ישראל הורחב לעימות בין ישראל לבין העולם הערבי כולו. כאן קם המדינה לא הוסר האיום הערבי כעליה. בטחון מדינת ישראל הפך נושא מרכזי בהווייתה של החברה הישראלית. ישראל נאלצה לרכז את מיטב משאביה וכשרונותיה בבניית העוצמה הצבאית. צבא ההגנה לישראל הוא החוצץ בין קיומה לבין כליונה.

מלחמת ששת הימים והתוצאותיה

האיום הערבי על מדינת ישראל הגיע לשיאו ערב מלחמת ששת הימים. ישראל נאלצה להגן על עצמה במלחמה יזומה כדי לשבור את המצור המאיים לכלותה. כתוצאה ממלחמת ששת הימים מחזיקה ישראל בכל שטח ארץ ישראל המערבית, ברמת הגולן ובחצי האי סיני. מליון הערבים הפלסטינאים היושבים בגדה המערבית וברצועת עזה נתונים בממשל צבאי ישראלי.

שש שנים לאחר מלחמת ששת הימים הוכיחה ישראל כי היא מסוגלה להבטיח בטחון ישראלי בכל השטחים המוחזקים על ידה ולהכשיל כל נסיון ערבי, באמצעי כרוז ובאמצעי הכוח, להסיג אחזה אותה. ואולם השלום הנכסף חל, שלום בין ישראל ובין מדינות ערב, נמנע הלאה, בגלל קיפאונם ואי-נכונותם-לפשרה של מנהיגי הערבים, הסכסוך המתמשך היהודי ערבי.

החברה הישראלית

בעשרים וחמש שנות קיומה של מדינת ישראל נעשו גדולות ונצורות בקליטה עליה, בפיתוח המשק, המדע והטכנולוגיה, בעליית רמת החיים, בהתעצמותו של צה"ל.

ואולם בצד סימני גדולה והתעצמות הכמותיים של ישראל החלו להסתמן אותות מדאיגים איכותיים — הכידוד הקהותני אחר רמת-חיים ראוותנית עלול להפוך לפילוסופיית חיים, הפער החברתי-עדתי אינגו מצטמצם דיו ומטביע רישום חריף על היחסים הפנימיים בחברה הישראלית. לאיכות החיים, לתרבות הסביבה נשקפת סכנה.

אנו, כמו כל החברות המפותחות, נתונים מסימניה החיצוניים של חברת השפע, אך כבר סובלים קשות ממחלותיה. אנו עלולים להתרחק לא רק ממציאות של יישוב יהודי המקיים אורח חיים צנוע והליכות דמוקרטיות שיתופיות, אלא גם מעצם תפיסת חזון חברת המופת היהודית שהעמיקה את הציונות.

אריה אליאב

הרוח התחיה שהחלה לנשב במלקים של החברה הישראלית היא של התכחשות הלחול כופגן בערכיה המקוריים היסודיים של הציונות בכלל ושל הציונות הסוציאליסטית-הומניסטית בעיקר.

סכנת ההתפרקות מערכים

כאשר לבגבה החמרנית הגבה מצטרפת גם התפיסה הרואה בתורת „אף שעל" מיצוי עליון של הציונות, המציגה את הדרך הציונית כמתגבכת על חשבון הערבים ופוגרת את כל ההמיתות ב„העולם כולו נגדנו" — הרי אנו עומדים על סף גליבה מסוכנת ממקורותיה האידיאית של הציונות על שרשיה הרהוניים יהודיים ומרכיביה החברתיים הבכיליים. לא זו היתה הדרך הציונית כפי שעוצבה על ידי תנועת העבודה בארץ ישראל. לא אלה היו הערכים שהפעימו והפעילו את חלוציה, בוניה ומגיניה.

הסכנה הגדולה הארבה לנו היא של דמורליזציה והתפרקות כללית במערכי היסודיים של הציונות הסוציאליסטית וההומניסטית. על חמדנות, על הערצת הכוח, על ל„היבטות על חשבון אחרים" — לא נצליח לחנך את הנוער. התוצאה הסופית עלולה להיות: ריקנות, ציניות והפניית עורף לגיבוב הערכים היהודיים והאנושיים של הציונות.

אחריות כבדה מוטלת עלינו בנקודה זו, לא רק כלפי עצמנו כי אם כלפי הדורות הבאים. אחריות זו מוטלת על החברה הישראלית כולה. שום הטפות חינוכיות לא תועלנה אם המציאות החברתית והמדינית בישראל תהיה רחוקה ומרוחקת מן החזון הציוני.

חזון חברת המופת וההליכי המודרניזציה

הקריאה להחייאת חזון חברת המופת היהודית, להחזרת ערכי כבוד העבודה, השוויון הצדק והחברתי, להחדרת החזון של חברה המעניקה חיות כירבית לפרטים המרכיבים אותה ועם זאת מונעת על ידי אנרים בשותפים הבוציקים מכבשה וסכב לקיומה — קריאה זו איננה עומדת בסתירה עם הוליכי הפיתוח המודרניזציה לחזון גאולתה של ישראל בעשרים וחמש השנים לקימה ואשר יאפיינו אותה ביותר שאת בעתיד.

[illegible]

סוציאליזם הומני

[illegible]

לצדק חברתי את היהדות משחר ימיה, כן היא פלחה את הציונות מראשיתה. למולה של הציונות התחלל מפגש היסטורי מודה בינה ובין הסוציאליזם ההומני בדמותה של תנועת העבודה הציונית. תנועה זו עיצבה את הדרך הציונית אל מדינת ישראל. לה זכויות עצומות בהבכשת השלום הציוני, בעיצוב דפוסי חייו של היישוב החדש בארץ ישראל ובהקמת מדינת היהודים. בזכותה גם נקבע, צלכה המוסרי של הציונות בעימות האכזרי עם הערבים. שכן עקרונות הסוציאליזם ההומני הם שהינחו את תנועת העבודה ללכת בדרך השלום ובסיבות הפשרה. גם אם סיכוייהם היו קלושים מלכתחילה.

שלום

אין תחליף לדרך השלום במדיניות הישראלית הציונית. אף שבשלום לא היה פירוש הדבר שאין היא מכינה את עצמה כראוי לאפשרות של מלחמה או להרתעת אויב מבלחמה. הציונות איננה יכולה להרשות לעצמה שלא למצות את דרך השלום עד תום. גם כאשר סיכויי השלום נראים כאילו רחוקים מאוד. משום שסיכוי של השלום הוא כזה שאין הוא יכול להיות נושא בספקולציות או להערכות בצב היפותיזות. השלום הוא, פשוט, עקרון לפעולה. אך השלום איננו מעשי, אם אין מתקיים לצדו תנאי הבטחון. ישנו קשר ברור בין התקיימות השלום לבין התקיימות הבטחון — צריך להבין, כי שני הדברים מתקיימים זה בצד זה ואינם סותרים זה את זה.

בטחון וחברת מופת

כאמור, הפך עניין הבטחון והצמידה על הנפש נושא מרכזי בהווייתה של ישראל. אך כשם שאיסור לנו להזניח את עניין הבטחון, כן אסור לנו להניח שיהפוך סכלה של ישראל וסימן היהודי היחיד שלה. אסור לנו לדחות את העיסוק בייעודה האמיתי של ישראל — כינון חברת מופת מודרנית, בנויה על מורשת ערכי היהדות, על פי עקרונות הסוציאליזם ההומני. שום טיעון, גם לא בטחוני, לא יוכל להצדיק מחדל ישראלי בהגשמת חזון חברת המופת הציונית. בראשיתה הגדירה הציונות כי תכלית הגשמתה היא לא רק להבטיח את קיומו הפיסי של העם היהודי, אלא להעניק לו את היכולת למצות את כוח היצירה הגלום בו לשם הגשמת חברה צודקת. האם ייתכן כי במדינת ישראל, על אפשרויותיה הריבוניות הבלתי-מוגבלות כלפי פנים — נחדל מייעודנו האמיתי?

הצבה עלינו לשים מחדש את הגל התגשמה האמיתי של הציונות — הגשמת עצמנו כחברה מודרנית, מפותחת, הוך העגות מתמדת לאתגר על קיום חברה אנושית יהודית השואפת למירב הכושר, הפרטות החברתית והצדק בתבונה.

פרק ב': הדרך לקיום ולשלום

במבחן ישראל

בטחון ישראל הוא תנאי לקיומה של ישראל.

ישראל מודעת לכך, כי כל צעד עומד בעינו הסירוב הערבי להכיר בעצם זכות הקיום של ישראל. כל צעד מקבות מדינות ערב, מדיניות של אי-השלמה ואי-הידברות עם ישראל, כל צעד הן מתארגנות לקראת הכרעה בכוח של ישראל. כל צעד הן מסייעות לארגוני הטרור והחבלה הפלסטינאים במאבקם להשמדתה ולביטולה של ישראל — תלוי קיומה של ישראל בקיומו של צה"ל כמכשיר כוח אדיר, שיהיה מסוגל להגן על ישראל בנגד כל צירוף כוחות ערביים שיאיימו עליה.

בשנים האחרונות ידע צה"ל התעצמות גדולה. על ממשלת ישראל להוסיף ולשקוד על התעצמותו המבורת של צה"ל כמכשיר הרתעה והכרעה בשעת מבחן. יחד עם זאת ודווקא על רקע התעצמותו הכמותית וצייוד בכלי נשק מתוכללים ומתוחכמים, יש לשקוד על טיפוחן ושמירתן של תכונות היסוד שייחדו את צה"ל בין כל צבאות העולם: צבא עממי, הנשען בראש וראשונה על רוח ההתנדבות. כשר התושיה והאלתור של אחרון חייליו, מופת על ידי הקריאה „אחרי", מוזגך על טוהר הנשק. מקיים מערכת יחסים פשוטים בין מפקדים ופקודים, ללא התנשאות ומתוך הקפדה על כבוד האדם, מקפיד על דמוקרטיה ואי-פרסוניזציה של הפיקוד, ועל כפיפות מוחלטת לרשויות הדמוקרטיות הנבחרות.

על ממשלת ישראל להקצות את כל המשאבים הדרושים לפיתוחו ולציודו של צה"ל במיטב הכלים ולמערכות הנשק המודרניות ביותר. חלק ניכר ממשאבים אלה יוקדש לפיתוח אמצעים ומקורות עצמיים שיצמצמו את התלות בגורמי חוץ.

נחושה החלטתה של ישראל לסכל בכוח כל נסיון להסיג אותה אחור, ע"י מלחמה. מגבולות הפסקת האש כה-11 ליוני 1967 או לכפות עליה בכוח הסדר כלשהו, שלא בדרך המשא-ומתן בינה ובין שכנותיה. במקרה כזה תראה עצמה ממשלת ישראל חופשית להעביר את המלחמה גם אל מעבר לגבולות הפסקת האש. נחושה החלטתה של ישראל להכשיל את תורת הטרור הערבית המשודעת ולהכות בה באשר היא עם.

הדרך לשלום עם הערבים: הצהרת כוונות כללית

ישראל מצהירה כי אין היא שואפת להתפשטות על חשבון הערבים. ישיבתה על ישראל בשטחים היא תוצאה של מלחמה שנכפתה עליה ביוני 1967 ומן האיום הערבי להשמיד את מדינת ישראל, איום המשך עד עצם היום הזה. [illegible]

של מדינת ישראל ורבון רוב היהודי בארצו אינם מתבססים תוספת שטחים. עבור הגשמת אמת שהוא תקותה הגדולה הספת, תהיה ישראל מוכנה למחיר כבד, לוותר על מימוש בזכויותיה ההיסטוריות על כל ישראל ולהחזיר שטחים בשלום אשר כזה.

שלום מלא פירושו [illegible] תווה שלום כולל ערבויות [illegible] דיות ושלבי ביצוע, כינון יחסים דיפלומטיים ופיתוח יחסי מסחר, תיירות ותרבות.

ממשלת ישראל מייחסת חשיבות מרובה להצהרת כוונות זו שתכליתה להבהיר פעם נוספת לעם [illegible] הנוער היהודי, לערבים ולעולם כולו את שאיפתה של ישראל בשלום.

ישראל מאמינה כי הצהרה כזו יכולה לשמש פתח לתהליך, ולו יהיה ממושך, של התפייסות ושלום בין מדינות ערב לבין ישראל.

הצהרה מול הערבים הפלסטינאים וירדן

ארץ ישראל היא מולדתו של העם היהודי. האמונה בזכותו ההיסטורית של עם ישראל על ארץ ישראל היא יסוד בל-ימוט בתנועה הציונית. ארץ ישראל זו, [illegible] שנים-עשר השבטים, משתרעת שני עברי הירדן, בין הים והמדבר, בין הרי הלבנון וים סוף. אין לעם היהודי ארץ מולדת אחרת. אך ארץ ישראל נתקלה העם היהודי השב למולדתו בבני עם אחר שטוענים לזכות הגדרה עצמית אומית בארץ שבה הם יושבים.

ישראל מכריזה כי בין ים למדבר בגבולות שנים-עשר השבטים יש מקום לשתי מדינות ריבוניות ועצמאיות, ישראל ומדינה ערבית פלסטינאית-ירדנית.

המשך ועתיד קוממיות [illegible] בארצם אינם צריכים להתגשם הכרח על חשבון הערבים [illegible] נאים או מתוך אי-התחשבות בשאיפותיהם הלאומיות. על כן מוכנה ישראל להכיר, עם השלום, בזכות ההגדרה העצמית של הערבים הפלסטינאים במדינה אשר את שמה וצורת משטרה יקבעו הם עצמם, בתנאי שזכות זו אינה באה על חשבון קיומה ושלומה של ישראל.

במסגרת שלום כלא תהיה מוכנה ישראל להחזיר לשלטון [illegible] של מדינה זו את רוב שטחי הגדה המערבית וחלק ניכר מרצועת עזה כדי שיחד עם שטחי עבר הירדן יוכלו להרכיב את המדינה הזאת.

החזרת שטחים אלה תהיה כרוכה לא רק בשיבוש ובהסכם זה שלום מלא, אלא גם [illegible] של השטחים שיוחזרו. מעבר צבאות ערביים מעבר הירדן, בהפרדה בין רצועה ובין [illegible] ובפיקוח ישראל [illegible] קבלת תנאי זה על ידי [illegible]

(המשך בעמ' 18)

המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים
המכללה

נמשכת ההרשמה

למכללה למינהל
לשנת הלימודים תשל"ד

לימודי ערב אקדמיים*
בחוגים:
מינהל ציבורי 7 סמסטרים
מינהל עסקים 7 סמסטרים
ראיית חשבון 8 סמסטרים

שיטות ההוראה מותאמות לאנשים הלומדים לאחר שעות העבודה.
שיטת נקודות-הזכות, הנהוגה במכללה, מאפשרת לתלמיד לקצר את משך הלימודים, בהתאם ליכולתו האישית.
מכינות במתמטיקה, באנגלית ובהנהלת חשבונות מתקיימות בחודשי הקיץ.

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:
ירושלים — בית הפקיד, רח' מסריק 10, טל. 66380.
תל-אביב — המכללה למינהל, רח' אלנבי 113, טל. 624462.
חיפה — בית הפקיד, רח' מאיר 44—46, טל. 524103.
באר-שבע — בית הפקיד, רח' השלום 18, טל. 3706.
* בירושלים — יום אחד בשבוע — לימודי בוקר.

שרותים לחופי הרחצה

[illegible]

[illegible] בין השעות 7.00—9.00 בבוקר כדי 10 דקות.
בין השעות 13.30—15.15 אחה"צ, כדי 15 דקות.

[illegible]:
בין השעות 12.15 — 10.15 ו־18.00 — 16.00 (בהתאם לצורך).
[illegible]
ובשעות אחה"צ כדלקמן: 12.15 — 15.10 כדי 10 ד'.
האוטובוס האחרון: — בשעה 17.00.

[illegible]: שלושה אוטובוסים בשעות 8.15, 8.45 ו־15.00 (להלן [illegible]). בחזרה 11.00, 11.30 ו־18.00. האוטובוס האחרון ביום ו' — בשעה 17.00.

הברירה היא:

בין משטר סוציאליסטי-ביורוקרטי,
הנושא עמו, מעצם טיבו, דלות,
בזבוז, ותלות, על פי דרכו של המערך

ובין חברה חפשית עם צדק חברתי
שראשיתו ויסודו ביטול העוני
והבטחת רמת חיים הוגנת לכל.

ואלה העובדות והמספרים על המצוקה תחת שלטון המערך,
בעיקר בקרב הדור הצעיר:

190,000	ילדים חיים בצפיפות של 3 נפשות לחדר.
57,000	ילדים — 4 נפשות לחדר.
כ־200,000	ילדים גדלים במצוקה כלכלית.
50%	מכלל הילדים הם מתחת לרמת בריאות ראויה.

תופעות חברתיות בלתי נסבלות אלה קיימות שנות דור תחת שלטון המערך: משטר של בזבזנות, תלות ודלות.

עובדי ישראל! הסיקו את המסקנה

תנו סיכוי לשינוי
למענכם —
העלו את גח"ל

גח"ל
גוש חרות-ליברלים
בהסתדרות

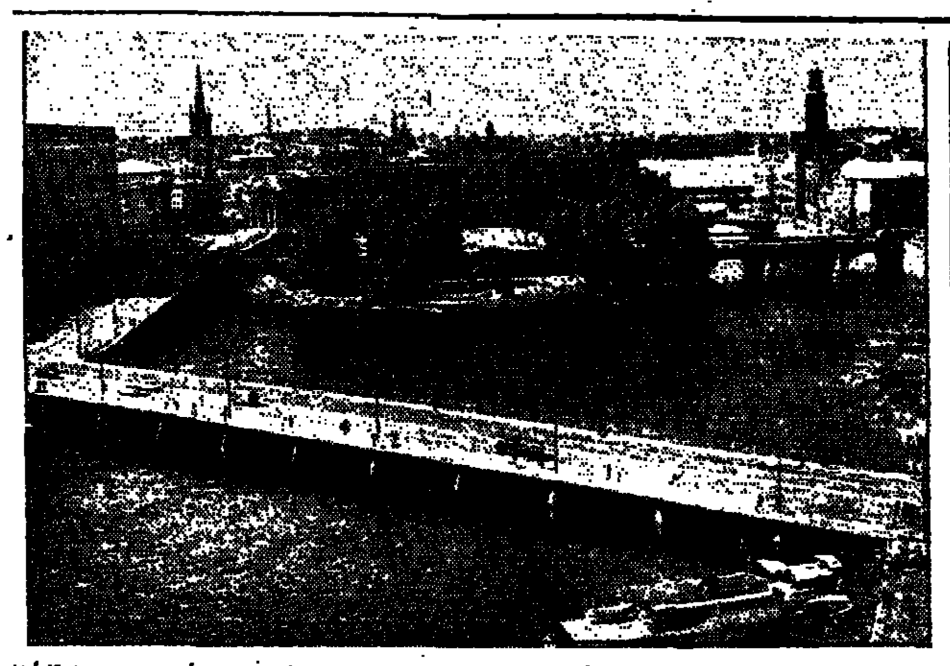

בניין הריקסדאג הישן בשטוקהולם, במקום שנמזגים מימי הים הבאלטי עם ימת מלרן

קיץ שוודי

עננים בשמי פגרה

מאת מרדכי ברקאי

שטוקהולם, יוני

ישראלי, אם יגיע לכאן בתמוז זה, יופתע — עוד בטרם קלט רשמיו הראשונים — במזג האויר. השמים הכחולים, השמש הזורחת, הראות הצלולה לעשרים ושבע המעלות שהותיר מאחוריו בלוד, עשויות לקדם פניו גם בנמל התעופה ארלנדה. ורק כשיתארכו שעות אחר הצהריים ולא יהיו בין ערביים ותהיה השעה שבע ותשע וייסגרו החנויות ותפחת התנועה ותצנח הטמפרטורה בעשר מעלות לפחות ועדיין ינהרו קרני השמש על קירותיהם הצבעוניים של בתי העיר העתיקה ועדיין יתמקשו במימי ימת מלארן ובתעלות המחולות מתחת לגשרים — רק אז יחוש כי נקלע למרחב גיאוגרפי ואקלימי אחר ונלכד בקסם הלילות הלבנים של הקיץ הצפוני.

הלילה מכס מסתיים בטרם ירד. האופק הצפוני נותר חיוור ומואר אף בחצות, ובשעה אחת, כאשר קמים הזוגות המאוחרים מספסלי הפארק בקולי אגם ברונסוויקן וצולים בשביל המוצק על פני פסלו של סטרינדברג, כבר ניתן לקרוא את האותיות הקטנות בחדשות. ההוצאה השלישית של „אקספרסן".

„זה חמש שנים לא היה לנו יוני חם כזה", אומר לי נהג המונית סוון מאגנוסון בתחנתו שעל רציף פינלנד. אבל אין זו הבחנה אישית, גם חבר פרלמנט מאופסאלה, גם שומר־מקף צנקיאדם וגם המלצר הראשי בפונדק „חמשת הכתרים הקטנים" יאשרו זאת.

*

הפסקת בתי הספר מתחילה כאן בחמישה ביוני ומורגשת היטב בבנינים הציבוריים. ליד קיוסקי הגלידה ועל כרי הדשא והאי־סופיים של דיורגארדן. כעננים הסירות בשרות פינותיהן של שטוקהולם הרבים פעילות (כל שוודי עשירי הוא בעליה של סירה כזאת או אחרת). תאמין שהתיירים וההצעירים צודים יותר בארכיפלאגו, במרחק חצי שעת שיט בלב שטוקהולם, מלאים נופשים בשתופים. ולא רק בטרפי השבוע; כנהוג, מתמלאים בתי־הקיץ באיים הרחוקים יותר, בהמשך ימת מלארן. תיירים אמריקאיים מבלים „אמאראנגסן" ו„טרהוד", יפאנים בקבוצות מבוססות מסעות, גרמנים הבאים משפחות משפחות ובני נוער מעברי גבי ולקן, אך אינטורדים בטרנשפרג

ובגיבס נהרים אל סירות הסיור המפליגות מן הסטרנאד — שדרה יפה ואמידה בנוסח בולווארד צרפתי — למסע שיט מודרך של שעתיים בין ארבעה־עשר איי הבירה. פנסיונרים קשישים, חיילים בחופשה ומבקרים מן הפרובינציה מפליגים בפעם המי־יודע־כמה אל סקאנסן, השמורה הכפרית היחידה במינה על אי גבעי בסבורה של העיר, משוטטים שעות בין בתי העץ, הצדות החווה, פינות החי ומפחות הזכוכית האותנטית. ומשתתפים. מתקבצים הם ברחבה שבראש הגבעה, לחזות במופע מחולות העם.

חם ביוני בשטוקהולם. רק בנייני השרד המודישים בסיטי (ואלה מעטים, יחסית) מפעילים מזגנים. שטוקהולם העתיקה אינה ערוכה לקיץ כזה — לא בתי המגורים, לא האוטובוסים, לא קרונות הרכבת. אבל השוודים מקדמים את החום במאור פנים — ואפילו השמרנים שבהם, המהססים להסיר מקטורניהם להתיר עניבותיהם ומתעטפים בלכתם ברחוב. „אם תמצא אותנו פתוחים, נוטים לשיחה, חייכנים ורעליזים, נצל את ההזדמנות", מציעה בריגיטה אוהלן, דיילת שנונה בלשכת התיירות. „אחרי ספטמבר לא תכיר אותנו. שוב נתכפתר ונשתתק ונתקדר לקראת עונת החורף".

*

בשישה ביוני הונפו הדגלים הכחולים הצהובים על בנייני הממשלה הציבור ומשני צדי גשר סטרום. הפרלמנט הישן הואר זרקורים לשעות הקצרות של הלילה והדמדומים, וחילופי המשמרות בשערי ארמון המלוכה חרגו משיגרתם. השוודים ציינו את חגם הלאומי (ללא ביטול עבודה; „כבר לות הכל", מעיר באוזני קצין צבא בכיר באירוניה דקה מדקה. „אין זה אחד במאי"). ביום זה, לפני 164 שנה, התכנסו נציגי ארבעת המעמדות על החוקה: שעודנה בתוקף עד עצם היום הזה („החוקה הוותיקה ביותר באירופה"). המלך גוסטף ה־4 אדולף הודח. או המרשל הצרפתי דאן ברנאדוט ירש את מקומו ובהנהגתו עלתה שוודיה על דרך חדשה: פרישה בהדרגה מן המלחמות, ויתרה על כיבושיה ואימצה את הנייטראליות כעקרון־על ביחסי החוץ שלה. במרוצת השנים הונהג ליבראליזם חברתי וכלכלי, התפתח המשטר הפרלמנטארי, הוחל פיתוח אוצרות הטבע ובעקבותיו בא תיעוש נבון. על רקע זה התגבש כוחה

של הסוציאל־דמוקראטיה, אשר הנהגתה הרצופה בארבעים השנים האחרונות הפכה את שוודיה לכמעט של מדינת רווחה משגשגת.

*

אור ל־6 ביוני השנה, ערב יום החוקה, אחר שורה של ישיבות מראתוניות, השלים הריקסדאג את השלב האחרון של הרפורמה החוקתית. יישום החוקה החדשה לא יהיה מיידי, שכן עליה להתאשר על־ידי שני פרלמנטים עוקבים שביניהם בחירות כלליות. בעיקרו של דבר יהיה זה ביסוס קונסטיטוציוני של חוקים ונהלים קיימים מכבר בתחומים חיוניים כמו חירויות הפרט, מבנה המוסד המחוקק וצמצום סמכויות המלך.

הזכוכות על סעיפי הרפורמה החוקתית נעל את מושב הקיץ ואף את תקופת כהונתו של הריקסדאג הנוכחי, אשר יצא לפגרה שלפני הבחירות הכלליות (ב־16 בספטמבר). ומסיבה זו לאו דווקא אישור החוקה, כי אם הדיון על תקציבו של שר־האוצר התקיף גונאר סטראנג (שנת־הכספים מתחילה ב־1 ביולי) הוא שהיה אקורד־הסיום של המושב ושל תקופת־הכהונה. השבועות האחרונים של ריקסדאג זה עמדו לא־בפעם בצל סקרי דעת־הקהל. סקרים אלה העלו את האפשרות שלראשונה מאז 1932 תישמט ההנהגה השלטונית מידי המפלגה הסוציאל־דמוקראטית הגדולה, וקואליציה של שלוש „המפלגות הבורגניות" תכונן את הממשלה הבאה.

את הרוב המוחלט הפרלמנטארי איבדו הסוציאל־דמוקראטים בבחירות של 1970, עת קיבלו רק 163 מתוך 350 המושבים של הריקסדאג, לעומת 170 המושבים של האופוזיציה, המורכבת מצירי מפלגת המרכז (71), הליבראלים (58) והשמרנים (41). בקאדנציה היוצאת קיימו הסוציאל־דמוקראטים את שלטונם בתמיכת הסיעה הקומוניסטית (17 צירים), ללא שותפות בממשלה.

הסקרים, המצביעים על ירידה בכוח הסוציאל־דמוקראטים ועל התחזקות השמרנים ומפלגת המרכז — האמנם מבשרים הם תמורה במערך הפוליטי בשוודיה? או אולי אינם אלא הד חולף לאי־נחת כלכלית במדינה יציבה, מפותחת ומשגשגת זו אשר לה התוצר הלאומי הגלמי לנפש והצריכה הפרטית לנפש הגבוהים ביותר באירופה (והגבוהים ביותר בעולם אחרי ארצות־הברית)?

(מאמר ראשון בסדרה)

זכינו במקום הראשון*

„רסקו" בונה וילות ודירות־רווחה

באשדוד

(רובע ה')

דירות־רווחה:

* 3 חדרים בבתים בני 4 קומות איכות מעולה.

קוטג'ים:

* קוטג'ים טוריים ודו־משפחתיים, בתיכון וביצוע מעולה.

המחירים כוללים כבישים, מדרכות, ביוב וכו'

כדאי לכם לקבל פרטים:

„רסקו" אשדוד, רח' קיבוץ גלויות 24, טל. 25221

„רסקו" תל־אביב, רח' הרסיני 1, טלפון 622222

* לפי סקר דעת־קהל שנערך ע"י המכון למחקר חברתי שימושי.

רסקו RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

יומן מוסקווה 1973

פגישות עם „אוטקזניקים" ויהודים אחרים

ג'סי זל לוריא

...מטען שלנו היה הראשון ש־ ...מהמטוס, ולכן ראינו את ...ער כבני מזל. אך טעינו. ...המכס ערך חיפוש מדוקדק ...ודותינו ואף הפך כל דף ...בידיעות שהיו עמנו, אף על ...שלא ידע לקרוא אנגלית. ...התרים אצלנו את גליון ...י" שהוקדש כולו לישראל, ...בניצוק ש„לייף" ו„לוק" הם ...דים"! מכיון שאינני יודע ...כעשר מלים בשפה הרוסית, ...יכולתי להבהיר לו ש„לייף" ...יותר מ„אסור", הוא כבר ...לרדת מולנו.

...אחר עדיפות בשברשונים, הוא ...לבדוק את ספרי. אף ספר ...ה הכתובים באנגלית לא ענין ...והחזירם לי. כן החזיר לי ...הספרים „הג. ירושלים" (בי־ ...ית — „א. בירושלים"), „הד־ ...וליס" של מאיר לוין, „ה־ ...י" מאת ביימס מיטשנר ועוד ...ספרים שהבאתי עמי, כדי ...ם במתנה ליהודים ברוסיה. ...את אחד הספרים על השי־ ...הרוסית, אותו לקחתי עמי ...להבאתי האישית, מצא לב־ ...להחרים, מבלי לומר מדוע. ...זה ספר חדש שהוצא בהו־ ...„דאבלדיי" המוקדש לחומ־ ...משוררים מלנינגראד ובו כ־ ...ים השירים ברוסית ולצידם ...גום האנגלי. האיש סרח לי ...בשיר מאת המשורר הסובי־ ...ויקטור סוסנארה, ואף כי ...חבר נמנה עם החברים הנכ־ ...של אגודת הסופרים הסוב־ ...ים ומוכר היטב ברוסיה, בכל ...„לא מצא חן" בעיני פקיד ...ספר השירים שלו הוחרם, ...כדי מלמול דברי בוז על ...ודים. לא הבנתי את דב־ ...אך הבנתי היטב את כוונת ...והמהאה.

...אלתי ברוסית רצוצה האם ...מחבב שירה ואף ביקשתי ...וא אחד ממדריכי התיירים של ...ת „אינטוריסט". המדריכה ש־ ...זנה אלי הצטדקה שאינה שול־ ...בשפה האנגלית במידה מס־ ...וכל אשר יכלה „לסדר" ...י היה להבטיח לי שספרי ...רו לי בצאתי ממוסקווה.

...אחר מכן פגשתי צעיר מנוס־ ...המטוס שלנו והוא סיפר לי ...תוך בתוך שעתיים תמימות ...יקת תפציו במכס. אולם כי ...לבסוף הגיע תורו, היו כבר ...המכס עייפים והם העבי־ ...מבלי לפתוח את מזוודותיו. ...שלמדתי: בנמל האוויר ...מוסקווה מוטב שלא למהר ...ראש התור ומוטב לך להס־ ...ספרי שירה רוסית בכיסים ...המעיל העליון.

...מוסקווה, יום ד'

...מוסקווה היא עיר נהדרת ועם ...גם מלאת סתירות. רחוב־ ...נקיים ורחבים, אך בתי ה־ ...שימוש הציבוריים מזוהמים. תוך ...הרכבת התחתית דומות ל־ ...תנות הבנויים שיש, אך ה־ ...זה הטובה ביותר בעיר צרות ...ודיה, החדרים קטנטנים ומד־ ...הדיירים מתחלקים במטבח ...ותף וכו בחדר הרחצה. ששת ...ים איש, וביניהם אשתי ואני, ...אנו את „ארמון הקונגרסים"

שבתוך הקרמלין במשך ארבע שעות רצופות בליל אמש ומהאו־ כפיים ללהקת הבאלט האוקראי־ נית שביצעה את הבלט „אגם הברבורים". הריקוד היה נהדר, אלא שה„הפי אנד" היה ממש בלייאנקי: הברבורה אינה מתה כאן על הבמה, אלא מוסיפה לחי־ ות באושר עד סוף ימיה עם

נסיך חלומותיה. אבל שוב בא בנפשכם: 6000 איש מכבים לס־ רוח ולבוא, כדי לחזות בריקוד קלאסי ישן נושן!

מדי בוקר וערב מתיצבים ה־ אנשים בתור לקנות עתון. אך 99% מקוראי העתונים לא קראו דבר על פרשת ווטרגייט. האוזן האחד היודע על הפרשה שמע עליה מתוך האזנה לשידורים מן החוץ, כאשר, בתמול מזלם, זה שידורים לא הופרעו במכוון.

מוסקווה, שבת

מזה 55 שנה, כלומר מאז מה־ פיכת אוקטובר, היתה אסורה כל התארגנות יהודית ואסיפות. אך מה עושים היהודים בשנת 1973?

הם נפגשים לפני בית הכנסת המוסקוואי שברחוב ארכיפובה ב־ ימי שבת אחר הצהריים.

תפילת השבת נסתיימה לפני שעה 1 בצהריים וכמה מאות יהו־ דים בגיל העמידה וקשישים קיפלו את טליתותיהם ויצאו לרחוב בשמלחה אותם גם קומץ נשים. אך הם לא פנו לבתיהם, ש־

כן זוהי בדיוק שעת המיפגש של החברתי של יהודי מוס־ קווה. הם שוחחו ביניהם באידיש וברוסית. עד מהרה הצטרפו אלי־ הם מספר דומה של יהודים צעי־ רים, אשר לא השתתפו בתפילת השבת. עד מהרה נתמלא הרחוב כולו ממדרכה אחת עד לזו ש־ בצידו השני של הרחוב. וכאשר נדמה מכונית או משאית, היה עליה לפלס דרכה בקושי בין המון האדם המצטופף. בימי חג הפסח ניסתה המיליציה „לשמור" את המנהג היהודי הזה בעקיפין. וזאת בהפניית התנועה מהרחוב הראשי הסמוך דרך רחוב בית־ הכנסת הצר יותר. ייתכן שהנהגים התלוננו על קשיי התנועה ברחוב

זה, הוראה שהשלטונות שוב לא ביסו להפנות לכאן את תנועת כלי הרכב בימי חג.

אותי ואשתי הקיפו מעגלי יהו־ דים שהציפונו בשאלות — באידיש משובשת ובאנגלית רצוצה — כ־ גון „מה מידת כוחה של מדינת ישראל?". „התוסיף ישראל להח־ זיק בסואץ?". אני מצידי שאלתי

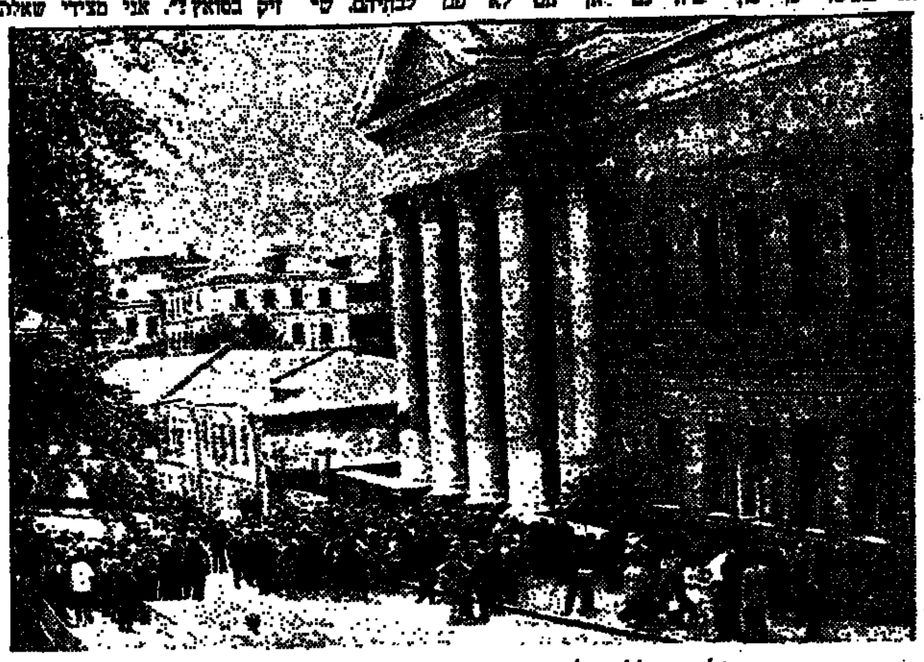

קהל מתפללים ליד בית־הכנסת במוסקווה — יוני 1973

כל הגילים מיוצגים בקהל הבאים לתפילה

אם הם ביקשו היתר יציאה לישראל. כתשובתם נודע לי שאיש מהם לא פנה אל השלטונות בענין העליה. המקיפים אותי היו סתם צעירים יהודים ממוסקווה. אף על פי שהחוק אוסר על ארגונים יהודיים. בכל זאת הצביעו המשוחחים עמי על אחד מביניהם כעל „מנהיג קבוצה". כאשר נפגשתי לאחר מכן עם קבוצת דוברי עברית, שאלתי אם קיים ארגון נוער יהודי. אך הם לא ידעו עליו, או כך לפחות אמרו לי. ברם נדמה שמי שסיפר לי על ארגון הנוער היהודי בוודאי הגזים. ברם, עצם בואם של היהודים לבית הכנסת, או לפני בית הכנסת, בימי שבת אחר הצהרים, הכרוך בסיכון מסויים, מעיד שהם מחפשים כאן דרך להזדהות עם כלל ישראל, עם יהדות העולם. זהו הצעד הקטן הראשון בדרך אל הצעד המסוכן והמכריע של בקשת היתר יציאה לישראל, שפירושו המעשי הוא בדרך כלל פיטורים מיידיים מהעבודה וגירוש מבית־הספר.

מצאתי זוג צעיר, שניהם בני 20, המתגוררים עדיין אצל הוריהם. לפני כמה חדשים פנה הזוג וביקש היתר יציאה. לזוג ניתנה הסכמת הוריהם לעזוב. אך בכל זאת לא קיבל כל תשובה ממשרד האשרות. הצעירה נתונה במצוקה בגלל פיטוריה מהעבודה ובשל סירוב השלטונות להניח לה להתגורר במוסקווה. בני הזוג הצעיר לא הכירו איש מבאי בית־הכנסת. מימיהם לא למדו עברית ובאו לבית הכנסת רק בכדי להימצא בין יהודים.

ואז גיליתי, ואולי נתגליתי, על ידי צעיר יפה תואר בעל שיער ארוך ומסודר בקפידה, אשר דיבר עברית צברית רהוטה. הצעיר הזדהה בפני כאביגדור לוויטה, בנו של אזרח ישראלי העובד בחיפה בחברת צים ושאמו רוסיה. בהיות הצעיר בן 16 נתגרשו הוריו והצעיר חזר לרוסיה עם אמו הלא־יהודיה. לימים מתה אמו והצעיר נשא אשה רוסיה, אך התגרש ממנה. עתה יש לו שני ילדים שכלכלתם עליו, ולכן אין הוא יכול לעלות לישראל ולהצטרף אל אביו, גם אם ירצה בכך. גם לא ברור אם הוא אמנם רוצה בכך וכיצד יתקבל בישראל. לאחר מלחמת ששת הימים פתח אותו צעיר, יחד עם שלושה צעירים יהודים אחרים ממוסקווה, הדוברים עברית, במסע תעמולה אנטי־ישראלי בשידורי מוסקווה בעברית שנמשכו כמחצית השנה. עתה גילה לי הצעיר שהוא אוסף חתימות על עצומת תודה לסינאטור ג'קסון. האחרים אמרו לי שכל מה שהצעיר יצליח להחתים על העצומה יימסר מיד למשטרה החשאית, הק.ג.ב.

בשעה שתיים וחצי אחר הצהרים היינו אני ואשתי עייפים עד מוות. היו בידינו מספר כתובות בישראל מהן ביקשו יהודים מוסקוואים הזמנה לבוא לישראל. הקשבנו לסיפורים רבים על אחים אבודים, אחיות, דודים וקרובים אחרים החיים בארצות־הברית. במשך השנים הארוכות של שלטון סטאלין פחדו יהודי ברה"מ להתכתב עם קרובי משפחתם באמריקה, ולרבים אבד הקשר עמם. אין להם הכתובת, ואפילו לא שמותיהם של בני הקרובים.

סוף־סוף עלה בידינו לבוא במגע עם מדען יהודי הדובר עברית, אשר אליו טילפנו יום קודם לכן. האיש הזמין אותנו לדירה סמוכה, כדי שנוכל להיפגש מוצרוצות ולהירגע מרוב התרגשותנו. הדירה נראתה מרווחת למדי לפי קנה המידה המוסקואי, אולי משום שהיא ריקה מכל רהוט: בסך־הכל נמצאים בה מזרון על הרצפה בחדר השינה, שולחן־כתיבה וכמה כסאות בחדר האורחים, וכן ערימות ספרים הקשורים בצרורות. המשפחה „ארוזה" לנסיעה...

הדירה שייכת לקיריל חנקין, שגדל וקיבל השכלתו בצרפת ואף לחם ב„בריגאדה הבין־לאומית" במלחמת האזרחים בספרד. האיש התקיים כאן על עבודתו כמתרגם גם מצרפתית. הוא ואשתו פנו בבקשה להיתר יציאה ואף קיבלו אותו. בדצמבר 1972 רכשו את כרטיסי הנסיעה ומכרו כמעט את כל רהיטיהם. הכרטיסים נשאו תאריך ה־4 לדצמבר, אך יומיים לפני

כן בוטלו ביחד עם היתר היציאה וללא כל הסבר. לבני הזוג נאמר שעליהם לקבל בחזרה את האזרחות הסובייטית, אך הם סירבו. הם כבר שילמו 500 רובלים כל אחד תמורת הזכות לוותר על אזרחותם הסובייטית. עתה הם אזרחים ישראליים, כך הם אומרים, אך השלטונות הסובייטיים אינם מכירים בכך. ולכן מוסיפים בני הזוג לחיות „באוויר" בדירה ריקה מרהיטים, ללא עבודה, אך בתקווה שבסופו של דבר ישיגו את מבוקשם.

בדירה מצאנו מספר פעילים יהודים, שכולם קיבלו תשובה שלילית לבקשותיהם החוזרות ונשנות להיתר יציאה. אחד מהם, ולאדימיר סלאפאק, הוא „בעל השיא" במספר הבקשות שהגיש והסירובים שקיבל.

„אנו הננו „אוטקאזניקי". כלומר „אלה שסירבו להם", כך הציגו את עצמם לפני. „לפני שנים היתה המלה „ספוטניק" המלה הרוסית שנתפרסמה בעולם המערבי. דאגו שהעולם החופשי ילמד גם את הביטוי „אוטקאזניק" כפי שלמד על ה„ספוטניק", כדי שנוכל לצאת מכאן ולהתחיל לחיות חיים של עצמי".

מה שמציין את „המסורבים" הללו זוהי נכונותם לעזור לאלה מביניהם שמצבם המר ביותר, אף שלכל אחד מהם צרות בשלו. אחד מהם הביא עמו זוג קשישים שבאו למוסקווה רק זה עתה מהעיר ויניצה שבאוקראינה, על מנת לבקש את שחרור בנם יצחק, שנדון ל־10 שנות מאסר באשמה „מסובכת" המיוחסת לו איסוף מידע סודי כדי להעבירו לישראל. כ„חומר הראיה" נמצא קיטע מכתב בו הזמין הצעיר לבוא אל קיבוץ כלשהו בישראל. עתה עמד להתברר משפטו בבית הדין הצבאי העליון. ההורים בני השבעים הם אנשים שקטים ואחוזים פחד מפני השלטון. הם לא הירשו לי לצלמם. את דבריהם הקלטתי ברשמקול. אך כאשר כילו דבריהם, הפצירו בי כי אמחק את דבריהם מהסרט ובלית ברירה עשיתי את מבוקשם.

במוצאי שבת

בדירה אי שם במוסקווה, כדי מוצאי שבת מתכנסים בה כמה צעירים תריסר מורים לעברית, על מנת ללטש את העברית שבפיהם. הם שרים שירים עבריים; גם

סודקים לבם. כל המורים האלה הם אנשי מדע — פיסיקאים ומתימטיקאים — כולם פוטרו מעבודתם, כאשר ביקשו היתרי יציאה לישראל והם מקדישים את כל זמנם להקניית העברית לאחרים. עתה יש להם קרוב ל־400 תלמידים. לדבריהם, היה „אבא החינוך העברי" במוסקווה אחד בשם משה פולחן, והוא נמצא עתה בישראל (?). כשפולחן היה עתה בחיפה, תלמידיהם לשעבר נעשו עתה מורים לעברית וזהו כאן המחזור השלישי והרביעי של המורים לעברית. הם מדברים עברית כהלכה, ללא תערובת מלים זרות.

אנו מדברים על גבולות העתיד של מדינת ישראל. הארץ קדושה היא, אומרים הם, וזה מה שחשוב. היכן יהיה הגבול המדוייק, זה לא כל כך חשוב.

„האם אתה מאמין באלהים?". אני שואל אחד מהם. אף אחד מהם לא קיבל חינוך דתי. איש מהם אינו שומר מצוות. אך כולם בעלי הכרה לאומית יהודית. אך בויכוחיהם במוצאי שבת הם באו למסקנה שאין עתיד ללאומיות היהודית ללא הדת היהודית. איזו צורה עתידה לקבל דתם היהודית, זאת הם משאירים להכרעת העתיד, לאחר שיגיעו לישראל. כדאי לציין שהממוצע בין אנשי הקבוצה היה בן 33 ורובם היו עדיין בגיל העשרים וכמה.

יום ראשון

היום ביקרנו אצל מורה אחר לעברית. הביקור לא היה מוצלח

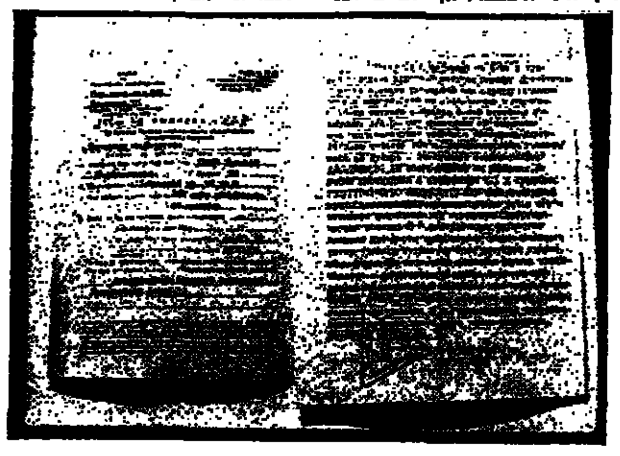

תעודה רפואית על מצב בריאותו של יבגני לוויץ' ששולח לסיביר

ביותר. אך מבחינה אחרת היה באלף. זו היתה מה שקוראים כאן בשם „ישיבה", המסונפת לבית־הכנסת. „הישיבה" היא מוסד בחסות השלטונות, מעין „כפר פוטיומקין", כפי שקוראים לה ידידי המוסקוואים. ובה לומדים התלמידים מספר תפילות וכמה משפטים בעברית, אך מה שהתלמידים לומדים כאן בעיקר זוהי השפה העברית. „ראש הישיבה" הוא לוי יצחק גורדביץ', זקן בן 77, אשר עזב „ישיבה" לפני 60 שנה, כדי לעבוד כמהנדס. יש לו 18 תלמידים, מהם 7 קשישים שבאו ללמוד בשעות הבוקר ועוד 11 „צעירים", בגילים כ־18 עד 40. הערבים בשעות בוקר ולומדים אחרי הצהרים. הם עובדים בחצי משרה ומוצאית היום לומדים ומקבלים מילגות מהממשלה. המבקשים להתקבל ל„ישיבה" רבים יותר ממספר המקומות בה, אומר לי ראש הישיבה. מתוך 11 התלמידים „הצעירים" מצאתי כאן הבוקר שנה בלבד. אחד מהם הוא מהנדס בן 30 מבירובידג'אן. תלמיד אחר הוא עורך־דין בן 40, שאיבד שתי ידיו בתאונה. הצעיר ביותר הוא בחור בן 20 המגדל זקן. שאלתי אותו מה הביאו לכאן. הוא השיב שרצונו להיות יהודי וללמוד הכל על היהדות. הוא וכן מורו בטוחים שהממשלה תשלח אותו ועוד אחד התלמידים לאונגריה. שם יוכלו להכשיר את עצמם לכהונות רבנים בישיבה שם.

על אף העובדה שזהו מוסד בחסות הממשלה, מסרבים השלטונות לתת לבהנהלת המוסד, גורדביץ', את הספרים שלהם זקוקה הישיבה. יש לו בסך הכל עותק אחד של כרך ב' של הספר „אלף מלים" וכן מילון עברי־רוסי. לאחרונה הגיע משלוח ספרים עבריים בקופה, אך לא הותר לגורדביץ' לקבלם.

ביקשתי מגורדביץ' כי ירשה לי לצלמו. הוא התייצב בראש בית־הכנסת, כשל ספר בידו והכריז בקול: „אני מאמין באלהי" בשפה העברית. האיש ידע לדקלם בעל־פה אחד מבחירי טשרניחובסקי. בשל ספר אחד של אחד מתלמידיו, ספר שהכיל שירי ביאליק לטשרניחובסקי, אותם למד גורדביץ' בעל פה בהיותו נער. הספר נזכרנו ובלבו באוצר במשך 60 שנה. עתה הוא מציד את ידיעותיו לצעירים יהודים המתחילים ללמוד עברית ויהדות בבנין ליד בית הכנסת המוסקואי.

יום ראשון בערב

ארוחת ערב באחוזה (אחרי שחזינו בהפגנה באלם של „הסיירת הגיבור"), במעונו של המלומד חבר האקדמיה למדעים, פרופסור בנימין לוויץ', ואשתו טאניה. בני הזוג בקרפים לגמרים בתודה לשלום בנם יבגיני, שנתפס שבוע לפני כן בדיוק ביום הולדתו ה־25 ונשלח לכהונה בסיביר לבקום „הרחוק יותר בצפון מאשר הנקודה הצפונית ביותר באלאסקה". יבגיני בגיל מבינועטי קיבה ולאחר רגנה גילו אצלו התקפים גרודה. יבגיני היה בדרכו יחד עם אשתו לבית החולים לצורך בדיקות, כאשר שני שוטרים במדים ואחד בבגדים אזרחיים תפסוהו ברחוב וגררוהו להוך בסבית. „בידי תעודה רפואית על מצב בריאותו", אומר לי אביו. „בני זקוק לטיפול רפואי", זעקה אמו. הצעיר אינו מסוגל לכל שירות צבאי וההצהרה הרפואית שבידי אביו, בצירוף התרגום לאנגלית, מראה על בנם כמתגבל כשורה בחולות חמורות התובעות אישפוז וטיפול דחוף. עתה נמצא בנם במקום המרוחק מאות מילין מצפון לחוג הארקטי ושבה בבילל הוא „מגן על המולדת הסובייטית", הוריו בזאקות. הם בטוחים שחיי בנם נתונים בסכנה חמורה, אך השלטונות גמרו אומר להעניש את ההורים, הפרופסור לוויץ' ואשתו, באמצעות בנם יבגיני.

(המשך יבוא — בשבוע הבא)

פרופ' בנימין לוויץ'

אשתו של יבגני לוויץ'

המודיעין לאינפורמציה
הקופה לכרטיסים
הנהג לנהיגה
ולהסעות הנוסעים
אגד

לחיים!

„כביר" תעשיות בירה בע"מ מודיעה בשמחה לקהל הצרכנים כי שווק הבירה נמשך כסדרו, והאספקה היא מידית לכל כמות של סוגי הבירה:

מכבי
גולדסטאר
נשר
אביר
נשר מאלט
אביר מאלט

„כביר"
תעשיות בירה בע"מ
מח' שווק ואספקה טל. 03-262718

מורה נבוכים התועה בדרכי החיים

מאת יהודה גוטהלף

האם יש להגן את הדור הצעיר ולהשפיע על דרכו, או שיש לותר כלכתחילה על כל נסיון לעצב את דמותם של דורות?

לדעתו של הסופר והמחנך ס. יזהר אין טעם ותכלית למאמצים אלה: „מה שהיה טוב בדורות קודמים, כאשר הוכר רק מעמדות במומים, קשה לקיים לכל, כפי שעושים בימינו. כאשר הכל הולכים לבית הספר... שמתנים אותו מה שיש לו לאדם. בא לו בתור ירושה. כלומר הוא נולד כמעט גמור... האמונה שאפשר לעצב בני אדם על ידי חינוך, אין לה על מה להתבסס... אני שולל את התפיסה לחנך ל... מדברים על חינוך לערכים, אבל זוהי אשליה..."

לדידי, הנחותיו של ס. יזהר מוטעות, ומסקנותיו פזיזות ובי־ביות.

★

„דו־ראשה" נעשה בן־אדם בזכות החינוך והתרבות: למולו, אין הוא בוקע על במת החיים בדד, אלא בתוך חברת אנשים (המשפחה, השבט, הלאום). כושרו של אדם להלחמת קיום פחות משל בעלי חיים אחרים, ועל כן תקופת הכשרתו (חינוכו) ממושכת ומגיעה לכדי רבע או שליש מחייו.

התפתחותו של האדם מותנית במורשתו הגנטית ובהשפעת הסביבה (nature and nurture). האסכולה הנודעת הפריזה בחשיבות שייחסה להשפעת הגנים על ההבדלים הלאומיים. המדענים הוכיחו, כי בני עדות ולאומים שונים, השרויים בתנאים היסטוריים־חברתיים שווים, אינם נבדלים כמעט בכושרם האינטלקטואלי. על כן מופרכת גם הסברה, כי 80 אחוז ממה שיש לאדם בא לו בתורשה". התפקיד מכריע נודע לשתכבר (סוציאליזציה) האדם, שילובו בחברה, ובתפקידים, שהוא כשילה עליו.

מכל מקום, בני־אדם אינם סומכים על כוחות הטבע בלבד, אלא מתערבים בפעולתם, מרסנים ומכוונים אותם. תודות לכך הגענו, למשל, ליבולי חיטה של 300—400 ק"ג לדונם במקום 60—70 ק"ג, שקצר בזמנו הפלח הערבי. ותנובת הפרה החולבת מגיעה ל־6000 ליטר, פי חמישים ויותר מתנובת הפרה שמצאנוה בראשית ההתיישבות. ברי, כי יש כאן צירוף של גזעים (או זנים) וטיפול נאות.

יותר האדם מן הבהמה, כי יש באפשרותו להשפיע לא רק על האבולוציה הביולוגית של בעלי־חיים אחרים, אלא גם על התפתחותו שלו עצמו, שעיקרה — למולו — אבולוציה חברתית־תרבותית. אך זו אינה אוטומטית כל־עיקר, וכשאינה מסתייעת בסביבה חברתית־חינוכית מתאימה, הרי צפויה לסכנה של ירידה לצורות חיים נמוכות יותר.

השינויים הגנאטיים הם איטיים מאד. הארכת שן על סוס באחוז אחד הצריכה מיליון שנה. אולם תוך אלף שנה הפכו פיראטים דאניים צמאי־דם לחקלאים ובעלי מלאכה שוחרי שלום.

יתרונו של האדם הוא השימוש בסמלים (לשון, תורה שבעל פה ובכתב), וכושר הצבירה של הנסיון האישי והחברתי, המנחלים מדור לדור והמאפשרים התחדשות תוך רציפות היסטורית. הדור ההוה מסוגל להרחיק ראות מאבותיו, כשהוא עומד על כתפי הדור הקודם. רציפות זו מונחת ביסוד הקידמה שהיא תלת־ממדית: עבר, הווה ועתיד. התנערות מהישגי העבר, כדי להתחיל הכל מבראשית, מוליכה בדרך כלל לנסיגה, לריאקציה, לג'ונגל.

★

אנו נזקקים לחינוך, כי איננו יכולים לסמוך רק על תורשה גנאטית ועל מוטאציות, שתבואנה באורח ספונטאני (מהביולוגיה למדנו, כי רוב המוטאציות המקריות הן יצורי־נפל שליליים). אפילו אין ביכלתנו לשנות את ה„גאנוטיפ", דיינו בשינוי ה„פאנוטיפ", שבתנאים נאותים הוא מתמיד ואף משתפר והולך.

אין זה נכון, כי „האדם נולד כמעט גמור". ואף יש משום הפרזה בגירסה הפסיכולוגית הטוענה, כי דמותו של האדם נקבעת כליל בחמש השנים הראשונות. אלפרד אדלר, שהיפרה יותר מפסיכולוגים אחרים את המחשבה הפדגוגית אמר: האדם בא לעולם עם שלל אפשרויות; אך לא חשוב מה שהוא מביא אתו לעולם, אלא מה הוא עושה בזה. בגיל, כי האדם מחונן מטבעו בנטייה לנדידות. עקב תכונה זו הוא עשוי להיות ברבות השנים בהג, או גיאוגרף־חוקר או — מוזר על הפתוחים. אורח חייו תלוי בסביבה ובחינוך.

דומה, כי ס. יזהר לא הבחין בין מזג (טאמפרמאנט) ובין אופי. ה מ ז ג של אדם הוא תורשתי, מותנה על ידי תכונות האורגנים שלו; ואילו א ו פ י תלוי במידה רבה בחינוך, המעצב את אורח התנהגותו בין הבריות. הזאב מתנהג כזאב, הכבשה מתנהגת ככבשה. אך אין אנו רואים את האדם כיצור אורגני הנתון רק ליצריו הטבעיים, לצרכיו ותשוקותיו. החינוך נועד לכוון את צרכיו ורגשותיו, לסייע לו לאדם לכבוש יצריו הרעים ולטפח יצריו החיוביים.

אין לסמוך על הילד, כי בדרך „ביטוי עצמי" יגיע לחיים נפשיים תקינים. יש צורך בעימות בין המאוויים האישיים ובין המציאות שבטבע ובחברה. לשם כך דרושה צורת הסביבה החברתית לערכית הציפית הנכון ולטיפוח דפוסי התנהגות, על מנת למנוע התפרצות כוחות „טבעיים" מזה ולדיכוי האישיות מזה. זרם הנהר צעו להשקות גידולי שדה, להניע גלגלי כוח ועוד. בלא אפיקים מתוקנים עלול הנהר ליהפך לבצה ממאירה.

חיי אהבה ומין הם מדרך הטבע, אך החינוך נועד לעדן יצרים ורגשות, לטפח את האחריות לתוצאות. הפעלתנות היא צורך נפשי לילד ולאדם. עלינו לשקוד שלא תהיה זאת פעלתנות סרק, או תאוות הרס, אלא עבודה, יצירה. וכן לגבי החברה. „האדם הוא בעל־חיים חברתי". אף־על־פי־כן מצויים בני־אדם, המגלים משחר נעוריהם נטיה לעמוד מנגד, „להפריע לכשמע", לפגוע בזולת. כלום יש להשלים עם ההתנהגות והתלדלדים של יוצא־דופן, אשר מיעוטם הזעום באורנים־נכוח, ורובם הגדול מועדים לסטיות של עבריינות ופשע? אדרבה. יש לטפח את הרגש החברתי, את תחושת הסולידריות. אפילו האינדיבידואליות של יוצרים קשורה באלפי נימים בחברה. אף ניטשה, שנשא מדברותיו על „האדם העליון", היה זקוק לקהל קוראים. הזיקה לארצה, ובאמצעותה לאנושות, היא מקור השראה. המעיין שממנו שואב האדם את תוכנתו הרוחנית; היא החוליה המקשרת אותו לזרם המתמיד של החיים, מעשירה אותו ואף נותנת לו ליטול חלק בהיסטוריה, החורגת מעבר למעגלו האישי.

★

ס. יזהר הכופר בחינוך ובהנחלת ערכים, מביע להסתפק בהקניית ידע. אך כלום אפשר להפריד ביניהם? הרי זה כאילו אמרנו, שדי לגוף בקאלוריות ואין צורך בויטאמינים; לגדל פרחים ולוותר על הפרי. סמרבה, כי האמנות הטובה איננה „אמנות לשמה". כל היצירה המדעית והספרותית כרוכה, מדעת או שלא מדעת, בערכים. אין החינוך יכול להחמיץ את ההזדמנות ולא להקנות ידע, בשובץ ערכים. האם נלמד, למשל, את התנ"ך רק כפרקי לשון, סגנון, ספרות, או ננסה להחזיר לדור משהו מדביקות הנביאים בערכים, אם בנוסחם הדתי ואם בנוסחם „החילוני"? רבים מאלה, שאימצו להם את השאיפה לצדק מתוך כתבי „הסוציאליזם המדעי", הושפעו קודם לכן מהנביאים, מהבחנתם בין טוב ורע.

אכן, הנאטוראליזם מבקש לשים קץ להבחנה בין חומר לרוח, בין הריאלי לאידיאלי, וניטשה הפליג אל „מעבר לטוב ולרע". אולם בוטה, כי ניצמד למורשת הנביאים והפילוסופים לדורותיהם, שלימדונו לבקר את המציאות הקיימת ולישאת נפשנו לחברה מתוקנת, מעוצבת (בהדרגה, או בקצב מהיר) בהתאם לערכים ולאידיאלים, שרק האדם מסוגל לשוות לנגד עיניו. אם נפריד בין הדחפים הטבעיים ובין עולם של אידיאות, ייהפכו האנשים לפראי־אדם, או לאגואיסטים. אין זאת אומרת, כי הבנים ישמעו תמיד בקול מחנכיהם. אך כבר נאמר, כי החינוך הוא מה שנותר לו לאדם לאחר ששכח את תלמודו: כלומר, דפוסי מחשבה ושיפוט־ערכין. יש שהצעירים זקוקים ל ת י ז ה של מוריהם, בשביל לפתח את ה א נ ט י ת י ז ה שלהם (בטרם יגיעו ל ס י נ ת י ז ה). אבותינו הבדילו בין מי ש ל מ ד וכופר במוסכמות, ובין סתם ב ו ר ועם־הארץ, שאינו ראוי לתואר „אפיקורס".

כבר נצטבר נסיון היסטורי רב בהלכות חינוך חפשי, או חינוך מכוון, ואין להתעלם ממנו. האנגלים הנהיגו את שיטת הצופיות, הקבוצה המחנכת, שיש בה מיזוג האוטונומיה של נצורים והדרכת מבוגרים, שיטה זו לא פגעה כלל בדמוקרטיה ובחופשית והאינדיבידואליסטית של הבריטים. ואילו בגרמניה צמחה תנועת נוער חפשית, שהתחילה בבית־הספר החפשי מיסודו של ויניקאן, עברה ל„ואנדרפוגל", שביקש לתת ביטוי לאינסטינקטים הטבעיים, האירציונליים, התפרק מכל עבותות התרבות, ובנגדודי היערות שלו הגיע — לביבנגל הנאצי. והנו גם אותו בנוער יהודי בגולה, שמתוך כורך כגון זה — עגנו בקאריריזם ובניהיליזם רעיוני, עד שהתאוששו וקיבלו את מרות הציונות הסוציאליסטית והעמידו דורות של חלוצים.

★

עמדתי עד כה על הבחינה העקרונית של חינוך מכוון, לאור מסכת רעיונות־ערכית. אולם קיימת, בנוסף לכך, שאלת המאמונה. מי שאמר „חנוך לנער על פי דרכו" כבר סבר, כי שומה על המחנכים לכוון את השפעתם על חניכם הרך בהתאם לכוחותיו וכשרונותיו המיוחדים לו בגוף וברוח. בנידון זה הוסיפו דעת הפסיכולוגיה והפדגוגיה של הדורות האחרונים, שהשתמשו את האוטונומיה של גילים שונים. את הצורך במתן אפשרות גדולה יותר לביטוי עצמי ומגוון של הנוער, לפעילות ספונטנית. כן למדנו, כי הדיכוי מספח טיפוסים של מרוד־שחורה ופסיכים, ואילו חופש מתוך אחריות מגביר החוות חיים ואופטימיזם. אולם כמתרה ליברלית אין משמעה ויתור על חינוך מכוון. אי־אפשר בלי מורי נבוכים שיראו לדור את הדרך המסורה. הארץ „לא תהו בראה — לשבת יצרה". ניתן לומר, באורח פאראדוקסלי, כי רק מורים יוצאים מן הכלל מסוגלים להנחות את הדור הצעיר בלא חינוך במורש, ורק תלמידים יוצאים מן הכלל עשויים להתקדם בלעדיו (בתנאי שסטייתם האינדיוידואלית תהיה לטובה ולא לרעה). וכוונתי לכלל ולא ליוצאים מן הכלל. כשם שלא נפקיד חולים בידי רופאים שאינם מאמינים ברפואה, כן לא נמסור ילדינו בידי „מחנכים" שאינם מאמינים בחינוך.

ס. יזהר חרד לחופש, לעצמאות, למקוריות, שמא יבולע להם מנכת השפעה והכוונה. אך חופש (ולא הפקרות) מהו? לפי שפינוזה החירות היא תודעת ההכרח הקוסמי; לפי פראנסיס בייקון, אנו בני חורין האדונים לטבע, כל איכות שאנו נשמעים לחוקיו וכו' וכו'.

אכן, האדם לא רק זכאי ל„חופש הבחירה", כלשון ס. יזהר, אלא הוא מצווה לבחור — בין הטוב והרע. הסביבה החברתית־חינוכית צריכה להיות בעזרו. אפילו גאונים אינם יכולים להתקדם בלי השפעה מהחוץ. גיתה, מגדולי היוצרים, אמר: „אלמלא היה בידי לומר מה לקחתי מקודמי הגדולים ומבני דורי, שוב לא היה משתייר הרבה" („שיחות גיתה עם אקרמן", עמ' 67). ובהזדמנות אחרת אמר גיתה: „כל התקופות, בהן שוררת אמונה, ותהי צורתה אשר תהיה, הן מזהירות, מרוממות הנפש, פוריות לבני דורן ולבאים אחריהם. ולהיפך, כל התקופות, בהן גוברת הכפירה, ותהיה צורתה אשר תהיה, הדיוק עלולות להבריק עד ארגיעה בזוהר מדומה, אך אין רישומן ניכר בדורות הבאים. כי אין איש בוחר להגות עצמו בחקר שלב עקר" („ואסט־אוסטליכר דיוואן").

ס. יזהר ממשיך את מלחמתו נגד האידיאולוגיה, שפתח בה בשנות החמשים („כל הדגלים נבפשו...") ואופנה הזאת של „קץ האידיאולוגיה" כבר חלפה במערב, שממנו באה אלינו. היא היתה מלכתחילה נטע זר בתוכנו, כי האידיאלים שלנו לא הכזיבו. בזכות לרציונות של התערבות הסוציאליסטית בעולם. אילולא הציונות והסוציאליזם אנה היינו מגיעים? אפילו אין האבות מגשימים די הצורך רעיונות אלה, כלום אין החינוך זכאי להחדירם בלב הדור, על מנת שיגלה את הגשמתם — כדרך דור חדש — על שלב גבוה יותר?

האידיאולוגיה היא תחליף לאינסטינקט של בעלי חיים. יצר הקיום שלנו איננו מוגבל לחיי הפרט. זכותה של החברה, איפוא, לחנך את בניה לציונות, לסוציאליזם, לסולידריות חברתית. ובנוסף לכך יימצא עוד מרחב־מחיה לביטוי עצמי, חפשי. בנים הסוללים מפרדיסיות חייבים לצאת בצל המשימות החברתיות והלאומיות המוטלות עליהם עד שיתחיל ציבור ים יצנים־חדשים לבאים אחריהם.

ביום שני, שבוע זה, הוכתר הסופר אלי ויזל בתואר־כבוד ד"ר לפילוסופיה באוניברסיטת בר־אילן. את העיטור עונדים פרופ' יאמר ופרופ' א. שאנן.

התכנית לריסון האינפלציה שנגנזה

מאת דוד ליפקין

ההתפתחויות הכלכליות האחרונות, ובמיוחד עליית המחירים המרוצת, לא באו כהפתעה לראשי חברת העובדים. הם חזו את הנולד עוד בחודש ינואר ולמשנה למזכיר חברת העובדים, אהוד שילה, לא נותר השבוע אלא להוציא ממגירתו מסמך הנושא את השם „תבנית לריסון האינפלציה". במסמך זה היתה אזהרה מפני המשך הלחצים האינפלציוניים ואף הוצעה „עיסקת חבילה" בענין שכר, מחירים ומסים.

היוזמה ל„עיסקת החבילה" באה ממזכיר חברת העובדים אשר ידלין, שחשש מהתפתחויות הרסניות במשק במשך 1973 וניסה לשכנע את ראשי המשק לפעול מתוך הסכמה לבלימת האינפלציה ולייצוב המשק בשנת 1973. התקיימה אז פגישה שבה נטלו חלק שר האוצר, פנחס ספיר, שר המסחר והתעשיה חיים בר־לב, ומזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון, אשר החליטו להטיל על צוות כלכלנים לגבש תבנית לריסון האינפלציה.

אולם בצוות הכלכלנים נתגלו חילוקי־דעות לגבי הערכת ההתפתחויות הצפויות. כלכלני הממשלה ובנק ישראל צפו האטה בלחצים האינפלציוניים כתוצאה מפעולות הספיגה והדפלאציוניות שננקטו. לפי הערכתם, עליית המחירים בכל שנת 1973 לא היתה צריכה להיות יותר מ־11—12 אחוז, בדומה לקצב ההתייקרות של 1971 ועל כן שללו רציונות של הקפאת מחירים, הטלת פיקוח על המחירים ועוד. אבל היו כמה כלכלנים שהשמיצו הערכות פסימיות, כי אם לא ייעשה דבר, תגיע עליית המחירים ב־1973 לשיעור של 20 אחוז. חלק מהמרכזים הגיב על הערכה זו בספקנות רבה. אולם במאי כבר הסתבר, שתחזית זו עומדת להתגשם, אם לא יינקטו מיד אמצעים מתאימים לריסון האינפלציה.

הכלכלנים לא יכלו להגיע לכלל הסכמה לגבי הצעדים שיש לנקוט. אולם לאהוד שילה היה ברור, שהכרחי לאחוז מיד באמצעים. על כן גיבש תבנית מפורטת לבלימת האינפלציה, והיא הוגשה לראשי המשק. תבנית זו מבוססת על ההצעות שהוצעו במהלך דיוני הצוות. היום, כשמונה חודשים לאחר מכן, כשמציינים בפרטים, ברור שאילו ננקטו האמצעים שהוצעו במסמך זה, היה המשק הישראלי נמצא היום במצב שונה לגמרי. הצעדים שהוצעו יכלו לבלום הן את הגידול המהיר באמצעי התשלום והן את עליית המחירים הגדולה. מיסמך זה הזהיר, שבגמת הציפיות לאינפלציה דוהרת ומדיניות ממשלתית מרסנת שתבוא בעקבותיה לאחר הבחירות, עשויה לגבור דווקא הנטיה לצרוך והיא תגביר את הלחצים האינפלציוניים בפועל.

יתר על כן, חברת העובדים כבר הזהירה בינואר, שאם אמנם תתחולל במשק אינפלציה דוהרת, שתתבטא בעליית מחירים בשיעור של 15 עד 20 אחוז בשנת 1973, יהיו לה בוודאי השפעות כלכליות וחברתיות בעלות משמעות מרחיקת לכת.

התכנית המוצעת בגמתה היתה לבלום בצורה ישירה את העליה בתשלומי השכר ולהצי השכר שייווצרו כתוצאה מכך, ובמקביל להגביל את עליית המחירים. משמעותם המידית של צעדים אלה היתה צמצום התשלומים של תוספות שכר וכו' ב־1973 כדי 1.5—2 מיליארד ל"י. מהלך זה בצירוף מדיניות מוניטארית ופיסקלית מתאימה להמרצת החסכון, להגברת הספיגה מהציבור ומהחברות ולצמצום הוצאות הממשלה, היתה צריכה להביא לספיגת כוח קניה בשיעור של כ־3 מיליארד ל"י ויותר. בכך היו מצליחים לפתח את הביקושים במשק ולרסן עליית המחירים.

נוסף על זאת, היה ניתן לבצע את התכנית במשך כל השנה או לבצעה בשינויים מתאימים במספר שלבים במשך השנה.

הגבלת תוספת השכר ל־25 אחוז

בתכנית זו הוצע, שלפגים 1972—1973 לא תשולם על־פי החוק תוספת שכר העולה על 25 אחוז. התוספת שתשולם תכלול את כל מרכיבי עלות העבודה בשכר, כשכר־יסוד, תוספת־יוקר, והיית שכר, הטבות סוציאליות, ספרות מקצועית וסעיפי הוצאה דומים. הוצע שהאחריות על הביצוע תוטל בתוקף החוק על המעסיק.

במקום שכבר נחתמו הסכמי העבר ונתוספו תוספת שכר ושור אקטיביות גדולות יותר. במקרים אלה הוצע, שהמעסיקים ישלמו רק תוספת שכר של 25 אחוז ואילו היתרה, העולה על 25 אחוז, תוקפא ותשולם רק החל מ־1974, במקביל להגבלת שיעור הגידול בשכר, היתה הצעה להגביל תשלום הדיווידנדים על־ידי מפעלים ותגבלות לשיעור מרבי של 7.5 אחוזים.

בדיוני הכלכלנים נתגלו חילוקי דעות לגבי מתן אפשרות להעלאת מחירים. לכן כללה התכנית שתי הצעות אלטרנטיביות והן:

במשך 1973 לא תהיה — בתוקף חוק שייחקק — כל העלאת מחירים על מוצרים ושירותים במשק, אלא בשיעור המחוייב בהתייקרות חמרי הגלם המיובאים. כל העלאה במחירים בשל התייקרות חמרי הגלם תהיה טעונה אישור מראש על פי נהלים שייקבעו.

ההצעה האלטרנטיבית היתה לקבוע בחוק תקרה לעליית מחירים על כל המוצרים והשירותים בשיעור שייקבע — כדי 8 אחוזים. העלאת מחירים גבוהה יותר תותר רק בנסיבות מיוחדות.

התכנית המוצעת היתה מבוססת על הקטנת המיסוי. המשמעות של הורדת המיסוי, בתנאים של הקפאת מחירים, היא תוספת בכניה להכנסה הפנויה של כלל הפועלים במשק. על הממשלה והרשויות המקומיות היה להימנע בפיקוח השנה מכל העלאה במסים הקיימים.

סעיף מיוחד התייחס לתקציב המדינה. הממשלה נתבעה לשמור בהקפדה על מסגרת התקציב הרצה לשנת התקציב הנוכחית. על הממשלה היה לפעול לחסוך בהוצאות על־ידי הקטנת סעיפי הוצאה שונים.

בתחום המוניטרי הוצע, שתוגבר המדיניות המוניטרית המרסנת להגבלת האמצעים הנזילים שבידי הציבור, תוך דאגה שמדיניות זו לא תפגע בנפח ובגובה הריבית של האשראי השמור לפתוח השקעות בפיתוח התעשיה והיצוא בסקטור התעשייתי. בנק ישראל היה צריך להפעיל את האמצעים העומדים לרשותו לבקרה ולהגבלה של רווחי הבנקים ורבת הוצאותיהם הכלליות. כן היו צריכים להפעיל בדרך החוקה מדיניות מוניטרית שתגביל את האפשרויות ותקטין את הכדאיות של שימוש במטבע זר למטרות צריכה בישראל.

אין ספק, שכלכלנים בממשלה מצטערים עתה שתכנית זו לא הופעלה, ובמיוחד שלא נעשה מאמץ להגיע להבנה כדי להוציאה לפועל.

התכנית היתה מבוססת על התרומה של כל אחד מהגורמים במשק למאמץ לבלימת האינפלציה ומניעת הידרדרות כלכלית. אילו היתה נגברת בחודש ינואר ההבנה הכלכלית על שיקולים צרים אפסק, לא היינו נקלעים למצב הכלכלי שבו אנו נתונים עתה.

למדינת ישראל 25

למד בביתך בשעות הפנאי לבחירתך המחלקות הבאות

בגרות	לימודים טכניים	לימודים גבוהים
אולפן עברית	פקידות	שפות

פרוספקט חינם לכל דורש

החסות של ההסתדרות העבודה והמרכז לתרבות ולחינוך

הנחה משכר לימוד 25%

מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב

רח' ויצמן 53 תל־אביב, ת.ד. 373

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה בבניה

מודיע על פתיחת ההרשמה לקראת שנה"ל תשל"ד

1) למגמות ותת המגמות:

אלקטרוניקה	מדידות (גיאודזיה)
חשמל	מכונות
פיזיקה	מיכון חקלאי
ביו הנדסה	אוירונוטיקה
מחשבים	תעשיה וניהול
בניה	כימיה
אדריכלות	פלסטיקה
דרכים	מזון
	הנדסאים מורים

משך הלמודים:
א) למודי יום הנדסאים — שתי שנים 40 שעות בשבוע.
ב) למודי ערב הנדסאים — ארבע שנים.
ג) למודי צבירה — פעם פעמיים בשבוע לפי בחירה.
ד) למודי יום טכנאים — שנה מוגברת.
ה) למודי ערב טכנאים — שנתיים מוגברות.

הערות:
א) מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לדמות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב) תלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלואה מטעם משרד העבודה.
ג) חיילים/ות בגרות הובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה בשכר למוד בשעור 50%.

2) לכתות קדם הנדסאים
כתות ערב הן שכתות לבוגרי י"א כתות על בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

3) לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:
חיפה — (לימודי יום וערב) מרכז ביה"ס בקמפוס ביה"ס בקרית הטכניון, טל' 233653.
קבלת קהל כל יום בין 8.00—12.00 ובימים א', ג', ה' בין 16.00—18.00.
„אורט ערבי" — (סבך יזרעאל) (למודי אחה"צ וערב) בר י. להב. המכללה האזורית יזרעאל, אוהל שרה, ד.נ. יזרעאל טל' 065/229256-7.
בדרישת רופין — (למודי יום בלבד) טלפון כפר יונה 053/98383.
אילת — (למודי ערב בלבד במגמות והבנה) מתנדס א. באום, המכללה הנחושת, טל' 059/2121/2.
נצרת — (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) מהנדס סחדיר רח' 10/316 טל' 065-54831.
עמק הירדן (צמח) — למודי אחרי הצהרים), מכללה אזורית עמק הירדן, צמח טל' 067/50421.
צפת — מר צ. כבודי, ביה"ס צפת ע"ש בלאושילד טל' 067/30284.
תל חי — מר ה. אברהמי, המכללה האזורית טלפון 067/40969.
עכו — (יד נתן) — אינג' ר. לוין, ביה"ס להנדסאים חקלאים דאר נ.ז אשרת טל' 04-910042.

השבוע ב"יד יצחק בן צבי"
ירושלים

יום ראשון א' תמוז תשל"ג — 1.7.73

1. פתיחת 5 ימי השתלמות למורים, מנהלים ומפקחים בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות בנושא: רציפות הישוב היהודי בארץ ישראל. הרצאות מבוא: קוי יסוד לרציפות הישוב היהודי בארץ ישראל — אליעזר ליבנה. תאורי ארץ ישראל בעיני יהודי הגולה באמנות ופולקלור — ד"ר בצלאל נרקיס. רציפות הישוב היהודי באספקלריה של בתי כנסת עתיקים — האדריכל דוד קאסוטו.
2. פתיחת קורס שנתי למורים בשיתוף עם משרד החינוך והתרבות בנושא: ידיעת ירושלים. מרצים ומדריכים: פרופ' יהודה אליצור, רות יעקבי, זאב משל, מרדכי סופר, פרופ' רפאל פרויד, צבי הנוך רביב, רוני רייך, יצחק שלו.

יום רביעי ד' תמוז תשל"ג — 4.7.73
(בשיתוף עם עיריית ירושלים)
1. גיאוגרפיה עירונית של ירושלים — פרופ' דוד עמירן.
2. הרכבה והולדתיה של העדה היהודית בירושלים — לוי יצחק הירושלמי.

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, תל־אביב

בפקוח משרד החנוך והתרבות • נוסד בשנת 1945

נמשכת הרשמת תלמידים לשנת תשל"ד 73/74

שעורים בכלי נגינה ובזמרה, מקצועות עיוניים, מוסיקה קאמרית, מקהלה ומוסיקה מזרחית. חוגים למבוגרים בתיאוריה ובתולדות המוסיקה.
קיימת אפשרות לקבל מילגות במחלקות כנור, צ'לו וחליל צד.

הרשמה ופרטים:
1. במזכירות הקונסרבטוריון ברחוב לילנבלום 7, ת"א, טלפון 57541 בימים א', ב' ד', ה' בין השעות 10.00—12.00.
2. בבית הספר „הר־נבו" ברחוב הר־נבו מס' 6 ת"א, בימים ג'-ו-ד' בין השעות 16.00 — 18.00.

הארגון הארצי של יהודי כורדיסתאן בישראל

ת. ד. 1228 ירושלים טל. 225562 — 228304

החלטת המזכירות הארצית בדבר מועמדותו של חביב שמעוני לכנסת

המזכירות הארצית של ארגון יהודי כורדיסתאן בישראל התקיימה ביום 10.6.73 בהשתתפות החברים:
מחוז חיפה: בליה אפרים, בראמון ראובן, ניסן דוד, סלמן אברהם.
מחוז המרכז: אבידני, דניאלי נחום, עזרא נסים, גמו רבינא.
מחוז ההתישבות: ברינדר יהודה, גמליאלי משה, גמליאלי שבתאי, יחזקאל זכאי, נתן הובב, כהן בניבין, עזרא עזרא, קלצבי עמרם.
מחוז ירושלים: אבידני דניאל, אברהמי רחמים, אושנה אפרים, אלה רפאל, אלה שלמה, ברוך אליהו, גבאי גבאי, גבעתי ברוך, גרשון יוסף, גרשון מאיר, דהבה שלמה, חגי אליהו, חובה נחמיה, יאיר שמעון, כהן מרדכי, לוי אברהם, לוי זכי, לוי דוד, לוי שלמה, מזרחי בן־ציון, מזרחי יעקב, נחמיה מנשה, סלמן דוד, רונן ארנון, שבתאי שלמה, שבתאי שבתאי, שמעוני חביב, שריג שלמה.
המזכירות החליטה:
1. להציע ולתמוך, במועמדותו של המזכיר הכללי חבר חביב שמעוני במועמד ריאלי ברשימת „העבודה" לכנסת.
2. לרתום את כל האמצעים, האמצעים והסניפים למטרה הנ"ל.
3. הוקם מטה ארצי של 21 חברים ובראשו הה' יחזקאל זכאי, מ"מ המזכ"ל. המטה מורכב מחברים אשר יפעלו במחוזות וירוכב כדלקמן:
ירושלים — 5 חברים, טבריה — 2 חברים, קרית מלאכי — 1 חבר, התישבות — 5 חברים, מבשרת ציון — 2 חברים, כפר יונה — 1 חבר, חיפה — 3 חברים, יפו — 1 חבר, נתניה — 1 חבר.
4. בני העדה ברחבי הארץ נדרשים לפשר במסגרת המחוזות שלהם ולהפעיל את מלוא השפעתם על אישים ומוסדות למימוש ההחלטה זו.

המזכירות הארצית

אוניברסיטת חיפה

מודיעה על

המשך ההרשמה ללימודי התואר השני (מ"א)

בפקולטה למדעי הרוח

בחוגים: מקרא
פילוסופיה
תולדות הציביליזציה הימית

בביה"ס לחינוך

בחוג: חינוך — במגמה הוכניות לימודים, דרכי הוראה והדרכת מורים.

בפקולטה למדעי החברה

בחוגים: פסיכולוגיה
סוציולוגיה — במגמה לאנתרופולוגיה

בביה"ס לעבודה סוציאלית

ההרשמה תסתיים ביום ראשון, א' בתמוז תשל"ג (1.7.73).

פרטים ודפי הסבר וכן טפסי הרשמה ניתן לקבל במזכירות ההרשמה, אוניברסיטת חיפה.

למכירה
סוסיתא מסחרית '64

אחרי שיפוץ כללי ובמצב טוב. מצב כללי מצוין. מסירה מיידית.

לפנות בכתב: הנהלת המשק, ת. ד. 207 ת"א.

מדע
עתון מדעי לכל

הופיע החוברת כפולה מס' 5-6 בכרך י"ז

מן התוכן: איתור פגמי הדישה בסדקים; קורוזיה של מתכות; על טעם ועל חיידקים; מבנה ואסטרונומיה בתיכנון בלקר; מקורות המזון ודיבורי אוכלוסיה העולם; המחשב כלי מחשב; פרסי נובל לשנת 1972; מדע ונוער בראי הטלויזיה; התעשייה המדעית בישראל.
וכן הוצאה הדיג מן העולם ומן הארץ, המדורים הקבועים, כתבות ושאלות ותשובות.

החוברות נשלחות למנויים ואפשר להשיגן בדוכני העתונים. מחיר החוברת הכפולה — 6 ל"י. דמי החתימה לכרך י"ז — 15 ל"י.

יוצא לאור על־ידי מוסד ויצמן לפירסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רחוב המלך ג'ורג' 33, טלפון 227375

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת"ד 801, ירושלים 91000

☐ אבקש לחתום על כרך י"ז של „מדע" (מחיר הכרך — 15 ל"י)
☐ אבקש לחתום על כרך י"ח של „מדע" (מחיר הכרך — 20 ל"י)

שם משפחה ______ שם פרטי ______
כתובת ______ מיקוד ______
מצ"ב סך ______ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים).

דבר לפרסום
הלוח החדש

משא לספרות, אמנות ועיון

בגליון:
★ ישראל אלירז — הסוחר מוונציה בגרמניה.
★ ראיון עם הנוך ברטוב מאת ש. שפרה.
★ לבן — סיפור מאת רבקה מרומי.
★ שירים: רפאל אליעז, חזי לסקלי.
★ תערוכות ★ בקורת ספרים ★ מוסיקה ★ בשדה ★ חידת הסופר

חואן מירו - ילד בן שמונים

מאת אריאלה הראל

ואבים

אהבה הבאה בשנאה

מאת יורם ברונובסקי

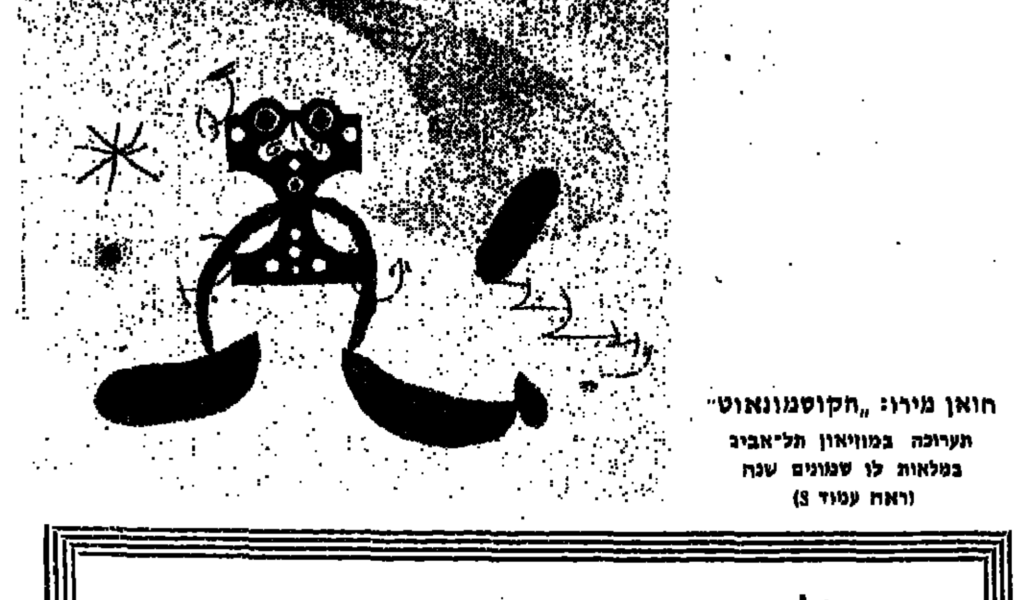

חואן מירו: „קוסמונאוט"
תערוכה במוזיאון תל-אביב
בשלושת לו שמונים שנה
(ראה עמוד 5)

ישראל הר

רוח היא באדום

בְּסִיוָן הִיא נוֹשֶׁקֶת פְּנֵי אָדָם.
מִמֶּנִּי פְּנֵי הִיא יוֹצֵאת וְעוֹשָׂה אָדָם.
עוֹד אָדָם.

בַּלֵּילוֹת יֵשׁ יָרֵחַ בֵּין וִילוֹנוֹת הַדֶּרֶךְ
אֶת נִכְסֶפֶת
וְרֹאשִׁי לִפְעָמִים בְּתוֹךְ חֵיקֵךְ: בּוֹכִים
אֲנִי מַכֶּה אָדָם.

בִּכְבִישׁ בַּאֲלַכְסוֹן חוֹצֶה אַלּוּף אָדָם:
„קַקְטוּס?"
„וְאֵיךְ הַפֶּצַע בַּבָּשָׂר?"
„תּוֹדָה לָאֵל. זֶה מֵצִיק רַק בַּלֵּילוֹת
לִפְעָמִים"

נִדְמֶה לִי שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹרוֹ:
מִן הַמִּרְפֶּסֶת בְּרֹאשׁ גִּבְעַת יַלְדוּתִי עַל הַיָּם
אֲבָל אַתְּ — —

רוח והומר בנוף ירושלים

מאת ניצה פקסר

יצחק גרינפלד: נוף ירושלמי

קפאון מנוכר

א. ברסוק: הנודון

עזריה אלון

מיקבץ

● „תום ותהום" הוא שמה של התערוכה בגאלריה שברחוב פרישמן 19. ● התום שייך לאביגיל יורשת, המשחקת בסגנון נאיבי, נתקתק קצת לטעמנו. תחום ההתפוררות והסמים שייכת לאשר עין-דור, שהפעם נתלווה לסגנונו נטייה לדמויות הקארטונס והקומיקס, כמו בפופ, ולדמויות מאגדות-ילדים בסטיריאוטיפים של וולט דיסני. ההתפוררות הוויזואלית, הנתלית בשולי הסטיריאוטיפים של התום, מובילה אל התהום. ● בגאלריה „תלפות" מציג טוביאס תמונות נעימות לעין, עם מאניירות שאגאליות או לפחות סימני-היכר יהודיים. ● בבת-ים אפשר לראות את יצירותיה של אהובה טוף. ● ברחובות — דבורה שמחוני בתערוכת תמונות-שמן שהועברה לכאן מקיסריה. ● נזכיר שוב את התערוכות הכלליות שראוי לראותן: בגאלריה „יודפת" האוסף בעל רמה, וכדאי לטריח ולנסוע ליפו לתערוכת אמני יפו העתיקה בגאלריית אמני יפו העתיקה. ● לאוהדי הפיסול הקראמי: בגאלריה „ספראי" בירושלים, מוצגת תערוכתה של חנה בחרל, היוצרת צורות בגלגל האבניים ומעבדת אותן בגישת אישית, בשילוב חומרים שונים בשעת השרפה. חלקי האבניים חברו לדמויות בתנוחות חסרות נמישות. מוטיב חוזר הוא הצורות העגולות הנשיות, עם זיקה לפיסול ארכאי, בעיקר בגלל הראשים חסרי תווי הפנים, לעיתים נוספות עיניים, משורטטות בסכימאטיות. ● בגאלריה הקטנה בירושלים, נעשה נסיון מעניין להפגיש ציירים עם אורגים. התוצאה אריגות נסיוניות שהיו למוצגים

ספרים חדשים בהוצאת דביר

י. מ. אלבוגן
התפילה בישראל
תולדות התפילה לכל צורותיה על מנהגיה וזרמיה השונים מראשיתה עד זמננו. ספר יסוד במדעי היהדות
ל"י 38.—

מ"א טננבלאט
התלמוד הבבלי בהתהוותו ההיסטורית
מחקר מקיף ומעמיק המתאר את עבודת האמוראים והסבוראים בסידור עריכתו וגימושו של התלמוד הבבלי
ל"י 17

י. קומלוש
המקרא באור התרגום

ביותר בגרמניה ובאוסטריה, קראוס נחשב בנוסכם הקופה רבת סתירות והישגים, שהולידה את סתירותיה ואת הישגיה של תקופתנו.

במקום שבו הכללים חשובים מן הטבע.
הייתי מתוכן.
סבלתי עם הסובלים באמת.
במקום שבו משתמשים במלה „חרות" כקלישה,
הייתי ראקציונר.
שבו ויתמו את האמנות במרעיות שלהם.
הייתי ראקציונר
ונסוגותי, עד הקדום שבמקורות.

„הבאנאליות של הרע", במסתו על „ימיה האחרונים של האנושות" כותב אריך הלר: „היה זה קארל קראוס שגילה לאילו גבהים של שטניות עשויה תבינוניות להגיע. הוא ניבא את היטלר בימים שאיש עדיין לא הכיר את שמו". ואם כיום נראים אימי מלחמת העולם הראשונה כמשחק ילדים לעומת זוועות ההיטלריזם, הרי אפשר להשיא את בשורת „ימיה האחרונים של האנושות" של קראוס על מלחמת העולם השנייה. הדראמה הזאת היא חזון אפוקאליפטי אוניברסאלי, שנושאו הוא הרע בתקופה המודרנית.

קשה, ושמא בלתי אפשרי, לשרטט בקצרה אפילו דיוקן כללי של קארל קראוס. דמותו משמשת לאחרונה נושא ליכוח ועילבוס בלתי פוסק וחריף

משא, גליון 26 (82), מוסף „דבר"
יום ו', כ"ט בסיון תשל"ג, 29 ביוני 1973
עורכים: אברהם שאנן, יצחק בצלאל

יש לו מטען של אישיות מלאה ואין הוא רואה את עצמו כהוגה רעיונות או מפגין דעות. ברסוק הוא קודם כל אמן, וכל מה שיש לו לומר הוא אומר בשפה פלאסטית ויזואלית, בלי רשימות הסבר או פירוש מילולי. מי שרוצה להתבשם מאמנות טובה, לעמוד אל מול תמונה ולהרגיש שהיא משפיעה על חושיו ודורכם על ליבו ומוחו, כדאי שילך לתערוכה השקטה, חסרת האמקטאציות והפרסומת, שמוצגית עומדים בסימן האיכות.

א. ב.

היהודי מונציה בברלין

מאת ישראל אלירז

שיילוק, בעיני יהודי־גרמני, 1973

חידת הסופר 79

— לא, — אמרה אגנישקה. דוחה בהחלטיות את קריידר ומתחת את שולי שמלתה. — לא עכשיו.

— כרצונך, — נחם הבחור. חשמתה על חדשא בסמוך לגשרה.

— פיטרק, — אמרה חריש.

מי המספר? מאיזה סיפור לקוח הקטע? התשובות צריכות להגיע למערכת „משא" עד יום ו' הבא. לזוכים יוענקו 3 פרסי ספרים.

פתרון חידה מס' 77: הקטע הבחרה כספלים: „כריואלד": זה מה שמר לכל נושא אשה, רק כסיל שבור שיוחר ואת כבודי יעלה — הוא מ„בית ספר לנשים" למולייר, בתרגום לאה גולדברג.

זוכה: נכונה הכה בפרס ספר: לואס צור (קיבוץ געש).

יש לי ענין בדבר

ספרות־פועלים

ספרים חדשים

גיאורגוס ספריס: שירים

מיוונית: שמעון הלקין

מן המשוררים שבמשוררי העולם במאה העשרים. זוכה פרס נובל 1963. שירה ספריס שהיא מורכבת ביסודותיה. צלילה בהבבנה — חיוב־החיים על אף כל הטראגיות שבנפש.

יפרח חביב

הזקן שהדליק מדורות

קלוד לוי־שטראוס

החשיבה הפראית

סידרת דעת־זמננו

סטניסלב וויגודסקי

ביקרה אצל ג'ירפה

עבריות: אנדה עמיר ציורים: דני קרמן

קפיץ וקפיצה

כתבה וציירה: מרים ברטוב

בפולין ולא בלאטוריה

מכתבים ותגובות

א. ח.

ש. שפרה

ספר חדש בהוצאת 'יבנה'

פרי מחקר של שתי עשרות שנים!

ארץ ישראל

גיאוגרפיה של הארץ ואזוריה

מאת

פרופסור יהודה קרמון

המחלקה לגיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית

ספר מעודכן, הכולל את כל שטחי ארץ־ישראל, כולל יהודה ושומרון, רצועת עזה ורמת־הגולן.

ניתוח גיאוגרפי מעמיק של ארץ־ישראל: נוף־הארץ, גיאולוגיה, אקלים, צמחיה, חברה, כלכלה, היסטוריה, מקומות קדושים ועוד.

בספר מפות רבות שהוכנו מחדש, תצלומים רבים ואינדקס מפורט, והוא נדפס על נייר אמנותי.

ספר לסטודנט, לתלמיד, למרצה ולכל אוהב ידיעת־הארץ.

המחיר — 32 ל"י לתקופה מוגבלת. (המחיר הרגיל — 48 ל"י).

להשיג בסניפי דבר ובחנויות הספרים

לכב' ספרית דבר ת. ד. 199 תל־אביב.

נא לשלוח לביתי את הספר „ארץ־ישראל" מאת פרופ' יהודה קרמון. רצ"ב שיק ע"ס 32 ל"י.

שם ....

חתימה ....

כתובת ....

פרסם

הלוח החדש דבר

אוניברסיטת חיפה — החברה הגיאוגרפית הישראלית

החוג לגיאוגרפיה

כינוס ארצי לגיאוגרפיה

תכנית הכינוס:

13.30 — 13.00: הרצאות ודיונים בנושאים הקשורים בגיאוגרפיה של ארץ־ישראל מבחינה פיזית, היסטורית, כלכלית ועירונית.

17.00 — 14.30: סימפוזיון על הנושא: העיר חיפה ובעיותיה.

הכינוס יתקיים ביום ב', 2 ביולי 1973, באודיטוריום 320 בבנין המרכזי.

הציבור מוזמן

ספרים חדשים

מבראשית

סיפורי התורה לילדי ישראל בחרוזים מאת לוין קיפניס, ובציוריו מאת אריה גליסמר

המחיר 12.50 ל"י

בירושלים הנצורה

יומנים מן העיר, מאת ישורון קשת, חלק א: מלחמת השחרור; חלק ב: מלחמת ששת הימים

המחיר 16.— ל"י

ירושלים ואנשים בה

מחזורות דמויות של אישי ירושלים בדור האחרון, מאת ח. אלחנני

המחיר 32.— ל"י

בקורת ומסה

אישים וספרים; ירושלים; צפת; טבריה; מירון; יבנאים; ויצירות בחכמת ישראל, מאת דוד תמר

המחיר 12.— ל"י

נחקרה ונשובה

דברי עיון בתנ"ך ובדברי חז"ל והתשובות לתורה ולתעודה, מאת רפאל הלוי אייזנברג

המחיר 12.— ל"י

מונה מספר

חיבור בתחום החשבון של בן הגאון הר"ג, שמובנו ע"י החכם ר' סעדיה שוראקי, ערך והקדים גד בן־עמי צרפתי

המחיר 14.50 ל"י

אפשר עוד להשיג קונטרס

אנציקלופדיה ארץ־ישראל

מאת ישעיהו פרס

4 כרכים בכריכה — 110 ל"י

הוצאת ראובן מס, ירושלים

יסוכן בתל־אביב: בית־עולים, קרל נטר 3.

הועד הציבורי להוצאת כתבי צ. ז. וינברג

הופיע

הכרך השש מכתבי

צ. ז. וינברג

„בימים ההם"

הספר מכיל 37 סיפורים, המתארים בצורה ריאליסטית תמציתית ומעניינת, את חיי היהודים בגלות פולין.

סיפורים אלה הם חוויה ספרותית מרשימה ומהנה לקורא.

336 עמוד, מודפס על נייר נטול־עץ, וכרוך בכריכה מהודרת.

המחיר 12 ל"י בלבד.

בהוצאות לשנות: „ספרי", נחלת בנימין 30 ת"א ולכל בתי מסחר לספרים בארץ.

עם סיום שנת האר"י

אנו מגישים ספר מהודר של שירי קבלה

שירי הלל לפעולים

מאת שלמה שנהור

בלווית מסה מאת זלמן שזר

ציורים פנחס שער

בעריכת הכתרים והאורים מאת המחבר

הוצאת „המנורה"

מחיר מיוחד לתקופה מוגבלת 25 ל"י

אוניברסיטת תל־אביב

בית הספר למדעי היהדות

המכון לחקר התפוצות

זה עתה הופיע

מיכאל

מאסף לתולדות היהודים

בעריכת שלמה סימונסון

החלק הלועזי	
שלמה אוידלברג / דניאל י' כהן	אברהם אהרון, יהודי חצר מן המאה הי"ז מאבקם של יהודי חבל ריינגאו על הזכות לבחירת פרנסיהם ולביטול אפוטרופסות של קהילת מיינץ (1664—1782)
רנה נהר־ברנהיים / גינטר שולץ / יעקב טורי	תעודות אחדות מקהילת קטנה באלזס (1732—1781) על אלכסנדר דוד זוהן העניו (1779—1781). תעודה להשתלבות היהודים בחיים האזרחיים (האם/וסטפליה 1818)
מיכאל א' מאיר	ר' גדליה סיקסין והפלג החרדי של קהילת ברסלאו (1845—1854)
צבי רייננן	נסיון לחקים בית־ספר יסודי ליהודי וינה (1854—1863)
מארדוורי לאמברטי	מדיניותה של ממשלת פרוסיה לנוכח התנועה היהודית לארגון ארצי (1900)
יואל רבא	תגובות יהודי וינה על פרעות שנת 1905 ברוסיה
פ"א אלסברג	תעודות על עזרת בריסל (1906)
אוריאל טל	מהות הגרמניות באספקלריה יהודית — קטעים מתוך הרצאה בלתי ידועה מאת הרב יוסף אשלבאכר (1907)
נעמי קצנברג	תעודות לשאלת זכות הבחירה של יהודי חו"ל לוועדי הקהילות בפרוסיה (1913/1914)
רוברט וולטש / ארנולד פאוקר	„העזר הלאומי ליהודי אוסטריה הגרמנית", 1918. תעודות על מאבקם של ארגונים יהודיים נגד חוקי צוונים נויטין (1923—1932)
מרכז התיעוד, ברלין	תעודות על לכידתם של ארכיוני הקהילות היהודיות בגרמניה, לאחר „ליל הבדולח" (נמסרו בידי אלכסנדר ביין)

מוסיקה

מאת חנוך רון

התר הארפר במיטב שירותו

לא על הכינור לבדו

ברוניסלב הוברמן

ברוניסלב הוברמן

מחול

מאת גיורא מנור

מכל הבא ליד

רחל נגב

> הוצאת מסדה בע"מ
>
> ספרים חדשים
>
> ## העם הבוחר
> ### אשר אריאן
>
> מחקר אמפירי ראשון על ההצבעה בישראל, מאת ראש החוג למדע המדינה באוניברסיטת ת"א
> המחבר זכה בפרס פרץ נפתלי למחקרים במדעי הכלכלה והחברה
> "הייתי ממליץ לעסקני המפלגות, אנשי המנגנונים, חברי מטות הבחירות והעומדים בראשיהם, לקרוא את ספרו של פרופ' אריאן בעיון; לא מן הנמנע כי ימיקו מקריאה זו תועלת מעשית רבה לקראת הבחירות הבאות".
> (ישעיהו בן פורת — ידיעות אחרונות)
>
> ## מי מריבה ומעש
> ### שמחה בלאס
>
> ביוגרפיה מרתקת משולבת בתכניות פיתוח המים מאז 1930, של האיש ששימש כ"שר המשקים" עוד לפני קום המדינה, יוזם התכניות של "מקורות" והמהנדס הראשי במשך 12 שנה, המנהל הראשון של אגף המים בישראל, מייסד תה"ל ומנהלה הכללי הראשון, ראש המתכננים של מוביל המים הארצי ועוד.
>
> ## ביצד זה פועל?
>
> בספר תמצא תשובה על השאלה, כיצד פועל כל דבר. מרוכז בו מידע על דרך פעולתם של מכשירים, מכונות ואביזרים הרווחים בשימוש יום־יומי.
> כל הסבר מלווה בשרטוטים.
> הספר לבית, לתלמיד ולטכנאי.
>
> ## שירים
> ### יוסף צבי רימון
>
> קובץ שיריו של אחד הבולטים והמיוחדים בשירה העברית החדשה המופלא — זה תואר נאמן לו, רק לו לבדו מכל אנשי השיר בתוכנו בדור הזה, בדורותינו אלה — א' קריב.
> מיטב השיר הרימוני, הוא עצמו, ואין דומה לו בלשונו וברוחו — צבי לוז.
>
> ## באר לחי
> ### בנימין גון (גולדמן)
>
> שירים המשתרעים על פני תקופת חיים והכתובים בנימה רוטטת ועדינה. רבים מהם נדפסו במשך שנים רבות וראו אור בעיתונים ובבטאונים הספרותיים.
>
> ### ספרים לנוער
>
> ## יוסלה־איך־זה־קרה
> ### פוצ'ו
>
> רומן בתולים על חיי קיבוץ־ספר צעיר, שחבריו מתלבטים בו בבעיות ביטחון וחברה, גיבוש ומילוי חייהם בתוכן מספק. הספר זכה בפרס אקו"ם תשל"ב, ומהווה המשך לספריו הידועים של המחבר על דור הפלמ"ח: חבורה שכזאת, אני פחדן אני, איה הג'יג'ית ועוד ועוד.
>
> ## הבריחה
> ### אסתר שטרייט - וורצל
>
> סיפור קורותיה של משפחה יהודית במדינה ערבית שכנה, ותאור בריחתה משם תוך סכנת נפשות עד הגיעם בשלום לישראל. סיפור שכולו מתח והרפתקה שיקרא בנשימה עצורה על־ידי הקוראים הצעירים.

> הופיע
>
> # שדמות
>
> ### גליון נ"א — קיץ תשל"ג
>
> **בחוברת:** ראיונות עם סופרים על פגישתם אשתקד עם ראש הממשלה בעניין בירעם ואיקרית; מאמרים ורשימות של י"ד אברמסקי, סיני אוקי, אהוד לוז, יוסף נוימן, אלכס ברזל ואחרים; שירים, סיפורים והמדורים הקבועים; מפתח של חמישים חוברות שדמות.
> **הפצה:** בית עלים, רח' קרל נטר 3, תל־אביב ובחנויות הספרים המובחרות.

אירוניה עדינה ומבודחת

מאת איזה פרליס

נסיונותיו של האבה

מאת דוד לאור

חנה בהרל, "תנוחה" (אבן מוקצף, בעמוד 8)

דוד עווז: ליד הדלפק

חזי לסקלי

LA GRANDE IMAGINE

לדודי

אַתָּה שׁוֹמֵעַ
הַדִּמְיוֹן שֶׁלִּי זָב דָּם
הַכֹּל נִסְגַּר
אֶמְצָעֵי הַתִּקְשֹׁרֶת נִתְּקִים
דְּבִיוּסִי גּוֹסֵס
78 סִבּוּבִים בְּדַקָּה יִגְמְרוּ אוֹתוֹ
הַנֵּיס לָוָה
תֵּל אָבִיב הִיא עִיר הַבִּירָה שֶׁל
הַהִיסְטֶרְיָה
גוּיָאבוֹת פָּתְחוּ אֶת הָעוֹנָה
יֵשׁ לִי הַרְגָּשָׁה מָוֶת
יִסְגֹּר אוֹתָהּ
שׁוּם דָּבָר
שִׂיחַ מִתְעַנֵּת בַּלַּיְלָה
חָשַׁבְתִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֲנָשִׁים
וְלֹא הָיוּ
מְכוֹנַת שִׂיחַ דּוֹרֶסֶת רָדְפָה אַחֲרַי
כָּל הַדֶּרֶךְ לְ
אִשָּׁה
בָּאֲוִיר
הָרֵיק
אַבָּא
הַכֹּל נִסְגַּר
אֶמְצָעֵי הַתִּקְשֹׁרֶת נִתְּקִים
אוֹפַנּוֹעִים מְזַנְּקִים כְּמוֹ שְׂפִירִיּוֹת
לָאוֹר
עוֹד מְעַט יֵהָפְכוּ לְחֹסֶר כִּמְתַּכּוֹת
קָשׁוֹת אוֹ
נְיָר שֶׁל רוֹצְחִים
בֵּית תְּפִלָּה בְּאֶמְצַע שָׂדֶה יָרֹק
אַבָּא מְסַפֵּר וְלֶבֶד מְסִימָנִים
צוֹאִים וּמְלוּת
זָהָב
שְׁמֹר עָלַי
שְׁמֹר עָלַי בִּכְלָל
אַבָּא
אֲנִי מֵאַיִן
יֶלֶד
זֶה הַדִּמְיוֹן הַמְּזֹרִי שֶׁאוֹכֵל אוֹתָנוּ
וּמֶרֶק הָעֲצָמִים הַמּוֹשָׁר
שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים
זֶה
הַרְאוֹת הָרֵיקוֹת שֶׁל הַמְּחַנֵּק

> צרות כבר יש לך ואהבה?
>
> על כך בספר החדש של
>
> **תמר** (בעל זה דבר מצחיק)
> **אבידר–אטינגר**
>
> **על אהבה וצרות אחרות**
>
> שהופיע במהדורה שניה
>
> בהוצאת מסדה

לָבָן

סיפור מאת רבקה מרומי

[illegible]

אידיליה קסטילית

רפאל אליעז

[illegible]

*) פנטניה — יין תפוחים אנדלוסי.

**) טורקס — נהר בקסטיליה.

מתוך ספר שירים העומד להופיע ב„ספרית־פועלים".

פתחי שירה

שיר אהבה של אדם נבוחק

עקיבא כהן

[illegible]

אספקלריה

תעשיית הספר הצרפתי

מאת טוביה כרמל

[illegible]

ספרות־אמת — מסע אל החלל הפנימי

מאת ש. שפרה

הלכתי לפגישה עם הסופר חנוך בר־טוב מתוך חשש. איך משוחחים עם סופר שכתיבתו נושאת חותם אוטוביוגראפי בלי לגלוש אל האינטימי, והרי בדברים מפרקי „של מי אתה ילד?" יש מילים כמו אנג'יל, שלאל, קיפקות, לוקס ועוד, המעלות כבכנשת־קסם ריחות, מראות וקולות של ימי ילדותך, הכל כל־כך דומה, כל־כך כמו במושבה הקטנה שבה גדלת.

— אינני מאמין בספרות שאינה אוטוביוגראפית — אומר בר־טוב — ספרות אמת היא הרפתקה, מסע אל החלל הפנימי, גם אם היא עוסקת בחלל החיצון. אבל יש להבחין בין מה שאני אומר לך כסופר להתנהגות של הגיבורים. אלישע, גיבור „פצעי בגרות", אינו השלכה שלי, הוא בן־דוד ראשון שלי.

חששותי נתבדו. חנוך בר־טוב משוחח על גיבוריו מתוך ריחוק, ותמיד בגוף שלישי.

מה הניע אותך להוציא עתה מהדורה מתוקנת של הרומאן „שש כנפים לאחד" שהופיע לראשונה ב־1954?

— ראשית, מפני שהספר אזל מן השוק. שנית, כתבתי את הספר בשלב מסויים של התפתחותי, שבו חששתי מעריכת־יתר. עכשו עשיתי בו מה שהיה עלי לעשות בו בשעתו. ניכשתי מילים מיותרות, חזרות, הגזמות. יש גיבורים שאתה חש שהם בריאים, ואחרים חולים. לאלה האחרונים הגשתי עזרה ריפואית קלה שהתבטאה בשינויים בדיאלוגים או באיפיון הדמויות. לא הכנסתי שינוי מהותי בספר.

ספרי „החשבון והנפש", שהופיע ב־1953, היה התפרצות של איש צעיר שכתב מתוך ההלם והכאב שלי; שעה מסויימת, מיד לאחר המלחמה. אני אוהב מאוד את הספר, אף כי בשעת כתיבתו סברתי שאסור לי להיות יפה ומליצי, שראוי לו להיות מחוספס, שיתשמר בו המרירה. הקוראים קיבלו יפה את הספר. אבל היתה לי הרגשה שהביקורת גרמה לו עוול. היום אין לכך משמעות בעיני. אבל באותם ימים היה איכפת לי. ב„שש כנפים לאחד" רציתי לכתוב דבר אחר לגמרי.

מה משך אותך לעסוק בהווי של שכונת עולים בראשית התגבשותה?

— המניעים לכתיבת הספר צמחו מתוך שלושה דברים. האחד הוא ההתנסות: גרתי בירושלים בשכונה נטושה, כחייל ואחר־כך כסטודנט, וראיתי אותה מתאכלסת עולים חדשים. ראיתי איך נהפכת השכונה הנטושה לקהילה לנגד עיני. למדתי היסטוריה וסוציולוגיה באוניברסיטה. פרופסור בער היה מורי להיסטוריה של ימי־הביניים. שתי בעיות מעניינות אותי בהיסטוריה היהודית — מה מרכיב את הקהילה היהודית, האם היא נבנית על־ידי כוחות פנימיים או חיצוניים? מהו היחס לגויים בפולקלור היהודי, בבדיחות, במשל ובסיפור העם? למדתי אידיש אצל הפרופסור דינור וכך הגעתי אל הספרות האידית. ליקטתי חומר רב, אלפי פתגמים ושירים, והתאהבתי בחומר הזה. הטרידה אותי השאלה איך להשתמש בו בכתיבה ספרותית. חלק גדול מן החומר הזה נכנס לתוך „שש כנפיים לאחד". עד כאן הרובד השני. הרובד השלישי הוא ההתנגדות שעורר בי המיתוס הכנעני הצברי. אני חושב שאנחנו יהודים הנושאים מורשה רצופה. אף כי ברור לי, מצד שני, שגם בתוך גל הנוסטאלגיה איננו יכולים להתעלם מכך שהיינו כאן קשורים במרד, במהפכה בהוויה היהודית; רציפות ועם זאת היפך.

בכרך ג' של זכרונות בן־גוריון קראתי נאום שהוא נשא בטקס הענקת פרס ביאליק לטשרניחובסקי. הוא מספר על ביקורו של ביאליק בסג'רה ב־1909, ועל התרשמותו של ביאליק מאילמותם של האנשים. אנשים שברחו מן הכל, הרסו את כל הגשרים, כפו על עצמם חיים קשים והם אילמים. הם שרים שירים ערביים, חסידיים ופסבדו־רוסיים. על הספרות מוטל לשחרר את הדור מאילמותו.

בשעתו טען מי שטען, שרק עולה חדש יכול לכתוב ספר על עולים חדשים, ולא צבר כמוני. אבל איפה גדלתי אני? וכי לא הייתי בן לעולים חדשים? ההרשלרים מ„שש כנפים לאחד" לא היו זרים לי. קל יותר היה לי להעביר את סיפור ההווי שבו גדלתי באמצעות עולמם וחייהם של אנשים אחרים.

האם אינך רואה הבדל מהותי בין העליות החלוציות, שהיא רקע לספר „של מי אתה ילד" לעלייה שלאחר קום המדינה, שאת סיפורה אתה מגולל ב„שש כנפים לאחד"?

— אני מסכים שיש הבדל. על יהודי העלייה שלאחר קום המדינה עברה הטראומה של השואה. ב„שש כנפים לאחד" אין אידיאולוגיה ציונית. יש צורך להיאחז. האידיאולוגיה הציונית קטנה מקיום היהודי. אידיאולוגיה נולדת כשמת המיתוס, כשמתה הדת. יהודי שחי לפי „השולחן ערוך" לא היה זקוק לאידיאולוגיה; התורה היא תורת חיים. תושבי השכונה ב„שש כנפים לאחד" אינם אנשי תורה. אך הם נושאים בחובם את כל הלא־מודע היהודי הקיבוצי. זה מתבטא בלשון, בתגובות, בעיקר של קלינגר, בהרגשה שהוא אחראי לכלל ולא רק לעצמו.

מעניין לבדוק איך נוצרו קהילות יהודים באפריקה, באנגליה, בארגנטינה. לעיר לידס, למשל, התגלגלו יהודים שרצו לנסוע לאמריקה. לבסוף נתברר שרימו אותם. מכרו להם כרטיסים לאמריקה והורידו אותם באנגליה. הם נשארו תקועים. בתחילה הם חשבו שזאת אמריקה. אחר־כך התנהלה חליפת־מכתבים. נצטרפו שמונה—תשע משפחות שהיו זקוקות מיד לכמה דברים בסיסיים: בית־קברות, מוהל, מישהו שיעמיד חופה וקידושין. הם לא היו דתיים, אבל יש דברים שיהודי אינו יכול בלעדיהם; הקיומיות אינה אנימאלית, היא יהודית.

גיבוריך מורדים נגד האב וכל מה שהוא מייצג, ומצד שני הם מתרפקים על עיזבונו של האב. איך אתה מבאר כפילות זו?

— מקורה בתהליך של ניכור, של רצון להתיך. שהיו לו גורמים רבים, פסיכולוגיים וחינוכיים; אי־רצון להזדהות עם העולם שתואר בחינוך ובספרות. הגולה ככשלון, ככיעור, הקיום היהודי כאינרציה ולעומת זאת אנחנו העושים, אנחנו המחדשים, היפים, הדינאמיים, אנחנו העתיד. לא במקרה מתמשכות ההתרחשויות ב„פצעי בגרות" על־פני תקופה קצרה, המתחילה חודשים מספר לפני סיום המלחמה ומסתיימת כמה חודשים לאחר סיומה. רציתי לתאר את פגישת הישראלי עם השואה ואת אי־יכולתו להתמודד אתה. לנו, לישראלים שהלכנו לבריגאדה ולפלמ"ח, היתה הרגשה שהנה הגיעה שעתנו הגדולה, שאנחנו הצלנו את הכבוד היהודי, שהבאנו גאולה להיסטוריה הפאסיבית. החולשה והסבל נעלמו לעולמים. אנחנו נוקם בגרמנים, נגרש את האנגלים ונאבק בערבים. אבל אני חושב שהתשובה אינה פשוטה כל־כך. הכרחות האחרים, הן הפנימיים והן החיצוניים, חזקים יותר. כוחות הסטרא־אחרא גדולים יותר. לא ניצחנו את גרמניה ולא את אירופה, ואנחנו מוקפים בעולם

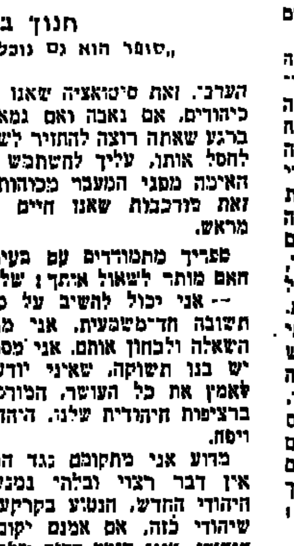

חנוך ברטוב

„סופר הוא גם נוכל במובן מסויים"

הערבי. זאת סיטואציה שאנו חיים בה ונתונים בתוכה כיהודים. אם נאבה ואם נמאן, ויש כוחות פנימיים; ברגע שאתה רוצה להחזיר לשטן כגמולו, אחת ולתמיד, לחסל אותו, עליך להתחבש באמצעיו. אני חש את האימה מפני המעבר מכוחות האור לכוחות החושך, זאת מורכבות שאנו חיים בה בלי שצפינו אותה מראש.

ספריך מתמודדים עם בעיות הזהות וההשתייכות. האם מותר לשאול אותך; של מי אתה ילד?

— אני יכול להשיב על כך רק בשאלה. אין לי תשובה חד־משמעית. אני מנסה לאתר את מרכיבי השאלה ולבחון אותם. אני מסרב לתת תשובה פשוטה. יש בנו תשוקה, שאיני יודע אם בכוחי להגשימה, לאמץ את כל העושר, המורכבות והיסורים הטמונים ברציפות היהודית שלנו. היהדות היא הרפתקה גדולה ויפה.

מדוע אני מתקומם נגד המיתוס הצברי שלכאורה אין דבר רצוי ובלתי נמנע יותר ממנו: שיקום היהודי החדש, הנטוע בקרקע. כמו כולם, אני חושב שיהודי כזה, אם אמנם יקום, יהיה סופו של העם היהודי. אינו דומה הדור שלפני השואה לדור שלאחריה. ערב השואה היה ציבור יהודי חזק, אינרטי, וכנגדו מיעוט המנסה ליצור הוויה אחרת, חדשה. כי יום נעלם כל מה שהיה קיים בכוח האינרציה. האחריות המוטלת עלינו היא לא להבטיח ראש־גשר במקרה של אסון. השאלה היא מה התכלית של אותו ראש גשר, ומה תעשה בו, מי שלח אותך. איזה צבא אתה מייצג? כל אלה שאלות שאנחנו מזלזלים בהן. הרסנו את המערכת החינוכית שלנו ועכשו אנו שואלים מה עושים? אנחנו עוברים מקיצוניות לקיצוניות: מציונות אנטי־יהודית נוראה שהתחנכנו עליה ליהדות שמאליק, בעיקר מסבדו חסידית, או לגילויי אמריקה של הפורמאליזם האוניברסאלי. אנו נתבעים קודם כל לא לעשות שקר בנפשנו, להעמיד את היהודי מול הפרובלמטיקה של עתידו.

גם באנשים מן הדור הצעיר אני חש את הוויבראציה הזאת. אין הם פשוטים כפי שנדמה. לא לעולם יסתפקו בדברים כפי שהם בישראל ביום. בקיום דו־ממדי רדוד — לעלות מדרגת ז' לדרגה ז' ו'. איך אפשר לומר לאדם שיש לו נכסים רבים שינטוש אותם, שיפקיר אותם? עלינו לתת להם את האפשרות לבחור והם יבחרו ויחכו רהיטים ישנים לאנטיקות.

„יותר מן הכל נתמלאתי פחד מפני תשייכות. יותר מן המהלה, יותר מן המיאוס. רק למחר ולברוח מכאן, לא לזכור את הברנש הקטנטני הזה. לא להציץ לתוך עיניו. לא לנשום את אווירו", אומר אלישע ב„פצעי בגרות" כשנפגש עם יהודי ניצול השואה. האם הגיבור שלך אינו מזדהה אתך בשאלת הזהות וההשתייכות?

— ייתכן. יש להבחין בין מה שאני אומר לך כסופר להתנהגות של הגיבורים. אני מצוי ברמת־תודעה שונה מזו של אלישע ב„פצעי בגרות" ושל נחמן ב„של מי אתה ילד". אני מודה שגם בי פועלים כוחות מנוגדים. מה שנכון לגבי אלישע אינו בהכרח נכון לגבי. אלישע אינו השלכה שלי. השתדלתי לברוא אותו עם כל שס"ה ורמ"ח של אלישע. אלישע הוא בן־דוד ראשון שלי, הוא מעניין אותי ואני יכול לנחש היכן הוא עכשו.

בשביל אלישע היתה עדיין היהדות אם לא כורח של מצוה „עשה" לפחות כורח של מצוות „לא תעשה", שהוא נושא אתו מבית אבא: „כל חייך אני כנפה להיכלט ולהינתק, לפשוט צורות ולשנות מנהגים, ורק האיסורים המהורבנים האלה נעוצים בי באיניל, ואני פוחד לעקרם מתוכי, שמא יתברר פתאם שאיני אלא כמין נושיה, מין ברוצקי, ולא — ולא מי, בעצב": מה תהיה היהדות בשביל בנו של אלישע? במה ימלא את החלל הריק שנוצר עם התהליך החילון של חיינו?

— אלה שאלות גדולות שאין לי תשובה עליהן.

יש לי חבר בלונדון, אינטלקטואל, קומוניסט. ראיתי אותו עושה את כל הדרך לבית־הכנסת ברגל, בחברת ילדיו. הוא הבין שהמעשה תמוה בעיני והסביר: אל תטעה, אינני מאמין, אבל אני מכניס את עצמי ואותם לתוך המחנה, כדי שילדי יישארו יהודים.

אני מודה, בימים שבהם נזקקתי לתשובות המארקסיסטיות הושיעה אותי הדיאלקטיקה מכל צרה ומצוקה. היהדות ההיסטורית שאנחנו מכירים אותה היא קודם כל „שולחן ערוך". היו לי ויכוחים סוערים עם אבי בענייני אמונה, והוא היה אומר: „יש אלוהים, אין אלוהים, צריך ללכת לבית־הכנסת". כיוון שאין לי תשובות עלי למצוא מן היהדות את מה שיש בה, ואני מאמין שיש בה יותר מזה. הספרות העברית מעיקרה, ובכך צודק קורצווייל, היא תוצאה של שבירת המסורת. כל זמן שאנשים חיים במסורת ממש אין מקום לספרות, להוציא ספרות תורנית.

„מי מפריע לנו, לברודצקי ולי? אלמלא זה שאנחנו מי שהננו, אימפוטנטים, אימפוטנטים — — —" אומר אלישע. האימפוטנציה של אלישע ב„פצעי בגרות" מתגלה בשני תחומים: בתחום הארוטי ובעיקר בתשוקה לנקמה שאינה באה על גישומה. האם יש קשר בין שני הגילויים האלה וכיצד אתה מבאר אותם?

— עולמו של אלישע הוא עולם של טאבו, של מסורת ואיסורים, ואינני מוסמך לפרשו עד הסוף. בציוויליזאציה שאלישע מייצג אותה הגוף הוא כלי ואין לו קיום אוטונומי, הוא נציג הרוח. אינני מומחה גדול בפסיכואנליזה, אבל נראה לי שבדומה להוויה טראומאטית של היהודי המגלה את האימפוטנציה האישית שלו בפגישה עם עולם הגוף, יש לו הוויה טראומאטית קיבוצית. כשהתגלה לו האימפוטנציה הקיבוצית, הספר מסתיים במשפט: „אהיה אשר אהיה". אתה גילית את האימפוטנציה שלך. אתה יכול לחיות איתה ואתה יכול גם להירפא ממנה. אבל אז תהיה מישהו אחר. הוא היה נאצי, סאגאני, גורדי. ראיתי יהודים שהרגו גרמנים, הרעילו גרמנים ונקמו. אבל לא היתה זו נקמה במשמעות האמיתית, המיתולוגית. השאלה היא לא אם אלישע היה מסוגל להרוג. השאלה היא מהי משמעות העמידה של צעיר כישראל הרוצה לשמר בנפשו משהו הומאני. הוא יכול להצטרף אל הזואבים או להישאר בן־אדם. אלישע הציל לא את נפשו בלבד, אלא את העתיד היהודי כולו. האם יאבד עצמו לדעת ברגע שיגיעו לו האפשרות לבחור? אני יודע שלא נתתי תשובה לפרובלמאטיקה הזאת. רק כתבתי ספר שעוסק בה. אינני יכול להוליך מחיות עם טובה, עם קורבן. גם אם אנחנו חיים כאן, בארץ ישראל. אנחנו עם טובת בוכרון, וגם כאן אנחנו עומדים בנגע אל הים. הפוות הנוראות בארץ הזאת היא הדבר הכי משוגע.

האם היית מגנה את ספריך רומאנים אוטוביוגראפיים?

— אינני מאמין בספרות שאינה אוטוביוגראפית. ספרות אמת היא הרפתקה, מסע אל החלל הפנימי, גם אם היא עוסקת בחלל החיצון. „של מי אתה ילד" נראה כספר אוטוביוגראפי, אבל יש לזכור שסופר הוא גם נוכל במובן מסויים. עליו להוליך שולל, ליצור אילוזיות. גם מי שמרחיק מאוד לעולמות זרים כותב אוטוביוגראפיה ואתה יכול לאמת אותה לפרטיה במאמץ קל. על אף הריחוק, מצד שני, גם בסיפור אוטוביוגראפי אתה מתכוון לומר משהו מורכב יותר. יש קוראים המוצאים במושבה שלי את זכרון־יעקב. המסכות שאני משתמש בהן הן מסוג אחר.

נפגשתי באחרונה עם סול בלו. סיפרתי לו בדיחה יהודית והוא השיב לי במעשה שהיה: בן־דוד שלו הגיע מרוסיה לאמריקה. אמרו לו לשמור ולחשוב לתמחון הכל: „לייק איזי". איך הגיע אל החשבון הזה? כשנכנס לאמריקה רצה לגמור עם העבר הרוסי שלו והחליט שהוא זקוק לשם אמריקאי. ראה שלט ועליו כתוב: „לייק איזי", והחליט שזה יהיה שמו מעתה. והסיפור מופיע באחד מספריו של בלו. יש הבדל עצום בין אדם הכותב אוטוביוגראפיה לאדם המשתמש בחומר אוטוביוגראפי כדי להשמיע הגד על זהותו של בן־דורו. התכלית היא להשתמש בטכניקות שונות, לרבות הפסיכואנליזה, כדי לעצב את הזהות הזאת ולהעמידה כנגד המיתוס הצברי השנוא עליי.

האם לא חשת אי־נוחות בחשיפת עצמך בכתיבה אוטוביוגראפית כמעט בלתי־מוסוותת?

— לא. תומאס וולף כתב כתיבה אוטוביוגראפית. הרקע לספרו a Story of a Novel הוא עיירת מגוריו. בראשית דרכו לא סלחו לו אנשי העיירה על שהזכיר אותם בספרו. לאחר שנתפרסם לא סלחו לו אלה שלא הזכיר אותם.

השתמשתי בחומר אוטוביוגראפי, אבל עיצבתי אותו כפי שרציתי. אין זה סיפור חיי. הוא אוטוביוגראפי בהתנסות האישית אבל לא בעובדות. ספרות אינה שעשוע, היא שחרור מכאב. השאלה היא אם הכתיבה תרמה לבריאות הנפשית או להיפך. נדמה לי שלאחר הכתיבה אני בריא יותר.

גורקי מספר שנפגש פעם עם קבוצת ילדים וביקש מהם לכתוב חיבור על הנושא: למה אני רוצה להיות סופר? ילדה אחת כתבה: אני רוצה להיות סופרת מפני שהיי פרים מאוד.

יש הבדל בין מניעיו וצרכיו של הכותב לאלה של הקורא. שני קוראים עשויים לקרוא אחרת את אותו החומר הספרותי. הקריאה היא אקט אקטיבי לא פחות מהכתיבה. מה שקורה לסופר אינו מעניין את הקורא. מה שחשוב הוא, שהקריאה היא אקט של שחרור לכך וכך אנשים. שהקוראים יוצאים לאיזה מסע, ולא חשוב אם האחד חשב שהרכבת נוסעת לחיפה והשני חושב שהיא נוסעת לירושלים. אם מתברר שהרכבת אינה נוסעת כלל, לא יועיל לסופר אם יאמר שהמסע היה נפלא.

האם יש משמעות לכך שספריך הולכים לאחור כבחינת הזמן הבינלוני והרקע המשמשים להם רקע?

— לסדר ההפוך אין משמעות. משום שכתבתי את „פצעי בגרות" שנים רבות לפני שכתבתי את „שש כנפים לאחד", וכתבתי את „של מי אתה ילד" לפני „פצעי בגרות". אחר־כך הכנסתי כמובן שינויים רבים. לאמיתו של דבר עדיין לא גמרתי את המחזור הזה; אינני יכול להבטיח הבטחות. אבל בליבי, בתוכי, לא גמרתי. למעשה נכתבו הספרים בו־זמנית. את „שש כנפים לאחד" ואת „פצעי בגרות" כתבתי בתחילה כמחזות. ו„שש כנפים לאחד" חזר אחר־כך אל הבמה. בשניהם עיצבתי תחילה את הסיטואציה המרכזית, שנותרה אחר־כך בספר. ב„פצעי בגרות" זאת סצינת מיסדר הניתוח. מתמיד היתה לי חולשה לתיאטרון, ואפילו הייתי שחקן חובב. אחר־כך זנחתי את הקונצפציה הראשונה. למעשה נכתב „פצעי בגרות" כשישבתי בעין־החורש, ועשר־עשרה שנה עברו עד שהוא ראה אור. ספר אינו מרפה ממני שנים רבות, קשה לי להשתחרר ממנו.

„של מי אתה ילד" כתוב כספר־זכרונות. האם התמודדת עם בעיות של תבנית וצורה או הנחת לדברים לזרום, מתוך אסוציאציה חופשית?

— כדי לכתוב סיפור ילדות יש להיות מבוגר, מנותק, בעל יכולת של אובייקטיביזאציה, ביחוד אם היו לך נעורים כל־כך מתוחים. לפני שניגשתי לכתיבת „של מי אתה ילד" עשיתי עבודה רבה של רקונסטרוקציה של זיעה, אני מקווה שהיא איננה ניכרת בספר. למשל: הספר מסתיים בתיאור בר־מצווה של נחמן, שחל בשבת שלפני פרוץ המלחמה. והדרשה בבר־מצווה קשורה בהפטרה. בדקתי מה היתה ההפטרה של אותה שבת. קראתי עיתונים ויומנים שהופיעו באותה תקופה כדי לשחזר מאורעות והתרחשויות. על כל זה היה להיספג בתוך הסיפור, להיות בשר מבשרם של הגיבורים. בראשונה כתבתי אותו כרומאן ריאליסטי קלאסי, שבו כל גוש מוצג מנקודת הראות של המחבר. כשהגעתי לאמצע התחלתי להשתעמם וידעתי שזה לא זה. אחר־כך כתבתי את כל הספר בגוף ראשון, מנקודת־הראות של נחמן כילד. ואז ראיתי שהספר נהפך לסיפור־ילדות ומחטיא את המטרה, וזנחתי אותו. לאחר זמן, ישבתי אז באנגליה בכנסת תרבותי, התברר לי שבעצם הספר סובב סביב בעיית הזהות וההשתייכות. ועלה בדעתי שהדרך הנכונה לספר את הסיפור היא מנקודת־ראייה של הגיבור המספר על ילדותו בגוף שלישי, וסיפרתי בעיקר על השנים שבהן תודעת הילד חשובה מאוד, לא הברית, בעלת יכולת לעשות הכללות.

מדוע לא הסתפקת בזכרון הילד והכנסת את זכרון המשפחה?

— זכרון המשפחה הוא קולקטיבי קיבוצי. הגבולות בין זכרון הילד ובין מה שהצטרף לזכרון שלו מתוך סיפורים, מן הסביבה הם מטושטשים. שמעתי את הסיפורים מפי אנשי המשפחה לעיתים קרובות, ובמארג הזכרונות שלי נכללות התרחשויות שהוקרנו אליי מזכרונות של אחרים.

ב„של מי אתה ילד" יש ביטויים רבים באידיש. אילו רצית למשל לבטא את דברי אם נחמן כפי שהם, מן הראוי היה שתכתוב אותם באידיש מראשיתם ועד סופם, שכן אין היא דוברת עברית כלל.

— בתהליך ההתגבשות הספרותית שלי יש נסיון מתמיד להשתחרר מסכמות מסויימות לגבי מה שנקרא לשון ספרותית וצורה. הסיפור הראשון „יום ולילה" בתוך אסופת סיפורים ששמה „אחות קטנה", שיופיע בקרוב בהוצאת הקיבוץ המאוחד, נכתב בשנת 1951 והוא מושפע מהספרות האנגלית החדשה, האסוציאטיבית. נותקתי מהשפעה זו מהר מאוד. הרגשתי שאני נגרר להשפעות ספרותיות שאינן עולות בקנה אחד עם ההתנסויות שלי. ב„שש כנפים לאחד" עשיתי תרגיל שהיה אנטי „החשבון והנפש". וכך נתקבל ספר מסוגנן במסורת מסויימת, במטבעות לשון, בשיח, בחומר הפולקלורי. אחר־כך המשכתי לחפש כלים ספרותיים כדי לממש באמצעותם את החוויה הישראלית. הסיפורים האחרונים בקובץ „אחות קטנה" אינם סיפורים ממש, הייתי קורא להם קולאז'ים. והשתמשתי בהם גם בקטעים עתונאיים.

ב„פצעי בגרות" הלשון מעותרת יותר. יש בה ערבובים, רוסיזמים ויידישיזמים השגורים בלשון הדיבור. נראה לי שזאת תופעה כללית בספרותנו. אנחנו משתחררים מן האופי העשוי ומן הנטיה לחזור ללשון המקרא. אנחנו מבקשים ליצור גשר ממשי אל החיים. כמה חלקים מ„של מי אתה ילד" תורגמו לאידיש ונראה לי שהם יפים באידיש יותר מאשר בעברית. הלוואי והיה לי עוז לעשות מה שעשה טולסטוי בעניין זה: כאשר גיבוריו מדברים צרפתית כתוב השיח בצרפתית. רציתי שיוצר הריח, הצבע, התחושה של האידיש. ניסיתי להגיע לכך גם בעזרת התחביר המיוחד לה.

„הספרות, במידה שכתבתי אותה, היתה רק איזה השלכה של החיים", אמרת בראיון לפני שנים. האם אין הספרות עומדת במרכז חייך?

— כמו כל ילדי ישראל כתבתי חיבורים, מחזות, שירים; הייתי אחד הכותבים של בית־הספר. גם היום אינני מתייחס אל עצמי כאל סופר. לא משום שאני מזלזל במה שאני עושה. גדלתי בבית עני מאוד שלא היתה בו ספרייה גדולה, אבל כל ספר נחשב לנכס בתוך הבית. לאבי היה ש"ס שקיבל כמתנה מחותנו, וזה היה ספר הבית. מן השכר הדל שהשתכר היה מביא הביתה ספרים חדשים של „שטיבל", „מצפה" ו„דבר". המתנה הראשונה שקיבלתי מן המורה היתה ספר. בפתח־תקווה היתה ספרייה ציבורית מצוינת, רק בבגרות ידעתי להעמיד על היין ערכה. הספרן היה אישיות מופלאה. גדלתי בהרגשה שהדבר הגדול ביותר שאדם יכול לשאוף אליו זה להיות סופר. אני זוכר שאבי לא הלך לעבודה ביום הלוויתו של ביאליק, ואני כעסה. כמובן, אני זוכר חוברת של „כתובים" שהתגלגלה בבית. במעשה הכתיבה יש משהו כיליד ואני מכשמעות דבר חשוב מאוד.

יום אחד נסעתי עם אבי לתל־אביב. התחנה המרכזית עדיין לא היתה קיימת. היתה תחנה של „איחוד רגבי" ברחוב החשמל. ירדנו לעבור שדרות רוטשילד.

(המשך בעמוד 7)

24 שעות·24 שעות·24 שעות·24 שעות

מחר ליקוי חמה

ליקוי חמה חלקי יחול בישראל בשבת ל' בסיון, 30 ביוני. יכוסו 0.26 מקוטר השמש.

תחילת הליקוי בשעה 13.31.35 במקום בשמש המתאים לספרה 6 בלוח השעות בשעון, אמצע הלקות ב־14.21.25 וסופו ב־15.07.58 ליד ספרה 9.

גובה השמש מעל לאופק בתחילת הליקוי 64°.5 ובסופו 45°.6.

זהו הליקוי האחד הנראה בישראל מתוך 3 ליקויי חמה ו־4 של לבנה החלים ב־1973.

ניתן להסתכל בשמש בעד זכוכית כהה מאד; טובה זכוכית מפויחת הרבה. זהירות בשימוש במשקפת: להאפיל הרבה את האוקולרים.

הדלקת נרות

	קיץ	מוצ"ש
ת"א–יפו	6.29	7.27
ירושלים	6.11	7.30

רופאים

בתל־אביב

ד"ר ורשבן רוז פעסקיין, טל. 443281; ד"ר סגל, רוז בלוך 13, טל. 247860

בתי־מרקחת

בירושלים

יום ששי

מעין הבריאות, מרכז מסחרי, קרית יובל 35081

שבת

ציבנט הארי 12 33676

מוצאי שבת

זכרון משה ישעיהו 10 228285, אל - בתרא רחוב צלאח א־דין, 84123

בתל־אביב

יום ששי

פרנקל, רחוב המלך ג'ורג' 28 — טל. 223721

גורדאו, רחוב בן־יהודה 183 — טל. 242673

יאבי — רחוב יהודה הלוי 67, טל. 612474

שבת

גוטמן, רחוב אחד העם 91 — טל. 225305

תרופה, רחוב דיזנגוף 217 — טל. 223488

בורכסט — רחוב אצ"ל 60 שכ' התקוה, טל. 32105

מוצאי שבת

בני — רחוב דיזנגוף 174 — טל. 222386

גוטמן, רחוב אחד העם 91 — טל. 225305

הנביאים, רחוב המלך ג'ורג' 2, טל. 286740

בחיפה

יום ששי

בלפור, בסדה 1, טל. 662289

שבת

מוריה, מוריה 45, טל. 241009

ברמת גן

ששי

חן, ז'בוטינסקי 99, רמת־גן.

שבת

נחמיה, נחמיה 2, בני־ברק.

בני ברק

ששי

חן, רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 99.

שבת

גנה, גבעתיים, רחוב ויצמן 17.

חולון

ששי

ברכה, כבר ויצמן חולון.

שבת

אזוחא, רחוב טרומפלדור 4 חולון, מול פ' טבקר 19.

בנתניה

ששי — 29

מרכז.

שבת 30

נתניה.

רמת השרון, ענבת, כפר סבא, רעננה

ששי

רזמות, רמת השרון, כבשי ישראל 79.

שבת ומוצאי שבת

קדמה, רמת השרון, נוה גנן מרכז מסחרי.

דבר ספורט

בעריכת אהרן להב

אליפות ישראל באתלטיקה תסתיים מחר במכון וינגייט

אליפות ישראל באתלטיקה קלה, שנתפרשה הקצה על פני שתי שבתות, תימשך היום ומחר במכון וינגייט.

לבד מקבוצות ידה כמו קפיצה בגובה, ידוי פטיש וריצת 3000 מ' במכשולים, יתקיימו גם בירוצי שליחים לגברים ולנשים וכן תחרויות בקפיצה לגובה ובקפיצה למרחק.

יתר האירועים

● היאבקות: היום ייערכו 3 תחרויות בליגה הארצית: הפועל רמלה — הפועל גבעת־חיים; מכבי ת"א — הפועל קרית־ילום; הפועל אשקלון — הפועל אשדוד.

● אופניים: מחר יינתן במטבר־השבעה את הזינוק למירוצים שונים במסגרת אליפות הפועל. שלב ב'. הבוגרים יעברו מסלול של 103 ק"מ, נוער א' — 80 ק"מ ונוער ב' — 50 ק"מ.

● שייט: מחר בחוף בת־ים — שייט אלי בתק' בדגמים „420", „הולנדר המעופף" ו„פיך".

● קליעה: מחר במסווה ברמת־גן — תחרות מבחן לבחירת הבוגרים. הנשים והנוער ברובה סטנדרטי 3×20.

● שחייה: בגבעת־ברנר תיערך מחר תחרות לכל הגילאים, ע"ש אריה באיר. בקרית־טבעון תתקיים תחרות לזכר עודד זכאי ובן פלד, בהשתתפות טובי השחיינים בארץ.

● כדורמים: היום ומחר — שני מחזורים בליגה הלאומית. מחזור 6: הפועל טבעון — ב.מ.צ.; הפועל ת"א — הפועל אפיקים; מכבי חיפה — הפועל גבעת־ברנר; אס"א ירושלים — הפועל פ"ת.

מחזור 7: הפועל גבעת־ברנר — אס"א ירושלים; הפועל אפיקים — מכבי חיפה; ב.מ.צ. — הפועל ת"א; הפועל גבעת־חיים — הפועל טבעון.

● כדורסל: משחקי גביע אליפות הפועל הי"ג במחזור ה־3 בקט־סל ייערכו מחר במבנן מיכאל. פירוט המשחקים: ילדים עד גיל 14: קרית־שמואל — ת"א; ילדות עד גיל 14: מבשרת־מיכאל — ת"א; ילדים עד גיל 10: הדר הכרמל — מעודרויים (קט־סל); ילדים עד גיל 12: מרע — הדר הכרמל (קט־סל); נערים עד גיל 16: תימורים — חיפה.

האוסטרלית מרגרט קורט, שנעדרה אשתקד מאליפות וימבלדון בטניס, גילתה שלשום יכולת מרשימה וניצחה את בת־ארצה קארן קראנצקה 6:2, 6:3. בצילום: קורט במשחקה נגד קראנצקה.

(צילום רדיו של אי. פי.)

נבחרת הכדורמים עשויה לצאת ביום א' לטהרן

נבחרת הכדורמים עשויה לצאת ביום א' לטהרן אם עד אז יתקבל אישור מהאיראנים לבואה להשתתף בבחירות הקדם־עולמיות.

אתמול הודיע יו"ר ההתאחדות הספורטיבית האיראנית, שהוא נציג אסיה בהתאחדות הבינלאומית, כי ישראל ואיראן יתמודדו בטהרן שלוש פעמים החל מיום ג', זאת לאחר פרישתן של יפאן וסינגפור.

בכל מקרה, נבחרת הכדורמים כבנסה אהמול למחנה־אימונים והיום יעשו מאמצים להתקבל סלפונית עם טהרן.

שחייני הפועל בת־ים ניצחו בתחרות בחיפה

קבוצת השחייה של הפועל בת־ים זכתה שלשום בתחרות המכונית שמקיימת מדי שנה אגודת מכבי חיפה.

בת־ים צברה בסיכום הכללי 106 נקודות והקדימה את הפועל כפר־בלום — 93 וב.מ.צ. — 77. 12 קבוצות השתתפו בתחרות שהיתה מיועדת לשחיינים עד גיל 14 שהתחרו ב־100 מ' מכל סגנון ובמשחה שליחים.

תוצאות התחרות:

● בנים — 100 חתירה: צירן אורבך (מכבי גבעתיים) 1:05.2 ד'; 100 פרפר: יאיר דמבינסקי (בת־ים) 1:14.6 ד'; 100 חזה: זאב קוליקובסקי (מכבי חיפה) 1:22.4 ד'; 100 גב: צי לנדברג (כפר־בלום) 1:14.8 ד'; 4×100 מעורב: כפר־בלום — 5:18.2 ד'.

● בנות — 100 חתירה: דניאלה יוסטר (הפועל טבעון) 1:28.2 ד'; 100 פרפר: רבקה וייצברג (ב.מ.צ.) 1:17.5 ד'; 100 גב: תמר דמיר (בת־ים) 1:18.5 (תוצאה המובנה כשיא הנערות); 100 חזה: תמר מיסנר (הפועל טבעון) 1:28.2 ד'; 4×100 מעורב: הפועל בת־ים 5:28.7 ד'.

שיאים עולמיים מצויינים ב־3000 מכשולים וב־800 מ'

שיא עולמי מדהים בריצת 3000 מטרים מכשולים קבע כאן שלשום בהלסינקי, השיאן העולמי החדש בריצה זו, הקנייאתי בן ג'יפצ'ו, שעבר את המרחק תוך 8:14.0 דקות, שיפור של 5.5 שניות לשיא הקודם שקבע ב־1971 האמריקאי...

שיא עולמי ב־800 מטר, כשעבר את המרחק ב־1:43.7 דקה — שיפור של כל עשירית השניה לשיא הקודם...

[illegible]

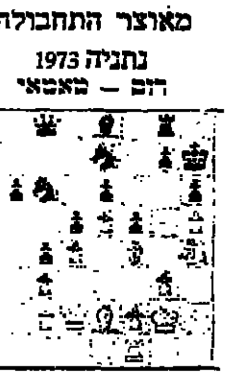

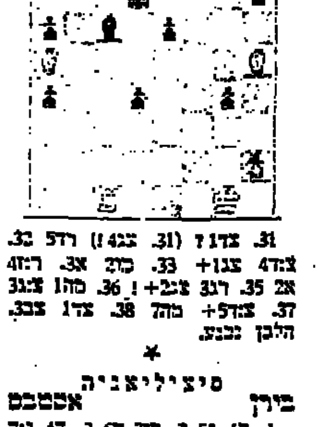

תיאטרון ובידור

המבחר נכתב על ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון הקבועים.

מבחר

טלוויזיה

רדיו

קולנוע

טרומאן בין האישים בבולי ישראל

בולים

באת אריה ליכטנבאום

יהודי צייר בול לכבוד „דינאמו"

בול לבטחון אירופה

סמל הכ"ה בחותמת ברזיליאנית

ארכיטקטורה בקפריסין

אוניברסיטת ת"א — אלופת ישראל

שחמט

בעריכת אליהו שחף

קורצ'נוי, קרפוב ובירן לתחרות המועמדים

התחרות הבין־אזורית

מאוצר התחבולה — נתניה 1973

יוהאן שיל, נורווגיה

יד־ושם, רשות הזיכרון לשואה ולגבורה, ירושלים

פתיחת מוזיאון השואה

הטכס יתקיים ביום ב', ב' תמוז תשל"ג, 2.7.73, בשעה 16.00

דברי פתיחה — כבוד נשיא המדינה — פרופ' אפרים קציר.

לרגל טכס הפתיחה ייסגר המוזיאון לקהל בשעה 15.00. הכניסה לפי הזמנה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

באך ומוצארט בשני קונצרטים מיוחדים

זובין מהטה — מנצח

דיטריך פישר־דיסקאו, בריטון

תל־אביב, היכל התרבות, מוצ"ש 30.6.73, וביום שני 2.7.73 בשעה 8.30 בערב

התכנית:

באך — סויטה מס' 4 ברה מאז'ור

באך — קנטאטה מס' 56

מוצארט — סימפוניה מס' 34 בדו מאז'ור

מוצארט — שתי אריות קונצרטיות

כרטיסים בקופת התזמורת בהיכל התרבות ובמשרדי הכרטיסים.

דברים

מאזן החלל

הצגת הראשון של מעבדת־החלל "סקיילאב" חזר לכדור־הארץ בן הטיסה המאויישת הארוכה ביותר בתולדות האסטרונאוטים בימי מפגש־הפסגה הסובייטית אמריקאית בוושינגטון.

מאורע זה בוודאי הזכיר לאורח מברה"מ את היתרון הגדול שרכשה ארה"ב בחלל למרות מעמד הבכורה של ברה"מ בראשית ימי כיבוש החלל. המאזן הוא עתה כזה:

	ארה"ב	ברה"מ
טיסות מאויישות	28	18
טיסות מאויישות על־ידי כמה אנשים	22	9
טיסות באיזור הירח	9	0
אנשים שנחתו על הירח	12	0
שעות טיסה בחלל	11.514	4.401
אנשים בחלל	62	32
הליכה בחלל ועל־פני הירח	34	3

ארה"ב הדביקה את הפיגור וזכתה ביתרון בזכות מתן עדיפות לאומית לנושא, בהפעלת המשאבים המדעיים והטכנולוגיים האדירים המצויים בה, על־פי החלטת ג'ון קנדי המנוח.

אילו נהלה ארה"ב להפעלת הפוטנציאל המדעי הטכנולוגי שלה לפתרון משבר האנרגיה היא היתה יכולה לפתור את הבעייה תוך שנים ספורות. אולם בתכנית שהגיש הנשיא ניקסון לקונגרס בעניין זה לפני מספר חודשים, אין זכר "להיחלצות" של ממש לפתרון הבעייה החשובה הזו מבחינה הכלכלית והמדינית כאחת.

חנה זמר

שני משפטים

אינני יודע אם יש מקום להעמיד את מרדכי ("בוטי") פרידמן לדין. בעניין זה צריך לקיות שיקוליה של פרקליטות המדינה הדי מקצועיים ועניינים וכי אכן נמצא חומר ראיות מספיק להגשת כתב אישום.

השאלה המתבקשת היא ביחס לעתוי המשפט ועוד יותר ביחס לעיתוי הפרסום של ההחלטה ביחס להעמדתו לדין. פרשת "נתיב־נפט" העסיקה את הציבור לפני יותר משנה תמימה ולו היה מקום להעמדתו לדין ניתן — וצריך — היה לעשות זאת לפני זמן רב.

תמיהה נוספת בפרשה זו מעורר הקצב האיטי עד מאוד, שבו מתנהל משפטו של דניאל קמחי, שאף הוא היה בין המעורבים בפרשה. רק אתמול נמסר שהמשך־משפטו שנפתח בשבוע שעבר — נדחה לשנה הבאה.

הרושם המתעורר משני המקרים הוא שלא שיקולים משפטיים אובייקטיביים הכתיבו את מגננון התביעה בטיפול בהם. נראה שראוי שהגורמים המוסמכים יסבירו לציבור את החלטותיהם והנימוקים להן.

מיכאל שמר

מה שכח ראש עיריית מינכן?

בסוף מאי של השנה ערכה קהילת יהודי מינכן ארוחה לכבוד ראש העירייה החדש, גארוג קרונהוירסט, עסקן צעיר יחסית, וכנראה חסר החושים הדיפלומטים של קודמו, המשמש היום שר השיכון בבון, הנס־יוכן פוגל. הוא נשא נאום הבר התפאר בהישגי מינכן, ואף כלל בו מאמץ "הידבי" (!) של משחקי מינכן — דוקא בפורום יהודי — הסביר לקהל הנדהם, כמה דירות סוריון נשארו אחרי המשחקים, עם אצטדיון ל־80.000 איש, וכו'. רק את שבח הספורטאים הישראלים "שכח" להזכיר.

לתדהמה של הציבור היהודי במינכן נתן ביטוי העתונאי מריון גיד, עורך שבועון ביידיש במקום, שהזכיר לקרונהוירסט כי "המשחקים האולימפיים השאירו אחריהם גם כמה ישראלים נרצחים, אשר באו כאורחיה של עירית מינכן. שבח זה ישאר חרוט בזכרוננו לעד".

"נדמה, איפוא" — המשיך גיד — "שבתור ראש העיר הזאת היית חייב להזכיר טראגדיה איומה זו, בהופעתך הראשונה הזאת, מאז נכנסת לתפקידך, בפני הקהילה היהודית, בנוכחות נציג ישראלי רשמי."

תשובתו של קרונהוירסט לא איחרה לבוא, והיא צצה בצורה מגמגמת ומתנצלת: "...בנאומים ובהכרזות הבעתי לא אחת את שאט הנפש שלי מטרוריסטים אלה. גם בהופעתי לפני הקהילה אמרתי מלים הפרתי... יכול היה להבין כיוונתי... אך לא רציתי להעלות שוב את זכר הימים הנוראים האלה. יתכן שהייתי חייב לעשות זאת..."

קרונהוירסט נחשב כאן "בחור טוב". איננו שמאלני, ויש לו יחס אוהד כלפי ישראל ויחס הידבי ליהודים. אולם הוא נתון בצבת ה"יונגר השמאלנים", המנהלים נגדו מאבק חריף ביותר, ויתכן שחשש "להרגיז" אותם בהופעתו לפני הקהילה היהודית. נוסף לכך נראה, שהוא סובל מליקוי ברעמי מודרני, ממחלת השיכחה.

ראובן עשור

הצעה למצע תנועת העבודה

(המשך מעמ' 12)

בים תוכיח בצליל כי מעיניהם עדיין מרוכזים בשאיפה להשמדתה של ישראל. במקרה זה תראה ישראל עצמה חפשית להחזיק ארעית בכל השטחים עד אשר יקומו לה שותפים לעשות שלום ולפעול בהם על פי דרכה תוך פיתוחם ושמירת הבטחון בהם. כן תאפשר ממשלת ישראל לתושבי השטחים התארגנות חברתית ופוליטית במסגרות הנרכשות מצמם אי־קיום השלום ותעודד הנהגה ערבית פלשתינאית אשר תרצה להשלים עם ישראל.

ישראל מצהירה כי ירושלים, בירת הנצח של עם ישראל, תישאר שלמה ומאוחדת ולא תחולק מחדש. ממשלת ישראל מכירה, עם זאת, במעמד המיוחד של ירושלים בלב העולם הנוצרי והעולם המוסלמי־ערבי ומשום כך תהיה מוכנה להעניק מעמד מיוחד למוסדות הנוצרים במקומות המקודשים להם ובמסגרת הסדר שלום מלא תהיה מוכנה להעניק למדינה הירדנית־פלשתינאית מעמד מיוחד במקומות המקודשים לאיסלם בירושלים המזרחית עם אפשרות פרלוונזר למדינה הערבית הזאת.

ישראל מצהירה כי עוד לפני בוא השלום, בתוך הכרת מעורבותה בגורל אוכלוסי השטחים וכתרומה לענין השלום, תקדיש המדינה מאמצים מיוחדים — בסיוע גורמים מקומיים ובין־לאומיים — לתכנון ולפיתוח נרחב מאורז ורב ממדים של רצועת עזה והגדה המערבית במגמה לפתור את בעיית הפליטים היושבים שם.

ממשלת ישראל סבורה, כי השטחים צריכים לשמש נושא פיתוח בפני עצמו למען תושבי השטחים ועל ידם. אין השטחים צריכים לשמש מאגר בלעדי לכוחות עבודה למשק הישראלי.

מבצעי פיתוח תעשייתיים וחקלאיים עירוניים וכפריים גדולים יוכלו לרתק אליהם את כוחות העבודה המקומיים וליצור תשתית כלכלית חדשה שתשמש בבוא השלום את המדינה הערבית. בפיתוח השטחים יונח גם יסוד לשיתוף פעולה בין המדינות והעמים וליחסי שכנות טובה בעתיד.

הצהרה מול מצרים

ישראל מצהירה כי אין לה תביעות על אדמת מצרים. נוכחות צה"ל בסיני היא תוצאה של המלחמה שנכפתה על ישראל מידי מצרים והיא נועדה להגן על עצם קיומה בפני איום מצרי חוזר ונשנה, תוך ניצול חצי־האי כבסיס צבאי אדיר להתקפה על ישראל. צה"ל ישב בסיני, כל עוד לא יקום השלום המלא בין ישראל ומצרים.

תמורת שלום מלא וחוזה תמורתו מוכנה ישראל להחזיר את סיני, למעט נוכחות במיצרים, לריבונות מצרית.

שלום מלא זה פירושו מו"מ, חתימת חוזה שלום, כולל ערובויות הדדיות ושלבי ביצוע, כינון יחסים דיפלומטיים ויחסי מסחר. תנאי בל יעבור בחוזה זה חייב להיות פירוז מלא והמלם של כל חצי האי סיני, באמצעי פיקוח ישראלים ומצריים ובכוחות ופיקוח ישראליים באזור המיצרים.

אי־קבלת תנאי זה ע"י המצרים תוכיח כי שאיפותיהם עדיין מרוכזות בהשמדת ישראל. במקרה זה תראה ישראל עצמה חפשית להחזיק בכל שטחי סיני ולפעול בהם על פי דרכה תוך שמירה על בטחונה. אם בעקבות הצהרה ישראלית זאת, עדיין לא יהיו מוכנים המצרים לפתוח במו"מ לקראת חתימת הסכם שלום מלא, מוכנה ישראל להגיע לשלום ולהסדר סופי גם בשלבים ותוך הסדרים והסכמים חלקיים ומוגבלים.

הצהרה מול הסוריים

ישראל תקיים מאחז התיישבותי הגנתי קבוע ברמת הגולן. תמורת שלום מלא עם סוריה תהיה מוכנה ישראל להחזיר לריבונות סורית אותם חלקים מרמת הגולן שלא יהיו חיוניים לקיום המאחז ההגנתי ברמה ושעליהם יוסכם בחוזה השלום בין ישראל לסוריה. שטחים אלה יפורזו פירוז מלא ומוחלט באמצעי פיקוח ישראליים וסוריים.

ההתיישבות היהודית בשטחים

ישראל מכריזה כי גורל נקודות ההתיישבות היהודית אשר הוקמו בשטחים, ייקבע תוך המו"מ לשלום עם מדינות ערב וכי קיומן אינו בהכרח סיפוח "דה פקטו" של השטחים עליהם הן יושבות.

ערביי ישראל

על ממשלת ישראל בהנהגת תנועת העבודה לנקוט צעדים נוספים מהירים ומשמעותיים ליתר שילוב של אזרחיה הערבים בכל מישורי החברה והכלכלה ולהעניק לערביי ישראל הרגשת שייכות למדינה ע"י שיתופם במחשבה, בהחלטות ובעשייה ובעיקר בכל הנושאים הנוגעים להם ישירות.

על הממשלה להראות דוגמא בשילוב זה בשירותיה ובמוסדותיה.

על ממשלת ישראל לכלול את לימוד הערבית כשפת חובה בכל בתי הספר בישראל, להרחיב ולהעמיק את לימודי הספרות וההיסטוריה של עמי המזרח התיכון.

על ממשלת ישראל לדאוג כי החינוך לכל דרגיו המוקנה לערביי ישראל יהיה ברמה נאותה ויאפשר להם לרכוש יוקרה וכבוד לתרבותם ומוצאם והזדמנות שווה עם האזרחים היהודים.

תנועת העבודה תמשיך ותפתח שפריה לאזרחים הערבים ותעשה כל שביכולתה כדי שמעשי שוויון הזכויות החברתי והייצוג הפוליטי ללא הבדל גזע ודת, יקבל משמעות יותר ויותר אמיתית ומוחשית.

האמונה בשלום

תנועת העבודה מאמינה כי הערבים אשר ידעו להיות ולהתפעלת פעילה פורייה עם תרבויות גדולות בתוכם ולידם בעבר ואשר הם עצמם נמצאים על סף פריצה בדרך לעידן חדש של התחדשות וגדולה, יתגלו בעתיד לשכני שלום עם מדינת ישראל המייצרת מכון וכוח, המתועשת, המפותחת, המרפאה המחנכת, עם מדינת ישראל המקבצת את נידחי העם היהודי אשר הגורל ההיסטורי הביא אותו ואת העמים הערביים לאותו חלק של כדור הארץ, עם מדינת ישראל שאינה מבקשת את חזונה על חשבון הערבים, עם מדינת ישראל שפניה לאחוות עמים ולשלום.

קווי מדיניות חוץ

ישראל מאמינה כי הכרת בתי־... מתניה מול הערבים תחשל ותחזק את יחסי הידידות אשר בינה ובין ארצות הברית.

ידידות עמוקה זו, המושתתת על הכרה בצדקתה היהודית של שיבת היהודים לארץ התנ"ך ועל קיום קיבוץ יהודי גדול ורב השפעה בארצות הברית, אינה עומדת בהכרח בסתירה עם האינטרסים הגדולים של ארה"ב בארצות המזרח התיכון, בעיקר בשטח האנרגיה.

כל עוד לא יסכימו ולא ישלימו הערבים עם קיומה של ישראל ויאיימו על קיומה, מקווה ישראל כי ממשלת ארצות הברית, כל ממשלה בארה"ב, תתמוך בישראל ובזכותה ולהגן על עצם קיומה ותסייע לה בכך. עם התקרב השלום תשתלב גם ישראל במהלך העולמי הנתמך ע"י ארצות הברית של "דטנט" בין גושים ויריבים ברחבי העולם.

ישראל מייחסת חשיבות מרובה לשיפור היחסים עם ממשלת ברה"מ. בנתק היחסים בין שתי המדינות מקור לבהלים מדיניים מוצעים באזור מצד ממשלת ברה"מ ובהתעלמות קשה מן העקרונות הבסיסיות של הסכסוך הישראלי־ערבי ובכל משמעות המפעל הציוני.

ישראל מאמינה כי התמיכה הנחרצת של ברה"מ בהקמת מדינת ישראל שבאה לידי ביטוי גם בעזרה בנשק שניתנה לישראל בעזרה של ברה"מ במלחמת העצמאות, לא תשאר אפיזודה חולפת.

ישראל סבורה כי קיומו של קיבוץ יהודי גדול בברה"מ הרואה בעצמו שותף לגורלה של מדינת ישראל ואשר חלקים גדולים ממנו רוצים בכל מאודם לעלות לישראל, אף הוא גורם שיש בו כדי לחייב קיום יחסים מלאים ופוריים בין ברה"מ וישראל בכל התחומים.

ישראל תיענה לכל אות של הידברות והתקרבות בין שתי המדינות במטרה לחדש את מלוא היחסים ביניהן.

ישראל מודעת כי אירופה תמשיך גם בעתיד להיות הקונה את רוב יצואה של ישראל וכי ממנה תמשיך ישראל להביא את רוב יבואה. ישראל תמשיך לייחס לאירופה חשיבות ראשונה־במעלה גם בגלל כך וגם בשל הקשרים ההדדיים התרבותיים אשר ילכו ויתהדקו אתה.

ישראל תמשיך ותגביר קשריה ופעילותה המכבית ההתרבותית עם הארצות המתפתחות באפריקה ואמריקה הלטינית ותעשה כל שביכולתה לקשור קשרים עם ארצות אסיה ובראשונה עם סין העממית.

ישראל מייחסת חשיבות לרעיון המסמן בארגון או"ם ולתפקיד שבידי ארגון זה למלא במערכת היחסים הבין־לאומיים, למרות ההידרדרות המדאיגה שחלה באמצעי פתרותו של או"ם בשנים האחרונות, מאמינה ישראל כי תוך שינוי ורפורמה במבנה או"ם יכין עצמו לקראת התפקידים הגדולים המצפים לו בעתיד. למרות האכזבות הרבות שישראל נחלה מגבה מוסדות או"ם, היא תמשיך להכיר בצדקתה ובשאיפתה לשלום במסגרת או"ם.

המשך הצעת המצע ובו הפרקים על דרך לתיקון הכרתי והחברה של ישראל — בגליון יום א'.

מדוע זקוקה

(המשך מעמ' 11)

בכל כובד־הראש. ההיסטוריה של בית־המשפט העליון בארצות־הברית מלמדת, כי הסמכות לפסול חוק עלולה לעתים להיות לרועץ לציבור. אם אנו נותנים לקבוצת אנשים שנתמנו לכהן עד גיל הפרישה סמכות לבחון ולפסול חוקים, הרי אנו נותנים בידיהם סמכות עצומה, שלעתים עלולה להתנגש ברצון הרוב המכריע של הציבור, ובאינטרס שלו. משום כך נראה לי, שמן הראוי לשקול אפשרות של מוסד מיוחד לנושא זה — כמו בית־דין מיוחד לענייני חוקה. בית־דין כזה יכול להיות אף בהרכב רחב במקצת — בן 15 איש, והוא יורכב מלומדים, משפטנים, אנשי מדע המדינה וחברי פרלמנט לשעבר בעלי ותק. חברי בית־הדין ייבחרו על־ידי הכנסת בהצבעה חשאית. הם ייבחרו לתקופה קצובה, של חמש שנים למשל, וכל חבר בית־דין לחוקה יוכל לכהן בתקופה אחת בלבד. כך תובטח מצד אחד מניעת התאבנות של בית־הדין, והיותו מייצג בכל תקופה ותקופה את רצון הציבור, כאוויו ודעותיו, ומצד שני יהיו חבריו, כרגע שנבחרו, בלתי־תלויים, כמי שאינם יכולים להיבחר לתקופה כהונה נוספת. לחילופין אפשר היה לשקול מחדש את הרעיון בדבר בית־שני, שלו סמכויות אך ורק בענייני חוקה, או אפשרות של מתן סמכות וטו מעכב לנשיא המדינה.

מכל מקום ברור, כי אין להשאיר את כל סמכות החקיקה וההכרעה לגבי מעמד החוקה בידי הכנסת בלבד, ויש צורך בצורה כלשהי של בדיקה נוספת והרהור נוסף, כדי למנוע שרירות שבהפזון, וכדי שלא יווצרו, בהיסח הדעת, עוולות ופגיעות.

עשרים ושלוש שנה עברו מאז קיבלה הכנסת לראשונה את ההחלטה לחוקק חוקי־יסוד, שיצטרפו לחוקת המדינה. שבע הכנסות עד כה היו עצלות למדי בתחום זה. בפרט כאשר ועדת החוקה, חוק ומשפט הופקדה בדרך כלל בידי אנשי המפד"ל, המתנגדים לחוקה. קשה לי להיות שותף לאופטימיות של שר־המשפטים י. ש. שפירא, התולה רבות לקידום העניין, כי הכנסת השמינית תשלים את כל חוקי היסוד הדרושים לחוקה. אולם ודאי, שיש לעשות כל מאמץ אפשרי למען השלמת החוקה כולה, ולפתוח חוקי היסוד המרכזיים — ובראשם חוק זכויות האזרח, "התקוע" עדיין בוועדת החוקה, חוק ומשפט בשל התכסיסים העקשניים של היושב־ראש שלה, איש המפד"ל.

דני בלוך

שמעת?
הצעות לא נורמליות אצל מ.ל.מ....

מחירון

רכב חדש

סטיישן סוסיתא 1300	22,900
מסחרי סוסיתא 1300	20,950
סנדר סוסיתא 1300	16,800
סנדר סוסיתא 1500	17,350
כרמל דה לוקס 1300	22,000

רכב משופץ מביהח"ר אוטוקרס

שנת יצור	דוכס	סנדר
1970	13,100	9,900
1971	13,950	10,800
1972	14,800	11,700

בחר את סוג ההנחה לנוחיותך:

א. חלק נכבד ממחיר המכונית בתשלומים חודשיים לשנה תמימה, ללא תוספת ריבית.

או

ב. הנחה בסכום נכבד עם תשלום במזומנים בעד המכונית.

או

ג. רדיו וכסויים חינם. בנוסף לכ"ל בקורות 1000 ובקורות 3000 ק"מ חינם.

(תוקף המבצע עד 18.7.3)

סטודיו ליאור

מ.ל.מ. מרכז למכוניות מחודשות
רח' בן שמן 10, ת"א, ימינה לגשר נחלת יצחק, טל. 251980

פרסום יצחקי־סבין

בית מדרש ממלכתי למורים וגננות
סמינר הקבוצים
בית ברל

בית־ברל — המכללה לימודי חינוך

נותר מספר מצומצם מאד של מקומות בכתות הבאות:

מורות לגיל הרך
מורים לכתות ג־ד
מורים לחטיבת הביניים

בכתת הגננות הסתיימה ההרשמה.

מתקבלים מועמדים שניגשו לכל בחינות הבגרות או שעמדו בארבע מהן.

המעוניינים מתבקשים לפנות בהקדם לסמינר הקבוצים בית־ברל.

טל: 92־33־03, 92־59־16.

אוטובוס מס' 17 יוצא מכפר־סבא לבית ברל כל חצי שעה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

הטרובדור IL TROUVATORE
מאת ורדי
ביצוע קונצרטי

זובין מהטה מנצח

זמרים אורחים:
ריצ'ארד טאקר טנור — מטרופוליטן אופרה
גילדה קרוז־רומו סופראנו — מטרופוליטן אופרה
מיניון דאן מצו סופראנו — מטרופוליטן אופרה
זיגמונד נימסגרן בריטון — מטרופוליטן אופרה
בהשתתפות האמנים הישראליים:
צילה גרוסמאייר — סופראנו, מנשה חדגיס — טנור,
איסר בושקין — באס
עם המקהלה הפילהרמונית תל־אביב

קונצרט גאלה
תל־אביב, היכל התרבות, יום שני 9.7.73 בשעה 8.30 בערב.

כרטיסים:
בקופת התזמורת בהיכל התרבות ובמשרד אומנות, דיזנגוף 116, בשעות 13—10, 18—16, בימי ששי 13—10.
הנחה למנויים לפי תלוש מס' 115.

הציבור והעתונות מאוחדים בקריאתם:
רופאים חיזרו לעבודה!

מתוך מאמרי מערכת בעתונים

שביתה בסכנת הסתאבות

הסלמה בשביתת הרופאים

התקוות שהתעוררו בימים האחרונים ... עומדים לסיים את שביתתם ... יש התקרבות בין העמדות ... הרופאים המפסיקים ...

הרופאים — חדלו לכם!

תיפסק השביתה!

ראשי ההסתדרות הרפואית המנצחים על שביתת הרופאים עברו את גבול הטעם הטוב והאחריות ... לסגור באופן הדרגתי חלק מבתי ... איום זה, הראשון בסוגו ... ההנהגותם של הרופאים ... המקצועית המעוגנים בשבועת ה... — כי הסנקציות החדשות ... מוחלטת לציבור החולים שבבתי ... לחייהם.

לרופאים: מספיק!

עשרים ימי שביתה ודיונים אינסופיים ... לא הוזילה, כנראה, עדיין לתודעתם של הרופאים השובתים ... "פיצגני" לא הוזילה ... כי ישנו גבול שאותו אין לעבור. הממשלה מוכנה להציע ... הרופאים בשיעור מקסימאלי של כ־45 אחוזים ... כשנה — הצעה במהלך ... במסגרת זאת. שר הבריאות אינו צריך ...

התוספות שהוצעו אינן צנועות
מאת אהרון גבע

שביתת הרופאים — בניגוד להגיון כלכלי, חברתי ואנושי

מוסדות הרפואה בישראל